N. NOSOV

NUVELE ȘI SCHIȚE

EDITURA TINERETULUI

N. NOSOV

NUVELE ŞI SCHIŢE

Traducere de Igor Blok şi Alina Mirea

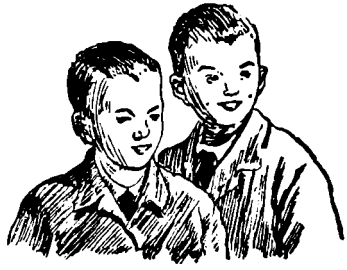

1954
EDITURA TINERETULUI

Н. НОСОВ

ПОВЕСТИ И РАССКАЗЫ

Детгиз – 1952

O MICĂ FAMILIE VESELĂ

O HOTĂRIRE IMPORTANTĂ

Toată povestea a început după ce a făcut explozie maşina cu vapori pe care-o meşterisem cu Mişca dintr'un borcan de conserve. Mişca a fiert atât de mult apa, încât borcanul a plesnit, şi aburul fierbinte i-a opărit mâna. Noroc că maică-sa, care se afla prin apropiere, i-a uns-o numaidecât cu alifie de naftalan. Asta e leacul cel mai bun împotriva arsurilor şi cine nu crede, n'are decât să încerce! Numai că alifia trebuia pusă pe rană, până ce nu se ia pielea.

După explozie, mama lui Mişca nu ne-a mai lăsat să ne jucăm cu maşina cu vapori, pe care de altfel a şi aruncat-o la gunoi. Şi uite aşa s'a întâmplat că, nemaiavând niciun rost, ne-am văzut siliţi să rătăcim o bucată de vreme de colo până colo, plictisiţi de moarte!

Venise primăvara. Zăpada se topea. Prin şanţurile străzilor murmurau pârâiaşele, soarele primăvăratic scânteia în ferestre, dar pe noi nimic nu ne bucura! Se vede că aşa suntem noi, adică Mişca şi cu mine! Nu putem dacă nu avem vreo treabă de făcut! Şi când n'avem ce face, nu se

mai deslipeşte plictiseala de noi până nu ne apucăm iar de vreo treabă.

Intr'o zi, când m'am dus pe la Mişca, l-am găsit cu nasul vârît într'o carte. Işi prinsese capul în mâini şi n'avea habar de ce se petrece în jurul lui. Nu mai vedea şi nu mai auzea nimic, aşa că nici nu ştia că am intrat. Atunci, ca să-l fac să mă bage în seamă, am trântit uşa înadins ceva mai tare.

— A, tu erai, Nicoladze ? se bucură Mişca.

Că aşa e Mişca ! Nu-mi spune niciodată pe nume ! In loc să mă strige „Colia" ca toată lumea, îmi spune când Nicola, când Micola, când Micula Seleaninovici, când Micluho-Maclai, ba într'o bună zi m'am pomenit cu el că mă strigă „Nicholachi". Ce mai tura-vura, aproape zilnic mă botează altfel ! Eu însă nu mă supăr ! Mă rog, dacă-i face plăcere aşa, n'are decât !

— Da, eu sunt ! i-am răspuns. Dar ce carte e aia, de nu mai vezi pe nimeni ?

— O carte foarte interesantă — îmi spuse Mişca. Am cumpărat-o azi dimineaţă dela chioşcul de ziare.

M'am uitat la ea mai de aproape. Pe copertă avea un cocoş şi o găină, sub care scria „Avicultura" şi pe fiecare pagină erau desenate diferite cotete şi alte schiţe.

— De ce ţi s'o fi părut atât de interesantă ? am întrebat eu mirat. Pare o carte ştiinţifică.

— Ei şi ? Cu atât mai bine ! Nu e vorba de cine ştie ce poveşti, ci de adevăr, şi socot că e o carte pe care e bine s'o citesc.

Lui Mişca îi place să tragă un folos din tot ce face şi cum are un ban în buzunar, dă fuga la librărie şi cumpără o carte folositoare.

Odată a cumpărat una care se chema „Funcţiuni trigonometrice şi polinoame inverse" de Cebâşev, dar, bineînţeles, n'a înţeles o iotă din ce scria în ea şi s'a hotărît s'o citească mai târziu, când o fi mai copt la minte. Cartea stă şi acum pe poliţă : aşteaptă să se coacă mintea lui Mişca.

Mișca făcu un semn la pagina la care rămăsese și, închizând cărticica, spuse:

— Aici e vorba despre tot felul de lucruri interesante! Se arată cum se cresc găinile, rațele, gâștele și curcanii...

— Ce-i cu tine? Ai de gând să faci o cresc㎎torie de curcani? l-am întrebat eu.

— Ei, și tu! spuse el. Dar e interesant să citești despre astfel de lucruri. Știi, nu-i chiar atât de greu să faci o clocitoare, din care puii ies singuri, fără să mai fie nevoie de găină!

— Păi cine nu știe asta! am strigat eu. Anul trecut am fost cu mama într'un colhoz și am văzut una. Scotea în fiecare zi câte cinci sute, ba chiar o mie de puișori! Abia mai pridideau oamenii să-i scoată din clocitoare!

— Ce tot spui! s'a mirat Mișca. Nu știam! Eu credeam că numai găinile știu să clocească! Când stăteam la țară, am văzut chiar o cloșcă pe ouă!

— Cloșcă am văzut și eu, dar clocitoarea e mult mai bună. Fiindcă sub cloșcă nu poți să pui mai mult de zece ouă, pe câtă vreme în clocitoare poți pune până la o mie!

— Știu, știu! zise Mișca. Scrie și în cărticică! Și mai scrie că tot timpul cât clocește, cât scoate puii și-i învață să mănânce, găina nu mai ouă. Pe când, dacă scoatem puii cu clocitoarea, găina ouă mereu!

Am început atunci să facem socoteala cu câte ouă ne-am alege dacă găinile nu și le-ar mai cloci singure și nu s'ar mai opri din ouat. Pentrucă, nu-i așa, se știe că găina clocește douăzeci și una de zile, după care își crește puișorii și până să înceapă să ouă din nou, trec trei luni încheiate!

— Trei luni! Asta înseamnă nouăzeci de zile în cap — spuse Mișca. Dacă găina n'ar mai cloci, ar face cu nouăzeci de ouă mai mult într'un an. Într'o gospodărie mai mică — cu zece găini, să zicem — s'ar produce într'un an cam cu nouă sute de ouă mai mult. Dar gândește-te, ce se întâmplă într'un colhoz ori într'un sovhoz cu până la o mie

de găini! Au să aibă cu nouăzeci de mii de ouă mai mult! Auzi, Colia? Nouăzeci de mii!

Am discutat o grămadă de vreme despre foloasele ce se pot obține de pe urma unei clocitoare și, până la urmă, Mișca mi-a spus:

— Colia, știi ceva? Ce-ar fi dacă ne-am face și noi o mică clocitoare?

— Dar cum s'o facem? am zis eu. Asta cere pricepere, nu glumă!

— Ce, crezi că e chiar atât de greu? stărui el. Uite, în cărticica asta scrie tot! Ca să iasă puișori, important e ca ouăle să fie încălzite în mod egal, douăzeci și una de zile în șir!

Drept să vă spun, începuse să-mi placă și mie planul lui, fiindcă din totdeauna mi-au fost dragi păsările și animalele micuțe.

Astă toamnă ne înscrisesem, Mișca și cu mine, într'un cerc de tineri naturaliști și am lucrat împreună la colțul viu. Pe urmă, când lui Mișca i-a venit ideea să facă o mașină cu vapori, nu ne-am mai dus la cerc. Vitia Smirnov, conducătorul cercului, ne-a amenințat că ne șterge de pe listă dacă nu mai venim, dar noi am făgăduit că nu vom mai lipsi, și nu ne-a șters.

Mișca a și început să se gândească ce bine o să fie când vom avea puișori.

— O să fie atât de drăgălași! zise el. Știi, am putea chiar să le facem o despărțitură într'un colț al bucătăriei, să crească în liniște! O să-i hrănim și o să-i îngrijim...

— Da, dar până să-i vedem ieșiți din ouă, trebue să pierdem trei săptămâni! am zis eu.

— Ba n'o să le pierdem deloc! Să facem noi clocitoarea, că de ieșit au să iasă ei singuri!

Am căzut pe gânduri. Mișca se uita la mine liniștit. Ardea de nerăbdare să se apuce cât mai repede de lucru!

— Bine! zic eu. La urma urmei, tot n'avem ce face! Să încercăm!

—Ştiam eu că o să vrei! sări în sus Mişca de bucurie. M'aş fi apucat eu şi singur, dar fără tine, mi-ar fi fost tare urît!

O PIEDICĂ NEAŞTEPTATĂ

— Ştii ceva? am spus eu a doua zi. Hai să nu mai facem nicio clocitoare! Mai bine să punem ouăle într'o oală, pe cuptor.

— Ce vorbeşti! Ce vorbeşti! ţipă Mişca, dând neliniştit din mâini. Sigur! Ca să se răcească cuptorul şi să se ducă totul pe copcă! In clocitoare trebue să fie mereu aceeaşi temperatură! Treizeci şi nouă de grade!

— Pentru ce treizeci şi nouă?

— Fiindcă asta e temperatura pe care-o are găina când cloceşte!

— Parcă găina are temperatură! m'am repezit eu. Numai omul are temperatură! Şi asta nu totdeauna! Numai când e bolnav.

— De ce vorbeşti dacă nu ştii? Temperatură are orice om — şi bolnav şi sănătos — numai că la omul bolnav temperatura se urcă mai mult!

Şi Mişca, deschizând cartea, îmi arătă câteva desene.

— Uite-aici, să vezi cum e o clocitoare adevărată! Aici e vasul cu apă, din care porneşte o ţeavă spre lădiţele în care se aşează ouăle. Apa din vas se încălzeşte, trece prin ţeavă şi încălzeşte la rândul ei lădiţa cu ouă. Dincoace e termometrul, cu ajutorul căruia urmăreşti temperatura.

— Toate bune! zic eu. Dar de unde luăm vasul pentru încălzit apa?

— Crezi că trebue neapărat un vas special? La nevoie ne putem folosi şi de o cutie de conserve. Că doar n'o să facem o clocitoare prea mare.

— Dar apa cum o s'o încălzim? am întrebat eu.

— Cu o lampă de gaz. Mi se pare că avem noi undeva în magazie, una veche!

Ne-am dus numaidecât în magazie şi am început să cotrobăim prin grămada de vechituri aruncate într'un ungher. Erau acolo ghete rupte, nişte galoşi, o umbrelă stricată, o ţeavă de alamă foarte bună şi o mulţime de sticle şi de cutii de conserve goale. Am scotocit prin toată grămada, dar n'am dat peste nicio lampă. Abia târziu de tot am băgat de seamă că era una, cocoţată sus, pe o poliţă. Mişca s'a căţărat atunci sus şi a luat-o. Era plină de praf, dar cu sticla întreagă. Ba avea şi fitil. Cât ne-am mai bucurat ! Am luat şi ţeava de alamă, am ales din grămadă o cutie de conserve, care ni s'a părut mai mare şi mai bună, şi ne-am dus cu toate lucrurile astea în bucătărie, unde Mişca s'a şi apucat de lucru. A curăţit lampa, a umplut-o cu gaz şi a aprins-o. Ardea destul de bine. Fitilul putea fi mişcat când mai sus, când mai jos, aşa că flacăra se mărea şi se micşora după trebuinţă. Am stins lampa şi am început să facem clocitoarea. Mai întâi, am făcut din placaj o cutie mai mare în care să încapă cam vreo cincisprezece ouă, pe care am căptuşit-o cu vată. Peste vată am aşternut nişte pâslă, ca ouăle să aibă cât mai multă căldură. Deasupra cutiei am pus un capac. In capac am făcut o găurică în care am vârît un termometru, ca să putem urmări temperatura. După aceea ne-am apucat să facem aparatul de încălzire : am luat cutia de conserve şi am tăiat în pereţii ei două găuri rotunde, una mai sus, alta mai jos. La gaura de sus am prins ţeava de alamă. Am mai făcut o gaură, într'o parte a cutiei de placaj, şi am introdus celălalt capăt al ţevii, îndoind-o în aşa fel ca să străbată cutia pe dinăuntru şi s'o încălzească cu ajutorul aburilor. Capătul ţevii l-am scos apoi iar afară şi l-am băgat în gaura de jos a cutiei de conserve.

Acum trebuia să facem în aşa fel ca încălzirea cutiei de conserve să se facă pe dedesubt, cu ajutorul lămpii. Mişca a adus în bucătărie o lădiţă de placaj, i-am făcut în partea de sus o gaură rotundă şi am potrivit clocitoarea în aşa fel, încât cutia de conserve să poată sta chiar deasupra deschi-

zăturii. Lampa am așezat-o în lădiță, cu flacăra în dreptul cutiei de conserve.

In sfârșit, totul era gata ! Am turnat apă în cutie și am aprins lampa. Incetul cu încetul, apa a început să se încălzească, și aburii, trecând prin țeavă, au încălzit și clocitoarea. Mercurul din termometru a început să se ridice și, treptat-treptat, a ajuns la treizeci și nouă de grade. Și eu cred că s'ar fi urcat și mai mult dacă nu venea mama lui Mișca.

— Dar ce faceți voi aci ? ne întrebă ea. Parcă ar mirosi a gaz !...

— Facem o clocitoare — îi răspunse Mișca.

— Ce fel de clocitoare ?

— O clocitoare care să scoată pui !

— Pui ? Ce fel de pui ?

— Cum, ce fel ? Pui ca toți puii... Iată, aici se pun ouăle, iar dincolo arde o lampă.

— Și lampă la ce vă trebue ?

— Păi cum altfel ? Fără lampă nu ies puii !

— Ascultă, băiete, pe mine să mă slăbești cu prostiile tale ! Vrei să se răstoarne lampa și să ia foc gazul ?

— N'are să ia foc, mamă !... O să fim cu băgare de seamă.

— Nu, nu ! Ce fel de joacă e asta, cu focul ? Nu te-ai săturat că te-ai opărit cu apă fiartă ? Acum vrei să dai foc și casei ?

Degeaba s'a rugat bietul Mișca de maică-sa, că ea nici n'a vrut să audă și nu ne-a dat voie să aprindem lampa cu gaz !

— Acum, na, poftim de mai scoate puișori !... strigă Mișca supărat.

CUM AM IEŞIT DIN INCURCĂTURĂ

In noaptea aceea am adormit tare târziu. Un ceas încheiat m'am tot svârcolit în pat cu gândul la clocitoare. La început îmi făcusem planul s'o rog pe mama să ne dea voie să aprindem lampa cu gaz la noi acasă, dar numaidecât mi-am dat seama că nici ea n'o să ne lase, fiindcă mamei îi e grozav de frică de foc şi ascunde până şi chibriturile de mine. Şi-apoi, mama lui Mişca ne luase lampa şi eram sigur că nici în ruptul capului nu ne-ar mai da-o înapoi!

Toţi ai mei dormeau, dar eu mă frământam de zor, cu gândul mereu la acelaşi lucru, şi nu era chip să adorm.

Deodată îmi trecu prin minte un gând grozav! „Ce-ar fi, mi-am zis eu, dacă am încălzi apa la o lampă electrică?"

M'am dat binişor jos din pat, am aprins lampa de pe măsuţă şi mi-am lipit degetul de bec, ca să văd dacă dă destulă căldură. Becul s'a încălzit atât de repede, că după câteva clipe n'am mai putut să-mi ţin degetul lipit de el! Atunci am luat termometrul din perete şi l-am ţinut deasupra lămpii. Mercurul s'a ridicat într'o clipită, ajungând până la capătul de sus, şi sunt sigur că, dacă ar fi avut mai multe gradaţii, s'ar fi ridicat şi mai mult. Asta însemna că becul dădea destulă căldură!

Cum am văzut asta, m'am liniştit şi am atârnat termometrul la loc. Mai târziu am descoperit că termometrul nostru arăta totdeauna cu totul altă temperatură decât cea adevărată. De pildă, dacă în odaie era frig, nu ştiu cum se făcea că el arăta patruzeci de grade căldură, iar dacă era ceva mai cald, mercurul pornea în goană până la capătul de sus şi rămânea încremenit acolo, aşa că trebuia să-l scuturi zdravăn, ca să-l faci să se urnească din loc. Niciodată nu arăta mai puţin de treizeci de grade, şi dacă ne-am fi luat după el, însemna că peste iarnă să nu mai facem focul deloc în sobă! Oare asta să se fi întâmplat datorită faptului că l-am ţinut atunci atât de aproape de lampă? Nu ştiu!

A doua zi i-am împărtăşit şi lui Mişca ideia mea şi cum ne-am întors dela şcoală, am rugat-o pe mama să-mi dea voie să iau din dulap o lampă electrică veche, cu care să încălzim apa din cutia de conserve.

Am aşezat lampa electrică în cutia de lemn, în locul lămpii cu gaz; fiindcă lampa nu ajungea până sub vasul cu apă şi fiindcă apa nu voia să se încălzească, Mişca a pus dedesubtul ei câteva cărţi. Am aprins lumina şi am început să urmărim mercurul din termometru.

La început, a stat mult timp nemişcat, aşa că ne-a fost teamă că toate străduinţele noastre fuseseră zadarnice. Dar, în cele din urmă, lampa tot a început să încălzească apa şi, încetul cu încetul, mercurul se ridică tot mai sus.

Cam după vreo jumătate de oră, ajunsese la treizeci şi nouă de grade.

De bucurie, Mişca a început să bată din palme şi să strige:

— Ura! Asta e tocmai temperatura găinii! Care vasăzică electricitatea nu e cu nimic mai prejos decât gazul!

— Cred şi eu că nu e mai prejos! m'am grăbit eu să răspund. Află că electricitatea e chiar mai bună, pentrucă dela lampa cu gaz poate să ia foc casa, câtă vreme cu o lampă electrică n'ai nicio grijă!

Deodată am băgat de seamă că mercurul se ridicase din ce în ce mai sus, ajungând până la patruzeci de grade.

— Stai! strigă Mişca. Stai! Uite-l că se urcă mai sus!

— Trebue să-l oprim! am zis eu.

— Sigur că trebue să-l oprim, dar... cum? Dacă lampa era cu gaz, ar fi fost uşor! Am lăsa fitilul mai jos, şi gata, flacăra s'ar face mai mică!

— Da, dar la electricitate n'ai fitil ! Ce te faci atunci ?

— Electricitatea ta nu-i bună de nimic ! se supără Mişca.

— De ce electricitatea mea ? m'am supărat şi eu. E a mea cum e şi a ta !

— Dar ce, mie mi-a trecut prin minte să încălzim apa la electricitate sau ţie ? Uite, na ! Termometrul arată patruzeci şi două de grade. Dacă o merge tot aşa, o să înceapă ouăle să fiarbă şi n'o să mai vedem ieşind niciun pui din ele. La clocit totul trebue să meargă cu cea mai mare precizie !

— Stai ! zic. Eu cred că lampa ar trebui coborîtă ceva mai jos ! Atunci apa nu s'ar mai încălzi atât de tare şi ar scădea şi temperatura !

Zis şi făcut ! Am tras de sub lampă cartea cea mai groasă şi ne-am uitat iar la termometru. Incet, încet mercurul începu să coboare şi ajunse până la urmă iar la treizeci şi nouă de grade. Am răsuflat amândoi uşuraţi.

— Bravo ! Acum totul e în ordine — spuse Mişca. Inseamnă că de aci înainte putem scoate pui. Stai puţin ! Mă duc la mama să-i cer nişte bani. Să faci şi tu la fel ! Uite, ne asociem şi, cu banii strânşi, cumpărăm zece ouă.

M'am dus numaidecât acasă şi am rugat-o pe mama să-mi dea bani să cumpăr ouă, dar mama n'a priceput deloc ce vreau eu să fac cu ele. Până la urmă, cu chiu cu vai, am lămurit-o că am făcut cu Mişca o clocitoare şi că avem de gând să scoatem pui.

— N'o să iasă nimic din toată treaba asta ! spuse mama. Ce, crezi că e uşor să scoţi puişori fără cloşcă ? Vă pierdeţi timpul de pomană !

Dar eu nu i-am dat pace, tot cerându-i să-mi dea bani.

— Bine, bine... făcu ea în cele din urmă. Dar, ia spune-mi şi mie, de unde aveţi de gând să cumpăraţi ouă ?

— Cum de unde ? Dela prăvălie ! zic eu.

— Păi bine, băiete, ouăle dela prăvălie nu sunt bune de clocit ! îmi răspunse mama. Ca să scoţi puişori, trebue să

ai ouă cât mai proaspete, ouate de curând. Din ouă vechi nu ies niciodată puişori !

Când am auzit asta, m'am întors glonţ la Mişca şi i-am povestit tot.

— Măi, da' gură cască mai sunt ! zise Mişca. Scrie doar şi în carte despre asta. Uitasem cu totul !

Aşa că ne-am hotărît să ne ducem chiar a doua zi la ţară, la mătuşa Nataşa, la care fusesem anul trecut în vacanţa de vară. Ştiam că mătuşa Nataşa creşte păsări şi are găinile ei, aşa că eram siguri că vom găsi la ea ouă foarte proaspete.

A DOUA ZI

Ciudate lucruri se întâmplă uneori în viaţă ! Uite, de pildă, noi : în ajun nici nu ne gândeam să plecăm undeva, şi iată că a doua zi eram în tren şi trenul ne ducea de-a-lungul câmpiilor, spre mătuşa Nataşa ! Eram grăbiţi să ne întoarcem cât mai curând cu ouăle şi să scoatem puişori, dar, parcă înadins, trenul abia se târa, greoi ca o broască ţestoasă, şi drumul ni s'a părut grozav de lung. Aşa se întâmplă totdeauna : când eşti grăbit, atunci merg toate mai încet, ca să-ţi facă parcă în necaz. Nici eu, nici Mişca nu mai aveam astâmpăr ; ne temeam ca nu cumva mătuşa Nataşa să fi plecat cine ştie unde şi să n'o găsim acasă.

Dar toate au mers bine. Mătuşa Nataşa era acasă şi s'a bucurat mult când ne-a văzut, închipuindu-şi că venisem pentru mai multă vreme la dânsa.

— Nu se poate, mătuşă Nataşa, că n'am luat încă vacanţă — zise Mişca.

— Noi am venit la dumneata cu treburi — adăugai eu. Am venit după ouă.

— Care ouă ?

— Ouă ca toate ouăle ! Ouă de găină ! Avem nevoie de ouă de găină cât mai proaspete.

— Aşaaa ? făcu mătuşa Nataşa. Dar ce, la oraş nu mai sunt ouă ?

— Sigur că nu ! îi răspunse Mişca. Şi chiar dacă sunt, nu sunt proaspete.

— Cum să nu fie proaspete ? Nu se poate ca la prăvălie să se vândă ouă vechi !

— De ce să nu se poată ? zise Mişca. După ce găina se ouă, oul nu este dus imediat la prăvălie. Aşa-i ?

— Ei da, aşa e !

— Vezi că am dreptate ? se bucură Mişca. Se adună cât mai multe ouă timp de o săptămână, ba chiar şi două şi numai atunci sunt duse la prăvălie.

— Ei, şi ce-i cu asta ? Că doar ouăle nu se strică într'o săptămână, două !

— Cum nu ? Uite, în cartea noastră scrie că dacă ouăle sunt mai vechi de zece zile, nu mai poţi scoate puişori din ele.

— Puişori ? Hei, dragii mei, dar asta-i cu totul altă socoteală ! E adevărat, pentru clocit sunt bune numai ouăle proaspete de tot, dar pentru mâncare le poţi folosi şi pe cele păstrate la răcoare o lună sau chiar două. Dar... ia spuneţi ! Nu cumva aveţi de gând să scoateţi puişori ?

— Şi de ce nu ? Tocmai că avem de gând. De-asta am venit aci, la dumneata !

— Bine, dar cum o să scoateţi voi pui ? ne întrebă mătuşa Nataşa. Că doar pentru asta aveţi nevoie de cloşcă !

— Ba n'avem nevoie de nicio cloşcă, fiindcă ne-am făcut o clocitoare.

— Aţi făcut voi o clocitoare ? Mare minune ! Dar... ce-o să faceţi cu ea ?

— Cum ce-o să facem ? O să scoatem pui !

— Dar ce vă trebue vouă pui ?

— Nu ne trebue, dar uite-aşa ! răspunse Mişca. Parcă ţi-e urît fără puişori. Aici, la ţară, aveţi tot felul de vietăţi ! Şi găini, şi gâşte, şi vaci, şi porci... Dar noi n'avem nimic !

— Asta pentrucă trăim la țară. La oraș cine poate să țină vaci ?

— Vaci, sigur că n'o să crească nimeni, dar când e vorba de vite mai mici...

— Păi bine, copii, la oraș e un chin să crești până și vite mai mici — făcu râzând mătușa Natașa.

— Da' de ce să fie un chin ? spuse Mișca. Uite, la noi în casă stă un om care ține păsările ! Are o grămadă de colivii cu păsări de toate soiurile : scatii, canari, sticleți... Ba are și graiuri !

— Bine, frate, dar e cu totul altceva dacă le ține în colivii ! Sau poate că aveți de gând și voi să băgați puișorii în colivie ?

— Nu ! N'au decât să stea în bucătărie. O să avem noi grijă să le căutăm un loc bun. Te rugăm însă pe dumneata să ne dai ouăle cele mai bune, cele mai proaspete, fiindcă numai din ouă foarte proaspete pot să iasă puișori.

— Vă dau... vă dau... răspunse mătușa Natașa. Știu eu ce fel de ouă vă trebue, fiindcă nu orice ou se poate pune sub cloșcă. Găinile mele au început să ouă de curând, așa că toate sunt proaspete !

Mătușa Natașa se duse la bucătărie și ne alese cincisprezece ouă. Erau dintre cele mai frumoase și mai proaspete, curate și albe, fără nicio pată. Se vedea bine că abia fuseseră ouate. Le puse în coșul pe care îl adusesem cu noi, iar deasupra așternu o basma grosuță, de lână, ca nu cumva să răcească pe drum.

— Ei, apoi, mergeți sănătoși și... spor la treabă ! ne spuse mătușa Natașa, la despărțire.

Se lăsase întuneric, așa că am luat-o la fugă cu Mișca spre gară.

Când am ajuns acasă, era miezul nopții. Mama, bineînțeles, m'a certat pentrucă întârziasem atât de mult, dar lasă că nici lui Mișca nu i-a mers mai bine ! Ei și ? Astea-s

fleacuri! De un singur lucru ne părea rău: că nu apucasem să scoatem puișorii chiar în ziua aceea. Dar n'am avut încotro și am lăsat totul pe-a doua zi.

INCEPUTUL

A doua zi, cum ne-am întors dela școală, am dus coșul la bucătărie și am așezat ouăle în clocitoare. Loc, berechet! Ar mai fi încăput încă vreo câteva, dacă am fi avut!

Am pus capacul deasupra clocitoarei, am vârît termometrul în gaura făcută anume și mă pregăteam să aprind lampa, când Mișcă strigă:

— Stai! Să vedem dacă am făcut totul cum trebue! Nu cumva trebuia să încălzim clocitoarea înainte de-a pune ouăle într'însa?

— Habar n'am! mă grăbii eu să răspund. Lasă că aflăm noi acum! Trebue să scrie în carte!

Mișca luă cartea și începu să citească. Citi el ce citi, apoi zise:

— Colia, știi că era cât pe-aci să le dăm gata?

— Ce să dăm gata?

— Ouăle. Fiindcă și ele au viață!

— Ei, na-ți-o bună! Ce tot spui? Ouăle, vii? m'am mirat eu.

— Da, da, vii! Uite! Citește ce scrie aci: „Ouăle sunt ființe vii. Numai că viața lor nu se observă. Stau în găoacea lor, ca amorțite. Dar dacă oul e pus la o anumită căldură, viața dintr'însul se trezește, embrionul dinăuntru începe să se desvolte și, încet, încet, se transformă într'un puișor. Și, ca toate celelalte ființe vii, ouăle respiră." Ai înțeles? Și noi respirăm, și ouăle respiră.

— Aiureli! Noi respirăm, fiindcă avem gură, dar ouăle? Pe unde să respire? Ce, au gură?

— Află că noi respirăm nu cu gura, ci cu ajutorul plămânilor — spuse Mișca. Aerul ajunge în plămânii noștri

prin gură, pe câtă vreme ouăle respiră prin coajă! Fiindcă aerul trece chiar şi prin coajă!

— Ei, treaba lor! N'au decât să respire! zic eu. Ce! Le oprim noi să respire?

— Da' cum o să respire dacă am închis cutia? Doar ştii bine că prin respiraţie se elimină bioxidul de carbon. Ia spune-mi, dacă te-ar băga cineva într'o cutie şi te-ar închide, nu s'ar strânge din cauza respiraţiei tale aşa de mult bioxid de carbon, încât te-ai înnăbuşi?

— Bine, dar de ce să mă bag în cutie? Ce rost ar avea să mă înnăbuş? întreb eu nedumerit.

— Cred şi eu că n'ai să te vâri în nicio cutie. Dar noi unde punem ouăle? In cutie! Şi atunci pricepi, au să se înnăbuşe!

— Atunci, cum naiba să facem?

— Ne trebue un mijloc de ventilaţie! spuse Mişca. O clocitoare adevărată are întotdeauna ventilaţie!

Am scos atunci cu băgare de seamă ouăle din cutie şi le-am pus iar în coş. Apoi Mişca a adus un burghiu şi a făcut câteva găurele în pereţii clocitoarei, să aibă bioxidul de carbon pe unde ieşi afară.

După ce am terminat, am pus iar ouăle pe fundul cutiei, pe care am acoperit-o iar cu capacul.

— Ia stai puţin! zise Mişca. Stai, că tot nu ne-am lămurit încă dacă e mai bine să încălzim întâi clocitoarea şi numai după aia să punem ouăle!

Şi iar citi câteva rânduri din carte.

— Ei, iar am greşit! Uite, aici scrie că aerul din clocitoare trebue să fie umed, pentrucă dacă e prea uscat, prin coaja oului se evaporă prea mult lichid şi atunci se distruge embrionul. Trebue neapărat să punem în clocitoare un vas cu apă, sau chiar mai multe. Atunci apa o să se evapore şi aerul dinăuntru o să se umezească.

Am scos iar ouăle din clocitoare, cu gândul să punem înăuntru două pahare cu apă. Dar paharele noastre erau prea mari şi nu mai puteam închide capacul!

Am căutat un alt vas, dar n'am găsit niciunul care să se potrivească. Noroc că şi-a adus aminte până la urmă Mişca că surioara lui, Maica, are nişte ceşcuţe mici, de lemn, cu care se joacă.

— Ia spune-mi, Colia, nu crezi c'ar fi bine să punem o ceşcuţă de jucărie de-a sorei mele, Maica ? mă întrebă el.

— Bună idee ! am răspuns eu. Hai, adu-o mai repede !

Mişca dădu numaidecât de jucăriile surioarei lui şi luă patru ceşcuţe, care se potriveau de minune. Am turnat apă în ele şi le-am aşezat în clocitoare, câte una în fiecare colţ. După aceea am început să aşezăm iar ouăle. Dar ceşcuţele ocupau cam mult loc, şi nu mai intrau toate ! Nu încăpeau decât douăsprezece, dar noi voiam să punem cincisprezece ouă la clocit.

— Ştii ceva — zise Mişca în cele din urmă — ne ajung şi doisprezece pui. Ce să facem cu mai mulţi ? Am avea nevoie de o mulţime de mâncare pentru ei.

Partea proastă e că tocmai atunci răsări şi Maica. Când a văzut că-i pusesem ceştile în clocitoare, a început să ţipe.

— Ascultă — i-am spus eu — doar nu ţi le-am luat pentru totdeauna ! Peste douăzeci şi una de zile ţi le dăm înapoi, iar ca răsplată, uite, îţi dăm de pe acum trei ouă !

— Mulţumesc, dar ce să fac cu ele ! Ce să fac cu nişte ouă goale !

— Ba nu, Maica, zău nu sunt goale ! Au tot ce le trebue. Şi gălbenuş, şi albuş ! Sunt numai bune de mâncat !

— Dac'or avea pui în ele ?

— Când au să iasă pui din celelalte ouă, să ştii că o să-ţi dăm şi ţie unul.

— Nu mă păcăliţi ?

— Nu, nu te păcălim !

Până la urmă, Maica se învoi. Am încercat apoi s'o scoatem frumuşel din odaie.

— Hai, du-te, Maica, o rugam, hai, du-te! Nu ne mai ţine, uite, că avem treabă. Şi aşa nu ştim cum să începem: să punem întâi ouăle în clocitoare şi încălzirea s'o facem mai târziu, sau să încălzim întâi aerul şi abia după aceea să aşezăm ouăle!

Mişca luă iar cartea şi află că se poate face şi într'un fel şi în altul.

— Ei, atunci aprinde lampa, şi hai la treabă! zic eu.

— Ştii, Colia... parcă mi-e cam frică! zise Mişca. Aprinde mai bine tu, că eu sunt ghinionist!

— De ce eşti ghinionist?

— Fiindcă n'am noroc în viaţă. Pe orice pun mâna, iese prost.

— O fi, dar şi mie îmi ies toate pe dos! spun eu.

Ne-am adus aminte de câteva întâmplări din viaţă şi până la urmă a ieşit că suntem amândoi ghinionişti.

— Degeaba ne mai apucăm de treaba asta, că tot n'o să iasă nimic! spuse Mişca.

— Atunci... poate c'ar fi bine s'o chemăm pe Maica, am fost eu de părere.

Zis şi făcut! Mişca dădu o fugă după surioara lui.

— Ascultă, Maica, tu eşti norocoasă? am întrebat-o eu.

— Da, sunt norocoasă. Dar de ce?

— N'ai avut niciodată ghinion în viaţă?

— Cine, eu? Nu, n'am avut!

— Minunat! Vezi tu lampa care stă pe cărţile din ladă?

— Văd!

— Ei, atunci du-te şi aprinde-o!

Maica se apropie de clocitoare şi aprinse lampa.

— Şi acum ce trebue să mai fac? întrebă ea.

— Nimic. Ieşi afară şi nu ne mai încurca! spuse Mişca, şi Maica, supărată, plecă.

Cum a plecat ea, am pus repede capacul pe clocitoare şi am rămas cu ochii ţintă la termometru. La început, mercurul rămase nemişcat la optsprezece grade, apoi, încet, încet, urcă până la douăzeci de grade. Noi, cu ochii la termometru. La un moment dat, mercurul ajunse la douăzeci şi cinci, de unde sui la treizeci de grade. Apoi crescu mai încet. Intr'o jumătate de ceas ajunsese la treizeci şi şase de grade, unde încremeni. Am pus atunci o cărticică sub lampă şi mercurul începu să urce din nou. Se ridică până la treizeci şi nouă de grade, dar nu se opri, ci se urcă şi mai sus.

— Hei, opreşte-te ! strigă Mişca. Nu vezi ? Patruzeci de grade ! Ai pus dedesubt o carte prea groasă !

Am scos numaidecât cartea de sub lampă şi am pus în locul ei una mai subţire. Un timp, mercurul rămase pe loc, apoi începu să coboare.

— Cărticica asta e prea subţire ! zise Mişca. Stai puţin s'aduc un caiet !

Aduse un caiet şi îl vârî sub lampă. Mercurul începu din nou să se urce şi, când ajunse la treizeci şi nouă de grade, se opri. Nu ne mai luam ochii dela termometru. Mercurul stătea nemişcat !

— Uite — şopti Mişca — aşa trebue să rămână douăzeci şi una de zile în şir ! O să putem noi oare să păstrăm aceeaşi temperatură ?

— O să putem, Colia !

— Trebue să fim cu mare băgare de seamă. Dacă nu păstrăm aceeaşi tempefatură, s'a zis !

— De ce ? O să căutăm să fim cu băgare de seamă.

Toată ziua nu ne-am mişcat de lângă clocitoare. Până şi lecţiile ni le-am făcut în bucătărie. Termometrul arăta mereu treizeci şi nouă de grade.

— Lucrurile merg destul de bine ! se bucura Mişca. Şi dacă o fi tot aşa de-aici înainte, peste douăzeci şi una de zile o să avem puişori... Doisprezece puişori !... O mică familie veselă !

TEMPERATURA SCADE

Nu ştiu cum or fi ceilalţi copii, dar mie duminica îmi place să dorm mai mult. Pentrucă, nu-i aşa, când nu te duci la şcoală, n'are niciun rost să te grăbeşti. Cel puţin odată pe săptămână să leneveşti şi tu în pat! Şi, după mine unul, nu văd nimic rău în asta. A doua zi era duminică, dar eu nu ştiu de ce, m'am trezit devreme. Soarele încă nu răsărise, dar se luminase bine de ziuă. Tocmai mă gândeam să mă întorc pe partea cealaltă să mai trag un pui de somn, când mi-am adus deodată aminte de clocitoare. Am sărit ca ars din pat. M'am îmbrăcat în fugă, am pornit într'un suflet la Mişca şi-am început să sun la uşă. Mişca mi-a deschis numaidecât, dar mi-a şuierat printre dinţi:

— Sssst! Ce, eşti nebun? Vrei să trezeşti toată lumea? Abia s'a luminat de ziuă! Ce faci atâta tărăboi?

Era încă desculţ şi în cămaşă de noapte.

— Bine... dar şi tu te-ai sculat! zic eu.

— M'am sculat!... bombăni Mişca. Ce să mă scol, că nici nu m'am culcat încă!

— De ce?

— Din cauza ei! A clocitoarei!

— Aoleu! S'a întâmplat ceva?

— Cade întruna!

— De ce cade? Doar am aşezat-o destul de bine!

— Oh! Nu cade clocitoarea, prostule, ci mercurul! Cade, şi temperatura scade mereu!

— De ce?

— Ştiu şi eu? Intreab-o şi tu! Când m'am culcat, totul era în ordine, numai că n'am putut să dorm. Stăteam cu ochii deschişi şi mă tot gândeam la puişori. Apoi mi-am

zis : „Ia să mă duc să văd cum mai stăm cu clocitoarea !..." Intru în bucătărie... mă uit !... Să'nnebunesc ! Treizeci şi opt de grade şi jumătate !... Am vârît numaidecât un caiet sub lampă... am aşteptat câtăva vreme... Temperatura s'a ridicat până la treizeci şi nouă de grade. „Hei — mi-am zis — bine că n'am adormit ! S'ar fi dus pe copcă puişorii !..." Şi m'am hotărît să fiu cu băgare de seamă şi să văd ce-o să se întâmple mai departe. Şi cum îţi spun, am stat şi am aşteptat ! Am aşteptat un ceas, am aşteptat două... Temperatura, aceeaşi. Apoi am început să mă plictisesc aşa, fără nicio treabă. Şi am luat o carte. Dar, tot citind, am uitat de termometru şi când mi-am aruncat iar ochii la el... ce să vezi ? Treizeci şi opt de grade şi jumătate ! Temperatura scăzuse din nou cu o jumătate de grad ! Am mai pus la iuţeală un caiet sub lampă şi temperatura s'a îndreptat. Acum, după cum vezi, stă pe loc ! Ce-o fi mai târziu, nu ştiu !

— Ei, lasă, Mişca. Du-te acum şi culcă-te. Lasă că stau eu lângă clocitoare !

— Să mă culc ? Acum ? La ora asta ? rosti el. Nu vezi că s'a făcut ziuă ?

Intră binişor în odaia de alături, îşi aduse hainele şi începu să se îmbrace. Îşi puse întâi pantalonii, apoi cămaşa, se încălţă şi, după ce-şi legă şireturile, se trânti pe canapea şi începu să sforăie. „Ei — îmi zisei eu — lasă-l să doarmă, ca omul. Dacă nu se odihneşte, nu mai e bun de nimic !"

M'am aşezat lângă clocitoare şi nu-mi luam ochii dela termometru. Dar până la urmă m'am plictisit, am deschis cartea despre avicultură şi am început să citesc cum trebue să avem grijă de clocitoare. Spunea acolo în carte, că dacă ouăle stau mult timp nemişcate, embrionul se poate lipi de pereţii oului. Din această cauză, puii nu mai ies teferi, sunt piperniciţi, dacă nu chiar schilozi, sau se înnăbuşe acolo, adică ies morţi de-a-binelea. Pentru ca embrio-

nul să nu se lipească de coajă, ouăle din clocitoare trebuesc întoarse din trei în trei ore.

Am ridicat numaidecât capacul şi am început să întorc ouăle. Dar tocmai atunci se trezi şi Mişca. Văzând că am deschis clocitoarea, a ţipat la mine:

— Hei! Ce faci acolo?

Numai că eu m'am speriat aşa de tare că am fost gata, gata să scap un ou.

— Ce să fac? Nimic! zic eu.

— Cum „nimic"? Pentru ce ai deschis clocitoarea? Ştii doar că douăzeci şi una de zile n'ai voie să mai umbli la ea! Sau crezi cumva că puii or să iasă mâine din ou?

— Cum o să cred aşa ceva! am zis eu.

Şi am căutat să-l lămuresc că ouăle trebuesc întoarse în clocitoare din trei în trei ore. Dar el, nimic! Nu mă lăsa să vorbesc şi ţipa cât îl lua gura:

— Pune capacul odată, îţi spun! Ce treabă mai e şi asta? Nu pot să închid şi eu ochii, că dumnealui, cum am aţipit, se şi vâră în clocitoare, să caşte ochii la ouă!

— Dar ce-mi trebue mie să mă uit la ouă!

Mişca sări din pat şi puse capacul, dar eu tot izbutisem să întorc ouăle. Numai că ţipase atât de tare, că ne-am pomenit cu taică-său şi cu maică-sa că dau buzna peste noi!

— Ce-i larma asta aici? au întrebat ei.

— Uite, deşteptul ăsta de Colia a deschis clocitoarea! a răspuns Mişca supărat.

Eu am căutat să-i lămuresc că ouăle trebuesc întoarse, ca să nu iasă puii schilozi sau pipernicíţi.

— Ce schilozi? Ce pipernicíţi? începu iarăşi să urle Mişca. Dar din ouăle pe care le clocește găina de ce nu ies pui schilozi şi pipernicíţi?

— Fiindcă găina îşi întoarce întotdeauna ouăle cât clocește! spuse mama lui Mişca.

— Dar de unde să știe ea că ouăle trebuesc întoarse? Găina e doar o proastă! strigă Mișca.

— După cum vezi, nu e chiar atât de proastă cum crezi tu! îi răspunse maică-sa.

Mișca căzu pe gânduri.

— Adevărat — șopti el în cele din urmă. Parcă mi-aduc aminte că am văzut cum și le întoarce cu nasul!

Tatăl lui Mișca începu să râdă.

— Ei, și tu! zise el. Dar ce, găina are nas?

— Ei, cioc am vrut să spun! Parcă ce deosebire e între un nas și un cioc?

TEMPERATURA CREȘTE

Cam pe la zece, nu știu din ce cauză, mercurul se ridică cu o jumătate de grad, așa că, de astă dată, a trebuit să scoatem un caiet de sub lampă, ca s'o lăsăm mai jos.

— Ce poveste și cu temperatura asta! se miră Mișca. Noaptea coboară, și acum începe să urce!

Până la amiază, a trebuit să coborîm iar lampa, deoarece temperatura începuse iarăși să crească.

După prânz, Mișca s'a culcat pe canapea și cum a pus capul jos, a și adormit. Dar mie mi-a fost urât să stau singur și mi-am adus caietul de desen și am început să-l desenez, cum dormea pe canapea. E mult mai ușor să desenezi pe cineva culcat, când stă liniștit și nu face nicio mișcare.

După un timp a venit pe la noi Costia Deviatchin. Când l-a zărit pe Mișca dormind, a întrebat:

— Dar ce-a pățit? Suferă de boala somnului?

— Da' de unde! m'am grăbit eu să răspund. Doarme că e obosit.

Costia se apucă să-l sgâlțâie pe Mișca de mână și să strige din răsputeri:

— Hai, Mișca, scoală-te!

— Cum? Ce? S'a și făcut ziuă? întrebă Mișca buimăcit, sărind ca ars.

— Ziuă? Care ziuă? strigă râzând Costia. Mai avem puțin și se înserează! Scoală-te mai repede, leneșule, să mergem la plimbare! Uite ce frumos strălucește soarele! E primăvară! N'auzi cum ciripesc vrăbiile?

— N'avem timp de plimbare. Avem acum alte treburi!

— Ce treburi?

— Treburi foarte serioase!

Și apropiindu-se de clocitoare, Mișca se uită la termometru. Dar abia apucă să se uite, că începu iar să urle:

— Dar tu ce stai ca vițelul la poarta nouă? Nu vezi ce se întâmplă?

M'am uitat repede la termometru și cu groază am văzut că mercurul ajunsese iar la treizeci și nouă de grade și jumătate!

Mișca se grăbi să coboare lampa.

— Dacă nu mă trezeam, țipă el mai departe, ai fi lăsat mercurul să se urce până la patruzeci de grade!

— Ce sunt eu de vină că dormi toată ziua?

— Da' ce sunt eu vinovat că n'am putut dormi toată noaptea ?

— O fi, dar nici eu nu sunt vinovat !

Costia se uită la clocitoare şi întrebă :

— Ce-i cu voi ? Aţi făcut iar o maşină cu vapori ?

— Ei, şi tu !... Aşa arată o maşină cu vapori ?

— Dar asta ce e ?

— Ghici !

— Hm ! făcu Costia, scărpinându-se în ceafă. O fi o turbină cu vapori.

— Aşi ! N'ai ghicit !

— Atunci e un motor cu reacţie !

Şi eu, şi Mişca izbucnirăm în râs.

— Degeaba, că tot n'ai să ghiceşti !

— Dar atunci ce-i asta ?

— O clocitoare !

— Aha ! Clocitoare ! Vasăzică, clocitoare ! Dar ce faceţi voi cu clocitoarea ?

— Cum „ce" ? se miră Mişca. Scoatem pui !

— Aha ! Pui ! Înţeleg, înţeleg ! Dar... din ce îi scoateţi ?

— „Din ce !" îl îngână Mişca dispreţuitor. Din ouă ! Din ce altceva ai vrea tu să-i scoatem ?

— A ! Din ouă ? Aşa e ! Prin urmare, ea le clocește în locul găinii ! Ştiam şi eu asta, dar n'aveam de unde să ştiu că e vorba de o clocitoare, fiindcă eu îi ziceam curcitoare, găinătoare, sau cam aşa, că nu mai ţin minte ! Vasăzică, asta e clocitoare ! Dar... ouăle unde sunt ?

— Unde să fie ? Aici, în cutie !

— Ia să le văd !

— Ei, dacă'am sta noi să le arătăm la fiecare, n'ar mai ieşi niciun pui ! Aşteaptă până le întoarcem, şi ai să le vezi !

— Dar când o să le întoarceţi ?

Mişca şi cu mine am început să facem socoteala şi am aflat că ouăle trebuiau întoarse abia la opt seara.

Costia rămase la noi, să aştepte. Mişca aduse şahul şi ne apucarăm de joc. Dar cum să joci şah în trei? Nu se poate decât în doi, că dacă mai e al treilea, se aşează de o parte şi şopteşte când unuia, când altuia cum să mute piesele şi din cauza asta naiba mai poate să joace ca lumea! Dacă câştigi partida, ţi se spune c'ai fost ajutat de al treilea, care te-a sfătuit, iar dacă pierzi, râde lumea de tine că ai pierdut, deşi ai fost ajutat! Mie îmi place şahul numai în doi, ca să nu se mai amestece nimeni.

In sfârşit, pendula bătu de opt ori. Mişca ridică binişor capacul clocitoarei şi începu să întoarcă ouăle. Costia le număra şi spuse:

— Unsprezece! Bravo! Au să să iasă unsprezece pui.

— Cum unsprezece, că erau douăsprezece! se miră Mişca. Cine a şterpelit un ou? Ce înseamnă bătaia asta de joc? Cum am închis ochii o clipă, cum a dispărut un ou! Tu ce-ai păzit aici? urlă el din nou la mine.

— Eu n'am plecat nicăieri. Să le mai numărăm odată! O fi greşit Costia numărătoarea!

Mişca se apucă şi el să numere, dar lui îi ieşiră treisprezece.

— Ei, asta-i bună! bombăni el. Acum iese unul mai mult. Cine l-o fi pus aci?

Numărai şi eu ouăle: erau douăsprezece.

— Da' grozavi mai sunteţi amândoi la aritmetică! Nu sunteţi în stare să număraţi douăsprezece ouă!

— Ia staţi! zise Mişca. Staţi, că aţi încurcat lucrurile! Am uitat să întorc un ou, dar nu mai ştiu pe care!

Tocmai când era el mai adâncit în gânduri, apăru în fugă şi Maica. Fetiţa se uită la ouăle din clocitoare, ochi oul cel mai mare şi spuse:

— Uite, puiul care o să iasă din oul ăsta, să fie al meu.

Eu cu Mişca ne supărarăm şi-i făcurăm vânt pe uşă.

— Să ştii că dacă mai vii odată să ne baţi la cap, n'ai să mai vezi niciun pui!

— Dar ce, ceşcuţele mele nu sunt acolo? Am şi eu dreptul să mă uit în clocitoare! începu Maica să bâzâie.

— Las' că-ţi arăt eu ce drept ai tu! strigă Mişca şi-i închise uşa în nas.

— Acum, ce să facem? zic eu. N'ar fi bine să le întoarcem pe toate din nou?

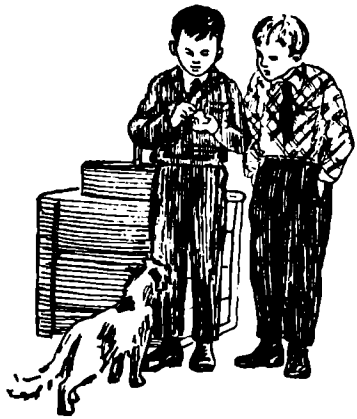

— Nu, că dacă le întoarcem iar, le aşezăm tot cum au fost mai 'nainte. Nu-i nimic. Mai bine să rămâie unul neîntors. Rândul viitor trebue să fim cu mai multă băgare de seamă.

— Ar fi bine să faceţi câte un semn pe fiecare ou. Atunci o să ştiţi care a fost întors şi care nu! fu de părere Costia.

— Ce fel de semn? întrebă Mişca.

— Ştiu şi eu? Câte o cruciuliţă.

— Nu! Mai bine le însemnăm cu numere.

Mişca luă creionul şi scrise câte un număr pe fiecare ou, dela unu până la douăsprezece.

— Acum, când le-om mai întoarce, toate numerele au să fie dedesubt, iar după aceea, din nou deasupra. Aşa n'o să mai greşim niciodată — zise Mişca închizând clocitoarea la loc.

Costia se pregătea de plecare, când Mişca îi spuse:

— Vezi să nu baţi toba la şcoală că avem o clocitoare!

— De ce?

— Ca să nu râdă băieţii de noi.

— Dar ce e de râs în asta? Clocitoarea e un lucru foarte folositor! De ce să râdă?

— Ei, parcă nu-i ştii tu cum sunt? Au să spună că ne-am aşezat pe ouă şi că le clocim singuri, ca nişte cloşti! Şi... dacă n'o ieşi niciun pui? Or să-şi bată joc de noi pe urmă!...

— Dar de ce să nu iasă niciun pui?

— Poţi să ştii? Nu e un lucru uşor! Poate că o să greşim... Nu, Costia, mai bine să nu spui nimic!

— Bine, dacă nu vrei, n'am să spun! N'avea grijă, am să tac ca un peşte.

MAICA STĂ DE PAZĂ

— Ia spune, ce se aude? l-am întrebat nerăbdător pe Mişca, a doua zi dimineaţa.

— Deocamdată, totul e în ordine. Numai că temperatura a coborît toată noaptea.

— Cum, iar n'ai dormit?

— Ba de dormit am dormit, că acum m'am făcut mai deştept. Am vârît deşteptătorul sub pernă şi l-am pus să sune din trei în trei ceasuri ca să mă trezească.

— Dar de ce o fi scăzut? Că peste zi urcă mereu! zic eu.

— Naiba ştie! răspunse Mişca. Poate fiindcă noaptea e mai răcoare, şi atunci se răceşte şi clocitoarea! Ziua, nu-i aşa, e mai cald şi se urcă temperatura, dar peste noapte e frig şi coboară.

— Ei, dar acum ce ne facem? întreb eu. Că trebue să ne ducem la şcoală! Cine o să aibă grijă de termometru?

— Ce-ar fi s'o rugăm pe Maica?

Mişca îşi chemă surioara şi o rugarăm amândoi să stea de pază la clocitoare cât vom fi noi la şcoală.

— Ieri m'aţi dat afară şi acum mă rugaţi! Sâc, că n'am să stau! ne necăji Maica.

— Ascultă — zic eu — vrei să moară toți puii ? Vrei să moară și puișorul tău ? Nu te rugăm s'o faci pentru noi, ci pentru puișori !

In cele din urmă Maica se înduplecă și eu am început să-i explic ce anume are de făcut.

— Uite, vezi, ăsta e termometrul ! i-am spus eu. Mercurul trebue să rămână exact la treizeci și nouă de grade. Înțelegi ? Vezi aici cifrele astea două ? Un trei și un nouă ? Bagă-le bine la cap !

— N'avea grijă, că n'am să uit.

Dar, ca să-și aducă și mai bine aminte, am luat un creion roșu și am tras o linie groasă pe termometru, chiar în locul unde trebuia să se oprească mercurul.

— Să nu cumva să încurci lucrurile ! am adăugat eu. Când o să vezi că mercurul se ridică mai sus, să tragi numaidecât un caiet de sub lampă ! Lampa o să stea atunci mai jos și mercurul o să coboare ! Pricepi ?

— Pricep !

I-am arătat după aceea cum să întoarcă ouăle, spunându-i să nu deschidă clocitoarea până nu aude pendula bătând de unsprezece.

Maica era acum lămurită. Am pus-o să repete tot și am plecat liniștiți la școală.

— Ei, cum mai funcționează clocitoarea voastră ? ne întrebă Costia cum am intrat în clasă.

— Ssst ! Mai încet ! îl dojeni Mișca, privind cu îngrijorare în jur.

— Lasă, nu te speria, că n'aude nimeni ! Te-am întrebat destul de încet !

— Asta e încet la tine ? Sbieri de răsună toată clasa !... bombăni Mișca.

— Ei na, uite, tac, tac!... Sau mai bine... să le spun şi băieţilor? Ei, ce zici?

— Să ştii, Costia, că dacă faci asta, nu mai ai ce căuta pe la noi! Ţie ţi-am spus aşa, ca unui prieten, şi tu...

— Ei uite, tac... Ştiţi ce m'am gândit?... La lecţia de ştiinţele naturii am să-i spun Mariei Petrovna că aţi făcut o clocitoare; să vedeţi ce o să vă mai laude!

— Incearcă numai! Vrei să afle toată clasa?...

— Bine! Dacă nu vrei, uite, tac!... Tac ca peştele...

Şi Costia, după ce îşi astupă gura cu mâna, se duse. Dar se vedea bine că avea mâncărime la limbă şi că murea să spună cuiva despre clocitoarea noastră.

Au început lecţiile. Mişca era grozav de neliniştit. N'avea astâmpăr o singură clipă.

— Dacă Maica încurcă ceva în lipsa noastră?

— Ce să încurce?

— Uite, ar putea să nu ia seama la termometru!

— Cum să nu ia seama? Că doar i-am explicat totul destul de bine!

— Dar dacă se plictiseşte singură în casă şi pleacă la plimbare?

— De ce să plece la plimbare? Nu ne-a făgăduit că stă acasă?

— Sau, mai ştii? Dacă-i trece prin minte să-şi scoată ceşcuţele din clocitoare?

— N'avea grijă, că nu le scoate!

— Dar dacă se arde becul? Ce ne facem?

Bineînţeles că Maria Petrovna a băgat de seamă că tot timpul lecţiei de ştiinţele naturii am stat de vorbă cu Mişca, şi ne-a despărţit. Mişca, în celălalt colţ al clasei, sta posomorît ca un nor şi, din când în când, se uita la mine. După un timp, Costia îşi duse mâinile pâlnie la gură şi spuse destul de tare:

— Ascultă! Să ştii că mă scol şi-i spun Mariei Petrovna de clocitoare!

Mişca se suci în bancă şi şuieră:

— Ţi-arăt eu ţie, trădătorule!

Dar Costia ridicase mâna!

— Vrei să spui ceva? îl întrebă Maria Petrovna, în timp ce Mişca îl ameninţa cu pumnul.

— Maria Petrovna, vă rog, aş vrea să ştiu ce-i aia clocitoare! spuse Costia.

Şi Maria Petrovna începu să vorbească despre clocitoare. Ne spuse că oamenii ştiau de mult să scoată pui fără cloşcă, încălzind ouăle la o anumită temperatură. Cu două mii de ani în urmă, în Egipt şi în China, clocitoarele erau folosite aproape în toate gospodăriile. Învăţaţii care fac săpături în pământ găsesc un fel de încăperi în care vechii egipteni îşi ţineau clocitoarele. Pe vremea aceea clocitoarele erau mici şi scoteau pui foarte puţini, dar în ultimul timp, lucrurile s'au schimbat şi azi există clocitoare în care se pot pune câteva mii de ouă!

— Cunosc şi eu doi băieţi, care au făcut ei singuri o clocitoare — spuse Costia. Dumneavoastră, Maria Petrovna, ce credeţi? Au să scoată pui sau nu?

— Poţi să scoţi pui şi într'o clocitoare făcută de tine — răspunse Maria Petrovna — numai că asta e o treabă tare anevoioasă. In clocitoarea de fabrică există diferite dispozitive care reglează temperatura şi umezeala, pe câtă vreme clocitoarea făcută de tine cere foarte, foarte multă băgare de seamă. Dacă băieţii despre care vorbeşti sunt stăruitori şi disciplinaţi, nu le va fi greu să scoată pui, dar dacă vor fi ca Mişca şi Colia ai noştri, degeaba!

— De ce degeaba? nu se mai putu stăpâni Mişca.

— Fiindcă voi nu sunteţi disciplinaţi! Nu vedeţi că nici măcar în clasă nu sunteţi în stare să fiţi cuminţi? spuse Maria Petrovna.

Apoi continuă lecţia.

La sfârşitul lecţiilor, Vitia Smirnov se apropie de noi şi ne spuse că în ziua aceea era rândul nostru să stăm de gardă la colţul viu.

— Ce rând ? Care rând ? urlă Mişca dând din mâini. Ce colţ viu ? Noi n'avem timp !

— Voi n'aveţi niciodată timp ! De înscris, v'aţi înscris în cerc, dar nu luaţi parte la el. Asta tocmai acum când suntem în toiul muncii ! A venit primăvara şi trebue să facem căsuţe pentru grauri !

— Şi de ce neapărat acum ? O să le facem mai târziu !

— Când mai târziu ? Azi, mâine încep să sosească păsările călătoare !

— Ei, lasă că nu vin ele chiar aşa de curând !

— Cum să nu vină ? Că doar n'au să stea să v'aştepte pe voi !

— Ba au să mai aştepte niţel, că n'au încotro ! zise Mişca.

Şi am dat fuga acasă. Acolo, toate erau în regulă. Becul nu se arsese, temperatura rămăsese aceeaşi, iar Maica sta cuminte lângă clocitoare. După ce am lăudat-o, i-am dat voie să se ducă la plimbare.

TOTUL E PIERDUT

Din ziua aceea a început pentru noi o adevărată viaţă de muncă. Urmăream zi şi noapte mercurul din termometru, iar din trei în trei ore întorceam ouăle. Apa din cutia de conserve şi din ceşcuţele de lemn se evapora destul de repede, aşa că trebuia să le umplem mereu la loc. La drept vorbind, munca nu era chiar atât de grea, dar trebuia să fim tot timpul cu ochii 'n patru. Era de ajuns să nu fii atent o singură clipă, că se putea întâmpla ceva : fie că temperatura începea să crească, fie că uitai să întorci ouăle. Aşa stând lucrurile, nu aveam voie să uităm nicio clipă de clocitoare !

Pentru Mişca era însă mai greu decât pentru mine, fiindcă el trebuia să stea de veghe lângă clocitoare şi noaptea, şi din cauza asta pica de oboseală, dormea de-a'n picioarelea şi îşi făcea treaba abia, abia târîndu-se, ca o muscă de toamnă! Atât dormea şi el, după amiaza, pe canapeaua din bucătărie, iar eu, ca să-mi mai treacă de urât, îl desenam de câte ori îl vedeam că a aţipit.

Aşa trecură una după alta cinci zile şi cinci nopţi! În ziua a şasea, pe Mişca l-a biruit însă oboseala şi a adormit în clasă, în timpul lecţiei. Nu vă mai spun eu ce s'a ales din partea profesoarei noastre, Nadejda Victorovna. Unde mai pui că toţi băieţii şi-au bătut joc de el!

Bineînţeles, pe Mişca povestea asta l-a supărat rău de tot. Pentrucă, nu-i aşa, fiecăruia îi place să râdă de altul, dar când e vorba să-şi râdă alţii de tine, parcă nu-ţi vine la socoteală!

Dar, ca un făcut, nu ştiu cum s'a nimerit că tocmai în ziua aceea îmi luasem caietul de schiţe la şcoală, ca să le arăt şi băieţilor cât sunt de priceput. Când s'au uitat mai bine băieţii la desenele mele, au băgat de seamă că-l desenasem pe Mişca în tot felul de poziţii, fie culcat, fie picotind de somn.

— Măi, Mişca, eşti grozav? Ia te uită! Eşti un campion la somn! îl luă Lioşa Curocichin peste picior.

— Ce campion, că ăsta a bătut recordul mondial! puse şi Senia Bobrov o vorbă bună. Doarme ca un bursuc, douăzeci şi patru de ceasuri pe zi.

Caietul meu de schiţe umbla din mână'n mână. Toţi îl priveau cu atenţie şi se prăpădeau de râs.

— Ce te-a apucat să aduci aici blestematul ăsta de caiet? ţipă Mişca la mine.

— De unde era să ştiu că băieţii au să facă atâta haz de schiţele mele? răspunsei.

— De unde era să ştii? L-ai adus înadins, ca să-şi bată joc de mine toată clasa! Halal prieten! Nici nu mai vreau să ştiu de tine!

— Crede-mă, Mişca ! Zău ! N'am făcut-o înadins. Dacă ştiam că o să se întâmple ce s'a întâmplat, nici măcar nu te desenam ! căutam eu să mă desvinovăţesc.

Dar Mişca rămase bosumflat toată ziua. Abia târziu, spre seară, îmi spuse :

— Hai, mai ia şi tu clocitoarea şi stai de veghe noaptea ! Aşa o să-ţi fie poate mai uşor să faci tot felul de desene prosteşti când dorm !

— Ei şi ce ? zic eu. N'ai stat cinci nopţi în şir de veghe ? O să stau şi eu cinci nopţi de-aci încolo ! O să facem cu rândul.

Zis şi făcut !

Am dus clocitoarea la mine acasă şi de atunci cel chinuit am fost eu !

Puneam de cu seară deşteptătorul sub pernă şi noaptea îmi sbârnâia în ureche ! Mă dădeam jos din pat ca un lunatic, intram în bucătărie, controlam temperatura, întorceam ouăle, apoi mă urcam iar în aşternut, dar de multe ori nu puteam să mai adorm şi mă svârcoleam ca peştele pe uscat o grămadă de vreme. Iar dacă se întâmpla să aţipesc, blestematul ăla de deşteptător începea să sune, de-mi venea uneori să-l fac bucăţi !...

Dimineaţa mă deşteptam cu chiu cu vai, mă îmbrăcam ca prin vis şi nu-mi dădeam seama de ce fac : îmi trăgeam pantalonii peste cap şi în loc de pantaloni îmbrăcam cămaşa. Ea, mi-aduc aminte că odată mi-am încălţat ghetele de-a'n-

doaselea : am pus gheata stângă în piciorul drept, iar pe cea dreaptă în piciorul stâng, şi am intrat în halul ăsta în clasă. Băieţii au băgat numaidecât de seamă, au început să râdă de mine şi eu a trebuit să mă descalţ şi să mă încalţ ca lumea chiar în timpul lecţiei !

Dar nenorocirea cea mare s'a întâmplat în a zecea noapte. Fie că uitasem să întorc deşteptătorul, fie că nu l-am auzit, dar am dormit buştean toată noaptea. M'am culcat pe înserat şi m'am trezit dimineaţa când se luminase de ziuă! La început nu mi-am dat seama ce se întâmplase, dar când mi-am adus aminte că nu mă trezisem deloc peste noapte, am sărit ca ars şi m'am repezit spre clocitoare. Termometrul arăta treizeci şi şapte de grade! Două grade mai puţin decât trebuia! Cât ai clipi am vârît două caiete sub lampă, dar degeaba, că nu mai aveam decât un gând: „Pentru ce mai fac asta? Mai mult ca sigur că ouăle s'au răcit şi că totul e pierdut! Ne-am chinuit zece zile, n'am dormit, bieţii puişori au început să capete viaţă, şi uite că acum, din vina mea, s'a dus totul pe gârlă!" Imi venea să-mi trag palme şi mi-am trântit chiar un pumn în cap.

Mercurul începu să urce în termometru şi, treptat, ajunse la treizeci şi nouă de grade. Mă uitam la el cu sufletul plin de amărăciune şi îmi ziceam: „Uite, acum temperatura e normală, pe dinafară ouăle sunt cum au fost şi până acum, dar înăuntru a îngheţat orice fărâmă de viaţă! Din ele n'au să mai iasă niciodată pui".

M'am gândit însă după aceea că poate nu se întâmplase nimic, că poate embrionul din ou nu fusese distrus. Dar de unde să ştiu eu sigur asta? Ce puteam face? Nimic! Trebuia să încălzesc ouăle mai departe şi dacă în cea de a douăzeci şi una zi n'avea să iasă niciun pui, însemna că totul fusese în zadar. Dar dacă ouăle erau încă bune? Cine ştie? Asta aveam s'o aflu abia peste unsprezece zile!

„Uite ce s'a ales din micuţa noastră familie veselă! îmi ziceam eu cuprins de amărăciune. In loc să avem doisprezece puişori, n'o să avem niciunul!"

Tocmai atunci se ivi şi Mişca. După ce se uită la termometru, strigă plin de voioşie:

— Minunat! Temperatura e normală! Lucrurile merg ca pe roate! Acum e rândul meu să stau la noapte de gardă.

— Nu, de-acum înainte am să stau numai eu! Ți spusei. De ce să te mai oboseşti şi tu în zadar?

— Cum aşa, în zadar?

— Cine ştie dac'o să iasă vreun pui!

— Ei, şi dacă n'o să iasă, ce?... Inseamnă să te chinueşti numai tu? Suntem prieteni sau nu? Atunci trebue să împărţim totul pe din două!

Nu ştiam ce să-i spun! N'aveam destul curaj să-i mărturisesc. M'am hotărît deci să tac, deşi asta nu era deloc frumos din partea mea!

ADUNAREA DETAŞAMENTULUI

Costia venea în fiecare zi pe la noi, ca să aibă ce povesti băieţilor despre felul cum merge treaba. El însă n'a spus nimănui că Mişca şi cu mine făcusem clocitoarea. Născocise o poveste cu alţi copii, dela altă şcoală.

— Ar fi bine dacă ni i-ai aduce să-i cunoaştem şi noi pe ăia, îi spuse într'o zi Vitia Smirnov.

— De ce?

— Uite aşa, ca să vedem şi noi ce fel de băieţi sunt. Fiindcă de băieţi ca ei am avea nevoie în cercul tinerilor naturalişti. Cu ei într'adevăr că ar merge lucrurile strună! Că dacă e vorba de băieţi ca alde Mişca şi Colia, nicio nădejde: de gardă nu vor să stea, la sădirea pomilor n'au vrut să iasă, căsuţe pentru păsări nu vor să facă...

— Dar nici băieţii aceia n'au sădit pomi! adăugă Costia, făcându-ne cu ochiul, lui Mişca şi mie.

— Ei, asta e altceva... N'au sădit, din pricină că aveau, cred, şi aşa destule griji pe cap!

De unde să ştie Vitia că era vorba tocmai de Mişca şi de mine! Intr'adevăr, aveam destule griji pe cap. Din pricina clocitoarei rămăsesem şi cu lecţiile în urmă şi într'o bună zi ne-am învârtit la aritmetică, fiecare de cât un doi!

Să vedeţi cum a fost ! M'a scos Alexandr Efremovici la tablă şi fiindcă n'am ştiut să rezolv problema, mi-a pus doi. După mine i-a venit şi lui Mişca rândul, numai că lui i-a pus un doi cu plus. Nu ştiusem lecţia nici unul nici altul, dar prea era umilitor să căpătăm note atât de proaste !

— Pentru tine nu e chiar atât de umilitor — îmi spuse Mişca — fiindcă ţi-a dat un doi, dar mie... doi cu plus !

— După părerea mea — am spus eu — oricât, un doi cu plus tot înseamnă ceva mai mult decât un doi simplu.

— Habar n'ai ce vorbeşti ! Ia gândeşte-te puţin : dacă la doi adaugi un plus, înseamnă că l-ai făcut de trei ?

— Aşi, de unde ! Tot doi rămâne !

— Atunci, ce rost mai are plusul ăla ?

— Ştiu şi eu !

— Ei bine, eu ştiu ! Plusul ţi-l pune dinadins, ca să nu crezi c'ai fost umilit pe nedrept. D'aia îl şi pun profesorii aşa de uşor, lângă notă. Cât despre tine, doiul a fost tocmai bun pentru cât ai răspuns !

— Ei şi ? Ce vezi tu umilitor în asta ?

— Ce ? Mă mai întrebi ? Umilitor e faptul că te consideri un prost ! Asta e umilitor ! Când unui deştept i se pune nota doi, îşi dă imediat seama că n'a ştiut nimic. Dar prostului trebue să-i mai pui şi un plus, ca să nu creadă că a fost umilit pe nedrept ! Se întâmplă câteodată să capeţi şi un doi cu minus. Nota doi înseamnă că nu ştii nimic. Şi atunci ce rost mai are minus ? Pentrucă, nu-i aşa, cum să ştii mai puţin decât nimic ?

— Adevărat, Mişca ! Cum să ştii mai puţin ? mărturisii eu.

— Ei, vezi ? se bucură el. Doi cu minus înseamnă nu numai că nu ştii nimic, dar că nu-ţi dai nici cea mai mică osteneală să ştii ceva ! Dacă nu ţi-ai învăţat lecţia, îţi pune doi, dar dacă eşti un leneş fără pereche, trebue să-ţi trântească un doi cu minus, ca să-l simţi. Şi apoi, mai e şi nota unu... voi el să mai spună.

Dar nu apucă să-mi vorbească despre nota unu, pentrucă Alexandr Efremovici, tot auzindu-ne şoşotind, îl mută imediat pe Mişca din bancă!

In ultima recreaţie, Jenia Scvorţov ne spuse:

— Măi băieţi, să nu plecaţi, că avem adunare de detaşament.

— Noi nu putem rămâne! Avem treabă — am spus Mişca şi cu mine în acelaşi glas.

— Ba să rămâneţi, că va fi vorba tocmai despre voi doi.

— Despre noi? De ce despre noi? Ce-am făcut?

— O să aflaţi voi la adunarea de detaşament! ne răspunse Jenia.

— Ia te uită! zise Mişca. Ce-o mai fi şi asta? Cum capeţi un doi, numaidecât vine vorba de tine! Crede că dacă e conducătorul detaşamentului, n'are altă treabă decât să vorbească de noi toţi. Dar lasă, c'o să capete şi el un doi într'o bună zi şi atunci o să se vorbească şi de el!

— N'o să capete doi niciodată — zic eu — că el învaţă bine!

— Ia ascultă! De ce-i iei apărarea?

— Nu-i iau apărarea, dar aşa e!

— Până una alta, trebue să rămânem! zise Mişca.

— Nu-i nimic! zic eu. Are Maica grijă de clocitoare!

După lecţii am luat şi noi parte la adunarea detaşamentului.

— Vom vorbi astăzi despre rezultatele la învăţătură şi despre disciplină — începu Jenia Scvorţov. Dela o vreme încoace, unii băieţi sunt din cale afară de nedisciplinaţi în timpul lecţiilor. Se sucesc, se răsucesc, vorbesc între ei şi nu-i lasă nici pe ceilalţi să fie atenţi! Se evidenţiază în această privinţă colegii noştri Colia şi Mişca! Pentru asta au şi fost mutaţi de câteva ori din bancă. Mai mare ruşinea! Astăzi însă s'au întrecut cu gluma şi s'au învârtit fiecare de câte un doi la aritmetică!

— Nu chiar de doi, că eu am doi cu plus — zise Mişca.

— Nu prea văd deosebirea — răspunse Jenia. Şi-apoi aveţi note mai slabe şi la alte materii!

— Ba n'am căpătat doi la nicio altă materie! sări numaidecât Mişca. Afară de limba rusă, la care am trei!

— Trei cu minus — şopti Vania Lojchin.

— Tu ce te amesteci? Nu te-a întrebat nimeni! se răsti Mişca.

— Ia te uită la el! Da' de ce să nu mă amestec? Am tot dreptul să-mi spun părerea într'o adunare a detaşamentului!

— Atunci hai, ia cuvântul! Ce mai stai? Spune ce ai de spus!

— Am să iau, n'avea grijă! Ce, crezi că n'am să iau? ...Eu, băieţi, cred că au rămas în urmă fiindcă nu-şi învaţă lecţiile acasă. Trebue să fie ceva la mijloc! Ceva care îi împiedică să înveţe.

— Ei, hai, spuneţi! Ce vă împiedică să învăţaţi? întrebă Jenia.

— Nimic! Nu ne împiedică nimic! răspunse Mişca.

— Ştiu ei ce-i împiedică! se amestecă Lioşa Curocichin. La şcoală stau de vorbă întruna şi nu sunt atenţi, iar acasă nu fac nimic! Propun să fie mutaţi pentru totdeauna cât mai departe unul de altul, ca să nu mai poată sta de vorbă în timpul orelor!

— De ce să fim despărţiţi? întrebă Mişca. Pentrucă suntem prieteni? De-aia vreţi să ne despărţiţi?

— Dar ce să facem dacă prietenia voastră dăunează atât unuia cât şi celuilalt? întrebă Senia Bobrov.

Noroc că ne luă Costia apărarea:

— Dar ce — zise el — prietenia poate fi dăunătoare? N'am auzit niciodată de aşa ceva!

— Partea proastă e că sunt prea buni prieteni! spuse Vitia Smirnov. Cum face unul ceva, celălalt vrea să facă la fel! Dacă vorbeşte unul, dă şi celălalt cu gura, şi dacă unul nu-şi învaţă lecţiile, nu şi le învaţă nici celălalt! Capătă unul un doi, hai repede şi ălălalt un doi! Nu mai rămâne decât să-i despărţim! E singura soluţie.

— Ia staţi, băieţi ! zise Costia. Putem oricând să-i despărţim, că nu-i mare greutate ! Eu cred însă că mai degrabă ar trebui să le venim în ajutor ! Poate că n'au timp să-şi facă lecţiile !

— De ce să n'aibă ?

— Ei, poate că au cine ştie ce treabă importantă.

— Ce fel de treabă ? râse Senia Bobrov.

— Poate că fac o clocitoare !

— O clocitoare ? Ei ! Fugi încolo ! râse iarăşi Senia.

— De ce râzi ? Poate că ei nici nu dorm noaptea urmărind temperatura. Poate că ei muncesc mereu, toată ziua şi noi le aducem tot felul de învinuiri. Poate că...

— Ce „poate că" ? Ce „poate că" ? se supără Jenia. Vorbeşti de parcă într'adevăr au şi făcut clocitoarea !

— Ei, da ! Uite că au făcut-o ! spuse Costia.

— S'au luat după băieţii ăia de care vorbeai tu deunăzi ? întrebă Vitia.

— Află acum că ei sunt băieţii de care vorbeam —răspunse Costia.

— Cine ? Ei ?

— Da, ei !

— Bine, dar ziceai că băieţii ăia învaţă la altă şcoală !

— Am spus-o şi eu aşa... atunci...

Toţi băieţii făcură cerc în jurul meu şi al lui Mişca.

— Cum ! Aţi făcut o clocitoare ?

— Asta e curată neobrăzare ! Membrii cercului tinerilor naturalişti nu procedează aşa ! strigă Vitia Smirnov. Auzi la ei ! Au făcut o clocitoare şi tac ! Parcă asta nu ne-ar privi pe toţi ! De ce v'aţi ascuns de noi ?

— Ne-a fost frică să nu râdeţi de noi — am răspuns noi doi.

— Dece să râdem ? Ce e de râs în toate astea ? N'am fi râs deloc ! V'am fi venit în ajutor. Am fi făcut de gardă cu rândul, vouă v'ar fi fost mai uşor şi n'aţi fi rămas în urmă cu învăţătura.

— Ştiţi ceva, băieţi ? spuse Vadic Zaiţev. Hai să preluăm noi conducerea clocitoarei !

— S'o preluăm ! strigară toţi în cor.

Vitia ne spuse că va trece pe la noi după amiază, ca să întocmim lista celor care aveau să fie de gardă şi să ne înţelegem asupra muncii de conducere.

Cu asta, adunarea detaşamentului luă sfârşit.

MUNCA DE CONDUCERE

In după-amiaza aceleiaşi zile se strânsese în bucătăria noastră aproape întregul cerc al tinerilor naturalişti. Le-am arătat băieţilor clocitoarea, le-am explicat cum se face încălzirea, le-am arătat cum controlăm temperatura şi le-am spus când trebuesc întoarse ouăle. Ne-am sfătuit după aceea cum să organizăm garda, şi Vitia Smirnov fu de părere că ar trebui să întocmim în scris anumite reguli pentru cei care vor sta de pază. Şi am luat hotărîrile următoare :

In ziua respectivă, doi băieţi dintre cei însărcinaţi cu paza trebuiau să ne aştepte la ieşirea din şcoală, ca să le dăm îndrumările necesare, urmând să nu se clintească de lângă clocitoare până seara. Cei doi aveau să-şi facă lecţiile şi să mănânce cu rândul, fiind obligaţi în acelaşi timp să ia seama ca eu şi cu Mişca să nu ne învârtim pe lângă clocitoare, ci să ne vedem la timp de lecţii.

Vitia întocmi apoi lista celor care aveau să facă de pază, hotărînd cine şi la ce dată urma să fie de serviciu. Apoi, lista fu agăţată pe perete.

— Dar noi de ce n'am fost trecuţi pe listă ? întrebă Mişca. Vrem să facem şi noi de gardă.

— Voi o să fiţi de gardă noaptea — răspunse Vitia. Cine vreţi să stea de pază noaptea, dacă nu voi ?

După asta, Jenia Scvorţov le spuse băieţilor să plece.

— Duceţi-vă acasă, băieţi ! le zise el. Să rămână aci numai cei de gardă azi. Ceilalţi să-şi vadă de treburile lor.

Şi băieţii plecară. De gardă erau în ziua aceea Jenia şi Vitia.

— Hai, duceţi-vă şi voi! ne spuse Jenia după plecarea băieţilor.

— Unde? întrebarăm.

— La lecţii!

— Dar dacă se întâmplă ceva aici?

— N'o să se întâmple nimic. Dacă o fi nevoie, vă chem!

— Să ne chemi neapărat!

Şi am fost nevoiţi să ne punem amândoi, Mişca şi cu mine, cu burta pe carte!

Ne-am făcut lecţiile la limba rusă, am învăţat la geografie şi la aritmetică am rezolvat o problemă. Dar a doua era foarte grea şi am lăsat-o pentru mai târziu. Apoi ne-am înfiinţat iar la bucătărie.

— Ce căutaţi aici? Vi s'a spus doar să vă vedeţi de lecţii!

— Le-am terminat!

— Să vedem caietele!

— Ce e controlul ăsta? întrebă Mişca.

— N'am luat conducerea pe seama noastră? Asta înseamnă că trebue să controlăm totul.

Ce era să facem? Ne-am dus dincolo şi am adus caietele.

— De ce n'aţi făcut decât o problemă? Doar avem două.

— Pe ailaltă o s'o facem mai târziu.

— Nu! Când vrei să faci un lucru, fă-l până la capăt. Dacă nu rezolvaţi problema acum, mai târziu o să uitaţi şi mâine o să veniţi la şcoală cu tema nefăcută!

— Cum nefăcută? Doar am făcut o problemă!

— Dacă v'aţi apucat de-o treabă, duceţi-o până la capăt! spuse Jenia. Vorba ceea: „Nu lăsa lucrul de azi pe mâine!"

Aşa că a trebuit să ne întoarcem şi să rezolvăm şi cealaltă problemă! Dar era aşa de grea! Ne-am bătut capul

cu ea aproape un ceas, dar degeaba! Ne-am dus iar în bucătărie.

— Nu merge—spuse Mişca. Ne-am căznit ca niciodată, am făcut totul cum trebue, dar rezultatul nu corespunde cu cel din carte! Poate că răspunsul din carte e greşit!

— Ei lasă, nu arunca acum vina pe carte! strigă Jenia.

— Zău! Mi s'a întâmplat odată ca răspunsul din carte să fie greşit.

— Nu se poate! spuse iarăşi Jenia. Să văd şi eu despre ce e vorba.

A venit cu noi în odaie şi şi-a bătut şi el capul cu problema, o grămadă de timp, dar degeaba! Răspunsurile noastre nu se potriveau cu cele din carte!

— Vezi? Nu ţi-am spus eu? se bucură Mişca.

Jenia spuse însă că nu se mişcă de acolo până nu va descoperi unde e greşala. O luă dela început şi, în cele din urmă, îşi dădu seama unde greşisem.

— Uite, aici era! zise el. Cât fac şapte ori şapte?

— Patruzeci şi nouă!

— Şi voi cât aţi socotit? Douăzeci şi unu!

Indreptă greşala şi de astă dată răspunsul fu la fel cu cel din carte.

— Nu sunteţi atenţi şi de-aia greşiţi! ne mustră el.

Şi se întoarse la clocitoare.

Am copiat problema pe curat şi ne-am dus şi noi după el.

— Am terminat tot ce aveam de făcut!

— Da? Atunci duceţi-vă la plimbare! Aerul de afară o să vă facă bine.

Am plecat mofluzi, dar era o zi tare frumoasă, şi cum băieţii tocmai se pregăteau să joace volei, ne-am băgat şi

noi în echipă și, după câteva partide, ne-am dus la Costia Deviatchin. Aici l-am găsit pe Vadic Zaițev și, toți patru, am jucat lotto și alte câteva jocuri, până seara. Când ne-am întors acasă, destul de târziu, l-am găsit în bucătărie și pe Vania Lojchin. O înduplecase pe maică-sa să-i dea voie să stea de gardă, lângă clocitoare, toată noaptea.

— Dar ce? strigă Mișca. Dacă veniți și noaptea, nouă n'o să ne mai vină rândul niciodată! Astăzi unul, mâine altul, și noi niciodată! Nu, așa nu merge!

— Stați, nu săriți degeaba — ne spuse Vitia — că vă trec și pe voi pe listă!

Și ne-a trecut la urmă de tot. Am făcut socoteala împreună cu Mișca când o să fim de gardă și am aflat c'o să ne vină rândul tocmai în ziua a douăzeci și una. Adică exact în ziua fericită în care urmau să iasă puișorii!

ULTIMELE PREGĂTIRI

Acum Mișca și cu mine puteam în sfârșit să răsuflăm ușurați. Inainte fusesem parcă legați de clocitoare. Trebuia să ne gândim zi și noapte cum să facem să nu greșim ceva, și n'aveam o clipă de liniște. Nu mai puteam face nimic altceva și nu ne mai intra nimic în cap. Dar uite că acum treaba mergea și fără noi.

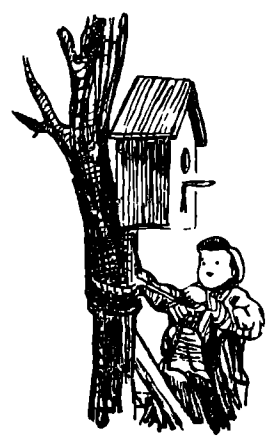

Am început să activăm cu tragere de inimă la cercul tinerilor naturaliști: făceam de gardă la colțul viu, construiam pentru păsări căsuțe pe care le atârnam în copacii din grădină, munceam pe terenul de lângă școală și sădeam flori și copăcei. Dar partea cea mai bună era că ne vedeam acum de lecții cu mai multă silință, și atât maică-

mea cât și mama lui Mișca, mulțumite că învățăm bine, se bucurau acum când veneau băieții să ne întrebe de clocitoare.

In timpul adunărilor la cercul naturaliștilor, Maria Petrovna ne-a arătat ce trebue să facem când o să iasă din ouă puișorii, sfătuindu-ne să semănăm iarbă, ca să avem cu ce să-i hrănim. Ne-a mai spus că cel mai bun e ovăzul, care crește repede și e cel mai hrănitor.

Partea proastă era că nu știam niciunul unde am putea găsi ovăz.

— Ce-ar fi să mergem la piață? fu de părere Vania Lojchin. Am văzut că acolo se vinde hrană pentru păsări! Poate găsim și ovăz!

După ore, Vania și Jenia se duseră la piață și se întoarseră după vreo două ceasuri cu buzunarele pline de ovăz.

— Bravo! Ați și cumpărat! ne-am bucurat noi.

— Da' de unde! Parcă-l poți cumpăra? Ovăz nu se găsește nicăieri. Am colindat toată piața! Vindeau acolo tot felul de semințe: și de cânepă, și de mei, și de brusture, dar de ovăz, nici pomeneală! Ne pregăteam să ne întoarcem acasă, când ne-am gândit să vedem iepurii de casă.

Ajungem noi acolo, şi ce să vezi? Un cal mânca ovăz dintr'un sac. I-am cerut şi noi o mână!

— Cui? Calului? se miră Mişca.

— Ce calului, deşteptule! Colhoznicului! Adusese în căruţă, la târg, nişte iepuri de casă. Ne-a părut foarte cumsecade. La început, n'a prea vrut să ne dea. „Ce să faceţi cu ovăzul?" zice. „Ne trebue pentru nişte pui!" zic. El de colo: „Auzi la ei! Dar ce, flăcăilor, puii se hrănesc cu ovăz?" L-am lămurit atunci că vrem să-l semănăm, ca să avem iarbă. Atunci ne-a spus: „Luaţi!" Şi ne-am umplut buzunarele!

Vania şi Jenia goliră ovăzul pe masă.

Dintr'o bucată de placaj am făcut numaidecât două lădiţe mici şi le-am umplut cu pământ amestecat cu apă, ca să fie mai moale. După aceea am presărat deasupra ovăzul, am răscolit iar pământul şi am pus lădiţele lângă cuptor, ca să aibă cât mai multă căldură. Asta, pentrucă Maria Petrovna ne-a spus că seminţele, ca şi ouăle, sunt fiinţe vii. Viaţa stă în ele ca într'un fel de amorţire, dar când sunt puse în pământ umed şi cald, viaţa se trezeşte şi seminţele încep să se desvolte. Ca orice fiinţă vie, seminţele pot să moară şi atunci nu mai încolţesc.

Nouă ne era însă teamă ca nu cumva ovăzul nostru să fie sterp şi să nu rodească şi când ne căutai, tot la lădiţe ne uitam. Trecură două zile şi sămânţa nu încolţise încă. A treia zi băgarăm de seamă că pământul începuse să crape pe alocuri, să se umfle parcă.

— Ce-i asta? se miră Mişca. Cine-a umblat la lădiţe şi a răscolit pământul?

— N'a umblat nimeni! răspunse Lioşa Curocichin, care era de gardă în ziua aceea cu Senia Bobrov.

— Atunci de ce pământul este aşa de răscolit? ţipă Mişca. Te pomeneşti că voi aţi scormonit în lădiţe ca să vă uitaţi la boabe!

— Ba n'am scormonit deloc! se supără Senia. Ce nevoie aveam să ne uităm la ele?

Am ridicat atunci un bulgăraş de pământ şi am găsit un bob de ovăz. Era umflat rău de tot şi plesnise. Iar în vârf avea un firicel alb. Mişca scoase şi el din pământ un bob umflat, tot cu un firicel alb în vârf. Se uită lung la el şi deodată strigă:

— A! înţeleg! Dumnealor au răscolit pământul!

— Care „dumnealor"?

— Semințele! Au încolţit şi încearcă să iasă deasupra! Uite cum s'a umflat pământul. Nu le mai ajunge locul!

Mişca se duse în fugă să cheme băieţii şi să le arate cum încolţiseră boabele. Lioşa, Senia şi cu mine mai scoaserăm câteva din pământ. Toate începuseră să încolţească! N'a trecut mult şi au venit şi ceilalţi băieţi. Toţi mureau de nerăbdare să vadă.

— Vedeţi? îi întrebă Vitia Smirnov. Boabele plesnesc şi din ele ies firişoare de ovăz.

— Hei! Dar ce credeai tu? răspunse Mişca. Ovăzul e şi el o fiinţă vie! Numai că el o să stea pe loc, nu ca puişorii noştri! Puişorii, cum au să iasă din ouă, au să înceapă să alerge, să piuie şi să ceară de mâncare. Vai, ce micuţă familie veselă o să avem.

ZIUA CEA MAI GREA

Era foarte plăcut să-ţi vezi de treabă în tovărăşia celorlalţi băieţi, şi ultimele zile trecură foarte repede. Veni în sfârşit şi ziua a douăzeci şi una! Era într'o vineri. Făcusem toate pregătirile în vederea sosirii micuţilor noştri. Scotocisem prin magazie şi dădusem peste o oală mare, din care am făcut un fel de încălzitoare. Am căptuşit-o adică cu pâslă, ca să le fie puişorilor cald, am pus-o deasupra unui ceaun mic plin cu apă fierbinte. Imediat ce aveau să iasă puişorii din ouă, trebuia să-i punem în încălzitoare.

In ajun, Mişca şi cu mine n'am vrut să ne culcăm cu niciun preţ. Venise la noi şi Vadic Zaiţev, căruia maică-sa,

după îndelungi stăruințe, îi dăduse voie să stea de veghe toată noaptea lângă clocitoare.

— Dar ce fel de paznic mai sunt eu, se văita Vadic, dacă voi nu vă mișcați de lângă mine? Duceți-vă la culcare!

— Dar dacă încep puișorii să iasă noaptea? ne-am împotrivit noi.

— Ei, și? Cum o ieși unul, eu, hop! îl și bag iute la încălzitoare, să se usuce.

— Cum așa „hop"? am zis eu. Cu puișorii trebue să umbli delicat!

— Lăsați pe mine! N'aveți nicio grijă. Duceți-vă la culcare! Mâine e rândul vostru să stați de veghe și dacă o să fiți obosiți, n'o să mai fie nimic de capul vostru!

— Bine! zise Mișca. Dar dacă încep să iasă, te rog să ne trezești. De-atâta timp așteptăm ziua asta!

— Bine, vă trezesc, se învoi Vadic.

Ne-am dus la culcare, dar n'am putut să adorm decât foarte târziu, fiindcă eram mereu cu gândul la puișori. A doua zi m'am trezit cum s'a crăpat de ziuă și am și dat fuga la Mișca. Se sculase și el. Stătea lângă clocitoare și se uita atent la ouă, cercetându-le cu atenție. Cum dădu cu ochii de mine, îmi spuse:

— N'a ciocnit încă niciun ou!

— O fi prea devreme — răspunse Vadic. O să iasă mai târziu...

După câtva timp, Vadic plecă acasă. Fusese de gardă toată noaptea, iar acum ne venise și nouă, în sfârșit, rândul. Mișca luă hotărîrea să se mai uite odată la ouă. Ne-am apucat deci să le întoarcem cu băgare de seamă, pe o parte și pe alta, ca să vedem dacă nu aveau vreo crăpătură, fie cât de mică. Dar toate ouăle erau întregi! Am închis clocitoarea la loc și multă vreme n'am mai scos un cuvânt.

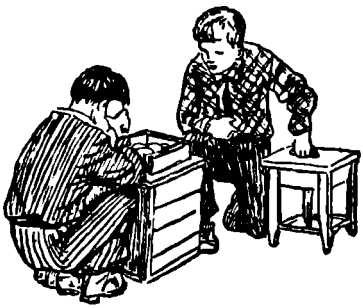

— Ce-ar fi să spargem un ou! am spus eu într'un târziu. Să vedem dacă are pui sau nu.

— Încă nu se poate sparge! zise Mişca. Puiul mai respiră prin coajă şi nu prin plămâni. Cum o începe să respire prin plămâni, o să încerce să ciocnească oul. Dacă noi spargem oul mai devreme, omorîm puişorul!

— Bine, dar eu cred că acum puişorii trebue să fie vii — am zis eu. Poate că-i auzim cum se mişcă!

Mişca scoase un ou din clocitoare şi-l duse repede la ureche. M'am dat şi eu mai aproape, ca să ascult.

— Mai încet! se răsti Mişca. Fornăi ca un cal!

Mi-am reţinut răsuflarea. Acum era linişte deplină. Nu se auzea decât tic-tacul ceasornicului de pe masă. Deodată însă sbârnâi soneria şi Mişca tresări, căci pe aci să scape oul din mână. Eu am alergat să deschid uşa. Era Vitia. Venise să vadă dacă ieşise vreun pui.

— Nu încă! spuse Mişca. E prea devreme.

— Am să mai vin atunci, când mă duc la şcoală — zise Vitia.

După plecarea lui, Mişca duse iarăşi oul la ureche şi-l ţinu aşa o grămadă de vreme, cu ochii închişi, ascultând cu atenţie. In cele din urmă zise:

— Nu se aude încă nimic!

Am luat şi eu oul şi am ascultat. Intr'adevăr nu se auzea nimic.

— Poate că oul ăsta n'a fost bine clocit! am zis. Să le ascultăm şi pe celelalte.

Am scos ouăle din clocitoare unul după altul, le-am ascultat mult şi cu atenţie, dar dinăuntru nu se auzea nimic care să dovedească că ar fi cea mai mică urmă de viaţă.

— Să nu fie niciunul bun? se miră Mişca. Măcar unul să fi fost clocit cumsecade!

Soneria sbârnâi din nou. De data asta era Senia Bobrov.

— Ce cauţi aşa devreme? l-am întrebat eu.

— Eram curios să ştiu ce mai e cu puişorii.

— Nu e nimic până acum. E încă prea devreme — răspunse Mişca.

După Senia veni Serioja:

— Ei, a ieşit vreun puişor?

— Uită-te la el ce nerăbdător e! spuse Mişca. Ce, ai vrea să iasă din ouă aşa, cu noaptea'n cap? Mai au destul timp!

Serioja şi Senia au stat puţin şi au plecat. Mişca şi cu mine am început să ascultăm iar ouăle.

— Totul este pierdut! se văicări Mişca. Nu se aude nimic!

— Poate că stau nemişcaţi — îmi dădui eu părerea.

— De ce să stea nemişcaţi? Nu e vremea să spargă coaja?

Apoi sosiră Iura Filipov şi Stasic Legşin, iar după ei Vania Lojchin. Până la urmă veniră toţi băieţii, unul după altul, aşa că în bucătăria noastră era un fel de adunare generală. Am chemat-o atunci pe Maica şi i-am spus ce să facă dacă ies puişorii din găoace în lipsa noastră, apoi ne-am dus cu toţii la şcoală.

Ce să vă mai spun cum ne-a mers în ziua aceea la şcoală! A fost cea mai îngrozitoare zi din viaţa noastră! Ni se părea că timpul trece mai încet ca niciodată, iar lecţiile au fost parcă de zece ori mai lungi ca de obicei. Tuturora ne era teamă ca nu cumva să iasă puişorii cât suntem la şcoală şi să nu facă Maica cine ştie ce trăsnaie. Ultima oră ni s'a părut mai lungă decât toate! Timpul se oprise parcă în loc! Credeam chiar că nu auzisem sunetul clopoţelului. Nu cumva se stricase şi de-asta nu-l auzeam? Sau o fi uitat mătuşa Dunia să sune şi plecase acasă, iar

noi trebuia să rămânem la şcoală până se întoarce ea a doua zi?...

Băieţii nu mai aveau astâmpăr şi tot şopteau între ei. Toţi îi trimiteau bileţele lui Jenia Scvorţov, ca să-l întrebe cât e ceasul, dar Jenia, parcă înadins ca să ne facă şi mai mult în necaz, tocmai în ziua aceea îşi uitase ceasul acasă!

In clasă era o larmă de nedescris. Alexandr Efremovici ne ceru de câteva ori să facem linişte, dar niciunul dintre noi n'avea de gând să se potolească. In cele din urmă, Mişca ridică mâna şi vru să spună că trecuse ora, dar în aceeaşi clipă se auzi şi clopoţelul.

Cât ai clipi băieţii săriră din bănci şi dădură năvală spre uşă. Dar Alexandr Efremovici ne opri. Zicea că nimeni n'are voie să plece atâta timp cât profesorul se află încă în clasă. Apoi îi spuse lui Mişca:

— Mi se pare că ai vrut să întrebi ceva!

— Nu! Am vrut doar să spun că ora de lecţie trecuse.

— Bine, dar ai ridicat mâna chiar în clipa în care a sunat!

— Crezusem că s'a stricat clopoţelul...

Alexandr Efremovici dădu din cap nemulţumit, îşi luă catalogul şi ieşi din clasă. Cum l-au văzut plecat, băieţii o luară la goană pe coridor, de acolo, în fuga mare, jos, pe scări. La ieşire era atâta înghesuială, că nu mai aveai pe unde să treci, dar Mişca şi cu mine tot am izbutit să ne strecurăm în stradă printre primii şi nu ne-am mai oprit până acasă. In urma noastră băieţii alergau cu toţii cât era strada de lungă, de le sfârâiau călcâiele. In cinci minute am şi fost acasă!

Maica sta cuminte lângă clocitoare şi făcea o rochiţă nouă păpuşii ei, Zinaida.

— S'a întâmplat ceva? am întrebat-o noi.

— Nu s'a întâmplat nimic.

— De când nu te-ai uitat în clocitoare?

— De când am întors ouăle.

Mişca se apropie de clocitoare şi se pregăti să ridice capacul. Toţi băieţii făcură cerc în juru-i, întinzând gâtul şi ridicându-se în vârful picioarelor. Ba Vania Lojchin, cătărându-se pe un scaun ca să vadă mai bine, căzu peste Lioşa Curocichin, gata, gata să-l trântească la pământ! Mişca însă tot nu se hotăra să ridice capacul. Parcă îi era frică!

— Haide! Ridică-l odată! Ce mai aştepţi? strigă un băiat, nerăbdător.

Mişca deschise în cele din urmă clocitoarea. Ouăle, ca nişte pietre mari şi albe, stăteau ca şi mai înainte. Fără să scoată un cuvinţel, Mişca se plecă deasupra lor, apoi le întoarse cu băgare de seamă unul după altul, uitându-se atent la fiecare.

— Niciunul nu e ciocnit! rosti el trist într'un târziu.

A CUI E VINA?

Băieţii stăteau muţi în jurul clocitoarei.

— S'ar putea ca puii să nu spargă coaja? întrebă Senia Bobrov.

Mişca ridică din umeri:

— Ce sunt eu, găină? De unde să ştiu? Ce pot să ştiu eu?

Atunci băieţii începură să vorbească cu toţii deodată şi se stârni o larmă de nedescris. Unii spuneau că n'o să iasă niciun pui, alţii, că trebuia să mai aşteptăm... Mă rog, fiecare avea câte o părere, fiecare avea ceva de spus! In cele din urmă, Vitia Smirnov ceru să se facă linişte.

— Deocamdată — zise el — cred că n'are niciun rost să ne spunem părerea. Ziua n'a trecut încă. Să ne vedem de treabă ca şi până acum. Toată lumea pleacă acasă! Lângă clocitoare rămân numai cei de gardă!

Băieții se duseră pe la casele lor, iar Mișca și cu mine am rămas singuri. Ne uitarăm iar la fiecare ou în parte, ioar, doar om zări vreo găurică, dar degeaba! Niciun ou nu era clocnit! Mișca închise clocitoarea și spuse:

— Deocamdată, nimic! Ce-o fi, o fi! N'are niciun rost să fim îngrijorați. Să mai așteptăm până diseară. Și dacă nici până atunci n'o să se întâmple nimic, o să avem tot timpul să fim îngrijorați!

Ne hotărîsem doar dela început să nu ne pierdem răbdarea și să așteptăm. E adevărat că e ușor să dai altuia sfatul să nu-și piardă cumpătul, dar noi nu mai puteam de nerăbdare, și la fiecare zece minute ne uitam în fundul clocitoarei. Nici băieții nu erau mai breji! Unul după altul veneau mereu să ne întrebe:

— Ei, cum mai merge?

Mișca nu le răspundea nimic. Dădea din umeri și atâta tot. Spre seară, tot dând același răspuns, adică tot ridicând din umeri, fără să rostească un singur cuvânt, îi intrase parcă capul între umeri!

Se lăsă întunericul. Băieții veneau pe la noi tot mai rar. Ultimul și cel care stătu cel mai mult fu Vitia.

— Poate că n'ați socotit bine zilele! ne spuse el.

Făcurăm din nou socoteala, dar nu greșisem nimic. Era a douăzeci și una zi, aproape pe sfârșite și de pui nici vorbă!

— Nu-i nimic — căuta Vitia să ne liniștească. Să mai așteptăm până mâine. Poate că ies la noapte!

Am rugat-o pe mama să-mi dea voie să dorm la Mișca, cu care m'am înțeles să nu închidem ochii toată noaptea. Am stat mult timp lângă clocitoare. N'aveam ce vorbi, și, la drept vorbind, nici nu ne venea. Acum nu mai visam ca înainte, fiindcă nu aveam la ce visa. N'a trecut mult și n'am mai auzit tramvaiele pe stradă. Era liniște. Se stinseseră și felinarele. Eu m'am întins pe canapea, iar Mișca s'a așezat pe un scaun, dar i s'a făcut somn și a fost cât

pe ce să cadă cu el. Până la urmă s'a întins și el lângă mine și am adormit amândoi.

Până spre ziuă nu s'a întâmplat nimic. Ouăle stăteau ca și mai înainte, pe fundul clocitoarei, întregi și nemișcate, și înăuntrul lor nu se auzea nimic. Toți băieții erau necăjiți.

— Ce s'a întâmplat? ne întrebau ei. Că doar a fost totul așa cum trebuia!

— Habar n'am! răspunse Mișca, ridicând din umeri.

Dar eu știam! Ouăle se răciseră în noaptea aceea, când adormisem! Și viața se stinsese la jumătatea drumului! Mă simțeam vinovat față de toți băieții! Toată truda lor fusese zadarnică. Și asta numai din cauza mea! Imi era însă cu neputință să-mi mărturisesc greșala! Aveam de gând s'o fac mai târziu, când o să uităm și când băieților n'o să le mai pară atât de rău că n'au ieșit puișorii din ouă.

Ziua aceea de școală a fost nespus de tristă. Mi se părea că toți băieții se uitau la noi cu milă! Ca și cum asupra noastră s'ar fi abătut aripa unei adevărate nenorociri! Iar când Senia Bobrov începu să glumească pe socoteala noastră, zicându-ne „clocitoriștii", toți ceilalți tăbărîră cu gura pe el și-l ocărîră. Pe noi doi însă, pe Mișca și pe mine, asta ne-a durut.

— Au tot dreptul să ne facă de ocară! zise Mișca.

— Pentru ce au tot dreptul?

— Au avut atâta bătaie de cap din pricina noastră! Cum să nu fie supărați?!

Băieții au mai trecut pe la noi după școală, dar peste zi n'a mai venit nimeni. Doar Costia Deviatchin a mai venit, fiindcă el era singurul care nu-și pierduse nădejdea în clocitoarea noastră.

— Ai băgat de seamă? îmi spuse Mișca. Toți băieții sunt supărați pe noi. Dar de ce oare? Fiecare om poate avea ghinion!

— Bine, dar parcă abia adineauri spuneai că e firesc să fie supărați.

— Ei, da, așa e! Au dreptate! îmi răspunse Mișca neliniștit. Și tu ai dreptul să te superi pe mine, fiindcă numai eu sunt vinovat!

— De ce ești tu vinovat? Nu, Mișca, nu ești vinovat deloc!

— Ba da, sunt! Sunt vinovat! Și aș vrea ca măcar tu să nu fii supărat pe mine.

— Eu? De ce?

— Fiindcă sunt atât de bleg! Sunt ghinionist! Cum pun mâna pe ceva, s'a zis!

— N'ai dreptate! Numai eu sunt vinovat! am strigat eu. Oh! Numai eu sunt vinovat!

— Ba nu, eu! Fiindcă eu... eu am omorît puii!

— Cum vine asta?

— Am să-ți spun, Colia, numai să nu te superi! oftă Mișca. Odată, când eram de gardă, către ziuă am adormit, am uitat de termometru și temperatura s'a ridicat până la patruzeci de grade! Am deschis numaidecât clocitoarea, ca să se mai răcească ouăle, dar cred că se și stricaseră!

— Când a fost asta?

— Acum cinci zile.

Mișca se uita la mine pe sub sprâncene, trist, cu un aer vinovat.

— Te învinovățești pe nedrept, Mișca! Ouăle se stricaseră cu mult înainte.

— Cum așa?

— Ei da, se stricaseră înainte de a adormi tu...

— Dar... cine le-a stricat?

— Eu!

— Tu?

— Am adormit și eu într'o noapte, temperatura a scăzut și sunt sigur că atunci s'au răcit!

— Şi când a fost asta ?

— In ziua a zecea !

— Şi de ce nu mi-ai spus nimic pân'acum ?

— Mi-a fost ruşine, Mişca ! Credeam că poate nu s'a întâmplat nimic şi că ouăle tot mai sunt bune la ceva !

— Aşa, vasăzică ! băigui Mişca, uitându-se urît la mine. Ţi-a fost ruşine să-ţi mărturiseşti vina ! Dar nu ţi-a fost ruşine să ne laşi pe noi, ceilalţi, să ne străduim în zadar, hai ?

— Nu credeam c'o să se întâmple o nenorocire ca asta ! Dacă vă spuneam, băieţii tot le-ar fi încălzit, ca să vadă dacă iese sau nu vreun pui...

— „Le-ar fi încălzit" ! repetă Mişca. N'are face ce-ar fi făcut ei ! Tu trebuia din capul locului să-ţi mărturiseşti vina, să nu iei o hotărîre, singur, de capul tău !

— Ia ascultă, de ce ţipi la mine ? Dar parcă tu ai mărturisit cuiva c'ai adormit în noaptea aia când a ajuns temperatura la patruzeci de grade ? Şi tu ai luat o hotărîre de unul singur, fără să mai ceri părerea cuiva.

— Ai dreptate ! spuse Mişca. Sunt un măgar ! Hai, luaţi-mă la bătaie !

— De ce să te luăm la bătaie ? Cred însă că ar fi mai bine să nu le spui nimic băieţilor — îl sfătuii eu.

— Ba am să le spun totul chiar mâine ! Nu de tine ! Am să le spun numai de mine ! Să ştie toţi că sunt un măgar ! Asta să-mi fie pedeapsa !

— Atunci am să mărturisesc şi eu ! am strigat eu.

— Nu ! Să nu le spui nimic.

— Pentru ce ?

— Băieţii râd şi aşa de noi şi spun că suntem ca doi papagali. La şcoală mergem totdeauna împreună, lecţiile ni le facem împreună, ba până şi notele rele le căpătăm în acelaşi timp. Vrei acum să spună că am adormit împreună chiar şi în timp ce făceam de gardă ?

— Ei şi ? N'au decât să râdă cât poftesc ! Crezi c'o să-mi fie mai uşor dacă au să râdă numai de tine ?

Ziua aceea lungă și tristă trecu până la urmă și veni iarăși seara. La bucătărie, lucrurile erau ca de obicei: clocitoarea era încălzită mai departe, lampa continua să ardă, dar toate nădejdile noastre se spulberaseră! Fără să rostească un cuvânt, Mișca luase un ou în mână și-l tot învârtea așa, fără rost. Am stat mult pe gânduri dacă să-l spargem ori să mai așteptăm! Dar deodată, văzui că Mișca se uită îngrozit la mine. Cât pe ce să cred că văzuse cine știe ce grozăvie la spatele meu! M'am uitat peste umăr: nu era nimeni! Atunci m'am uitat iar la Mișca.

— Uite... îmi șopti el cu glas sugrumat, întinzându-mi oul pe care îl avea în mână.

La început n'am văzut nimic, dar numaidecât după aceea am băgat de seamă că oul era ciocnit și că spărtura fusese făcută pe dinăuntru!

— Ce e asta! Poate că l-ai lovit tu din greșală!

Mișca dădu din cap în semn că nu.

— Atunci, a fost ciocnit!

Fără să spună nimic, Mișca făcu iar „da" cu capul.

— De unde știi?

Mișca ridică din umeri.

— Nu știu nici eu! îngână el.

Cu multă băgare de seamă, lărgii cu unghia spărtura și făcui o găurică prin care zării o clipă cioculețul galben al puiului, care se ascunse numaidecât. De bucurie, nici eu nici Mișca n'am fost în stare să mai scoatem niciun cuvânt, dar ne-am aruncat tăcuți unul în brațele celuilalt.

— Minune! strigă Mişca şi, fericit izbucni în râs. Ei, încotro să alergăm acum? La cine să mergem mai întâi?

— Stai! zic. Unde vrei să mergi? Şi pentru ce să alergi?

— Bine, dar trebue să le dăm de veste şi băieţilor!

Şi Mişca dădu năvală spre uşă.

— Opreşte! strigai. Lasă oul aici! Pleci cu oul la tine?

Mişca se întoarse şi puse oul în clocitoare. In aceeaşi clipă se ivi Costia.

— Avem un puişor! strigă Mişca.

— Minţiţi!

— Pe cinstea mea!

— Unde e?

— Priveşte!

Mişca deschise clocitoarea şi Costia privi înăuntrul ei.

— Dar unde e puişorul? Eu văd numai ouăle!

Nici Mişca nu mai ştia unde pusese oul ciocnit; nu-l mai putea deosebi printre celelalte. In cele din urmă dădu de el şi i-l arătă.

— Fraţilor! Dar ăsta e cel mai adevărat cioc de puişor pe care l-am văzut vreodată! strigă Costia.

— Ai crezut poate că-ţi vom arăta cine ştie ce scamatorie? De bunăseamă că e un cioc adevărat.

— Staţi, fraţilor! Fiţi cu băgare de seamă! Eu am să alerg într'un suflet să le dau de veste băieţilor — spuse iarăşi Costia.

— Aleargă, aleargă cât mai repede! Ei şi-au pierdut de mult nădejdea să mai vadă vreun pui. Nu mai au nicio încredere. Nimeni n'a mai dat pe aici în seara asta.

— Dar băieţii sunt cu toţii la mine şi tot mai speră. Numai că se tem să nu vă încurce cumva şi de asta mă trimit numai pe mine să văd cum mai merg lucrurile.

— Dar pentru ce se tem?

— Işi dau seama că nu vă mai arde de părerea vreunuia dintre ei. Şi aşa sunteţi voi destul de amăriţi.

Costia se năpusti pe uşă. Îi auzeam paşii bocănind pe scară.

— Vai de capul meu! strigă Mişca deodată. Şi mamei nu i-am spus încă nimic!

Cât se duse el s'o cheme pe maică-sa, eu luai oul şi dădui fuga la mama mea, să i-l arăt şi ei. Mama îl luă, se uită la el şi-mi spuse să-l duc înapoi, că dacă se răceşte, poate să moară puiul.

M'am dus atunci înapoi la Mişca. Sărea ca un nebun prin bucătărie, şi părinţii lui se prăpădeau de râs, atât era de caraghios. Când mă zări, Mişca strigă:

— Nu ştii unde am pus oul, că am întors toată clocitoarea, cu susul în jos, dar nu-i nicăieri!

— Care ou? întrebai.

— Ei, care? Ăla ciocnit!

— E la mine! şi i-l arătai.

— Uite ce zăpăcit! strigă Mişca, văzând oul în mâna mea. A luat oul, a fugit cu el şi eu stau să-l caut!

— Mai încet! spuse mama lui Mişca. Prea multă gălăgie pentru un singur ou!

— Bine, dar uită-te ce fel de ou e ăsta! răspunse Mişca. Crezi că e un ou ca toate ouăle?

Maică-sa luă oul şi se uită atentă la cioculeţul galben al puiului, care se vedea prin găurică. Se uită apoi şi tata.

— Hm! zâmbi el. Mare minune!

— Ce minune? răspunse Mişca mândru. Nu-i nicio minune! E doar un fenomen obişnuit al naturii!

— Fenomen al naturii eşti tu! făcu râzând tatăl lui Mişca. Bineînţeles, n'am de ce să fiu uimit că văd un pui! Mă mir însă cum a ieşit el în clocitoarea voastră. Fiindcă aş fi jurat că din toată munca voastră n'o să se aleagă nimic!

— Atunci de ce nu ne-ai spus-o dela început?

— Ce rost ar fi avut? Am socotit că-i mai bine să vă văd făcând ceva, decât să-mi hoinăriţi pe stradă!

In aceeaşi clipă intră şi Maica în bucătărie. Işi trăsese rochia pe dos şi ghetele pe piciorul gol. Se culcase, dar când auzise că e vorba de puişori, venise şi ea să vadă ce se întâmplase, dar pesemne că se grăbise prea tare şi se îmbrăcase ca vai de lume.

I-am dat şi ei să ţină oul câteva clipe. Maica îl luă şi-l duse la ochi cu gândul să se uite prin găurică, dar tocmai atunci puiul scoase cioculeţul afară!

— A vrut să mă ciugulească! strigă Maica. Ia te uită la el! Nici n'a ieşit din ou şi are chef de bătaie!

— Ei, nu mai ţipa atât, că-l sperii! o certă Mişca.

Şi luându-i oul din mână, îl puse la loc în clocitoare. Deodată însă, pe scară se auzi larmă şi tropot de picioare şi cât ai clipi, bucătăria se umplu de băieţi. Oul se plimba acum din mână'n mână. Fiecare voia să se uite prin găurică şi să vadă puişorul.

— Fraţilor — se văicărea Mişca — daţi oul încoace! Trebue să stea în clocitoare. O să răcească puiul, fraţilor!

Dar cine să-l asculte! Numai cu chiu cu vai am izbutit să scoatem oul din mâinile băieţilor şi să-l aşezăm înapoi în clocitoare.

— Dar celelalte nu sunt încă ciocnite? întrebă Vitia.

Ne uitarăm la toate ouăle pe rând: nu, nu mai era niciunul ciocnit!

— Singurul ou ciocnit e cel însemnat cu numărul cinci. Celelalte sunt încă întregi — răspunse Mişca.

— Poate că şi celelalte o să fie ciocnite! îşi spuneau băieţii.

— Chiar dacă n'au să fie, nu-i nimic! zise Mişca. Eu tot am să fiu mulţumit, chiar dacă n'o să avem decât un singur pui. Tot înseamnă că nu ne-a fost truda în zadar! Rezultatul îl avem aci.

— Băieți — spuse Senia Bobrov — poate că ar fi bine să dăm coaja la o parte, ca să iasă tot puiul din ou. Nu vedeți că nu mai are loc în ou?

— Ce tot vorbești? strigă Mișca. Nu e voie! Puiul are încă pielea prea fragedă! Vrei să i-o sgâriem?

Băieții nu se mai îndurau să plece. Fiecare dorea să vadă cum iese puiul din ou, dar se făcuse târziu și trebuiau să se ducă acasă.

— N'aveți grijă, băieți! le spuse Mișca la despărțire. Nu s'a terminat încă! Sunt sigur că au să fie ciocnite și celelalte ouă!

După ce plecară băieții, Mișca se uită iar la ouă și mai găsi unul ciocnit!

— Ia te uită! îmi strigă el. A fost ciocnit și numărul unsprezece!

Intr'adevăr, ouă pe care îl însemnase cu numărul unsprezece era ciocnit și el!

— Ah, ce păcat c'au plecat băieții! zic eu. Acum e prea târziu să mai alergăm după ei.

— Da, păcat! spuse și Mișca. Dar nu-i nimic! Au să vadă mâine puișorii ieșiți din ouă!

Stăteam lângă clocitoare și nu mai aveam astâmpăr de atâta fericire.

— Numai noi suntem atât de fericiți — spuse Mișca. Ce crezi că fericirea asta e dată oricui!?

Se făcu noapte; toată lumea se culcase, numai noi doi nu voiam să ne culcăm. Vremea trecea ca visul. Pe la două noaptea fură ciocnite alte două ouă, numerele opt și zece. Și ceva mai târziu, când ne-am aruncat iar ochii în clocitoare, am rămas cu gura căscată! Printre ouă se sbătea un puișor abia născut! Incerca să se ridice pe piciorușele lui plăpânde, dar se clătina și cădea pe spate.

Imi pierise răsuflarea de bucurie și inima îmi bătea să-mi iasă din piept, nu alta. Am luat numaidecât puișorul în palmă. Avea încă puful umed și lins, lipit ca un strat subțire deasupra trupului, cu pielea străvezie și trandafirie.

Mişca aduse repede oala din care făcuse încălzitoarea. Aşezarăm puiul în fundul ei şi turnarăm apă fierbinte în ceaunul pus dedesubt, ca să-i fie puişorului mai cald.

— Acum o să se usuce, o să se încălzească şi să vezi ce drăgălaş se face! spuse Mişca.

Apoi scoase din clocitoare cele două jumătăţi de ou din care ieşise puiul şi adăugă:

— Cum o fi încăput într'o găoace atât de mică un pui atât de mare!

Intr'adevăr, puiul ni se părea mult mai mare decât oul care îl adăpostise. Stătuse în ou cocârjat, cu piciorușele strânse, cu capul într'o parte, şi acum se îndreptase, îşi întinsese gâtul şi stătea pe piciorușele lui micuţe.

Mişca se uită cu luare aminte la cele două jumătăţi de ou, apoi strigă dintr'odată:

— Colia! Ştii, ăsta nu-i puişorul care a spart primul coaja.

— Cum aşa?

— Da! N'a ieşit ăla primul! El avea numărul cinci, şi ăsta e unsprezece!

Chiar aşa era! Pe găoace scria într'adevăr „unsprezece"!

Ne-am uitat în clocitoare. Ca şi până atunci, numărul cinci sta nemişcat!

— Ce-o fi cu el? zic eu. De ciocnit a ciocnit primul, dar de ieşit nu vrea să iasă din ou!

— O fi prea slab şi n'o avea putere să spargă coaja — spuse Mişca. Lasă-l să mai stea, să mai prindă putere, săracu'!

GREŞALA NOASTRĂ

Eram morţi de oboseală dar nici n'am băgat de seamă că se făcuse ziuă şi că soarele se oglindea în fereastră. Pe duşumea se jucau pete de soare şi toată bucătăria se umpluse de o lumină vie, prietenoasă.

— Uite, să vezi că acum pică băieţii ! spuse Mişca. Cred că ard de nerăbdare !

Aşa era ! Nici nu apucă Mişca să-şi sfârşească vorba, că în prag se şi iviră Jenia şi Costia !

— Iată, priviţi minunea ! strigă Mişca scoţând puişorul din oală. Iată minunea naturii !

Băieţii nu-şi mai luau ochii dela puişor.

— Mai sunt trei ouă ciocnite — se lăudă Mişca — cinci, opt şi zece !

Cred că puişorului îi era tare frig, fiindcă dacă îl ţineam în palmă n'avea astâmpăr, dar cum îl aşezam din nou în oala căptuşită cu pâslă, se liniştea.

— I-aţi dat ceva de mâncare ? ne întrebă Costia.

— Ei, na, şi tu ! răspunse Mişca. E încă prea mic ! Puişorilor li se dă de mâncare abia a doua zi după ce au ieşit din găoace !

— Măi băieţi, dar eu cred că n'aţi dormit toată noaptea ! spuse Jenia.

— Nu ! Cum era să dormim cu atâtea griji pe cap !

— Atunci, hai, duceţi-vă să vă odihniţi, că stăm noi de veghe ! propuse Costia.

— Dar ne treziţi dacă va mai ieşi vreunul ?

— Sigur că vă trezim !

M'am culcat alături de Mişca pe canapea şi am adormit numaidecât. Drept să vă spun, atâta aşteptam, fiindcă abia mă mai ţineam pe picioare de oboseală !

Băieţii ne-au trezit abia pe la zece.

— Sculaţi-vă şi priviţi minunea numărul doi ! strigă Costia.

— Care minune numărul doi ? întrebai eu. Eram pe jumătate adormit, nu înţelegeam nimic şi mă uitam buimac.

Bucătăria gemea acum de băieţi !

— Uitaţi-vă aici ! ne strigară ei într'un glas, arătând spre încălzitoare.

Sărirăm ca arşi de pe canapea şi privirăm în fundul oalei. Înăuntru erau acum doi puişori ! Unul din ei era

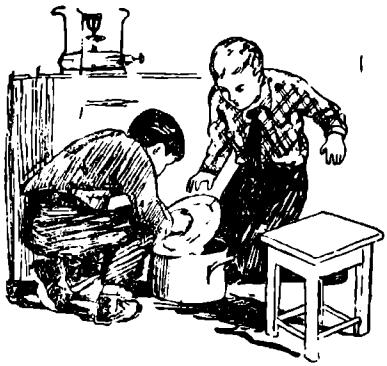

rotund, pufos şi gălbior ca un gălbenuş de ou. Era, într'adevăr, grozav de drăgălaş!

— Minunat! zic eu. Dar de ce o fi având puişorul dintâi puful aşa de lins?

Băieţii începură să râdă.

— Păi ăsta e cel dintâi!

— Care?

— Uite ăsta, pufosul!

— Nu se poate! Ălălaltul e, golaşul!

— Golaşul abia acum a ieşit din ou! Primul s'a încălzit, s'a uscat şi de-aia e pufos!

— Straşnic! am zis eu. Vasăzică şi ăsta o să fie aşa când s'o usca!

— Sigur!

— Dar care număr e ăsta? întrebă deodată Mişca.

— Cum „care număr"? se mirară toţi.

— Doar fiecare ou e însemnat cu câte un număr! îi lămuri Mişca.

— Vai! Şi nouă nici nu ne-a trecut prin minte să vedem ce număr e! se întristă Costia.

— Staţi! Să ne uităm ce scrie pe coaja celorlalte ouă — am spus eu — că sunt toate în clocitoare!

Dar când deschise Mişca clocitoarea, strigă în gura mare:

— Fraţilor, mai sunt doi noi născuţi!

Băieţii începură să se înghesue în jurul lui şi Mişca scoase cu multă băgare de seamă alţi doi puişori, pe care ni-i arătă.

— Iată vulturaşii noştri! strigă el plin de mândrie.

Aşezarăm puişorii în oală, alături de ceilalţi. Acum erau patru. Sgribuliţi, stăteau grămadă şi se lipeau unul de altul, de parcă ar fi vrut să se încălzească.

Mişca scoase din clocitoare cojile de ou, ca să vadă ce număr avea fiecare.

— Numerele patru, opt şi zece, spuse el. Dar cum să ştim din ce ou a ieşit fiecare pui ?

Ne-am gândit noi şi ne-am tot gândit, dar degeaba ! N'aveam cum să aflăm din care ou ieşise fiecare puişor !

— S'au încurcat toate numerele ! râdeau băieţii.

— Dar numărul cinci ? Ce-i cu el ? Tot aşa ? zic eu.

— Da ! răspunse Mişca. Ce-o fi păţit ? N'o fi murit cumva ?

Am scos oul cu numărul cinci din clocitoare şi am mai lărgit puţin spărtura. Puiul sta liniştit înăuntru şi-şi mişca uşurel căpşorul.

— Trăeşte ! ne-am bucurat noi.

Şi l-am pus la loc.

Mişca se mai uită odată la ouăle rămase şi descoperi că şi oul cu numărul trei avea o crăpătură. Fericiţi, băieţii râdeau şi îşi frecau mâinile.

— Vedeţi ? Toate merg bine ! se bucurau ei.

In clipa aceea se ivi Maica şi îi arătarăm şi ei puişorii.

— Uite, ăsta e al meu ! spuse ea şi vru să-l scoată din oală pe cel pufos.

— Stai ! zic. Ce faci ? Lasă-l să mai stea în încălzitoare, că răceşte !

— Bine, să stea, c'am să-l iau mai târziu. Dar să ştiţi că ăsta pufos e al meu ! Nu-l vreau pe ăla golaşu !

Era duminică şi n'aveam şcoală. Băieţii n'au mai plecat de lângă noi. S'au aşezat care pe scaune, care pe scăunele, care pe canapea. Eu cu Mişca aveam locul de cinste, lângă clocitoare. In dreapta, alături de cuptor, pusesem oala cu noii născuţi ; ceaunul cu apă se încălzea pe cuptor, iar pe fereastră, în lădiţe, înverzea ovăzul. Băieţilor, veseli, nu le mai tăcea gura glumind, râzând sau povestind tot felul de întâmplări din viaţa lor.

— Dar de ce-or fi întârziat atât, că voi încă de vineri vă aşteptaţi să spargă coaja ! spuse unul.

— Ştiu şi eu? răspunse Mişca. In carte scrie că puii ies din găoace în ziua a douăzeci şi una, şi azi e ziua a douăzeci şi treia. Nu ştiu! Poate că au greşit în carte.

— Dar dacă nu cartea, ci voi aţi greşit? spuse Lioşa Curocichin. Ia spuneţi-mi, mai ţineţi minte când aţi pus ouăle în clocitoare?

— Le-am pus în ziua de trei ale lunii. Era într'o sâmbătă — zise Mişca. Imi aduc foarte bine aminte, fiindcă a doua zi era duminică!

— Ascultaţi! se amestecă atunci şi Jenia Scvorţov. Eu cred că n'aţi făcut bine socoteala! Dacă aţi pus ouăle în clocitoare într'o sâmbătă, ziua a douăzeci şi una nu putea cădea într'o vineri!

— Chiar aşa! spuse şi Vitia Smirnov. Dacă aţi început sâmbătă, ziua a douăzeci şi una trebuia să fie tot o sâmbătă! Săptămâna are şapte zile şi douăzeci şi una de zile fac exact trei săptămâni!

— Trei ori şapte — douăzeci şi unu! râse Senia Bobrov. Cel puţin aşa spune tabla înmulţirii!

— Dar cum?

— Uite-aşa! şi Mişca începu să numere pe degete. Pe data de trei a fost prima zi — pe data de patru, a doua — pe data de cinci, a treia...

Socoti el aşa până vineri şi-i ieşi exact douăzeci şi una de zile!

— Cum vine asta? strigă Senia. După tabla înmulţirii, ziua a douăzeci şi una trebue să cadă într'o sâmbătă, dar dacă faci socoteala pe degete, într'o vineri. Curios!

— Mişca, mai arată-ne odată cum ai făcut socoteala! spuse Jenia.

— Bine! zise Mişca. Şi începu iar să numere pe degete. Sâmbătă, în trei — o zi, duminică în patru — două...

— Stai! Stai! Nu e bine! Dacă aţi început cu data de trei, data aceasta nu trebue socotită!

— De ce?

— Pentrucă în ziua aceea ouăle n'au stat la clocit! Clocitul a început pe data de patru, aşa că socoteala trebue să înceapă de atunci!

Mişca şi cu mine am înţeles numaidecât cum stau lucrurile şi când Mişca făcu iar socoteala, ne ieşi exact.

— Aşa e! zise el. Abia ieri s'au împlinit douăzeci şi una de zile!

— Vasăzică totul a ieşit cum trebue — zic eu. Am pus ouăle în clocitoare într'o sâmbătă seara şi primul puişor a spart găoacea tot sâmbătă seara, adică ieri! Au trecut deci exact douăzeci şi una de zile.

— Vezi câte nenorociri ţi se pot întâmpla dacă eşti slab la aritmetică? spuse Vania Lojchin.

Toţi începură să râdă.

— Numai din pricina socotelii ăştia greşite am îndurat atâtea! zise Mişca. Dacă nu greşeam, nu ne mai chinuiam degeaba.

DE ZIUA PUIŞORILOR

Până spre seară, în încălzitoarea noastră se aflau zece puişori. Numărul cinci ieşise ultimul. In ruptul capului nu voia să iasă şi a trebuit să rupem coaja pe jumătate ca să-l ajutăm să se smulgă din strânsoare. Dacă nu făceam asta, s'ar fi înnăbuşit şi ar fi rămas în găoace pe vecii vecilor! Era chiar mai pipernicit decât toţi ceilalţi şi parcă mai fără putere. Poate din pricină că stătuse prea mult în ou.

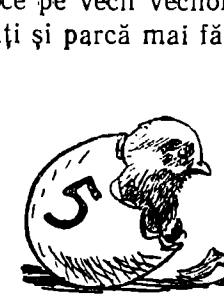

Spre seară, nu mai rămăseseră în clocitoare decât două ouă. Stăteau stinghere în mijlocul cutiei goale şi nici gând de ciocnire! Noi însă nu pierdusem nădejdea şi încălzeam

clocitoarea mai departe: lampa ardea, încălzea, dar puişorii nici gând să iasă! Toţi noii născuţi dormiră noaptea în oală; peste zi însă le-am dat drumul să se plimbe pe duşumea. Erau gălbiori, pufoşi şi piuiau de-ţi luau auzul. Clipeau des şi închideau ochişorii pe jumătate, din pricină că-i supăra lumina. Unii se ţineau bine pe picioruşele lor plăpânde, alţii cădeau, alţii încercau să fugă, dar se poticneau şi cădeau. Uneori ciuguleau petele de soare de pe duşumea, ba chiar şi capetele lucitoare ale cuielor.

— Vai, mititeii! Să ştii că le e foame! spuse Mişca.

Am fiert numaidecât un ou, l-am fărâmiţat mărunt şi l-am dat puilor, dar ei nu ştiau că oul se poate mânca. Am început atunci să le vârîm bucăţele mici în cioc şi să le spunem:

—Hai, mâncaţi, prostuţilor! Mâncaţi!

Dar puişorii nici nu se uitau la mâncare. Noroc că intră în bucătărie mama lui Mişca.

— Mamă, nu vor să mănânce oul! se văicări el.

— Cum vrei să mănânce, dacă nu ştiu încă! Invaţă-i!

— Cum să-i învăţ? Noi le spunem să mănânce, dar dacă nu vor să ne asculte!

— Aşa vrei tu să înveţi puii? Ciocăneşte-le cu degetul în duşumea!

Atunci Mişca se plecă şi începu să ciocănească cu degetul în duşumea, în locul unde erau împrăştiate firimiturile de ou. Puişorii au crezut pesemne că şi degetul lui e tot un puişor care ciuguleşte mâncarea împrăştiată în jur şi începură şi ei să mănânce ; peste câteva clipe nu mai rămase nicio firimitură ! Le-am adus apoi o farfurioară cu apă şi au început să bea. Acum n'a mai fost nevoie să-i înveţe nimeni ! Se strânseră după aceea unul lângă altul şi făcură pe duşumea o mică grămăjoară aurie. I-am luat atunci şi i-am pus înapoi în oală, ca să le fie mai cald.

In ziua aceea, cum a intrat Maria Petrovna în clasă, băieţii s'au şi grăbit să-i iasă în întâmpinare şi să-i spună că noi aveam puişori. Maria Petrovna a rămas tare mirată, dar am văzut că s'a şi bucurat.

— Asta înseamnă că trebue să vă felicit ! E doar ziua de naştere a puişorilor voştri ! zise ea.

Toţi începură să râdă. Iar Vitia Smirnov spuse :

— Adevărat, băieţi ! Am uitat cu totul de asta ! Să le serbăm ziua chiar azi !

Toţi băieţii s'au bucurat şi au strigat :

— Da, da, s'o sărbătorim ! S'o sărbătorim ! Veniţi şi dumneavoastră, Maria Petrovna ?

— Sigur ! zâmbi Maria Petrovna. Şi am să aduc şi un dar puişorilor.

— Şi noi o să le aducem ! strigară băieţii.

Când ne-am întors dela şcoală, în aşteptarea musafirilor, nici eu nici Mişca nu mai puteam sta locului de nerăbdare. Eram dornici să ştim despre ce fel de daruri poate fi vorba.

Primul veni Senia Bobrov. Adusese un buchet de flori !

— Ce-i asta ? întrebă Mişca. Pentru ce ai cărat flori ?

— Le-am adus în dar !

— Ce ! Asta e un dar nimerit pentru puişori ? Sau crezi că mănâncă flori !

— De ce să le mănânce ? O să se uite la ele şi o să le miroasă !

— Ia te uită ce i-a trecut prin minte ! Deșteptule ! Ce ! N'au mai văzut flori până acum ?

— Sigur că n'au văzut ! Dar mai bine dă-mi un borcan cu apă ! Să vezi ce frumos o să fie !

Am umplut un borcan și am pus florile în apă. Apoi veniră Serioja și Vadic. Fiecare aduse câte un mănunchi de ghiocei !

— Dar ce-i asta ? V'ați vorbit cu toții să aduceți numai flori ? se bosumflă Mișca.

— Ce, nu-ți plac cumva darurile noastre ? întrebă Vadic supărat. Calul de dar, află dela mine, nu se caută la dinți !

Am pus și ghioceii în apă. Veni după aceea Vania Lojchin, care aduse o jumătate de kilogram de uruială de ovăz. Când văzu uruiala, Mișca dădu din cap neîncrezător :

— Nu știu, zău, dacă au să mănânce așa ceva !

— Incearcă mai întâi ! zise Vania.

— Nu ! Mai bine să așteptăm și s'o întrebăm și pe Maria Petrovna.

N'a trecut mult și a venit și Maria Petrovna. Avea în mână ceva înfășurat într'un ziar. Când desfăcu pachetul, văzurăm un borcănaș plin cu ceva alb.

— Lapte ! se miră Mișca. Habar n'aveam că trebue să dăm lapte puilor !

— Nu e lapte, ci iaurt — spuse Maria Petrovna. In primele zile, puișorii trebuesc hrăniți numai cu iaurt. Și să știți că le place foarte mult !

Am scos puișorii din încălzitoare, le-am umplut o farfurioară cu iaurt și au început să mănânce.

— Ei, da, ăsta zic și eu dar ! se bucură Mișca. Trebue să știi ce să le dăruești unor puișori !

Apoi sosiră alți musafiri, printre care Vitia și Jenia, care aduseră grăunțe de mei. In urma lor năvăli pe ușă Liosa Curocichin. Ținea o jucărioară în mână și striga :

— Uite, nu știam ce să cumpăr pentru noii născuți și mergeam amărît pe stradă, când mă uit — și ce văd ? In colț niște jucărioare. Le-am cumpărat o hârâitoare !

— Ce, eşti nebun ? mormăi Mişca. Cine a mai auzit să faci cadou o hârâitoare unor pui de găină !

— De unde era să ştiu eu ce fel de cadouri trebue să le aduc ? Cine ştie ! Poate că tot o să le placă jucăriioara mea !

Şi, aplecându-se deasupra puilor, începu să sune din ea. Puişorii se opriră din ciugulit şi îşi înălţară căpşoarele.

— Vedeţi ! strigă bucuros Lioşa. Le place !

Toţi începură să râdă, iar Mişca spuse :

— Lasă-i în pace să-şi vadă de mâncare !

O întrebai pe Maria Petrovna dacă e bine să le dăm puişorilor uruială de ovăz şi ea ne spuse să le dăm, însă numai bine fiartă.

— Bine, dar cum s'o fierbem ? întrebă Mişca.

— Cum se fierbe caşa — ne răspunse Maria Petrovna.

Tocmai ne pregăteam, Mişca şi cu mine, s'o fierbem, când se ivi un nou musafir. Era Costia Deviatchin.

— Tu n'ai adus nimic ? îl întrebară băieţii.

— Ba da ! răspunse Costia şi scoase din buzunar două plăcinte.

— Ia te uită şi la ăsta ! râseră băieţii.

— De ce râdeţi ? Aşa e obiceiul, sau nu ? Nu se aduc întotdeauna plăcinte de ziua de naştere ?

— Ia ascultă, cu ce sunt umplute ? îl întrebă Mişca bănuitor.

— Cu caşă.

— Cu caşă ? strigă Mişca. De ce n'ai spus-o dela început, băiete ?

Şi luând plăcintele din mâinile lui Costia, scoase umplutura dintre foi.

— Stai ! spuse Costia. De ce le strici ? Se vede doar că sunt umplute cu caşă !

Dar Mişca nu-l ascultă, ci scoase toată umplutura pe o farfurioară şi o puse dinaintea puilor, care începură să ciugulească cu poftă.

Văzând că toată lumea le adusese câte un dar, Maica aduse şi ea o panglicuţă roşie, pe care o tăie în bucăţele şi prinse la gâtul fiecărui puişor câte-o fundiţă.

Am aşezat apoi în jurul puilor borcanele cu flori, şi micuţii noştri erau parcă într'o adevărată sărbătoare. In faţa puişorilor, pe farfurioare, se aflau bucatele — într'una caşă, în alta iaurt, în a treia apă proaspătă — şi aşa, gătiţi cu fundulițe roşii, părea că îşi sărbătoresc într'adevăr ziua de naştere. Costia a vrut să le aducă şi iarbă, dar Maria Petrovna spuse că erau încă prea mici ca să li se dea verdeaţă.

— Mai bine să rabde până mâine — adăugă ea.

După ce puişorii mâncară din belşug şi băură apa proaspătă, le-am scos fundulițele şi i-am pus înapoi în încălzitoare. Maria Petrovna ne sfătui să le facem un mic adăpost într'un colţ al bucătăriei, şi să le punem înăuntru un vas, cu apă fierbinte, bine acoperit, alături de care să se poată încălzi.

— Dar ar fi mai bine să-i duceţi undeva, la ţară. Dacă stau închişi în casă, puii se îmbolnăvesc şi pot chiar să şi moară! Ei au nevoie de aer curat — zise Maria Petrovna.

Ii arătarăm apoi clocitoarea, în care mai rămăseseră cele două ouă.

— Din ouăle astea n'o să mai iasă niciun pui — spuse Maria Petrovna. Dar nu e nimic. Oricum, v'a reuşit totul destul de bine. Aţi muncit frumos amândoi!

— Dar nu numai noi, Maria Petrovna, că toţi băieţii ne-au dat ajutor! zise Mişca.

— Era de datoria lor să facă asta — spuse Maria Petrovna. Dacă veţi fi totdeauna uniţi, nu vi se va părea nimic prea greu!

— La început — am zis eu — credeam că n'o să iasă. Fiindcă ştiţi, într'o noapte, n'am urmărit cu atenţie temperatura şi ouăle s'au răcit!

— Oul poate să stea destulă vreme la răcoare — zise Maria Petrovna. Nici cloşca nu stă tot timpul pe ouă! Odată

pe zi coboară şi ea de pe cuibar, ca să se hrănească şi, bineînţeles, în timpul ăsta, ouăle se mai răcesc. Şi în clocitoare se răcesc ouăle odată pe zi, ca embrionul să se desvolte în condiţiuni normale. Mai primejdios e dacă le încălzeşti prea mult!

— Eu le-am cam încălzit odată prea tare — zise Mişca. Temperatura se ridicase până la patruzeci de grade!

— Ai avut noroc că te-ai trezit la timp! se bucură Maria Petrovna, pentrucă dacă mai dormeai, embrionul se distrugea.

Seara am spart ouăle rămase, în care am găsit puişorii nedesvoltaţi. Viaţa, cine ştie cum, se oprise şi puişorii muriseră mai 'nainte de-a se naşte! Poate din pricină că fuseseră încălziţi prea tare...

Am stins apoi lampa care arsese douăzeci şi trei de zile şi douăzeci şi trei de nopţi în şir. Mercurul din termometru începu să coboare domol. Clocitoarea se răci. In oala de lângă cuptor micuţa noastră familie veselă — formată din zece puişori pufoşi şi gălbiori — nu-şi mai găsea astâmpăr!

IN LIBERTATE

Membrii micii noastre familii vesele trăiau în cea mai bună înţelegere. Puişorii se simţeau bine împreună. Cum prindeai unul, începea să piuie speriat şi, căutând să se apropie în fugă de „fraţiorii" lui, nu se liniştea până nu era iar lângă ei.

Maica voia de mult să-şi ia puişorul pe care i-l făgăduisem, dar n'am lăsat-o. Odată n'a vrut să ne asculte şi l-a luat cu ea în odăiţa ei, dar n'a trecut o jumătate de ceas că ni l-a adus înapoi plângând:

— Nu mai pot! Mă doare inima când îl aud plângând! Credeam c'o să se înveţe, dar ţipă tot timpul şi e atât de trist!

Cum îl lăsă pe duşumea, puişorul alergă cât îl ţineau picioruşele spre frăţiorii lui, care stăteau grămadă, lipiţi unul de altul.

Am făcut o despărţitură într'un colţ al bucătăriei, am aşternut pe jos o muşama, deasupra am pus ceaunul cu apă fierbinte şi l-am acoperit cu o pernă, ca să nu se răcească. Puii se furişau sub pernă şi nu se mai mişcau din jurul ceaunului. Stăteau parcă sub cloşcă. Intr'adevăr, ceaunul le ţinea loc de mamă!

Din când în când îi scoteam în curte, dar acolo erau pândiţi de tot felul de primejdii! Apărea ba câinele, ba pisica. Aşa că era mult mai bine să-i ţinem în casă, dar ne era frică să nu ducă lipsă de aer curat. Dintre toţi, unul ne dădea cele mai multe griji. Era mai pipernicit decât ceilalţi şi sta mereu îngândurat. De alergat nu prea alerga, nu piuia şi mânca foarte puţin. Era numărul cinci, puişorul care ieşise cel din urmă!

— Ar fi bine dacă i-am duce la ţară — zise Mişca într'o zi. Aici tare mă tem să nu se îmbolnăvească!

Dar ne era greu să ne despărţim de ei şi tot amânam plecarea de pe o zi pe alta.

Intr'o dimineaţă, mă pregăteam cu Mişca să le dăm de mâncare. Incepuseră să ne cunoască şi ieşiră în fugă — piuind de-ţi era mai mare dragul — de sub perna de deasupra ceaunului. Le-am pus dinainte o farfurioară cu fiertură de mei şi puii începură să ciugulească, îmbrâncindu-se şi sărind unul peste altul. Fiecare voia s'o ia înaintea celorlalţi! Ba unul mai moţat intră cu picioarele de-a-dreptul în farfurie!

— Dar unde e numărul cinci? întrebă Mişca deodată.

De obicei, numărul cinci venea abia târîndu-se în urma celorlalţi. Fiindcă era prea slab şi-l îmbrânceau toţi, îi dădeam totdeauna să mănânce de o parte. Câteodată n'avea poftă de mâncare, dar o lua şi el la fugă cu ceilalţi ca să nu

rămâie singur. Acum însă nu-l văzusem. Făcurăm numărătoarea : erau numai nouă puişori.

— S'o fi ascuns după ceaun? spusei eu şi mă dusei să-l caut.

Puişorul era într'adevăr acolo. Era întins pe podea şi la început am crezut că doarme, dar când am întins mâna şi l-am ridicat, am simţit în palmă un trup plăpând, uşor şi rece. Căpşorul îi atârna într'o parte, bălăbănindu-se pe gâtul subţirel. Numărul cinci murise!

L-am privit lung şi aşa de grea ni se făcuse inima că aproape nu ne mai venea să vorbim!

— Numai noi suntem vinovaţi! şopti Mişca în cele din urmă. Trebuia să-l ducem la ţară. Aerul curat l-ar fi înviorat!

L-am îngropat în ogradă, sub tei. A doua zi i-am strâns pe toţi ceilalţi într'un coş, să-i ducem la ţară, şi toţi băieţii au venit să-şi ia rămas bun dela ei.

Maica plângea şi-şi săruta necontenit puişorul. Nu-i venea să se despărtă de el, dar îi era frică să nu-i fie dor după fraţiorii lui şi ne-a lăsat să-l luăm şi pe el.

Am acoperit coşul cu o broboadă mai groasă şi am pornit spre gară. Puilor le era cald şi se simţeau destul de bine. Stăteau liniştiţi. Numai din când în când îi auzeam piuind. Se strigau, pesemne, între ei! Lumea se uita la noi curioasă, dându-şi seama că avem puişori în coş.

— Ei, crescători de păsări ce sunteţi, iar aţi venit după ouă? râse mătuşa Natasa când ne văzu.

— Nu! răspunse Mişca. Ţi-am adus nişte puişori, să ni-i creşti.

Mătuşa Natasa se uită în coş.

— Măiculiţă, mamă! Dar de unde aveţi atâţia?

— I-am scos noi, cu ajutorul clocitoarei!

— Ia lăsaţi fleacurile! I-aţi fi cumpărat dela cine ştie ce magazin zoologic!

— Chiar dumneata ne-ai dat ouăle acum o lună. Şi acum ţi le-am adus înapoi, numai că de astă dată ca făpturi vii.

— Ia te uită minune! strigă mătuşa Natasa. Păi voi o să fiţi cei mai mari crescători de păsări!

— Cine ştie! răspunse Mişca.

— Şi nu vă pare rău că vă despărţiţi de ei?

— Ba ne cam pare, de ce să mintim! răspunse Mişca. Dar dumneata ştii, nu prea le prieşte la oraş! Aici aerul e mai curat şi o să le meargă mai bine. Acolo n'au nici măcar unde să alerge! In ograda dumitale au să crească mai repede şi să vezi ce cocoşi şi ce găini au să se facă! Găinile au să facă ouă, iar cocoşii vor cânta ziua şi noaptea... Un puişor ne-a murit şi l-am îngropat sub tei...

— Drăguţii de ei! strigă mătuşa Natasa, îmbrăţişându-ne. Păcat! Dar nu-i nimic dacă unul a murit! O să vă trăiască ceilalţi!

Am dat drumul puilor din coş şi ne-am uitat la ei cum sburdau la soare. Când mătuşa Natasa ne-a spus că şi ea pusese o găină pe ouă, am alergat într'un suflet cu Mişca în coşar să vedem cloşca. Sta într'un coş, pe un maldăr de fân, şi se uita urât la noi. Credea, vezi dumneata, că vrem să-i luăm ouăle!

— Vezi? Puişorii noştri vor avea tovarăşi — spuse Mişca. O să fie mai fericiţi împreună.

Am rămas la ţară toată ziua. Ne-am dus la zăvoi, la râu, pe câmp...

Când fusesem rândul trecut acolo, câmpul era pustiu pentrucă abia sosise primăvara. Numai tractoarele huruiau, arând pământul negru. Acum însă totul era verde! Oriunde ţi-ai fi aruncat privirea, vedeai un covor verde, ce se aşternea până hăt-departe.

Iar pădurea, nici n'am cuvinte s'o descriu. In iarbă mişunau zeci şi zeci de furnici şi gândăcei, fluturii sburau unduind prin aer iar văzduhul răsuna de ciripitul păsărelelor! Ne-am simţit atât de bine, încât nu ne mai venea să plecăm acasă.

Am făcut apoi planul cu Mişca să venim şi la vară şi să ne facem o colibă pe malul râului, în care să locuim ca Robinson Crusoe!

Dar până la urmă tot a trebuit să ne ducem la mătuşa Nataşa să ne luăm rămas bun. Ea ne dădu câte o bucată de plăcintă să avem în tren şi ne spuse că în timpul vacanţei să venim la dânsa la ţară. Inainte de plecare ne-am mai uitat odată la puişori. Se şi obişnuiseră cu casa lor cea nouă şi alergau sglobii printre tufişuri şi copaci, umplând văzduhul cu piuitul lor vesel. Alergau tot timpul împreună, piuind, şi cred că numai aşa se găseau unul pe altul când li se întâmpla să se rătăcească prin iarbă!

— La revedere, mica noastră familie veselă! le strigă Mişca la despărţire. Staţi frumos aici, respiraţi aer curat, încălziţi-vă la soare, întăriţi-vă, faceţi-vă cât mai mari şi trăiţi între voi prieteneşte, ca şi până acum!... Ţineţi minte că sunteţi fraţi, crescuţi de aceeaşi mamă... adică născuţi în aceeaşi clocitoare, în care aţi stat unul lângă altul atunci când nu eraţi decât nişte ouă ca toate ouăle şi nu puteaţi să alergaţi şi nici să vorbiţi... adică să piuiţi!... Şi nici pe noi să nu ne uitaţi, fiindcă clocitoarea noi am făcut-o şi tot noi v'am dat viaţa, care e atât de frumoasă, atât de minunată!...

Asta-i tot!

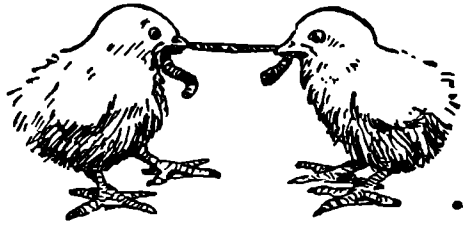

JURNALUL LUI COLIA SINIȚÂN

28 Mai

Azi sunt foarte fericit: şcoala s'a terminat şi eu am trecut clasa cu cinci la toate materiile. Mâine începe vacanţa. Mi-am pus în gând ca în tot timpul vacanţei să ţin un jurnal de zi. Mama a spus că o să-mi dea un stilou dacă am să-mi ţin jurnalul regulat. Mi-am cumpărat un caiet gros cu coperţi albastre, hotărît să însemn cu regularitate în el diferite întâmplări interesante. Cum s'o întâmpla ceva interesant, am să însemn numaidecât. In afară de asta, am să-mi mai însemn şi gândurile. Am să mă gândesc la fel de fel de lucruri şi, cum mi-o trece prin minte câte-o idee bună, am s'o însemn şi pe ea. Astăzi nu s'a întâmplat încă nimic interesant. Şi nici nu mi-a venit vreo idee.

29 Mai

Nici azi nu s'a întâmplat nimic interesant. Şi tot nu mi-a venit nicio idee. Poate fiindcă m'am jucat tot timpul în

curte cu copiii şi n'am avut când să mă gândesc. Dar nu-i nimic. Am să mai aştept până mâine. Poate că mâine o să se întâmple ceva interesant.

30 Mai

Nici azi nu s'a întâmplat nimic interesant şi, nu ştiu de ce, nu mi-a venit încă nicio idee! Habar n'am ce să însemn în jurnal! Ce-ar fi să născocesc ceva şi să scriu? Dar nu face să însemn într'un jurnal lucruri născocite! Dacă e jurnal, înseamnă că totul trebue să fie adevărat!

31 Mai

Azi am avut adunare de grupă. Conducătorul nostru de grupă, Iura Cuscov, ne-a spus:

— Băieţi, uite că a venit vara şi ni s'a dat vacanţă. Dar poate că sunt printre voi unii care-şi închipue că vara nu trebue să facă nimic, că vara n'au altă treabă decât să se plimbe. Să ştiţi că acei care gândesc astfel, se înşeală! Pionierii nu-şi încetează activitatea nici în vacanţă. Ei nu vor să-şi piardă timpul degeaba. Ia, hai să ne gândim ce muncă interesantă am putea face noi vara, şi să lucrăm împreună, toată grupa!

Şi am început să ne gândim cu toţii ce anume am putea face în timpul verii. La început n'a găsit nimeni nimic. Până la urmă, Vitia Almazov a spus:

— Băieţi, avem lângă şcoală o grădină experimentală. Ce-ar fi să lucrăm în grădina de zarzavat?

Dar Iura zise:

— Ne-am trezit prea târziu, că pe munca asta a şi pus mâna grupa a doua! Au şi semănat castraveţii, roşiile şi dovleceii...

— Atunci, hai să sădim pomi în livada şcolii — propuse Jenia Semiachin.

— Hop şi tu! zise Iura. Acum te-ai trezit? Nu ştii că pomii se sădesc la începutul primăverii? Şi în afară de asta, s'au sădit pomi în toată livada! Nu mai e loc!

— Ştiţi ceva? Hai să colecţionăm împreună mărci poştale! spuse Fedia Ovsiannicov. Grozav îmi place să colecţionez mărci!

— Mărci putem colecţiona fiecare la noi acasă! Asta nu e muncă de grupă! îi răspunse Iura.

— Am mai putea colecţiona ceva: hârtiuţele în care se învelesc bomboanele! spuse Grişa Iacuşchin.

— Ia te uită la el! răspunse Pavlic Graciov. Nu cumva vrei să colecţionăm şi cutii de chibrituri?! La ce foloseşte asta? Nouă ne trebue o muncă folositoare!

Am început iar să ne gândim şi să ne tot gândim, dar nu ne-a mai venit nicio idee bună. Iura fu atunci de părere să ne ducem acasă şi să ne gândim acolo cumsecade. După aia, să ne adunăm şi să vedem ce propuneri face fiecare.

Numai că acasă, n'am început să mă gândesc numaidecât, fiindcă întâi m'am plimbat cu băieţii prin curte, după aia am mâncat, pe urmă m'am mai plimbat puţin, pe urmă s'a făcut seară şi iar am mâncat, după aia, nu-i aşa, m'am mai plimbat puţin. Când s'a făcut târziu, m'am întors acasă şi am început să-mi scriu jurnalul. Dar mama mi-a spus că venise vremea să mă culc, şi numai atunci mi-am adus aminte că trebuia să mă gândesc la munca de peste vară. Mi-am zis însă că nu e neapărat nevoie să mă gândesc stând pe scaun, fiindcă mă puteam gândi şi în pat. Acum am să mă desbrac, am să mă culc şi am să încep să mă gândesc.

1 Iunie

Aseară, cum m'am întins în pat, am început să mă gândesc; numai că, nu ştiu de ce, în loc să mă gândesc la muncă, am început să mă gândesc la mări şi la oceane, la balenele şi la rechinii din mare, şi m'am întrebat de ce

sunt balenele atât de mari și ce s'ar întâmpla dacă balenele ar trăi pe uscat și ar merge pe stradă, și unde am mai sta noi dacă ne-ar distruge vreo balenă casa?

Aici am băgat de seamă că nu mă gândeam la ce trebuia, dar uitasem la ce trebuia să mă gândesc și, nu știu de ce, au început să-mi treacă prin cap fel de fel de gânduri despre tot felul de animale: despre cai și măgari, despre elefanți și cămile; m'am întrebat, de pildă, de ce caii sunt mari și măgarii mici, și mi-am spus că, poate, caii sunt tot măgari, numai că sunt mai mari. M'am mirat de ce are cămila cocoașă și elefantul trompă și m'am întrebat ce-ar fi dacă unele cămile ar avea trompă? Ar fi tot cămile, sau n'ar fi decât niște elefanți-cămile?

Bineînțeles, mi-am dat iar seama că nu mă gândesc la ce trebue, dar oricât m'am străduit să mă gândesc numai la muncă, mi-au trecut prin cap tot felul de fleacuri! Mi-am zis atunci că cine are un cap ca al meu, mai bine n'ar mai gândi deloc, și am adormit repede!

2 Iunie

Ura! Mama mi-a dat un stilou! De acum încolo am să scriu numai cu el. Păcat însă că am stilou, dar n'am ce scrie cu el! Un ceas m'am tot gândit ce să scriu, dar n'am găsit nimic. Da' ce, parcă eu sunt vinovat că nu se întâmplă nimic interesant?

3 Iunie

Azi dimineață când am ieșit pe stradă, m'am întâlnit cu Grișa Iacușchin și l-am întrebat:

— Unde te duci?

El, de colo:

— La şcoală, la o adunare a cercului tinerilor naturalişti...

Zic:

— Ia-mă şi pe mine!

El:

— Hai!

Şi am plecat împreună. Pe drum ne-am întâlnit şi cu Iura Cuscov. Se ducea şi el la adunarea cercului tinerilor naturalişti. Când s'au strâns toţi tinerii naturalişti, profesoara noastră, Nina Sergheevna, care conduce cercul, ne-a dus în grădină şi a început să ne explice structura florilor. Am aflat atunci că fiecare floare are stamine cu polen şi că dacă polenul ajunge de pe o floare pe alta, floarea polenizată dă rod, iar dacă nu ajunge pe floare, floarea nu rodeşte. Pe flori se aşează diferite insecte, polenul se lipeşte pe ele, şi aşa îl duc ele de pe o floare pe alta. Vasăzică, insectele ajută la mărirea recoltei, fiindcă dacă n'ar transporta polenul, nu s'ar face roade!

Cel mai mult sporesc recolta albinele, pentrucă ele strâng de pe flori miere şi sboară zile întregi din floare în floare. De aceea trebuesc făcute prisăci peste tot.

După adunarea cercului tinerilor naturalişti, Iura a convocat o adunare de grupă şi ne-a întrebat la ce muncă ne-am gândit. S'a văzut atunci că niciunul dintre băieţi nu găsise încă nimic. Iura ne-a spus să ne mai gândim şi era cât pe ce să declare adunarea închisă, când Grişa Iacuşchin spuse deodată:

— Hai să ne facem un stup şi să creştem albine!

Ne-am bucurat cu toţii. Propunerea lui ne plăcuse grozav.

— Cred că asta e o treabă bună — spuse Iura. Albinele sunt vietăţi foarte folositoare. Nu numai că fac miere, dar ajută şi la sporirea recoltei.

— Să ştiţi, băieţi, c'o să ajungem vestiţi în toată şcoala — strigă Pavlic Graciov. Hai să punem un stup în grădină

dină. Aşa o să avem prisacă lângă şcoală! Să vedeţi că grupa noastră ajunge celebră!

— Stai puţin — îl potoli Iura. Întâi şi întâi trebue să facem stupul. Abia pe urmă să ne gândim la celebritate!

— Bine, dar cum se face un stup? începură să întrebe băieţii. Că noi nu ştim!

— S'o întrebăm pe Nina Sergheevna! Nina Sergheevna trebue să ştie! răspunse Iura.

Am dat atunci fuga înăuntru, am căutat-o pe Nina Sergheevna şi am întrebat-o cum se face un stup.

— Dar de ce vreţi să ştiţi? ne întrebă Nina Sergheevna.

I-am spus că vrem să creştem albine.

— Bine, dar de unde o să le luaţi?

— O să le prindem! o lămuri Serioja.

— Cum o să le prindeţi?

— Cu mâinile! Cum altfel?

Nina Sergheevna începu să râdă.

— Ehei, copii, dacă o să vă apucaţi voi să prindeţi albinele una câte una, n'au să stea la voi, fiindcă albinele trăesc în familii mari şi fiecare albină o să fugă înapoi la familia ei!

— Dar atunci cum să facem? am întrebat-o noi.

— Cumpăraţi o familie de albine sau un roi.

— Bine, dar de unde?

— Comandaţi-o prin poştă! ne spuse Nina Sergheevna.

— Cum aşa, prin poştă? ne-am mirat noi.

— Scrieţi şi voi la vreo gospodărie apicolă şi au să vi le trimită într'un colet!

— Dar unde există o astfel de gospodărie apicolă?

— Asta nu ştiu — spuse Nina Sergheevna. Dar am să mă interesez şi am să vă spun.

Nina Sergheevna ne-a explicat apoi cum arată un stup. De fapt, stupul este ceva foarte simplu. E ca un fel de cutie mare sau ca o lădiţă de lemn, cu o gaură. Dacă pui într'o lădiţă din astea albine, albinele trăesc în ea, îşi construesc

faguri de ceară şi fac miere. Numai că ele lipesc fagurii de pereţii lădiţei şi mierea e greu de scos de acolo. Pentru ca mierea să fie uşor de scos, apicultorii s'au gândit să pună în stup nişte rame de lemn, cu faguri artificiali, adică cu nişte foi subţiri de ceară. Albinele îşi construesc fagurii pe fagurii artificiali şi când apicultorul vrea să scoată mierea, scoate ramele cu fagurii gata făcuţi, şi atâta tot!

Ne-am hotărît să ne apucăm chiar mâine de stup. Tolia Pesoţchi fu de părere să lucrăm la el în magazie.

Iura ne spuse apoi să aducem fiecare de acasă ce scule aveam. Apoi ne-am despărţit. Eu m'am dus acasă şi am început să mă gândesc la albine. Ce interesant! Care vasăzică, albinele se pot trimite prin poştă! Câte a mai născocit şi mintea oamenilor!

4 Iunie

Azi dimineaţă toată grupa noastră s'a adunat în magazia lui Tolia Pesoţchi: Vitia Almazov adusese un fierăstrău, Grişa Iacuşchin — un topor, Iura Cuscov — o daltă, un cleşte şi un ciocan şi Pavlic Gnaciov — o rindea şi un ciocan. Şi cum adusesem şi eu tot ciocan, ne-am pomenit deodată cu trei ciocane!

— Dar din ce facem stupul? întrebă Serioja.

De-abia atunci ne-am dat seama că nu avem scânduri!

— Aoleu! se supără Iura. Hai să căutăm!

— Unde să căutăm? am spus noi.

— Să vedem! Poate că o să găsim pe la noi prin magazii!

Ne-am dus cu toţii după scânduri, am scotocit toate magaziile şi toate podurile, dar scânduri n'am găsit nicăieri.

Iura zise:

— Hai la Galia. Poate că ne ajută ea.

Ne-am dus la Galia, instructoarea noastră superioară, și i-am povestit totul. Galia ne-a spus:

— Am să-l rog pe tovarășul director, poate că ne dă voie să luăm din scândurile care au rămas dela renovarea școlii!

Am vorbit cu directorul și el ne-a lăsat să luăm pentru stup patru scânduri mari. Le-am târît în magazie și ne-am pus pe muncă. Unii au tăiat scândurile cu fierăstrăul, alții le-au dat la rindea și alții le-au bătut în cuie, iar Tolia a dat ordine și a țipat la toți. Își închipuia că dacă eram la el în magazie, putea țipa la oricine! Am fost cât pe ce să mă iau la harță cu el din cauza asta. La un moment dat a avut nevoie de ciocan și el, nici una, nici două, a început să urle:

— Unde-i ciocanul? Adineaori l-am avut în mână și acum nu știu unde a dispărut!

— Stai puțin — spuse Iura — adineaori am bătut un cui cu el!

— Și unde l-ai vârît?

— Nu l-am vârît nicăieri!

— Du-te de-l caută!

— Caută-l și tu!

Și s'au apucat amândoi să-l caute, dar ciocanul — nicăieri.

Atunci au lăsat și ceilalți lucrul și au început cu toții să-l caute. Până la urmă l-au găsit. Îl aveam eu în mână!

— Ce stai aici ca o momâie? se rățoi la mine Tolia. Ce, tu n'ai văzut că-l căutam?

— De unde să știu eu că voi căutați tocmai ciocanul ăsta? Mi se pare că avem trei!

— „Trei"! „Trei"! se strâmbă el la mine. Încearcă de le găsește, când nu poți da nici măcar de unul!

— De ce țipi? zic eu. Am și eu dreptul să bat cuie! Toți vrem să lucrăm!

Azi n'am apucat să terminăm stupul, fiindcă s'a lăsat seara și în magazie s'a făcut întuneric.

5 Iunie

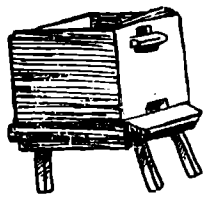

Ura ! Stupul e gata ! Iată-l, l-am desenat dinadins aici, ca amintire. Dedesubt e desenat stupul, iar deasupra — capacul. Jos, pe peretele din față al stupului, e o gaură prin care ies albinele. Gaura asta se numește urdiniș. Sus mai este încă un urdiniș mic — dacă vreo albină o vrea să iasă pe sus, să aibă pe unde ieși. Lângă urdinișul de jos e bătută o scândurică, numită scândură de sbor, pe care se așează albinele când vin din sbor. Capacul stupului este făcut separat, pentru ca să poată fi ridicat când se scot ramele. In afară de stup, am făcut și douăsprezece rame.

Iura s'a dus la Nina Sergheevna s'o întrebe de albine, dar Nina Sergheevna nu aflase încă nimic, fiindcă fusese foarte ocupată. Dar dacă Nina Sergheevna nu află cum și de unde să facem rost de albine, ce ne facem ?

6 Iunie

Azi am întrebat pe toată lumea dacă nu știe cineva de unde se poate face rost de albine, dar nu știa nimeni. Toată dimineața am umblat posomorît. Apoi m'am întors acasă, și l-am găsit acolo pe unchiul Alioșa.

— Ce ai, de ești așa de amărît, băiete ? m'a întrebat unchiul Alioșa.

— Sunt amărît pentrucă nu știu de unde să fac rost de albine — i-am răspuns eu.

— Dar ce vrei să faci cu ele ?

I-am spus că grupa noastră luase hotărîrea să organizeze o prisacă, numai că noi nu știm de unde să luăm albinele.

Atunci unchiul Alioșa a spus:

— Când trăiam la țară, aveam un prieten, apicultor, care prindea albine în pădure cu o capcană.

— Ce fel de capcană?

— Făcea din placaj o lădiță cu o gaură, ca o colivie pentru grauri. Punea apoi în ea puțină miere și o agăța în pădure, într'un copac. Albinele sunt atrase de mirosul mierei. Dacă un roi de albine roiește, pui o lădiță din astea, ele intră în ea, iar apicultorul ia lădița, o duce la el în prisacă și mută albinele într'un stup. Fă și tu o capcană și când o fi să te duci cu mama la țară, agață-o în pădure. Cine știe, poate că intră vreun roi în ea!

Am întrebat-o pe mama când plecăm la țară.

— Nu așa curând — zice mama. Eu am concediu abia la sfârșitul lui Iulie sau poate chiar în August!

M'am dus atunci la Serioja și i-am povestit și lui de capcană.

Serioja zise:

— Hai să facem una și să prindem albine la noi, la țară. Că avem acolo și o pădure frumoasă, și râu!

— Unde vine asta?

— La Șișighino, la cinci kilometri de-aici.

— Dar crezi c'o să ne dea voie să stăm acolo?

— O să ne dea. Mătușa Polia stă singură într'o casă întreagă!

M'am întors numaidecât la mama și am început să mă rog de ea să mă lase la Serioja la țară.

— Ce tot vorbești? zise mama. Cum să vă duceți singuri acolo? Dacă vă calcă trenul?!

— Nici nu trebue să luăm trenul, că nu e departe. Mergem pe jos! Sunt numai cinci kilometri.

— N'are face — zice mama. Cum o să stați voi acolo singuri? Vă arde de joacă!

— Ba nu ne arde deloc! zic eu. Și n'o să stăm singuri, fiindcă acolo e și mătușa Polia!

— Şi ce-i dacă e mătuşa Polia ? zice mama. Parcă voi o s'o ascultaţi !

— Sigur c'o s'o ascultăm !

— Nu, nu ! zice mama. O să pleci cu mine, când o să iau concediu. Că voi sunteţi în stare să vă înecaţi în râu, să vă rătăciţi în pădure sau cine ştie ce prostie să faceţi !

Degeaba i-am făgăduit că n'o să ne scăldăm deloc, că nici măcar n'o să ne apropiem de râu şi că n'o să mergem în pădure, că mama nici n'a vrut să audă. Până seara m'am tot rugat şi am scâncit. Până la urmă mama m'a ameninţat c'o să mă spună tatei. Atunci n'am mai rugat-o nimic, dar seara la cină n'am vrut să pun gura pe mâncare şi am să mă culc nemâncat. Să vedem ce-o să zică mama atunci !

7 Iunie

Azi dimineaţă m'am sculat cu noaptea'n cap şi am început iar cu milogeala. Mama mi-a spus să n'o bat la cap, dar eu m'am ţinut scai de ea până a plecat la serviciu. După aia m'am dus la Serioja, care mi-a spus că s'a înţeles cu Pavlic şi că mâine pleacă amândoi singuri la ţară, dacă pe mine nu mă lasă. Ce să vă spun cât i-am invidiat pe Serioja şi pe Pavlic că pleacă ! Toată ziua am stat îmbufnat şi cum s'a întors mama acasă, am început iar să mă rog de ea. Mama s'a supărat şi m'a ameninţat că o să mă spună tatii, dar eu nu m'am lăsat, fiindcă la urma urmei, ce aveam de pierdut ? In cele din urmă a venit şi tata, iar mama, bineînţeles, m'a spus. Dar tata a zis :

— Ei, şi ce-i cu asta ? Dacă vrea, lasă-l să plece ! E băiat mare ! I-ar prinde bine să se înveţe să trăiască şi singur !

Atunci mama a spus că tata n'o lasă niciodată să-şi educe bine copilul (ăsta sunt eu !), la care tata i-a răspuns că mă educă greşit, şi au fost cât pe ce să se certe din cauza asta; dar până la urmă s'au înţeles şi mama s'a dus la mama lui

Serioja, cu care s'a înțeles numaidecât. Mama lui Serioja a spus că noi la țară n'o să stânjenim pe nimeni și că mătușa Polia o să aibă grijă de noi și o să ne gătească mâncare. Trebuia numai să luăm cu noi câte ceva de-ale gurii. Atunci mama s'a liniștit și a spus că mă lasă pe trei zile și că dacă am să fiu cuminte, o să mă mai lase și altădată. Eu, bineînțeles, i-am făgăduit că o să mă port bine.

Toți băieții s'au bucurat foarte mult când au aflat că plecăm la țară după albine. Iura ne-a dat busola lui, ca să nu ne rătăcim când om umbla prin pădure. Tolia ne-a dat un briceag. Fedia ne-a adus un ceaunel, să-l avem dacă o trebui să ne facem mâncare singuri la foc, iar noi am făcut rost de niște placaj și ne-am apucat să meșterim capcana pentru albine.

Capcana a ieșit bine. In față i-am făcut o gaură și o ușiță, ca s'o închidem după ce s'or prinde albinele, iar capacul l-am făcut ca la stup, separat, ca să-l putem ridica atunci când o să scoatem albinele.

Spre seară, mama a cumpărat fel de fel de alimente — crupe, făină, unt, zahăr, franzele, conserve — și le-a pus pe toate în rucsacul meu, care s'a făcut greu de tot. Și rucsacul lui Serioja era mare, dar cel mai mare era al lui Pavlic, care pusese în el ceaunelul, un bidonaș și nu mai știu ce. Intr'un cuvânt, totul este gata! Acum de-ar veni noaptea mai repede! Mâine în zori o pornim spre Șișighino!

8 Iunie

Ura! Suntem la Șișighino! Credeam că o să găsim acolo cine știe ce vilă grozavă, când colo e doar o căsuță din lemn, înconjurată de copaci! Nu are nici gard, numai niște stâlpi băgați în pământ. Se vede că n'au apucat să-l termine. Când am ajuns noi, lacătul era pus la ușă și casa pustie. Mătușa Polia plecase cine știe unde și noi, după ce am așteptat-o, ca să nu ne pierdem vremea degeaba ne-am

hotărît să mergem în pădure şi să punem capcana. Zis şi făcut! Ne-am dus în pădure, am pus miere în capcană şi am agăţat capcana într'un copac. După aceea ne-am dus la râu să ne scăldăm. Apa era rece. Ne-am scăldat până ce ne-am înveneţit de frig şi ni s'a făcut foame.

Am ieşit atunci din apă, am aprins un foc pe mal şi am pus la fiert nişte conserve. După ce am mâncat, ne-am întors, dar mătuşa Polia nu venise încă. Pavlic spuse:

— Ce-ar fi dacă am găsi în pădure o scorbură cu albine? Am prinde dintr'odată o familie întreagă!

— Bine, dar cum să găsim scorbura? zic eu.

— Ştiţi ceva? Hai să ne luăm după o albină —propuse Pavlic. Albina îşi strânge mierea şi sboară spre scorbura ei, iar noi o să ne luăm după ea şi o să găsim astfel toată familia!

Ne-am uitat în jur şi cum am văzut o albină pe o floare, ne-am apucat s'o urmărim. Albina sbura din floare 'n floare şi noi am început să ne târîm după ea, pe brânci, fără s'o pierdem din ochi.

Până la urmă, de atâta târît au început să mă doară şi mâinile, şi picioarele, şi spatele, şi gâtul, dar albina îşi vedea de treaba ei şi nici nu se gândea să sboare undeva. Într'un târziu, Serioja spuse:

— Eu, copii, cred că albinele nu se întorc atât de curând în scorbură. Până atunci, hai să ne mai scăldăm. După aia o să urmărim altă albină.

Zis şi făcut. Ne-am dus iar la râu şi ne-am scăldat toată ziua! Ne-am bălăcit ce ne-am bălăcit, dar când am văzut că se lasă seara, ne-am întors iar la căsuţă. Mătuşa Polia însă tot nu venise.

— Dar dacă a plecat undeva şi nu se mai întoarce azi? zic eu.

— Se întoarce! face Serioja. Unde să plece?

— Şi dacă nu se întoarce? Hai mai bine înapoi acasă!

— Pe mine şi aşa mă dor picioarele! se văită Pavlic. Eu nu merg nicăieri.

— Bine, dar unde ai să stai peste noapte?

— N'avem decât să mergem la casa aia de alături şi să ne rugăm să ne lase să rămânem peste noapte la ei — spuse Serioja.

— De ce să ne ducem la casa de alături? zise Pavlic. Mai bine să ne construim o colibă şi să înnoptăm aici.

— Bravo! se bucură Serioja. In colibă e chiar mai interesant. Eu n'am dormit încă niciodată într'o colibă!

Şi ne-am apucat numaidecât de treabă. Pavlic ne-a pus să rupem crengi verzi, iar el a luat patru prăjini, le-a pus cu vârfurile cap în cap, ca să stea ca o piramidă, şi s'a apucat să le acopere de jur-împrejur cu crengi. Când coliba a fost gata, am cărat în ea câteva braţe de muşchi uscat, iar sub cap ne-am pus rucsacurile cu alimente. Era cam strâmt, dar în schimb foarte plăcut.

Ne-am hotărît să nu mai plecăm nicăieri, fiindcă eram tare obosiţi. Când te gândeşti cât am umblat noi azi! Drumul dela oraş, plimbarea în pădure, dusul la râu, întorsul dela râu, apoi iar drumul până în pădure şi până la râu şi iar înapoi la casa mătuşii Polia! După aceea am mai făcut şi coliba. Un om obişnuit, normal, nu umblă într'o lună cât am umblat noi într'o singură zi!

Acum suntem în cerdac şi ne odihnim. Eu îmi scriu jurnalul cu stiloul, iar Serioja şi Pavlic admiră coliba. E o seară atât de liniştită şi de frumoasă! Nu bate vânt deloc. Copacii nu-şi clatină crengile. Numai frunzele plopului tremură uşor. Parcă ar fi de argint. Pe cer, niciun nouraş. Soarele, roşu, dispare dincolo de pădure. Iată şi văcarii, care se întorc cu cireada colhozului. Vacile păşesc agale. Sunt multe. Vreo cincizeci, cred eu. Negre, cafenii, roşcate, ba parcă şi trandafirii. Mai bine zis nu trandafirii, ci de culoarea pielii. Sunt şi unele bălţate. De tot felul! Iată că soarele apune pe jumă-

tate. Mai e puțin și o să ne vârîm în colibă. Să te ții atunci somn pe noi! E adevărat că încă e lumină, dar în curând o să se întunece. Ce rost ar avea să stăm până s'o întuneca sub cerul liber, când avem coliba noastră?

9 Iunie

Am să scriu acum despre cele petrecute peste noapte. Intâi și întâi, Pavlic s'a dovedit tare șiret: a intrat primul în colibă și s'a întins pe locul din mijloc, iar eu și cu Serioja am rămas pe margini. Serioja, cum s'a culcat, a și adormit; dar eu, nu știu de ce, n'am putut închide ochii multă vreme. La început m'am simțit foarte bine și chiar mă miram de ce au mai născocit oamenii tot felul de saltele, de perine și de perne, când te poți lipsi foarte bine de toate astea! După aceea însă a început să mă apese ceva în ceafă și m'am întrebat pe ce mă culcasem, pe crupe sau pe macaroane? Am început să-mi pipăi rucsacul sub cap, dar n'am dat nici de crupe și nici de macaroane, ci de ceaunel.

„Aha! Vasăzică am nimerit rucsacul lui Pavlic", mi-am zis eu și l-am întors pe cealaltă parte. Numai că de astă dată mi s'a nimerit sub cap o cutie de conserve și iar n'am putut adormi. Atunci am început să sucesc rucsacul când pe o parte, când pe alta, ca să dau de o franzelă, sau de altceva, mai moale...

— Ce tot cauți acolo? mă întrebă Pavlic.

— Franzela!

— Ce dracu! Ți s'a făcut foame așa de repede?

— Ba nu!

— Atunci de ce-ți trebue?

— Vreau să-mi pun capul pe ea, că altfel e prea tare!

— Ia te uită la el ce delicat mai e! mă luă Pavlic peste picior.

— Ia încearcă să dormi și tu pe o cutie de conserve, și-atunci o să vezi ce bine e! m'am supărat eu.

Franzela n'am găsit-o, dar am nimerit peste un pachet, probabil punga cu zahăr. M'am cuibărit şi eu cum am putut cu capul pe zahăr, şi tocmai eram gata să adorm, când a început să mă doară spinarea. Se vede că stătusem prea mult pe spate. Atunci am început să mă răsucesc pe o parte.

— Ia te uită la el cum se răsuceşte ca peştele pe uscat! bombăni Pavlic.

— Şi ce-ţi pasă ţie?

— Cum să nu-mi pese, dacă mă tot înghiontești!

— Auzi vorbă! Nici să nu-l înghiontesc acum!

M'am întors pe o parte, dar n'a trecut mult şi a început să mă doară şi pe partea aia. Un timp am răbdat în tăcere, încercând să adorm, dar până la urmă n'am mai putut şi am vrut să mă întorc pe burtă.

— Mă laşi odată să adorm sau nu? şuieră Pavlic printre dinţi.

— Ai răbdare, că adormi îndată — am spus eu, dar m'am agăţat cu piciorul de una din prăjini. Prăjina a căzut şi toată coliba s'a prăbuşit peste noi!

— Poftim! Dacă n'ai avut astâmpăr! strigă Pavlic.

Serioja se trezi, îşi scoase capul de sub crengi şi se uită buimăcit împrejur.

— Ce-s glumele astea? strigă el.

— Nu-i nicio glumă! zice Pavlic. Nu-i decât hipopotamul ăsta, care a dărâmat coliba! Hai, sculaţi-vă s'o facem la loc!

Am ieşit de sub ruinele colibei şi ne-am apucat s'o dregem. Intre timp, noaptea se lăsa cu paşi repezi. De-abia am apucat să facem cu chiu cu vai coliba la loc, că s'a făcut întuneric beznă. Cum a fost totul gata, am dat fuga şi m'am culcat la mijloc.

— De ce mi-ai luat locul? întrebă mirat Pavlic.

— Aici locurile nu sunt numerotate! i-am răspuns eu. Nu suntem la teatru!

Pavlic a vrut el să mă dea la o parte, dar nu m'am lăsat. S'a culcat atunci la margine pufnind de supărare şi

multă vreme s'a răsucit în culcuş până să-şi găsească cu greu locul. Nici eu n'am putut adormi o grămadă de timp. Totuşi până la urmă, prin nu ştiu ce minune, am adormit. Nu ştiu dacă am dormit mult şi nici nu-mi aduc aminte ce-am visat, când deodată mă pomenesc că mă pocneşte ceva în cap. M'am trezit cât ai clipi din ochi şi multă vreme nu mi-am dat seama ce se întâmplase. Abia într'un târziu am priceput că se prăbuşise coliba din nou şi că mă lovise o prăjină în cap. De jur-împrejur era întuneric. Deasupra noastră cerul era negru ca tăciunele. Doar stelele sclipeau. Ne-am strecurat iar de sub dărâmăturile colibei.

— Ce să-i faci, iar trebue s'o reparăm ! zise Serioja.

— Cum s'o reparăm pe bezna asta ?

— Trebue totuşi să încercăm, că doar n'o să stăm aşa, sub cerul liber !

Ne-am târît pe brânci, în întuneric, bâjbâind, printre crengi, să căutăm prăjinile. Trei am găsit numaidecât, dar peste cea de a patra n'a fost chip să dăm. Cu chiu cu vai am nimerit şi peste ea, dar până am găsit-o, le-am pierdut pe celelalte trei pe care le găsiserăm mai înainte. Când, în sfârşit, le-am adunat iar pe toate, Pavlic începu să le aşeze. Deodată însă se opri şi zise :

— Staţi ! Dar unde-i locul nostru ?

— Care loc ?

— Locul cu rucsacurile noastre ?

Am început să bâjbâim iar prin întuneric după rucsacuri, dar rucsacurile nicăieri ! Atunci ne-am hotărît să facem coliba în alt loc. Pavlic s'a apucat să pue prăjinile, în timp ce eu şi cu Serioja ne-am dus după crengi.

— Ascultă ! îmi strigă deodată Serioja. Ia vino încoace ! Am dat peste o mulţime de crengi rupte !

M'am dus lângă el şi am dat într'adevăr peste o grămadă de crengi adunate şi ne-am întors repede să le luăm şi pe celelalte.

— Stai aşa ! zise iar Serioja. Aici mai e ceva !

— Unde ?

— Aici, sub crengi ! Parc'ar fi un sac !

M'am aplecat şi am pipăit prin beznă. Era într'adevăr un sac.

— Aşa e ! zic. E un sac plin cu ceva. Şi mai e încă unul aici.

— Adevărat ! exclamă Serioja. Doi saci doldora !

— Uite, încă unul ! am spus eu.

— Trei saci plini ! se miră Serioja. Oare cine i-o fi adus aici ?

— Cum „cine" ? zic eu. Noi !

— Cum adică noi ?

— Sigur că noi ! Astea sunt rucsacurile noastre !

— Aşa e ! Tii, cum de nu mi-am dat seama de asta numaidecât !

L-am chemat pe Pavlic şi i-am spus că găsisem vechiul loc.

— Coliba e gata dincolo ! zice el.

— Atunci să ne ducem lucrurile acolo şi gata !

Ne-am luat rucsacurile la spinare şi ne-am dus spre colibă. Eu, grăbit, ca să ocup primul loc dela mijloc, am început să mă învârtesc în jurul colibei, dar intrarea, nicăieri!

— Unde-i uşa ? întreb eu.

— Hei, fir'ar să fie ! zice Pavlic. Am uitat s'o fac ! Am acoperit coliba cu crengi de jur-împrejur !

Şi s'a apucat să desfacă crengile, ca să facă o intrare. Cum a fost gata treaba asta, Pavlic şi-a făcut vânt primul în colibă şi s'a întins iar pe locul dela mijloc. Eu eram însă atât de obosit, încât n'am mai stat să mă tocmesc cu el. Fără o vorbă, şi eu şi Serioja ne-am culcat pe locurile dela margini. Şi de data asta am simţit ceva tare sub cap — ceaunelul sau cutia cu conserve — dar nu m'am mai sinchisit de nimic şi am adormit tun. Asta-i tot !

Acum e dimineaţă. M'am trezit înaintea tuturor şi îmi scriu jurnalul. Soarele s'a ridicat sus şi razele lui încep să

frigă. Pe cer plutesc nori albi, pufoşi. Din sat se aude muget de vaci şi lătrat de câini. Serioja şi Pavlic dorm încă în colibă, dar mă duc să-i trezesc, ca să punem mâncarea la fiert.

Aceeaşi zi, seara

După gustarea de dimineaţă ne-am dus în pădure, să controlăm capcana. Capcana era goală. Ne-am hotărît atunci să urmărim din nou albinele şi ne-am târît după ele vreo două ceasuri, dar până la urmă Pavlic s'a plictisit. El şi-a zis atunci c'ar fi bine să le sperie, ca să sboare drept în sconbura lor şi a început să strige la o albină, să dea din mâini şi să bată din picioare. Albina a prins să se rotească pe deasupra lui şi când mi ţi l-a înţepat odată de ureche, să te ţii ce ţipăt i-a tras Pavlic'! Urechea i s'a înroşit şi s'a umflat numaidecât. Noi, bineînţeles, ne-am apucat imediat să scoatem acul cu care-l înţepase albina.

— Dar'ar boala în ele să dea, de albine! le ocăra Pavlic. N'aveţi decât să vă pierdeţi voi vremea cu ele, că eu m'am săturat. Parcă mi-a luat urechea foc!

— Ai şi tu puţină răbdare — i-am zis noi. O să-ţi treacă!

— Când o să-mi treacă? Arde ca focul! Ce să fac acum?

— Ce-ar fi să ţi-o bandajăm cu o batistă? zic eu.

— Nu cu batista. Mai bine mă duc la râu să mi-o moi în apă!

Şi în timp ce Pavlic s'a dus să-şi moaie urechea în râu, Serioja şi cu mine am văzut altă albină şi am început s'o urmărim pe rând. Cât o urmărea unul, celălalt se odihnea. Am urmărit-o noi ce-am urmărit-o, când deodată albina a început să sboare. Ne-am repezit noi ca arşi după ea, dar degeaba, că albina s'a ridicat sus, sus de tot, şi dusă a fost!

— Păcat! spuse Serioja. Acum trebue s'o luăm iar dela început.

Intre timp, Pavlic, venind din spre râu, ne strigă de departe:

— Hei, ia uitaţi-vă ce-am eu ! Hai să ne apucăm să facem o ciorbă de peşte.

Noi — fuga la el ! Pavlic ţinea şapca în mâini. Era udă leoarcă. Şi în ea se sbăteau nişte caraşi vii !

— De unde i-ai luat ?

— I-am prins acolo, lângă râu, într'o băltoacă.

— Cum de i-ai prins aşa, fără undiţă ?

— Foarte simplu ! Băltoaca a secat şi a rămas foarte puţină apă. I-am prins cu mâna !

Am dat şi noi fuga la băltoacă, am mai prins câţiva caraşi şi ne-am apucat să facem o ciorbă de peşte în toată legea. După aia am mai prins câţiva pentru masa de seară.

— Sunt o grămadă ! spunea Pavlic. Am putea să mâncăm caraşi în fiecare zi !

După masă, ne-am dus iar în pădure, după albine. Serioja zise :

— Ce-ar fi dacă am stropi una cu apă ? Albina o să-şi închipue că plouă şi o să sboare spre cuibul ei !

Am adus nişte apă în ceaunel şi, cum am zărit o albină pe o floare, ne-am apucat s'o stropim cu apă. Albina, udă, s'a lăsat în jos pe tulpină şi s'a ascuns sub o frunzuliţă verde. Aşa dar, i s'a părut într'adevăr că plouă ! Dar când albina a văzut că nu plouă, a ieşit de sub frunză şi s'a dus să se usuce la soare. Incetul cu încetul s'a uscat, şi-a desfăcut aripile şi a sburat. Tocmai ne pregăteam să alergăm după ea, când am văzut-o că s'a lăsat numaidecât în jos, că s'a aşezat pe o floare şi că a început iar să culeagă miere. Atunci Serioja a luat mai multă apă în gură şi ţine-te stropit ! Albina s'a udat iar şi iar s'a ascuns sub frunză, dar după ce s'a uscat, a început să sboare din nou din floare în floare.

— Ah, ce albină încăpăţânată ! spuse Serioja şi o stropi cu atâta apă, că biata albină se făcu leoarcă. Până şi aripioarele i s'au sbârcit şi i s'au lipit de spate !

Când albina văzu că „ploaia" nu mai sta, cum se uscă îşi luă sborul. Noi — după ea ! La început sbură pe jos, printre

copaci, apoi se ridică în sus şi dusă a fost! Atunci am început să stropim cu apă alte albine, dar toate aveau acelaşi sistem. La început se ascundeau de „ploaie" sub frunze, după aia sburau şi noi n'am izbutit să le urmărim niciodată, fiindcă sburau prea repede şi prea sus. Am tot alergat aşa, până n'au mai fost albine. Ziua era pe sfârşite. Ne-am întors la casa mătuşii Polia şi am pus la fiert mâncarea.

Nu se ştie de ce, mătuşa Polia tot nu s'a întors. Aşa că ne-am hotărît să mai petrecem o noapte în colibă. Dar poate că nu e bine că stăm în colibă... Poate e mai bine să ne întoarcem acasă... Le-am împărtăşit gândurile şi îndoielile mele lui Serioja şi lui Pavlic, dar ei mi-au spus că n'are face fiindcă „tot ne întoarcem mâine". Aveau de gând să dreagă coliba şi să îngroape prăjinile în pământ, ca să nu se mai prăbuşească peste noi. Asta fac ei acum, în timp ce eu însemnez în jurnal peripeţiile noastre.

Pe cer plutesc nişte nori cenuşii ca de plumb. Aerul s'a răcorit şi adie un vântuleţ călduţ. Dar dacă plouă la noapte? Trebue să acoperim bine coliba cu crengi, ca să nu ne ude! Acum termin de scris şi mă duc să le dau o mână de ajutor lui Serioja şi Pavlic.

10 Iunie

Peste noapte nu s'a întâmplat nimic. Vezi ce înseamnă să faci o colibă cum trebue! Poţi să dormi liniştit, fără să-ţi fie frică că te pomeneşti cu o prăjină în cap! De plouat, n'a plouat. Dimineaţa m'am trezit devreme. M'au sculat păsărelele din somn. De-abia a început să se crape de ziuă, că

ele s'au şi trezit şi s'au apucat să trăncănească, să ciripească şi să chiue pe fel de fel de glasuri. Când am ieşit din colibă, soarele nu răsărise încă. Sus, cerul era curat şi albastru, iar jos, chiar deasupra pământului, pluteau nişte nori albi, uşori şi pufoşi ca nişte clăbuci de săpun. Incetul cu încetul, norii au crescut, s'au învârtejit ca nişte aburi, ridicându-se din ce în ce mai sus, până ce au acoperit tot cerul. Apoi s'au aprins parcă şi au devenit trandafirii, ca îngheţata de smeură. M'am gândit atunci ce s'ar întâmpla dacă ne-ar da cineva atâta îngheţată şi m'am întrebat dacă am putea-o mânca sau ba ? Eu cred că n'am putea-o mânca într'o viaţă întreagă ! Nici toţi oamenii de pe pământ n'ar putea mânca atâta îngheţată ! Am început să visez şi deodată am văzut cum a ieşit, de sub pământ parcă, soarele uriaş şi roşu. Totul s'a luminat de jur-împrejur, scânteind în sclipiri puternice. Iarba verde s'a făcut şi mai verde şi pe fiecare firicel de iarbă au început să strălucească ca nişte diamante picurii de rouă. M'am grăbit să-i trezesc pe Serioja şi Pavlic, ca să vadă şi ei minunăţia asta, dar până să facă ei ochi, roua s'a evaporat şi n'a mai fost aşa de frumos.

— Ei, somnoroşilor ! i-am dojenit eu. Dormiţi ca popândăii în pământ ! Dacă o să dormiţi tot aşa, n'o să vedeţi nimic frumos în viaţă !

Pavlic se mulţumi să caşte şi se apucă numaidecât să cureţe caraşii pentru gustarea de dimineaţă, dar Serioja spuse că mai întâi ar trebui să mergem să ne spălăm. Ne-am dus la râu, ne-am spălat şi cu prilejul ăsta am făcut şi o baie. Abia după aceea ne-am apucat de bucătărie. Am prăjit caraşii şi am făcut nişte turte din făină, care n'au ieşit însă prea gustoase. In schimb mi-a venit o idee grozavă !

— Măi băieţi — am spus eu — ce ar fi dacă am presăra o albină cu făină ? Aşa o să se facă mai grea şi n'o să poată sbura atât de repede !

Zis şi făcut. Cum am găsit o albină pe o floare, am şi presărat-o cu făină. Dar albina s'a apucat numaidecât să

se curețe cu picioruşele şi s'a scuturat de toată făina, iar peste câteva clipe culegea iar miere!

— Ştiu eu ce trebue să facem! zise Serioja. S'o stropim întâi cu apă şi numai după aia s'o presărăm cu făină. Atunci făina o să se lipească de ea şi n'o să se mai poată curăți atât de uşor.

Aşa am şi făcut. Serioja a luat apă în gură şi i-a tras albinei o stropitură zdravănă, iar Pavlic a pudrat-o numaidecât cu făină. Făina s'a muiat şi s'a lipit de albină din toate părțile. Numai că albina s'a apucat imediat să-şi curețe făina udă de pe ea. Cu lăbuțele din față şi-a curățit capul şi s'a frecat la ochi şi după aceea a început să-şi curețe cu lăbuțele din spate burta şi aripioarele. S'a curățat cu multă grijă, până nu i-a mai rămas decât pe spate puțină făină udă. Noi eram gata s'o mai pudrăm odată, dar tocmai în clipa aceea albina a dat din aripi şi şi-a luat sborul. Noi, fuga după ea! La început a sburat încet, apoi a început să sboare tot mai repede, a ieşit din pădure şi a luat-o peste câmp. Noi, după ea! Alergam orbeşte, săream peste cioturi, movilițe şi şanțuri. După aceea am dat de niște straturi cu varză şi deodată ne-am pomenit în față cu un gard. Albina sbură dincolo de gard. N'am stat mult pe gânduri, şi hop şi noi peste gard! Ne-am trezit într'o livadă. De jur-împrejur erau pomi fructiferi, iar pe sub pomi zărirăm niște căsuțe mici, fără geamuri şi fără uşi, ca niște cotețe de câini, dar cu picioruşe. Lângă una din căsuțele astea stătea un bătrân cu barbă albă, care făcu ochii mari când ne zări.

— Ei, dar ce-i cu voi? ne întrebă el când ne văzu că ne uitam în tăcere la el, nemişcați ca niște stane de piatră.

— Nimic — bolborosi Pavlic, şi dădu să se cațere înapoi peste gard.

— De ce să sări gardul băiete? Uite portița! spuse bătrânul şi clătină a mustrare din cap.

— N'am văzut că e şi o portiță... băigui Pavlic, care însă trecu de cealaltă parte sărind tot peste gard.

Am rămas numai eu cu Serioja şi tocmai mă gândeam cum am putea s'o ştergem mai uşor, pe portiţă sau peste gard, când bătrânul ne întrebă :

— Dar ce căutaţi voi aici, flăcăilor ?!

— Nimic... Am nimerit aşa, din greşală... zisei eu.

— Aici a venit o albină de-a noastră şi noi ne-am luat după ea — răspunse Serioja.

— O albină de-a voastră ? se minună bătrânul. Nu se poate. Cred mai degrabă că era albina mea !

— Păi cum, dumneavoastră aveţi albine ? I-am întrebat eu.

— Sigur că am ! Ia te uită ce multe !

De-abia atunci ne-am dat noi seama că toate căsuţele acelea mici care stăteau sub pomi nu erau altceva decât stupi! De altfel, în jurul nostru bâzâiau tot timpul albinele, iar în aer stăruia un sgomot necontenit.

— Dar de ce aţi fugit după ea ? ne mai întrebă bătrânul.

I-am spus că am vrut s'o urmărim ca să găsim o scorbură cu albine sălbatice.

— Dar ce, vi s'a făcut poftă de miere de albine sălbatice ? ne întrebă bătrânul.

— Nu. Voiam numai să găsim o familie de albine, că avem nevoie de ele.

— La ce vă trebue ?

I-am povestit atunci cum ne hotărîsem noi, adică toată grupa, să facem un stup şi să creştem albine. Intre timp, Pavlic, văzând că bătrânul nu mai este supărat şi că stă de vorbă cu noi, dădu fuga la portiţă şi începu să se uite la noi. Apoi prinse curaj şi se apropie şi el. I-am povestit bătrânului cum făcusem o capcană şi cum o agăţasem în pădure. După ce ne ascultă cu atenţie, bătrânul ne spuse :

— Gândul vostru, băieţi, e un gând bun şi albinăritul e o îndeletnicire folositoare. Numai că albinele sălbatice se prind greu. Şi nici n'am auzit să fie prin părţile noastre. Doar dacă o sbura vreun roi din prisaca cuiva şi să nimerească în capcana voastră !

— Atunci ce să facem ? l-am întrebat noi amărîţi.

Se vede că bătrânului i s'a făcut milă de noi, fiindcă ne-a spus :

— De, ce să facem ? Am să vă dau eu nişte albine să le creşteţi, de vreme ce vă place atâta treaba asta. Apicultorii, nu-i aşa, trebue să se ajute unii pe alţii !

Când am auzit asta, mi-a săltat inima în piept de bucurie. Credeam că bătrânul o să ne dea albinele numaidecât, dar el ne-a spus :

— Veniţi mai pe seară, că am un stup care stă să roiască, şi am să vi-l dau vouă. Să aduceţi însă cu voi o lădiţă sau o cutie, ca să puneţi albinele în ea.

— Capcana nu e bună ? am întrebat eu.

— Ba e bună. Numai luaţi seama şi nu veniţi prea curând. Să vă întoarceţi peste vreo trei-patru ceasuri, când o începe să se mai răcorească.

Am dat fuga în pădure, am scos capcana din copac şi acum aşteptăm să se facă vremea să ne ducem la bătrân. Eu n'am ce face şi m'am hotărît să scriu totul amănunţit,

așa cum trebue. O să mai așteptăm un pic și pe urmă o să pornim înapoi, spre prisacă. Poate că roiul a și roit. Deocamdată, însă, nu mai am ce să scriu.

Aceeași zi, seara

In sfârșit, avem albine! Ce moșneag cumsecade! Eu credeam că toți apicultorii sunt oameni răi, fiindcă toată ziua îi înțeapă albinele, dar apicultorul nostru s'a dovedit a fi un om foarte bun! Nu numai că ne-a făgăduit că ne dă albine, dar s'a și ținut de cuvânt. Când am ajuns noi la prisacă, roiul ne aștepta într'o cutie rotundă de lemn, ca un fel de sită, acoperită cu o bucată de tifon întins, prin care se vedeau albinele. Aoleu, ce de albine mai erau acolo! Curat terci viu! Bătrânul scoase tifonul și răsturnă albinele în capcana noastră, ca și cum ar fi răsturnat niște crupe! Noi ne-am grăbit atunci să închidem capcana și voiam s'o luăm la fugă spre casă, dar bătrânul nu ne-a lăsat să plecăm și a început să ne învețe cum trebue să ne purtăm cu albinele.

Ne-a spus să răsturnăm albinele în stup de-a-dreptul pe ramele cu faguri și până și-or face albinele rezervă de miere, să punem în stup un jghebuleț cu sirop de zahăr. Pentru asta trebue să facem niște sirop, să-l turnăm într'un borcan de sticlă și să-i legăm gâtul cu o cârpă. Apoi borcanul trebue întors cu fundul în sus și așezat în stup chiar pe rame. Siropul se va scurge încet prin cârpă și albinele îl vor suge puțin câte puțin. Afară de asta, bătrânul ne-a mai învățat să facem plase de tifon, ca să ni le punem pe cap când o să deschidem stupul. Ne-a mai spus să facem un afumător, ca să afumăm albinele cu el, fiindcă albinele se tem de fum și când dau de el, se ascund în stup și nu mai sboară. Ne-a arătat apoi afumătorul lui. E o cutie de tinichea, rotundă, cu gură, care are într'o parte un fel de armonică. In cutia

asta se pun niște bucăți de lemn putred, cărora li se dă foc și când apeși pe armonică, cutia scoate fum pe gură.

— Albinăritul este o îndeletnicire foarte interesantă — ne mai spuse bătrânul — și cine se ocupă cu albinăritul, îndrăgește pe vecie albinele și nu se mai lasă de îndeletnicirea asta câte zile are!

— De ce? l-am întrebat noi, mirați.

— Uite-așa! Fără albine s'ar plictisi!

In cele din urmă, bătrânul ne-a lăsat să plecăm și am făcut calea întoarsă. Am ajuns acasă târziu, tocmai când începea să se întunece. Serioja duse capcana cu albinele la el acasă, iar Pavlic și cu mine ne-am repezit fiecare la ai noștri să le spunem că ne-am întors. După aceea, am dat și noi o fugă până la Serioja.

Mama lui Serioja a început să ne întrebe cum am dus-o la țară, și nouă ni se făcuse inima cât un purice ca nu cumva să ne întrebe despre mătușa Polia, fiindcă nu știam dacă trebuia să-i mărturisim sau nu că stătusem într'o colibă. Serioja aduse dinadins vorba despre bătrânul apicultor, dar maică-sa, după ce l-a ascultat ce l-a ascultat, l-a întrebat:

— Ei, dar mătușa Polia ce mai face?

Ne-am dat seama atunci că nu mai aveam scăpare și nu știam ce să spunem, când deodată se auzi o bătaie în ușă. Venise mama lui Pavlic să-l cheme la masă. Am răsuflat ușurați și ne-am apucat să-i arătăm și ei albinele și să-i povestim despre bătrânul apicultor. Dar mama lui Serioja întrebă iarăși:

— De ce nu-mi spui nimic de mătușa Polia?

Noi iar ne-am pierdut cumpătul, dar spre norocul nostru se auzi o altă bătaie în ușă: venise maică-mea după mine! De bucurie că scăpasem și de astă dată, ne-am apucat să-i arătăm și ei albinele și să-i vorbim despre moșneag, și mama mea a început să ne întrebe și ea cum o dusesem la țară.

— Bine — zic.eu. Am dus-o bine, nimic de zis.

— N'ați plictisit-o acolo pe mătușa Polia?

— Nu, cred că nu — zic eu, şi nici eu nu ştiu sigur dacă am spus adevărul sau ba.

— Mătuşa Polia n'are de gând să mai vină pe la noi? întrebă mama lui Serioja.

— Nu! spuse Serioja. Se pare că n'are de gând.

— N'a spus nimic de asta?

— Nu, n'a spus!

Asta era, firește, adevărat, fiindcă ce putea să spună mătuşa Polia dacă noi nici n'o văzusem! Nu ştiu, zău, unde am fi ajuns cu discuţia asta, dacă nu bătea iarăşi cineva în uşă. Am răsuflat uşuraţi şi de astă dată, dar când s'a deschis uşa şi a intrat în odaie mătuşa Polia în carne şi oase, am căscat gurile de mirare şi aşa am rămas, ca proştii, cu gurile căscate!

— Bună seara! spuse mătuşa Polia.

— Bună seara! răspunse mama lui Serioja. Ei, dar ce vânt te aduce pe la noi?

— Păi, venea o maşină de-a colhozului la oraş şi am venit şi eu pe aici... spuse mătuşa Polia.

Acum a început însă partea cea mai interesantă, căci mătuşa Polia i-a întins mâna lui Serioja şi i-a spus:

— Bună seara, Seriojenca!

Serioja s'a făcut roşu ca racul.

— Bună seara, mătuşe Polia...

— Ei, dar ce-i asta? se miră mama lui Serioja. Nu v'aţi mai văzut azi?

— Unde era să ne vedem? întrebă uimită mătuşa Polia.

— Cum unde? La Şişighino!

— Păi, eu lipsesc de trei zile dela Şişighino. Am lucrat la colhoz, la Tarasovca.

— Dar voi atunci unde-aţi fost? ne întrebă mama lui Serioja.

— Noi? La Şişighino! zise Serioja.

— Bine, dar casa era încuiată!

— Ce-aveam noi nevoie de casă? Am stat într'o colibă.

— Ce colibă?

— Ne-am făcut o colibă din crengi și am dormit în ea!

— A, așa stau lucrurile! Dar cine v'a dat voie să stați în colibă? Ce, nu vă puteați întoarce acasă?

Și atunci au început să vorbească toate trei deodată — și mama mea, și a lui Pavlic, și a lui Serioja — și nici nu mai știu ce-a fost mai departe, fiindcă mama mea a spus:

— Vasăzică așa asculți tu de mama ta! Hai, drăguțule, acasă! Și las'că-ți arăt eu ce'nseamnă să stai într'o colibă fără să ceri voie!

A trebuit să stau toată seara acasă și să ascult mustrări. Nici măcar nu avusesem timp să mă uit cum trebue la albine!

11 Iunie

Să vezi ce nenorocire s'a întâmplat azi!

De dimineață am dat pe la Pavlic și ne-am dus împreună la Serioja, care dormea încă. L-am trezit. S'a trezit în silă și a început să bombăne, fiindcă tocmai visa un vis interesant și ar fi vrut să știe ce se întâmplă până la sfârșit.

— Lasă — zicem noi, c'ai să afli tu pe urmă! Până una alta scoală-te, ca să punem albinele în stup!

Serioja zice:

— Voi duceți-vă și spuneți băieților că noi am făcut rost de albine, și până atunci mă îmbrac și eu!

— Dar capcana unde e? îl întrebăm noi.

— E acolo, pe balcon! Am pus-o aseară, ca să nu se înnăbușe albinele în odaie!

Ieșim pe balcon, ne uităm și... vai, ce nenorocire! Ușița capcanei deschisă, iar albinele ies din ea val-vârtej și se împrăștie care încotro!

— Aoleu, adormitule! strigă Pavlic la Serioja. Dumnealui visează și albinele noastre o iau la sănătoasa!

Serioja dădu buzna pe balcon.

— Ce stați și vă uitați? ne strigă el. Albinele sboară și dumnealor stau și cască ochii!

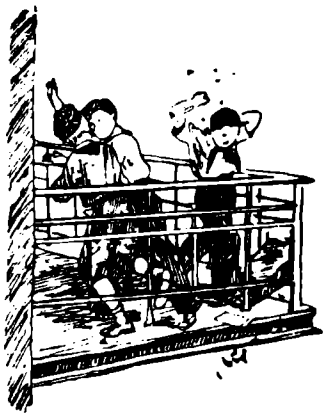

A dat fuga la capcană şi a închis uşiţa la repezeală.

— Ce ţipi? zice Pavlic. Ce, noi suntem de vină? Cine a lăsat capcana deschisă? Tu sau noi?

— Cum de n'am băgat de seamă aseară că e deschisă uşiţa? zise Serioja. Cum s'o fi deschis?

— S'a deschis fiindcă eşti un gură-cască! zic eu.

— Ce, eu sunt de vină? Mătuşa Polia e de vină! Aseară m'am ales din cauza ei cu un frecuş! De albine mi-a mai ars?

— Poftim! Şi acum să ştii că n'a mai rămas nicio albină înăuntru — spuse Pavlic. Cred că au sburat toate!

— Ba poate c'au mai rămas câteva — zise Serioja. Hai să ne uităm!

Eu m'am grăbit să desfac capacul capcanei şi ne-am uitat tustrei înăuntru. Mai erau multe albine, dar au început să iasă pe sus. Pavlic a început să dea din mâini, ca să le facă să intre înapoi. O albină a ieşit şi mi s'a aşezat pe mână. Eu m'am speriat, am scăpat jos capacul şi am început să-mi scutur braţul, ca să sboare albina, dar când m'a înţepat odată, am ţipat ca din gură de şarpe, am pocnit-o cu palma şi praf am făcut-o. In vremea asta celelalte albine au început să bâzâie, să iasă din capcană şi să ne înţepe. Pavlic, speriat, a dat buzna în odaie. Serioja, după el! O albină m'a înţepat pe gât, alta mi s'a încurcat în păr... Am fugit şi eu în odaie şi am încercat să scot albina din păr, dar până s'o scot, a apucat totuşi să mă înţepe în cap! Pe Pavlic l-au înţepat două pe gât şi una pe buză, iar pe Serioja l-a muşcat o albină de nas şi alta de ceafă!

Am dat fuga în bucătărie şi am început să dăm cu apă dela cişmea pe locurile înţepate. Inţepăturile ne ardeau ca

fierul roşu. Am încercat apoi să ne scoatem unul altuia acele rămase în piele, şi numai după multă caznă şi chin am izbutit. Dar degeaba, că durerea tot nu ne-a trecut!

— Tu eşti de vină! ţipa Serioja la Pavlic. Cine te-a pus să dai din mâini! Albinelor nu le place când dai din mâini!

— Tu să nu ţipi la mine — zice Pavlic. Ce, parcă numai pe tine te-au înţepat? N'avea grijă că m'au înţepat şi pe mine destul, şi încă pe buză!

— Pe mine m'au înţepat pe nas. Da'ştii ce mă doare?

— Mare lucru pe nas! La ce-ţi trebue nasul? Eu însă trebue să vorbesc cu buza!

— Cine te pune să vorbeşti? Poţi să şi taci!

S'au supărat şi nici n'au mai vorbit.

Am stat un timp tăcuţi în bucătărie, muindu-ne batistele în apă şi punându-le pe locurile înţepate.

— Şi capcana care a rămas deschisă! strigă deodată Serioja.

Am dat fuga în odaie şi ne-am uitat pe balcon. Capcana era deschisă şi în jurul ei mai bâzâiau câteva albine, dar în curând îşi luară sborul şi ele. Am ieşit atunci pe balcon şi ne-am uitat în capcană: era goală!

— Au sburat toate! se văită Serioja.

— Poate că se mai întorc — am încercat eu să-l mângâi.

— Aşteaptă tu mult şi bine! răspunse înciudat Pavlic.

In vremea asta îi zărirăm venind pe stradă pe Tolia şi pe Iura. Când ne văzură în balcon, strigară:

— Hei! V'aţi întors?

— Ne-am întors...

— Cu albine sau fără?

— Cu...

Urcară repede la noi:

— Unde sunt?

— Nu mai sunt! zicem noi. Au sburat.

— Unde?

— „Unde", „unde"! spuse supărat Pavlic. Ce, crezi că ne-au spus unde se duc?

— Şi de ce te superi, mă rog ? Ce, nu poţi să vorbeşti liniştit ?

Le-am povestit atunci tot ce se întâmplase, cum căpătasem albinele dela moşneag şi cum sburaseră.

— Poate ne mai dă moşneagul alte albine ! zise Iura.

— Ce vorbeşti ! i-o tăiarăm noi. Cum să-i mai cerem ? Omul ne-a dat albinele şi noi n'am fost în stare să le păstrăm ! Altele nu mai vedem !

— Atunci ce-i de făcuţ ?

— Să mai aşteptăm ! Poată că vin înapoi !

Iura şi Tolia au stat ce-au stat, dar până la urmă s'au plictisit. Au plecat şi le-au povestit tuturor băieţilor cele întâmplate.

Băieţii începură atunci să vină unul câte unul şi să ne întrebe cum a fost, dar pe noi ne-a plictisit grozav să tot povestim fiecăruia în parte întâmplarea. Serioja avea nasul roşu ca o pătlăgică şi umflat într'o parte, lui Pavlic i se umflase buza în aşa hal că nici nu-l mai recunoşteai, iar mie îmi răsărise un cucui de toată frumuseţea în cap şi mi se umflase şi gâtul.

Am tot aşteptat noi până la prânz, dar de întors nu s'a mai întors nicio albină.

— S'or fi dus la ele acasă, la prisaca moşneagului — spuse Serioja.

— Drum bun, cale bătută ! zise Pavlic. Chiar dacă ar veni înapoi, tot nu m'aş mai îngriji de ele.

— Dar ce, crezi că eu m'aş mai îngriji ? zise Serioja. Ce nevoie am eu de ele ! Ca să mă înţepe ?

— După mine — zic eu — treaba asta nu e deloc interesantă. Iţi pierzi timpul de pomană şi când colo ele, în loc să-ţi fie recunoscătoare, te înţeapă şi sboară.

Dar tocmai atunci veni în fugă Iura, care ne strigă :

— Băieţi, veniţi repede ! Trebue să scriem o scrisoare !

— Ce scrisoare ?

— O scrisoare către o gospodărie apicolă. Nina Sergheevna a aflat adresa, noi o să le scriem şi ei au să ne trimită albine într'un colet.

Pavlic zise :

— N'aveţi decât să scrieţi singuri, că pe noi albinele nu ne mai interesează !

— De ce ?

— Nu mai vrem să ne ocupăm de ele. Ne-am hotărît să ne lăsăm de treaba asta.

— Cum aşa ? face Iura. De apucat, ne-am apucat toată grupa, şi când colo voi nu mai vreţi ?

— Noi o să facem o altă muncă. Ce, numai munca asta există pe lume ?

Iura a căutat să ne înduplece, dar noi i-am răspuns categoric :

— Nu vrem şi pace !

A mai încercat el, dar n'a izbutit să ne înduplece. Ce crede el, că suntem proşti ? Facem orice, dar de albine las' să se ocupe altcineva !

12 Iunie

Azi dimineață când m'am trezit, abia am izbutit să mă scol din pat!

Gâtul mi s'a umflat și mă doare atât de rău, că nu pot mișca deloc capul. Când vreau să mă uit într'o parte, trebue să mă sucesc cu tot corpul. Și mă mai doare și cucuiul din cap. Și mâna mă doare.

M'am dus la Pavlic. Stă acasă cu o compresă de vată pe gât. Nu vă mai spun ce am ocărît albinele, pentrucă ne-au înțepat! Apoi a venit Serioja. Avea nasul umflat, și ne-am apucat să blestemăm albinele toți trei.

Deodată veni în fugă Grișa Iacușchin:

— Fraților, hai să ne facem inventarul apicol!

— Ce fel de inventar, zici?

— Apicol! O să facem un afumător și plase, ca să nu ne mai înțepe albinele.

— Pe noi n'o să ne mai înțepe, că ne-am lăsat de albinărit.

Grișa încercă să ne înduplece.

— Nu — am spus noi — ne-am săturat de albinărit! Am încercat. Acum mai încercați și voi!

— Da, o să încercăm!

— Și o să vă lăsați și voi!

— N'o să ne lăsăm! Noi nu suntem ca voi!

— Om trăi și om vedea!

Grișa se supără și plecă.

Foarte bine!

Las' c'au să-i înțepe ele, albinele, și n'or să mai facă atunci pe grozavii.

13 Iunie

Azi nu mă mai doare gâtul așa de rău. Pot întoarce capul, dar nu prea repede. Dacă-l întorc repede, mă mai doare puțin. Nici pe Pavlic nu-l mai doare gâtul.

A venit Grișa și ne-a arătat afumătorul pe care l-au făcut. A umplut casa de fum și a plecat. Mare lucru! Parcă n'am mai văzut fum în viața noastră!

14 Iunie

Azi nu mă mai doare gâtul deloc. Și nici cucuiul din cap nu mă mai doare. Ba, cucuiul s'a și dus. Cucuiul s'a dus și pot să întorc capul bine de tot. Ba, pot chiar să dau și din cap. Dar de ce să dau din cap? Că nu sunt cal! Altceva interesant nu s'a mai întâmplat.

15 Iunie

Azi dimineață ne-am dus cu Pavlic la Serioja și am jucat dame. Eu l-am bătut pe Serioja de două ori și pe Pavlic odată, iar Pavlic m'a bătut de trei ori, dar pe Serioja niciodată. Serioja în schimb m'a bătut și el de două ori. Deodată veniră în fugă Jenia și Iura:

— Băieți, veniți mai repede că au sosit albinele!

— De unde?

— A venit coletul! O ladă întreagă și în ea sunt o puzderie de albine! Ce furnicar! Mai sunt și două rame cu faguri gata. Veniți mai repede, că punem albinele în stup!

Am sărit în sus, gata să dăm fuga și noi.

— Aha! se bucură Iura. Spuneați că nu vă mai interesează albinele, și acum văd că vă interesează!

— Ba nu ne interesează deloc! zicem noi. Ce, n'am mai văzut noi albine?

— De văzut ați văzut voi, dar nu ca astea. Albinele noastre sunt albine bune!

— N'aveți decât să vă pupați cu ele în bot dacă sunt atât de bune!

— O să ne pupăm. Iar voi o să mai veniți la noi!

lura și Jenia plecară.

— Ar fi interesant de văzut ce fel de albine sunt astea — zic eu.

— Ce rost ar avea? zise Pavlic. O să spună toți că n'avem tărie de caracter.

— De ce?

— Fiindcă băieții au să-și închipue că ne-am speriat de greutăți și că de asta ne-am lăsat păgubași, dar că acum, când au izbutit alții, hop și noi! Odată ce am hotărît să ne lăsăm, trebue să avem tărie de caracter!

— Ai dreptate! zice Serioja. Să dovedim tuturor că avem tărie de caracter!

Seara m'am dus acasă și am început să mă gândesc la albine. Oricum, după mine unul, albinele nu sunt niște viețăți chiar atât de rele. Muncesc cinstit și aduc miere în stup. Și se înțeleg foarte bine între ele. N'am văzut niciodată două albine care să se fi luat la bătaie.

16 Iunie

Azi dimineață m'am dus la Pavlic și am jucat dame, dar în curând m'am plictisit și m'am dus acasă. Cum am ajuns acasă, iar m'am gândit la albine. De ce or fi înțepând oare, din răutate sau numai așa, ca să înțepe? Eu totuși cred că nu din răutate.

Albinele se apără cu acele de dușmanii lor. Dacă cineva le atacă stupul, îl înțeapă. Înțeapă chiar și ursul, dacă se vâră în stupul lor după miere. Și foarte bine fac! Fiindcă albinele fac miere pentru ele, nu pentru urși! Pe oameni poate că-i înțeapă din greșală, de unde să știe ele că oamenii nu vor să le facă rău! Cu toate că și oamenii le iau mierea. Numai că oamenii nu le-o iau toată. Iau numai cât trebue, dar în schimb au grijă de ele, le fac stupi, le adăpostesc bine peste iarnă...

Dacă oamenii nu le-ar purta de grijă albinelor, le-ar fi mult mai rău. Ar trăi numai prin scorburi de copaci sau prin crăpături. Pe când așa, trăiesc în stupi frumoși și când n'au ce mânca, oamenii le dau sirop.

De asta n'ar trebui albinele să se supere pe oameni, iar oamenii n'ar trebui să se supere pe albine dacă îi înțeapă.

Ca să nu te înțepe, trebue să-ți pui o plasă în cap și să le afumi. Atunci totul va merge ca pe roate!

Dar noi ce-am făcut? Ne-am băgat la albine fără plase și am fost pedepsiți!

17 Iunie

Astăzi, Pavlic a făcut un avion din hârtie și i-a dat drumul prin odaie. A făcut și Serioja un avion și i-a dat drumul din balcon drept în stradă. Avionul lui s'a dat peste cap în aer și a căzut drept în mijlocul caldarâmului. Atunci am început toți trei să facem avioane și să le dăm drumul de pe balcon. Unul dintre avioanele mele a sburat de cealaltă parte a străzii și a căzut pe acoperișul casei de peste drum, iar unul dintre avioanele lui Serioja a nimerit pe un automobil care tocmai trecea pe acolo și a plecat cu el. Apoi m'am plictisit și m'am dus acasă, dar acasă, nu știu de ce, m'a apucat melancolia. Acum sunt prost dispus și nu-mi arde de nimic...

18 Iunie

Și azi am făcut avioane și le-am dat drumul din balcon, dar ne-am plictisit repede. Am început apoi să jucăm dame, dar și de dame ne-am plictisit repede. Atunci am început să jucăm alte jocuri, dar și de ele ne-am plictisit repede.

Serioja a spus că s'a săturat și s'a dus acasă. Și cum nici mie nu-mi ardea de joacă, m'am dus și eu acasă, dar m'a apucat iar melancolia și am început să mă gândesc ce este melancolia și de unde vine. Nu cumva melancolia este plictiseală? Nu, după mine, melancolia nu e plictiseală.

Dacă te plictiseşti, poţi să te joci cu ceva şi plictiseala îţi trece. Dar când omul suferă de melancolie, nici de joacă nu-i mai arde.

Cred că melancolia vine atunci când nu faci nimic. Când faci vreun lucru folositor, nu te apucă niciodată. Dar când stai toată ziua degeaba sau când îţi pierzi vremea cu cine ştie ce fleacuri, ţi-e necaz apoi că ţi-ai pierdut timpul degeaba. După mine, melancolia este o plictiseală isvorîtă din ciudă. Asta e!

19 Iunie

Azi dimineaţă Pavlic era mofluz şi nu voia să se joace deloc, iar după masă a dispărut, el ştie unde. L-am căutat cu Serioja în toată curtea, am scotocit podurile şi magaziile, dar nu l-am găsit nicăieri. Atunci ne-am gândit că s'o fi dus la vreunul din băieţi şi nu l-am mai căutat. După aceea am început să ne plictisim. Serioja spuse:

— Dacă am lucra împreună cu băieţii la prisacă, nu ne-am plictisi.

— Ştii ceva? Hai, cât lipseşte Pavlic, să mergem şi să ne uităm la albine! zic eu.

Serioja se bucură:

— Haidem mai repede, până nu se întoarce, că el ar zice că n'avem tărie de caracter!

Ne-am dus fuga în livada şcolii şi încă de departe am zărit stupul. Lângă stup şedea o mogâldeaţă care holba ochii la albine şi când ne-am dat mai aproape, am văzut că mogâldeaţa aceea era... Pavlic!

— Aha! strigarăm noi. Asta-i tăria ta de caracter?. Nouă ne-ai spus că nu trebue să ne interesăm de albine, dar tu stai aici şi te interesezi! Aşa face un tovarăş?

Pavlic se ruşină.

— Eu — zice — am dat pe-aici din întâmplare. Treceam pe-alături şi am intrat...

— Poveşti! sărirăm noi cu gura. Zi mai bine c'ai vrut să te uiţi la albine!

— Pe cuvânt de onoare, băieţi! Ce zor aveam să mă uit la ele? N'avem niciun zor!

— Atunci de ce te uiţi, dacă n'ai zor?

— Dar voi de ce-aţi venit?

— Treceam şi noi aşa, pe-alături, şi am intrat! Am văzut că erai aici şi am intrat şi noi, să ne uităm la tine.

— Minciuni! Cred mai degrabă că n'aţi avut destulă tărie de caracter şi de aia aţi venit, să vă uitaţi la albine.

— Noi — zicem — avem mai multă tărie de caracter decât tine, că tu ai venit primul!

Ne-am luat la ceartă cine are mai multă tărie de caracter: noi sau el, când, deodată, am auzit paşi în spatele nostru. Am întors capul şi l-am văzut pe Iura, care ne auzise cearta:

— Nu vă mai certaţi degeaba — spuse Iura — că niciunul dintre voi n'are tărie de caracter!

— De ce?

— Pentrucă v'aţi apucat de un lucru, dar v'aţi lăsat păgubaşi la jumătatea drumului. Cine are tărie de caracter, dacă s'a apucat de un lucru nu se lasă, oricâte greutăţi ar întâmpina!

— Dar ce, noi ne-am lăsat? zise Pavlic. Nu ne-am lăsat deloc! Am vrut numai să ne odihnim puţin, dar acum o să lucrăm iar.

— Foarte bine! zise Iura. Faceţi-vă plase şi veniţi şi voi. O să lucraţi cu toată grupa. Dar acum plecaţi, ca să nu vă înţepe albinele.

— Ne mai uităm puţin şi plecăm! spuse Pavlic.

Ne-am aşezat încetişor lângă stup şi am început să ne uităm. Albinele ieşeau una câte una din urdiniş şi sburau

după miere. Altele, dimpotrivă, veneau nu se știe de unde, se așezau pe scândura de sbor și intrau în stup. Lângă urdiniș era o forfotă grozavă.

Și uite așa a prins viață stupul nostru! Ți-era mai mare dragul să te uiți la el. După aceea ne-am dus acasă, am luat niște tifon și niște sârmă și ne-am apucat să ne facem câte o plasă. Am avut de lucru cu asta până seara. Plasele noastre au ieșit bune și nu ne-am mai plictisit deloc!

20 Iunie

Azi a fost o zi fericită! De dimineață, grupa noastră s'a adunat cu întreg efectivul la prisacă. Toți băieții și-au adus plasele, iar Iura a adus un afumător. Am adunat prin livadă surcele putrede, le-am pus în afumător, Iura le-a dat foc și a început să sufle în ele. Afumătorul funcționa bine.

Am desfăcut apoi stupul și ne-am uitat înăuntru. Vai, câte albine mai erau acolo! Ședeau strâns lipite una de alta pe rame. Unele începură să iasă deasupra, dar Iura le afumă numaidecât și ele se ascunseră înapoi. După aceea Tolia scoase o ramă din stup, și atunci am văzut și noi cum își clădesc albinele fagurii. Fac din ceară niște celule lungi, hexagonale și le lipesc una de alta, așa încât ies rânduri întregi de celule. Am pus apoi repede rama la loc, ca să nu stânjenim albinele dela lucru.

Uimitoare gângănii mai sunt și albinele astea! Cu câtă îndemânare știu ele să-și facă fagurii! Când te uiți la ei, nici nu-ți vine a crede că sunt făcuți de niște albine obișnuite, atât sunt de egali și de frumoși. Desigur, sunt multe alte vietăți foarte inteligente. Câinii, de pildă. Dar nu există câini în stare să facă faguri!

21 Iunie

Azi a venit la noi la prisacă Galia şi a adus cu ea un aparat de fotografiat. Zicea că vrea să ne fotografieze împreună cu stupul. Toţi băieţii s'au aliniat în spatele stupului, numai mie, lui Serioja şi lui Pavlic nu ne-a mai rămas loc. Ne-am aşezat în spatele băieţilor, dar de-acolo nu ne vedeam. Atunci ne-am aşezat în faţa stupului. Galia a fixat aparatul, a făcut „ţac" şi gata! Interesant lucru, fotografiatul! Faci „ţac" şi pe urmă developezi. Am văzut odată cum se developează o peliculă. O clăteşti în ceva, şi la început nu se vede nimic, dar pe urmă apare un om! Atât numai că pe peliculă ies toate de-a'ndoaselea şi numai când faci copia, iese aşa cum trebue.

Sunt curios să ştiu cum o să iasă fotografia. Numai că mi-e tare frică să nu ies cumva fără ochi, fiindcă am clipit când a declanşat Galia aparatul. Asta mi s'a mai întâmplat odată: ne-am fotografiat într'un rând toată clasa, dar eu am clipit şi am ieşit în poză cu ochii închişi, de parcă aş fi dormit de-a'n picioarelea! Ce m'au mai certat atunci băieţii! „Mă, găină adormită — mi-au zis ei. Ai stricat tot clişeul!"

Parcă eu eram de vină!

22 Iunie

Mai mare necazul! Incă nu e gata fotografia! Galia spune că nu s'a uscat încă pelicula. Am întrebat-o cu toţii dacă am ieşit bine.

— Nu ştiu. Mâine am să fac fotografia şi o să vedem! ne-a spus ea.

Am emoţii. Cum o să ies oare? Orb sau cu ochi? Ce mi-o fi venit şi mie să clipesc tocmai atunci!

De-ar sosi mai repede ziua de mâine!

Fotografia e gata ! Toţi băieţii au ieşit bine, numai eu am ieşit cu gura căscată. Nu pot pricepe şi pace, de ce-am căscat gura ! Totul e în regulă, am şi ochi, numai că sunt cu gura căscată. Băieţii iar m'au certat :

— Ce ţi-a venit să laşti gura ?

— Din greşală !

— Din greşală ! Mai lipsea să scoţi limba !

— Dar vouă ce vă pasă ? Că voi aţi ieşit bine !

— Noi am ieşit bine, dar tu strici toată poza !

— De ce-o stric ?

— Fiindcă stai cu gura căscată ca un rechin !

Atunci am început să mă rog de Galia :

— Galia, nu s'ar putea să-mi retuşezi gura ?

— De ce să ţi-o retuşez ? zice Galia. După mine, ai ieşit bine. Semeni grozav !

— Semăn, pe dracu ! zic eu. Ce, aşa sunt eu ? Eu sunt frumos !

— Şi în poză ai ieşit foarte frumos !

— Ba nu-s frumos deloc. Am o faţă bleagă !

— Ba nu-i bleagă deloc. Ţii gura puţin deschisă, fiindcă zâmbeşti, iar faţa e normală. E chiar o faţă foarte inteligentă !

Dar Galia a spus asta numai aşa, ca să mă liniştească. Sau, poate că am într'adevăr o faţă inteligentă, dar eu nu ştiu... De... Atât numai că în fotografii nu ştiu de ce ies întotdeauna prost. In realitate sunt foarte frumos, dar cum mă fotografiez, ies altfel ! Aşa şi cu fotografia asta ! Cât priveşte gura, bine, sunt vinovat, dar nasul de ce mi-a ieşit aşa cum a ieşit ? Aşa e nasul meu ? Eu am un nas frumos, pe câtă vreme în poză e întors în sus ca o virgulă ! Şi urechile ! Ce, eu am urechi clăpăuge ? Dar nu-i nimic. Oricum, tot semăn puţin. Oricine îşi dă seama că sunt eu şi nu altul. O oarecare asemănare tot este. Principalul e că a

ieşit bine stupul. Iar eu, Serioja şi cu Pavlic stăm în faţa tuturor, la vedere!

Când am pornit spre casă, Serioja zise:

— Dar de ce ne-am băgat noi chiar în faţă? Mă simt prost! S'ar putea crede că noi suntem cei mai importanţi în toată povestea asta.

— Da — zise Pavlic — de muncit n'am muncit, ba am lăsat chiar treaba baltă, dar când s'a făcut totul, şi fără noi, hop şi noi în frunte! Acum o să creadă toată lumea că suntem nişte lăudăroşi.

Când am ajuns acasă, m'am gândit la lăudăroşenie. Ce este oare lăudăroşenia? De ce se laudă oamenii? Iată, de pildă, unii îşi închipue că sunt grozav de buni şi o ţin întruna că sunt oameni buni. Dar de ce să vorbească mereu despre asta? Că dacă eşti bun, se vede şi fără să spui că eşti, iar dacă nu eşti, oricât ai spune, tot nu te crede nimeni. Ba, sunt unii care îşi închipue că sunt foarte frumoşi şi spun cui vrei şi cui nu vrei! Ce nevoie mai ai să vorbeşti de asta, de vreme ce se vede şi aşa dacă eşti frumos sau urît! Sunt alţii care îşi închipue că sunt grozav de deştepţi şi vorbesc, vorbesc de te ameţesc, despre nişte lucruri pe care nu le înţeleg nici ei! Atunci îşi dă toată lumea seama dacă sunt sau nu deştepţi. După mine, lăudăroşenia nu este altceva decât prostie; numai prostului i se pare întotdeauna că e mai bun ca ceilalţi, pe câtă vreme omul deştept îşi dă seama că alţii sunt mai buni poate decât el şi că, deci, n'are de ce să se laude!

24 Iunie

Azi, Nina Sergheevna ne-a învăţat să facem adăpătoare pentru albine.

Se ia un butoi, se toarnă apă în el şi se potriveşte cepul în aşa fel, încât apa să se scurgă picătură cu picătură.

Sub butoi se pune o scândurică puțin aplecată într'o parte. Apa se scurge pe scândurică și albinele beau de-a-dreptul pe ea.

Ne gândeam de unde să luăm un butoi, când Grișa ne spuse că la ei în pod este unul vechi. Ne-am dus la Grișa, el s'a rugat de maică-sa să-i dea voie să-l ia și maică-sa i-a dat voie. Dar butoiul era greu și numai cu chiu cu vai l-am scos din pod. Apoi l-am dat de-a rostogolul afară pe stradă. Deodată ne ieși în față Fedia:

— Unde duceți butoiul ăsta?

— La prisacă, să facem o adăpătoare pentru albine.

— Ce, sunteți nebuni? Ce le trebue lor atâta apă?

— Nu-i nimic dacă-i multă — zise Iura. Las' c'o s'o bea ele!

Am cărat butoiul la prisacă și ne-am apucat să-l umplem cu apă, dar butoiul era uscat și se desfăcea și toată apa se scurgea din el ca prin sită. Ne gândeam chiar că o să trebuiască să ne lipsim de el, când Galia ne spuse:

— Trebue să-l umplem bine cu apă. Când s'or umfla doagele, n'o să mai curgă!

Și ne-am pus din nou pe cărat apă. Vai, câtă apă am mai turnat noi în butoiul ăsta! Vreo sută, două de găleți! La început apa s'a scurs gârlă prin crăpături, dar treptat-treptat, doagele s'au umflat și până seara butoiul era pe jumătate umplut cu apă.

Mâine o să cărăm apă din nou.

25 Iunie

Peste noapte butoiul nostru s'a umflat de tot și acum nu mai curge. L-am umplut cu apă până sus, dar pe urmă a trebuit s'o vărsăm toată, fiindcă butoiul stătea pe pământ, pe câtă vreme trebuia pus pe un postament, ca să fie mai

sus. L-am golit, am bătut în pământ patru țăruși, am pus butoiul pe țărușii ăștia și ne-am apucat iarăși să-l umplem. După aceea am potrivit cepul în așa fel, încât apa să picure pe scândurică. N'a trecut mult și s'a și așezat pe ea o albină, care și-a vârît trompa în apa ce se prelingea pe scândurică. După câtva timp au aflat și alte albine că acolo se făcuse o adăpătoare pentru ele și au început să vină și să bea. Iar noi ne uitam la ele și ne bucuram.

După aceea am avut o adunare a detașamentului, în cadrul căreia Galia a vorbit și despre munca grupei noastre. Tot detașamentul a fost interesat de munca noastră, iar băieții din grupa a doua au spus că o să se lase de grădinărit și că o să ni se alăture nouă.

— Nu, asta nu merge! spuse Galia. Atunci cine o să mai lucreze în grădina experimentală de zarzavat?

— O să lucrăm și în grădină și o să venim și la prisacă, să studiem viața albinelor — spuseră băieții.

— Asta-i altceva! spuse Galia. Poftim, veniți, dar nu vă lăsați lucrul! Aveți grijă să obțineți o recoltă bogată!

26 Iunie

Azi am urmărit sborul albinelor noastre după miere. Ele sboară în grădina experimentală, unde au și dat în floare castraveții, dovleceii și bostanii. Toate straturile sunt presărate cu flori galbene și albinele bâzâie tot timpul în jurul lor. Sboară jos, chiar deasupra pământului, și se vâră în caliciul florilor.

O albină s'a vârît într'o floare de bostan și atâta s'a tot tăvălit în polen, că a ieșit de-acolo galbenă toată. Sunt alte albine, care sboară nu știu unde, de cealaltă parte a străzii, dar nu le putem urmări, pentrucă sboară pe sus, peste case. Cred că se duc în parc.

27 Iunie

Iura a adus puțină miere într'un pahar, ca să trateze albinele. A turnat un strop de miere pe un ciob de sticlă și l-a pus lângă stup. Albinele însă au sburat pe-alături, fără să bage de seamă ce bunătate le așteaptă acolo, jos. Atunci, Jenia a prins una cu un pahar și a dus-o cu băgare de seamă, cu pahar cu tot, drept pe geamul cu miere; albina, când a văzut mierea, a început să mănânce imediat. Noi, în timpul ăsta, ne uităm la ea, să vedem ce face. După ce a mâncat miere pe săturate, a sburat înapoi în stup. După un timp, a ieșit din stup altă albină, care a venit de-a-dreptul la miere și a început și ea să mănânce. După ce s'a săturat, și-a luat sborul, și după vreo două minute, iar a ieșit o albină din stup și a sburat drept pe geamul cu miere, de parcă ar fi știut dinainte că acolo este miere pregătită pentru ea. Noi făcusem ochii mari: de unde știuseră ele de mierea de pe geam?

— Să știi că le-a spus albina pe care a prins-o Jenia cu paharul! zic eu.

Au început să râdă cu toții de mine:

— Da'ce, albinele vorbesc între ele?

— Dar voi ce credeți? Credeți că albinele au înțeles singure că e miere aici?

— Poate că n'au înțeles, dar s'au nimerit să treacă pe aici și au văzut-o!

După ce albina a sburat, Fedia spuse:

— Ce-ar fi să ascundem mierea?

Am luat la repezeală ciobul și l-am ascuns. Deodată ieși din urdiniș o altă albină, care sbură glonț spre locul unde fusese mierea mai înainte. Văzând că mierea dispăruse, începu să bâzâie și să se rotească pe deasupra locului și atunci s'au convins cu toții

că albina ştiuse de miere. Vasăzică îi spusese cineva. Albina s'a rotit aşa o grămadă de vreme şi nu se îndura să plece nicăieri. Atunci am pus ciobul cu mierea la loc, albina l-a găsit repede, a mâncat din ea pe săturate şi a sburat. Noi am luat atunci ciobul, l-am mutat cu vreo doi paşi mai încolo şi ne-am pus iar la pândă. Albina următoare a ieşit frumos din stup şi a sburat drept spre locul unde fusese ciobul la început, dar când nu l-a găsit, a început să se rotească, mirată parcă, în jur, şi nu s'a lăsat până n'a găsit mierea acolo unde o pusesem. In schimb, albina următoare sbură drept spre noul loc.

— Aha ! m'am bucurat eu. Vasăzică i s'a şi spus că mierea se află în alt loc !

Am tot urmărit sborul albinelor până spre seară, dar, de fiecare dată când mutam mierea în alt loc, albinele n'o găseau numaidecât ; dacă însă rămânea pe loc, o găseau repede. In cele din urmă şi-au dat cu toţii seama că albinele vorbesc între ele.

Seara m'am dus acasă şi am început să mă întreb cum or fi vorbind albinele. Dacă vorbesc ca oamenii, atunci trebue să aibă şi limbă. Dar limba lor poate fi oare văzută ? Ele sunt doar atât de mici ! Apoi mi-am mai spus că dacă albinele vorbesc, trebue să aibă urechi, fiindcă nu poţi auzi ce ţi se spune, dacă n'ai urechi.

Mâine am să mă uit neapărat să văd dacă albinele au urechi.

28 Iunie

Albinele n'au urechi. M'am uitat cu foarte multă atenţie la o albină, dar n'am văzut la ea nimic care să semene a ureche. Eu cred că albinele nici nu aud. Am ţipat dinadins la ele, dar nici nu s'au sinchisit de ţipetele mele.

Nina Sergheevna a venit azi la noi în prisacă şi i-am spus de experienţele noastre cu albinele, şi fiindcă Nina Sergheevna a vrut să vadă şi ea, am prins o albină şi am

pus-o pe ciobul cu mierea. Albina, după ce a mâncat, a sburat în stup, iar după câteva clipe a ieşit din stup o altă albină, care a sburat drept spre miere.

— Vedeţi? ne-am bucurat noi. Vasăzică albina asta a aflat dela cealaltă că aici e miere!

— Ia hai să însemnăm albina asta — spuse Nina Sergheevna.

Noi n'am înţeles cum adică s'o însemnăm, dar Nina Sergheevna ne-a explicat că trebue să luăm puţină vopsea şi să-i facem un semn pe spate. Tolia dădu fuga până la el acasă şi se întoarse cu nişte vopsea şi cu o pensulă; cum a venit albina la miere, o mâzgăli la iuţeală pe spate cu puţină vopsea albă. Albina era însă atât de ocupată cu mierea, că nici nu băgă de seamă că fusese vopsită şi nu sbură de acolo decât după ce se sătură bine de miere. Noi am rămas pe loc, să vedem ce-o să fie mai departe. Deodată numai că iese din stup aceeaşi albină cu semnul alb şi sboară iar spre miere! Ne-am zis atunci că nu se săturase bine şi ne-am uitat la ea cum mănâncă. In cele din urmă, însă, se sătură şi sbură iar înapoi în stup, dar după câteva minute veni înapoi şi se apucă din nou să mănânce! Noi ne-am întrebat atunci miraţi:

— Ce-o fi mâncând atâta? O să plesnească de atâta lăcomie!

— Ba ea nu mănâncă deloc! ne lămuri Nina Sergheevna. Ia mierea în trompă, o duce în stup şi o pune în faguri. Aşa fac întotdeauna albinele. Dacă vreuna găseşte miere pe undeva, începe imediat s'o care în stupul ei!

Am urmărit sborul albinei noastre cu semn alb şi am văzut că ea se întoarce mereu la ciob şi, după ce ia miere, sboară înapoi în stup. Atunci ne-am dat noi seama că şi ieri tot aşa se întâmplase. La miere venise o singură albină! Şi noi care crezusem că fuseseră mereu altele!

— Vasăzică, albinele nu vorbesc între ele? am întrebat noi.

— Firește că albinele vorbesc. Nu vorbesc ca oamenii — ne spuse Nina Sergheevna — dar tot își pot spune unele lucruri. Ele au o limbă a lor proprie, albinească. Urmăriți-le cu atenție și, cine știe, poate c'o să izbutiți să observați cum o fac!

29 Iunie

Azi ne-am hotărît să vedem dacă o albină își găsește drumul înapoi spre stup când e dusă undeva, mai departe.

După ce am prins într'un pahar o albină, am pus dedesubt o bucățică de carton, ca să nu poată sbura. Nu mai trebuia decât să însemnăm albina cu vopsea și s'o ducem undeva, mai departe. Le-am spus băieților că am s'o duc acasă la mine, unde am s'o însemn, și că am să-i dau drumul din balcon.

Băieții au rămas lângă stup, ca să vadă când se va întoarce înapoi albina însemnată, iar eu m'am dus cu ea acasă. Țineam înadins paharul mai sus, ca albina să vadă drumul. Dedesubt, paharul era astupat cu carton, așa încât nu putea fugi, dar de văzut vedea totul prin pahar.

Cum am ajuns acasă, m'am gândit cum să fac s'o însemnez. Mi-era frică să nu sboare mai înainte de a-i face eu un semn cu vopsea pe spate. Atunci m'am gândit să-i dau puțină miere și cât timp o mânca, s'o însemn. Am pus pe balcon o farfurioară, am turnat în ea o picătură de miere și am pus paharul cu albina în farfurioară. Albina, cum a văzut mierea, s'a și apucat s'o mănânce, iar eu în timpul ăsta am ridicat ușurel paharul și am mâzgălit-o cu vopsea pe spate. Albina nu s'a speriat deloc, ci și-a văzut mai departe de miere. Apoi a sburat, iar după ce a sburat ea, am pornit și eu spre prisacă, să văd dacă se întoarce sau nu. Cum am ieșit însă în stradă, pornind grăbit, mă pomenesc deodată nas în nas cu Serioja:

— A venit! strigă el. A și venit!

Am început să sărim în sus de bucurie în mijlocul străzii. Ce albinuță deșteaptă! Mică, mică, dar nu s'a rătăcit! A știut să găsească drumul înapoi la stup!

Serioja zice:

— Dă-mi paharul, să mai prindem o albină și să mai facem odată experiența!

Numai că eu uitasem paharul acasă! Am dat amândoi fuga după el, și tocmai voiam să iau farfurioara de pe balcon, când ce să văd? Vine o albină, se așează pe farfurioară și începe să mănânce de zor miere! Când m'am uitat însă mai bine la ea, am văzut că era însemnată cu vopsea pe spate!

— Păi, asta e aceeași albină! am înțeles eu îndată. A venit iar după miere!

— Ce albinuță deșteaptă! zice Serioja. Nu numai că a găsit drumul înapoi, dar a mai ținut minte și că aici e miere, și-a mai venit odată!

— Hai să mai așteptăm, zic eu. Poate că mai vine odată!

Și ne-am pus pe așteptat. După vreo zece minute albina s'a întors iar. Până seara a venit de vreo douăzeci de ori! Ce gânganie! Dacă ar fi fost o muscă în locul ei, s'ar fi ghiftuit de miere și și-ar fi văzut de drum p'aici încolo, dar albina noastră nu și-a precupețit munca. A mâncat și ea, dar le-a dus și tovarășelor ei miere. Ce gânganie bună! Gângăniile de felul albinelor merită într'adevăr tot respectul!

30 Iunie

Ne miram de ce, dacă pui mierea departe de stup și așezi o albină pe ea, albina ține minte locul unde se află și vine înapoi, dar dacă pui mierea lângă stup, fără să așezi albinele pe ea, nu sunt în stare s'o găsească singure.

Nina Sergheevna ne spuse:

— Ia faceţi, măi băieţi, următoarea experienţă: luaţi două cioburi şi turnaţi miere pe ele. Un ciob puneţi-l de-a-dreptul pe pământ, iar celălalt puneţi-l pe o bucăţică de hârtie colorată. Observaţi apoi pe care ciob se va aşeza întâi albina.

Zis şi făcut. Am pus un gemuleţ cu miere de-a-dreptul în iarbă, iar sub celălalt gemuleţ am pus o bucăţică de hârtie albastră. La început albinele au sburat pe-alături şi n'au observat mierea. Deodată însă, pe geamul cu hârtie albastră s'a aşezat o albină, care a şi început să mănânce. Noi am însemnat albina cu vopsea şi după câtva timp am văzut că aceeaşi albină s'a întors, dar că pe acelaşi gemuleţ cu hârtie albastră s'a mai aşezat o albină, care nu avea însă niciun semn pe ea. Am însemnat-o şi pe ea cu vopsea. Peste vreo două ceasuri sburau pe gemuleţul cu hârtie albastră cinci albine, pe câtă vreme geamului fără hârtie nu-i dădeau nicio atenţie.

— Hârtia albastră e mai vizibilă, şi de aceea cred eu că se aşează albinele pe ea! spuse Vitia.

— Ai dreptate! îi răspunse Nina Sergheevna. Acum înţelegeţi de ce au plantele flori atât de frumoase şi de viu colorate, roşii, albastre, galbene şi trandafirii?

— De ce? făcurăm noi miraţi, fiindcă nu pricepusem.

— Cum, n'aţi înţeles...? Pentru ca să atragă albinele şi celelalte insecte!

— Dar ce nevoie au plantele de albine? zic eu.

— Pentrucă ele ajută la polenizare! Cu cât sboară mai multe albine şi insecte pe floare, cu atât planta este polenizată şi se înmulţeşte mai bine!

Nina Sergheevna ne-a mai spus că nu toate plantele sunt polenizate cu ajutorul insectelor. Sunt unele care sunt polenizate cu ajutorul vântului. De pildă, secara. Secara are nişte flori mici de tot, aproape invizibile, care nici măcar nu seamănă a flori, tocmai fiindcă ele nu au nevoie să atragă albinele şi insectele.

După aceea m'am dus acasă şi am început să mă gândesc

cât de uimitor sunt rânduite toate în natură. Până atunci mă tot întrebasem de ce sunt florile atât de frumoase. Acum însă am înțeles că ele nu sunt frumoase numai de dragul frumuseții ; deoarece sunt polenizate cu ajutorul insectelor, plantele au nevoie de flori mari și frumoase, ca insectele să le găsească mai repede și să ajute la polenizarea lor. Vasăzică frumusețea este necesară nu numai de dragul frumuseții, ci și pentru a fi folositoare.

1 Iulie

Azi am continuat experiențele cu albinele. Am luat două bucățele de hârtie, una roșie și una albastră, și le-am uns cu miere. Am pus apoi o albină pe hârtia albastră, dar pe hârtia roșie n'am pus niciuna. Albina a început să vină și să ducă în stup mierea de pe hârtia albastră. De fiecare dată venea și se așeza numai pe hârtia albastră, deși cea roșie se afla alături și era și ea unsă cu miere. Atunci am schimbat hârtiile între ele. Albina a venit, a văzut că în locul hârtiei albastre e una roșie și nu s'a așezat pe ea. S'a rotit puțin, a văzut hârtia albastră și s'a dus de-a-dreptul la ea. Atunci am mutat hârtia albastră ceva mai departe, dar albina tot a găsit-o.

Am făcut exeperiența asta cu diferite hârtii colorate și am văzut că albina sboară întotdeauna pe culoarea pe care a găsit miere. Vasăzică, albinele nu numai că deosebesc culorile, dar țin chiar minte culoarea pe care au găsit mierea ! Și e foarte bine, fiindcă asta le ajută să strângă cât mai multă miere.

Mâine, Grișa și Fedia pleacă într'o tabără de pionieri. Și-au luat rămas bun dela toți băieții și ne-au spus că mâine nu mai vin la prisacă. Fedia a mai spus că-i pare rău că se desparte de albine și că nici nu-i vine să se ducă în tabără. Noi însă i-am spus că albinele o să poată trăi și fără el. Să nu umble cu de-astea !

2 Iulie

Cu cât ne uităm mai mult la albine, cu atât ne mirăm mai mult. Când te uiţi la ele, albinele par la fel ca muştele, dar se pot oare asemăna muştele cu albinele? Ce este o muscă? Muştele sunt nişte proaste fără minte. Bâzâie, bâzâie, se vâră unde nu le fierbe oala, sâcâie oamenii şi răspândesc toate bolile. Pe câtă vreme albinele... — sunt cu totul altfel! Ele fac întotdeauna o treabă folositoare, cu voioşie, fiecare muncind nu numai pentru ea, ci pentru toate celelalte. Şi câte nu fac! Azi, ajungând la prisacă, am văzut ceva curios! Câteva albine se aşezaseră în urdiniş şi dădeau din răsputeri din aripioare. La început am crezut că se lipiseră de scândură şi că nu-şi mai puteau lua sborul, şi le-am alungat. Dar ele s'au aşezat din nou lângă urdiniş şi iarăşi au început să dea din aripioare. Am dat atunci fuga până la Nina Sergheevna şi i-am povestit şi ei cele întâmplate. Nina Sergheevna ne-a explicat:

— Azi e o zi foarte călduroasă şi în stup e înăbuşeală; atunci albinele au hotărît să-şi aerisească încăperea. Dau din aripioare şi introduc astfel aer curat în stup. Asta e sistemul lor de ventilaţie!

Ce ţi-e şi cu albinele astea! Auzi! Să născocească ele până şi un sistem de ventilaţie!

Azi am mai avut o bucurie: mama şi tata au venit la prisacă şi s'au uitat şi ei la albinele noastre.

3 Iulie

Şi azi e foarte cald, iar albinele noastre îşi aerisesc din nou stupul. Şi ce activitate e la adăpătoare! Albinele ies una după alta din stup, sboară spre adăpătoare şi după ce se satură de apă, se întorc numaidecât la stup. Au făcut în aer parcă două lanţuri cu trupurile lor. Unul se întinde dela stup la adăpătoare, altul dela adăpătoare la stup.

Ne uitam la ele și ne tot întrebam de ce, după ce s'au săturat de apă, nu sboară după miere, ci se întorc numai-decât în stup!

Nina Sergheevna ne-a spus atunci să însemnăm cu vopsea albinele care vin la apă și Tolia s'a apucat să le vopsească pe toate, pe măsură ce veneau.

Albinele însemnate sburau în stup, iar din stup ieșeau altele, care sburau spre adăpătoare. Tolia le-a vopsit pe toate pe rând. Deodată, am observat că din stup a ieșit o albină însemnată, care a sburat spre adăpătoare, urmată de încă una și de încă una. Curând, am văzut că la adăpătoare au început să vină numai albine însemnate, așa că Tolia n'a mai avut pe cine să însemne.

— Bine, dar asta e un fel de brigadă de cărat apă! strigă Fedia. Cred că albinele astea nu beau apa, ci o duc cine știe pentru ce în stup!

— Așa e — spuse Nina Sergheevna. Pe vreme de arșiță, o parte din albine cară apă în stup pentru albinele care muncesc înăuntru.

— Dar albinele acelea nu pot sbura singure din stup ca să se adape? am întrebat eu.

Nina Sergheevna ne-a explicat atunci, că la albine există diviziunea muncii. Albinele tinere, care nu au învățat încă să caute flori, muncesc în stup: fac faguri, au grijă de curățenie, aerisesc încăperea și hrănesc puii, pe câtă vreme albinele adulte sboară după miere și cară apă în stup când e prea cald.

— Păcat că nu putem vedea și noi cum lucrează albinele, acolo înăuntru! spuse Jenia.

Nina Sergheevna ne lămuri atunci că există și stupi cu pereți de sticlă, prin care se poate vedea ce fac albinele.

Ne-am hotărît deci, ca atunci când vom avea mai mulți stupi, să ne facem neapărat rost și de unul cu pereți de sticlă.

4 Iulie

Astăzi, Nina Sergheevna ne-a spus:

— In curând au să înflorească teii. Trebue să ne pregătim pentru principala perioadă de colectare a mierei.

— Ce este asta, principala perioadă de colectare a mierei? am întrebat noi.

— Este perioada în care înfloresc multe flori; pe câmp înfloresc trifoiul şi hrişca; mai înfloresc şi salcâmii, arţarli şi răchita. Asta e vremea în care albinele îşi fac cele mai mari rezerve de miere, adică tocmai principala perioadă de colectare a mierii.

— Bine, dar la noi nu există nici trifoi şi nici hrişcă! am spus noi.

— In schimb avem o grămadă de tei. La noi deci se va colecta cel mai mult miere de tei.

Nina Sergheevna ne-a învăţat să facem la stup un etaj, care se numeşte magazin. In el se aşează rame suplimentare, pentru ca albinele să aibă unde depune mierea atunci când o să înceapă marea perioadă de colectare.

Noi l-am făcut, iar Nina Sergheevna ne-a spus să fim atenţi când vor începe să înflorească teii.

Cum au să dea teii în floare, o să putem pune etajul pe stup.

5 Iulie

Teii n'au înflorit încă. Ştiu asta fiindcă m'am urcat dinadins într'un copac, ca să văd dacă nu s'au desfăcut încă florile.

Când m'a văzut Galia, m'a certat:

— De ce te caţeri prin copaci? Dă-te jos imediat!

— Controlez florile! i-am spus eu.

— Pentru asta n'ai nevoie să te cațeri în pomi, că se vede și așa.

Dar eu, totuși, făcusem un control temeinic. Ca nu cumva să scăpăm momentul când înfloresc.

6 Iulie

De mult am băgat eu de seamă că în urdinișul stupului stau mereu două, trei albine.

Altele vin și pleacă, dar acestea stau pe loc și nu se duc nicăieri. Și mă tot întrebam ce-i cu ele.

Azi însă a încercat să pătrundă în stup un bondar. A bâzâit el ce a bâzâit în jurul stupului, căutând vreo gaură ca să intre înăuntru și să mănânce miere, dar n'a găsit nimic și a dat să intre de-a-dreptul prin urdiniș. Atunci, cele trei albine s'au năpustit asupra lui și l-au pus pe fugă.

Degeaba a luat-o bondarul la fugă, că albinele l-au ajuns din urmă și au început să-l înțepe. Bine i-au făcut! Ce căuta la mierea lor, că doar albinele n'o strâng pentru el. Cine nu muncește, nu mănâncă miere, cine muncește mănâncă.

După aceea, mi-am zis că, poate, albinele alea dinadins stau de strajă în urdiniș, ca nu cumva să pătrundă tâlharii în stupul lor. Am întrebat-o și pe Nina Sergheevna, care mi-a spus că așa este.

Care vasăzică, e bun și capul meu la ceva!

Nina Sergheevna ne-a mai spus că albinele își dau și viața când e vorba să-și apere stupul. Dacă este atacat de vreo fiară mare, cum ar fi, de pildă, ursul, toate albinele se năpustesc asupra lui și-l înțeapă. Numai că dacă o albină înțeapă pe cineva, ea nu-și mai poate scoate acul! Și fără ac, albina moare.

Ce curajoase sunt albinele!

7 Iulie

Iată o mare realizare ştiinţifică !

Astăzi, Jenia Semiachin a născocit un procedeu pentru urmărirea vieţii albinelor înăuntrul stupului. A luat o oglinjoară şi a reflectat un mănunchi de raze în urdiniş. Razele reflectate au luminat interiorul stupului şi noi am putut vedea astfel albinele. Partea proastă e că nu putem privi toţi odată, fiindcă urdinişul e mic. Nu ne putem uita în stup decât unul câte unul. Toţi băieţii s'au uitat pe rând. Până să-mi vină şi mie rândul, nu mai puteam de nerăbdare. Inaintea mea era Vitia Almazov. L-am tot rugat să mă lase şi pe mine, dar el nu-mi răspundea decât : „aşteaptă" şi iar „aşteaptă" ! Cred că s'a uitat un ceas încheiat. Pe urmă mi-a zis :

— Na, uită-te !

I-am luat oglinjoara şi am încercat să trimit razele soarelui în stup, dar soarele, între timp, trecuse de cealaltă parte şi razele lui nu se mai reflectau în urdiniş.

— Ce mi-ai dat şi tu oglinda acum, când nu mai e soare ? zic eu.

— Ce, eu sunt de vină că nu mai e soare ?

Poftim de stai de vorbă cu el ! Tare mai e înfipt băiatul ăsta ! Dar nu-i nimic, mâine dimineaţă am să iau oglinda, am să mă duc la prisacă înaintea tuturor şi am să mă postez în faţa stupului. Să se mai roage şi alţii de mine !

Acasă am citit un articol din ziar în care era vorba despre miere. Am aflat cu acest prilej că mierea este o substanţă medicinală. Cine e bolnav de stomac, de inimă, de plămâni, de nervi sau de mai ştiu eu ce n'are decât să mănânce miere, că se vindecă cât te-ai şterge la ochi. Iar dacă cineva are un abces sau un buboi, să-l ungă cu miere şi să-l bandajeze cu o bucată de tifon şi buboiul o să-i treacă imediat.

8 Iulie

Mai mare necazul. Azi m'am dus dinadins la prisacă cu o oglinjoară, dar nu a fost soare. Soarele nu s'a arătat cât a fost ziulica de mare! Nu am noroc şi pace!

Pe urmă, s'a ţinut o adunare a detaşamentului şi fiecare grupă a vorbit despre activitatea ei. Noi am vorbit despre experienţele cu albinele, iar conducătorul grupei a doua, Şura, a vorbit despre activitatea din grădina experimentală. A spus că ei o să aibă o recoltă foarte bună de castraveţi, mult mai bună ca anul trecut. Asta se datoreşte, desigur, faptului că anul trecut nu aveam albine. Anul ăsta, albinele noastre au strâns miere din florile de castraveţi şi au ajutat la polenizare.

9 Iulie

În sfârşit, a ieşit şi soarele! Mi-am pus plasa pe cap şi mănuşile pe mâini, ca să nu mă înţepe albinele, m'am aşezat în faţa stupului şi am început să îndrept cu oglinjoara razele soarelui în urdiniş. Tii, ce viaţă în stupul nostru! Albinele mişunau pe faguri în sus şi'n jos, se vârau nu ştiu de ce în celule şi apoi ieşeau din nou afară. Când a început soarele să ardă, s'au apucat iar să-şi aerisească stupul. Dădeau din aripioare nu numai în urdiniş, ci şi înăuntru. Unele se aşezaseră chiar pe faguri şi băteau din răsputeri din aripioare. Fiecare era ca un mic ventilator. Aş fi vrut grozav să văd şi un pui de albină, dar degeaba m'am uitat în toate părţile, că n'am văzut nicio albină mică.

Seara, i-am spus Ninei Sergheevna că albinele noastre n'au pui.

— Dar cam cum crezi tu că arată puii de albină? m'a întrebat ea.

— Ştiu şi eu? Trebue să fie nişte albine mici, mici de tot — i-am răspuns eu.

Nina Sergheevna râse şi-mi spuse :

— Nu, puii de albină nu sunt aşa. Uite, mâine o să desfacem stupul şi am să vi-i arăt.

Le-am spus tuturor băieţilor să vină mâine, ca să vadă şi ei puii de albină.

10 Iulie

Toată grupa noastră s'a adunat azi dimineaţă la prisacă şi nu după mult timp a venit şi Nina Sergheevna, care a început să ne povestească cum scot albinele pui. Am aflat atunci că albinele fac celulele de ceară nu numai pentru a-şi depozita în ele rezervele de miere, ci şi pentru a scoate înăuntru pui. In fiecare familie de albine există o albină mai mare, care se numeşte matcă şi care nu face altceva decât să depună ouă. Celelalte albine nu pot face ouă. Ele nu fac decât să lucreze şi de aceea se numesc albine lucrătoare. Matca poate depune într'o zi până la două mii de ouă. Le depune în celulele de ceară goale. Fiecare celulă este un fel de cuibuşor în care stă ouşorul.

Nina Sergheevna ne-a spus apoi să deschidem stupul şi să scoatem din el o ramă. Ne-am uitat la faguri şi, la început, ni s'a părut că sunt goi, dar Nina Sergheevna a spus că în ei se află ouă. Ne-am uitat atunci mai bine şi am văzut că pe fundul fiecărei celule era câte un ou mic, mic de tot, cât un bob de mac. Numai că bobul de mac e negru, pe câtă vreme oul era alb.

Noi nu înţelegeam cum de pot ieşi albine din nişte ouă atât de mici, dar Nina Sergheevna ne-a explicat că din ouăle acestea nu ies albine, ci larve, adică nişte viermişori sau nişte omizi mici, care nu au însă picioare. Nina Sergheevna a găsit în faguri celule în care ieşiseră larve din ouă şi ni le-a arătat. Unele erau mici de tot, altele mai mari. Se făcuseră covrig şi stăteau pe fundul celulelor.

— Larvele astea sunt puii albinelor! ne spuse Nina Sergheevna.

Noi am rămas cu gura căscată de uimire. Iar Tolia spuse:

— Ce fel de pui sunt ăştia? Când au să crească, o să iasă din ei nişte viermi sau nişte omizi! Ce-or să facă albinele cu ele?

Nina Sergheevna ne explică mai departe:

— Larva, când creşte, se transformă în nimfă, iar apoi, după câteva zile, din nimfă iese o albină mare, adevărată.

Nina Sergheevna ne-a mai spus că în afară de albine lucrătoare, în celule se scot matce tinere şi trântori. Pentru matcele tinere, albinele fac nişte celule mari şi încăpătoare. Când vine timpul să iasă o matcă tânără, o parte din albine pleacă cu matca bătrână şi atunci se face un roi. Dacă roiul este mutat în altă parte, într'un alt stup, se formează acolo o nouă familie de albine. Trântorii sunt ceva mai mari decât albinele lucrătoare. Albinele lucrătoare sunt femele, iar trântorii sunt masculi. Trântorii nu strâng miere, dar mănâncă în schimb cât patru. Când vine iarna, albinele iau toţi trântorii la goană din stup, ca să nu le mănânce rezervele de miere.

Astăseară m'am gândit iar mult la albine. Pentrucă la început, mi-am zis eu, sunt şi ele un fel de păsări, au şi ele aripi. Şi păsările fac ouă, ca şi albinele. Numai că din ouăle de pasăre ies imediat pui, pe câtă vreme la albine ies mai întâi larve. Vasăzică, albinele nu sunt păsări. Dar ce sunt atunci albinele? M'am gândit eu ce m'am gândit şi mi-am zis că albinele trebue să fie un fel de fluturi. Că şi fluturii au aripi, şi depun ouă, din care ies larve, din larve ies nimfe, din care ies iar fluturi. Asta o ştiu sigur, fiindcă anul trecut a stat la mine într'o ladă o omidă mare şi pufoasă, care într'o bună zi s'a transformat în nimfă. Şi nimfa aceasta, după ce a stat cât a stat, s'a prefăcut într'o bună zi într'un fluture mare şi grozav de frumos. Vasăzică, albinele sunt nişte fluturi mici!

11 Iulie

Azi a fost o zi foarte frumoasă şi însorită. Mă duc de dimineaţă la prisacă şi îl văd pe Tolia că stă lângă stup cu o oglindă în mână şi se uită cu un ochi în urdinişul de sus, râzând pe înfundate.

— De ce râzi ? îl întreb eu.

— Dansează !

— Cine dansează ?

— Albinele !

— Eşti nebun ! zic eu.

— Uită-te şi tu !

Am luat oglinjoara şi m'am uitat şi eu în urdiniş.

Avea dreptate Tolia ! O albină ţopăia încoace şi încolo pe faguri şi se răsucea când într'o parte, când în alta, după care începea să se rotească ca o nebună. Deodată, o altă albină se luă după ea şi începură amândouă să se dea de-a rostogolul. După aia mai intră o albină în horă. Atunci n'am mai putut să mă stăpânesc şi am izbucnit într'un râs cu hohote.

— Uite, așa o țin de azi de dimineață — spuse Tolia. Le urmăresc de mult!

Am îndreptat apoi razele soarelui prin urdinișul de jos și am văzut pe fundul stupului o adevărată horă. O albină alerga în față, iar după ea țopăiau un șir întreg de albine. Prima se sucea în toate părțile, făcea fel de fel de cercuri, iar celelalte se țineau după ea. După ce se roti în loc, prima dansatoare sbură în altă parte și începu din nou să țopăie. Treptat-treptat, i se alăturară și alte albine și s'a încins din nou o horă!

Intre timp, veniseră și ceilalți băieți și le-am arătat și lor cum dansează albinele.

— Ce-o mai fi și asta? se întrebă Vitia. Nu cumva or fi având și ele vreo sărbătoare?

Izbucnirăm cu toții în râs:

— Dar ce, albinele au sărbători?

Am dat fuga la Nina Sergheevna și am întrebat-o de ce dansează albinele. Nina Sergheevna ne-a spus că, ori de câte ori o albină găsește un loc cu multe flori, se întoarce în stup și începe sa danseze. Prin aceasta, înștiințează celelalte albine că trebue să sboare după miere. In timpul dansului, celelalte albine o miros pe prima și după miros află de pe ce fel de flori a strâns ea miere. După aceea, ies din stup și sboară în spre locul de unde vine mirosul acelor flori.

— Albinele dansează foarte des în timpul perioadei principale de strângere a mierei — ne mai spuse Nina Sergheevna. Ia vedeți, nu cumva au înflorit teii?

Noi, fuga la școală! In curte, chiar în fața școlii, sunt niște tei batrâni. Când ne-am uitat în sus, am văzut o mulțime de albine sburând în jurul copacilor și așezându-se pe flori. Am observat atunci că teii înfloriseră. Am dat fuga la prisacă și am pus etajul pe stup. Albinele au dansat în stup până seara. Una s'a lăsat într'atâta furată de dans, încât a ieșit dansând pe scândura de sbor și a mai continuat acolo să danseze; apoi și-a luat sborul după miere.

Seara, m'am dus acasă şi am început să mă gândesc iar la albine. Vasăzică, asta e limba albinelor. Când vor să-şi spue una alteia că trebue să sboare după miere, dansează ! Firește, albinele nu-şi pot spune unde anume trebue să sboare după miere, dar află drumul după miros. Asta înseamnă că ele au un simţ al mirosului bun, mult mai bun decât al nostru, al oamenilor. Şi, desigur, nu e de mirare, fiindcă şi câinii ştiu să-şi găsească drumul după miros. Numai că ei nu ştiu să danseze. E adevărat că pe un câine bun îl poţi învăţa să danseze, dar niciun câine n'o să înţeleagă că dacă un alt câine dansează, înseamnă că trebue să sboare după miere ! Albinele însă pricep bine asta !

După aia m'am gândit şi la flori : de ce au florile miros? Ca să le facă plăcere oamenilor mirosul ? Nu, nu e adevărat ! Ele au miros, ca albinele să le găsească mai repede şi să ajute la polenizare. Plantele au nevoie să poposească pe florile lor cât mai multe albine şi insecte. Şi mai e încă ceva : de ce au florile nectar ? Nu cumva ca să ademenească insectele ? Fiindcă, dacă n'ar fi nectarul, ar mai veni oare albinele pe flori ? Am s'o întreb mâine pe Nina Sergheevna dacă e aşa sau nu...

12 Iulie

Am întrebat-o pe Nina Sergheevna şi dânsa mi-a spus că bănuielile mele au fost întemeiate.

Vai, ce deştept sunt ! Uite la ce descoperire am ajuns cu raţionamentele mele ! Acum am să mă gândesc întotdeauna la fel de fel de lucruri. Oricum, gândurile mele dau rezultate bune !

Azi, în stupul nostru munca este în toi. Albinele bâzâie şi în aer stărue un zumzet neîntrerupt, ca la fabrica aceea de textile, unde ne-a dus Galia acum două luni. Albinele mişună încoace şi încolo. Parcă s'ar grăbi să adune cât mai multă miere cât sunt teii în floare. Pe scândura de

sbor, lângă urdiniș, e mare înghesuială : unele albine ies din stup, grăbite să plece după miere, altele se întorc și vor să intre mai repede în stup, ca să depună ce-au adus. Și ce de albine sunt prin copaci ! Mii și mii ! Au înțesat toți pomii ! Nici nu ne închipuiam noi că avem atâtea albine!

Nina Sergheevna ne-a povestit că, în timpul perioadei principale de strângere a mierei, sunt la un moment dat în stup până la optzeci de mii de albine lucrătoare, iar în unele familii — foarte mari — chiar până la o sută de mii !

Când te gândești ! O sută de mii ! Cam câți oameni locuesc oare într'un oraș mare ! Dar, la urma urmelor, ce este stupul ? Nu este el oare un oraș al albinelor ?

13 Iulie

Munca e în toi ! Albinele gonesc ca niște adevărate escadrile de avioane. Lângă urdiniș aceeași forfotă, iar înăuntrul stupului s'a dansat și azi. Parcă ar fi într'adevăr o sărbătoare ! Poate că și este o sărbătoare pentru albine, sărbătoarea colectării mierei ! Muncesc ele din greu acum, dar o să aibă rezerve pentru toată iarna !

14 Iulie

Grozav ! Despre grupa noastră s'a scris și în ziar ! De dimineață mă duc la prisacă, când deodată îl văd pe Vitia venind în goana mare, cu un ziar în mână.

— Băieți ! ne strigă el. Ia uitați-vă, scrie de noi în ziar.

Ne-am uitat și, într'adevăr, în ziar era fotografia noastră scoasă în fața stupului. Dedesubt era scris cum ne-am făcut noi stupul și cum ne-am apucat de albinărit. Erau tipărite și toate numele noastre. Se mai scria și la ce școală învățăm!

Am dat fuga la chioşc şi am cumpărat mai multe ziare. Fiecare băiat a cumpărat câte unul, ba Pavlic şi cu mine ne-am cumpărat câte două!

După aia, am început să ne întrebăm cine o fi scris despre noi. Iura zice:

— Să ştiţi că Galia. Că ea ne-a fotografiat! O fi trimis la ziar fotografia şi articolul!

Ne-am repezit atunci până la Galia şi am întrebat-o. Într'adevăr, Galia scrisese articolul. I-am mulţumit.

Galia zice:

— De ce să-mi mulţumiţi? Voi aţi făcut stupul, voi aţi muncit, vouă trebue să vă mulţumiţi!

Am dat fuga cu toţii acasă, să arătăm ziarul. Am plecat şi noi, adică eu, Serioja şi Pavlic. Pavlic spuse:

— Noi n'avem de ce să ne mulţumim nouă înşine!

— Da, de ce să ne mulţumim nouă înşine, când am venit pe de-a gata? spuse şi Serioja. Trebue să le mulţumim băieţilor, pentrucă nu s'au întors dela jumătatea drumului!

— Atunci de ce scrie şi despre noi în ziar?

— Uite-aşa! Am nimerit şi noi acolo din întâmplare.

— Atunci de ce să ne mai mândrim?

— Nici n'avem de ce ne mândri! Băieţii da, au de ce, că ei nu s'au întors dela mijlocul drumului!

— Cum vine asta? sări atunci Pavlic. Doar oamenii au să citească şi despre noi în ziar. „Uite, ce băieţi buni"! o să zică ei. Dar suntem noi oare băieţi buni?

— Eu unul mai bine nici nu mai arăt ziarul — spuse Serioja.

— Nici eu — zise Pavlic.

Nu ştiu dacă ei au arătat cuiva ziarul sau nu, dar eu l-am arătat. Şi mamei, şi tatii, şi unchiului Vasia, şi mătuşei Nadia. După aia, m'am dus şi l-am arătat la toţi vecinii şi toţi m'au lăudat. Numai că până la urmă mi-a fost ruşine şi când m'am întors acasă, m'am gândit de ce mi-a fost ruşine şi m'am întrebat ce este conştiinţa şi de ce-i chinueşte pe oameni? De ce când faci un lucru bun, conştiinţa

te lasă în pace, dar când faci un lucru rău, te chinueşte aşa cum te chinueşte ?

După mine, conştiinţa este ca un alt om înăuntrul omului. Numai că omul ăsta dinăuntru este foarte bun şi nu-i place când face cineva un rău. Când fac ceva rău, mă mustră. Fireşte, omul ăsta dinăuntrul omului este numai în închipuirea mea, fiindcă înăuntrul omului nu există niciun fel de om... Ce, un altul mă mustră ? Nu ! Eu singur îmi fac mustrări. Vasăzică, eu sunt conştiinţa mea. Asta e conştiinţa ! Conştiinţa sunt eu ! Şi de ce îmi fac eu acum mustrări ?... Pentrucă m'am lăudat faţă de vecini. Poate că vecinii şi-au închipuit că e cine ştie ce de capul meu, pe câtă vreme eu sunt de fapt un om oarecare. Data viitoare n'am să mă mai duc să mă laud, fiindcă n'am cu ce mă lăuda !

15 Iulie

Faima stupului nostru s'a răspândit în toată şcoala ! Azi au venit la noi băieţi din clasele inferioare, ba chiar şi din clasele superioare şi toţi ne-au întrebat de albine. Noi le-am arătat stupul nostru şi le-am spus cum trebue să te porţi cu albinele şi băieţii ne-au spus că au să vină să înveţe dela noi albinăritul. După aceea, a venit un tovarăş necunoscut :

— Voi sunteţi copiii despre care scrie în ziar ?

— Noi ! i-am răspuns.

— E adevărat că voi creşteţi albine ?

— Adevărat !

Necunoscutul se aşează lângă stup şi se uită multă vreme la albine. Apoi spuse :

— Ia te uită ce minunăţie !

Şi se duse acasă.

Poftim ! Până şi oamenii mari încep să se intereseze de munca noastră. Dar dacă n'ar fi scris în ziar, n'ar fi ştiut nimeni nimic de noi !

16 Iulie

Azi au venit la noi doi băieți dela o altă școală. Au citit în ziar despre grupa noastră și au venit să vadă cum este făcut stupul, ca să facă și ei unul la ei la școală. Apoi a venit din nou tovarășul acela de ieri. Iar a stat o grămadă de vreme lângă stup și a vorbit cu noi. Dar după aia l-a înțepat o albină și a plecat.

17 Iulie

Ce repede ajunge cineva celebru! Azi numai ce vine Gaiia la prisacă și ne spune:

— Măi băieți, ia duceți-vă la școală, că v'a venit o scrisoare.

Am rămas cu gura căscată: cine să ne fi scris nouă? Am dat fuga la școală, am luat scrisoarea și am citit-o. Iat-o! M'am gândit s'o copiez în jurnal ca să rămână ca amintire:

„Dragi copii apicultori! Primiți înflăcăratul nostru salut școlăresc. Vă scriu elevii școlii profesionale de pe lângă un combinat de mobile. Am citit despre voi în ziar și vrem să ne cunoaștem cât mai bine. Munca voastră ne-a plăcut foarte mult și am dori și noi să ne ocupăm cu apicultura. Vă rugăm să ne comunicați care sunt dimensiunile stupului vostru și, dacă este posibil, să ne trimiteți și o schiță. Noi ne specializăm în prelucrarea lemnului și vom deveni tâmplari de mobile. Am și învățat să facem taburete, bănci și mese, iar anul viitor vom începe să lucrăm și noi mobilă cu curburi. Credem că ne vom pricepe să construim stupul cât mai bine și am putea face chiar și pentru alți copii. Comunicați-ne, deasemeni, de unde se pot procura albine. Primiți încăodată salutul nostru înflăcărat și fierbinte. Binevoiți să ne răspundeți și scrieți-ne cât mai curând. Așteptăm cu

nerăbdare răspunsul. Vă felicităm pentru marea voastră realizare şi vă dorim noi şi mari succese în muncă!"

Tocmai în ziua aceea s'a nimerit să avem o adunare a detaşamentului şi Galia a citit scrisoarea la adunare, iar noi ne-am hotărît să scriem cu toţii răspunsul. Am scris totul aşa cum se cuvenea, am desenat chiar şi stupul şi le-am comunicat adresa gospodăriei apicole, ca să ştie şi ei unde să comande albinele.

18 Iulie

Azi ne-a mai venit o scrisoare! E dela un băieţaş mic de tot, dar care, deşi e atât de mic, s'a priceput s'o scrie bine. Nouă ne-a plăcut foarte mult. Am hotărît s'o copiez şi pe ea în jurnalul meu. Iată cuprinsul ei:

„Dragi prieteni pionieri şi şcolari! Am o rugăminte către voi. Vă rog foarte mult să-mi răspundeţi! Dragi prieteni, eu mă ocup de anul trecut cu albinăritul şi mă străduesc să cresc albine într'o cutie, dar oricâtă silinţă mi-am dat, n'am putut să fac nimic. Albinele nu vor să stea la mine şi sboară. Eu le pun în cutie miere şi zahăr, dar ele mănâncă mierea şi sboară. Ieri, în grădină, am prins zece albine, dar azi au şi fugit dela mine. Eu am un vis: să adun cât mai multe albine, pentru ca atunci când mă voi face mare, să-mi pot face un stup sau chiar două, fiindcă sunt hotărît să devin apicultor. Comunicaţi-mi, dragi prieteni, ce faceţi ca să nu plece albinele dela voi, fiindcă eu sunt prea mic şi poate că nu fac ce trebue. Şi mai comunicaţi-mi, dragi prieteni, dacă vă înţeapă albinele voastre. Pe mine mă înţeapă, dar eu rabd, aşa cum rabdă în războiu ostaşii răniţi. La revedere, dragi prieteni. Mitia Romaşchin. Aştept cu nerăbdare răspuns".

Când am citit scrisoarea asta, ne-a venit să râdem, dar după aceea ne-am adus aminte cum ne pusesem şi noi în gând să prindem albinele una câte una, şi atunci n'am mai

râs. I-am scris lui Mitia Romaşchin tot ce ştiam despre albine şi l-am învăţat ce să facă pentru ca albinele să nu mai fugă din stup.

I-am scris o grămadă de vreme şi a ieşit o scrisoare lungă. După aceea, ne-am dus la prisacă.

19 Iulie

Ca să vezi ce întorsătură au luat lucrurile ! In fiecare zi primim câte o scrisoare ! Azi am primit eu personal una. Pe plic scria aşa : „Vestitului apicultor Colia Siniţân". Când am primit-o, au început să-mi tremure mâinile ! Am desfăcut-o la repezeală şi iată ce am citit :

„Drag prieten necunoscut, Colia Siniţân ! O să te miri, poate, că-ţi scrie o fată cu totul necunoscută, pe care n'o cunoşti deloc. Sau poate că nici nu te interesează s'o cunoşti, fiindcă dumneata eşti acum un om celebru, despre care s'a scris şi în ziar ! Eu, desigur, am aflat ca toţi ceilalţi despre dumneata din ziarul în care scrie despre activitatea grupei voastre şi unde eşti fotografiat, împreună cu toată grupa. Noi am citit acest ziar la o adunare şi ne-am hotărît să vă urmăm pilda şi să ne ocupăm cu această interesantă îndeletnicire.

Poate că dumneata ai să zâmbeşti la citirea acestor rânduri, fiindcă sunt unii băieţi care disprefuesc fetele şi-şi închipue că fetele nu pot să facă nimic şi că numai băieţii pot să facă totul. Noi însă ne-am hotărît să dovedim tuturor băieţilor că fetele nu sunt cu nimic mai prejos decât ei şi de aceea vrem şi noi să creştem albine. Poate că multora dintre noi această îndeletnicire le va prinde bine în viaţă şi noi vom învăţa albinăritul la prisaca şcolii, iar când vom creşte mari, vom deveni apicultoare în vreun colhoz.

Am primit însărcinarea din partea întregii grupe să vă scriu o scrisoare şi să vă întreb cum aţi făcut stupul şi cum creşteţi albinele. Eu m'am gândit să-ţi scriu dumitale per-

sonal, fiindcă mi-a plăcut numele dumitale şi fiindcă eşti probabil un băiat bun şi nu ne vei refuza. Acum, la revedere. Cu salutări pioniereşti, pioniera Liusia Abanova."

La început n'am ştiut dacă face să-i răspund, dar toţi băieţii au fost de părere că trebue să-i scriu, iar Galia a spus şi ea să-i scriu neapărat, fiindcă dacă fetele vor să lucreze, trebue să le ajutăm şi va fi urît din partea mea dacă n'am să le răspund.

Atunci m'am dus acasă şi m'am apucat să scriu răspunsul. O oră întreagă m'am străduit cu scrisoarea, fiindcă voiam s'o scriu cât mai bine şi să nu mă fac, cum se zice, de ruşine. Până la urmă am scris totul cum se cuvine. A ieşit o scrisoare foarte frumoasă. Mi-a plăcut şi mie. De altfel, toţi băieţii au fost de părere că nu le e ruşine cu scrisoarea mea.

20 Iulie

Azi au venit iarăşi la noi nişte băieţi. Mai târziu, a venit şi cetăţeanul acela pe care l-a înţepat data trecută o albină.

Ne-a fost frică să nu-l înţepe şi de data asta şi i-am dat o plasă să şi-o pună pe cap. Cetăţeanul şi-a pus plasa pe cap şi când a venit Nina Sergheevna, a început s'o întrebe:

— Spuneţi-mi, mă rog frumos, stupul dumneavoastră e numai pentru studiu sau are şi vreun folos practic?

— E şi pentru studiu, dar va aduce şi folos! îi răspunse Nina Sergheevna.

— Dar, mă rog frumos, ce foloase poate aduce? Se pot oare ţine albine în oraş?

— De ce nu? In oraş sunt foarte multe plante melifere. In parcuri, în grădini, pe bulevarde, şi chiar pe străzi şi în curţi cresc diferite plante melifere ca: arţarul, teiul, salcâmul, răchita, mălinul şi multe altele. In afară de acestea, albinele sboară după miere foarte departe. Ele pot să iasă din oraş şi să strângă miere pe ogoarele din împrejurimi.

Inainte se credea că se pot creşte albine numai la ţară. Acum însă, există şi în oraşe mari ca Moscova apicultori.

— Dacă-i aşa cum spuneţi dumneavoastră, am să încep şi eu să cresc albine — spuse cetăţeanul. Din nefericire însă, n'am unde pune stupii !

— Cum, n'aveţi unde ? îl întrebă Nina Sergheevna. Oriunde şi oricând se poate găsi un loc potrivit. Dacă nu-i puteţi pune în curte, puneţi-i pe balcon sau în pod, sau, pur şi simplu, în magazie !

— Da ? Ei, dacă-i aşa, desigur... Nu ştiam că se pot pune stupi pe balcon. Ia te uită ! Ce departe a mai ajuns ştiinţa !

Cetăţeanul, după ce mulţumi frumos Ninei Sergheevna, spuse că o să mai vină pe la noi, să înveţe, şi plecă cu plasa noastră pe cap. A trebuit să alergăm după el şi să-i aducem aminte să ne-o dea înapoi.

21 Iulie

Azi e foarte cald şi nu ştiu de ce, albinele au lucrat prost. Au ieşit de-a-valma din urdiniş şi s'au atârnat ca un ciorchine pe scândura de sbor. Stupului nostru parcă-i crescuse o barbă din albine ! „Barba" asta a stat ce-a stat atârnată, apoi albinele au intrat înapoi în stup şi „barba" a dispărut. Dar după aia, au ieşit din nou şi iar s'au făcut „barbă". Până la urmă s'au ascuns în stup şi au stat acolo până seara !

22 Iulie

Serioja, Pavlic şi cu mine ne-am dus la prisacă de dimineaţă şi am văzut că albinele noastre au început iar să iasă de-a-valma din urdiniş. Am crezut că vor iarăşi să facă „barbă", dar când colo au sburat grămadă sus şi au început să se rotească în jurul stupului. Bâzâiau ca nişte motoare

şi în urma lor au ieşit şi alte albine. Incepuseră să fugă toate din stup ! Noi ne-am speriat şi ne-am ascuns după un copac, iar albinele au început să sboare ca un nour prin grădină şi zumzăiau aşa de tare, încât sunt sigur că zumzetul lor se auzea dela un kilometru !

— Ce-i cu ele, au turbat ? întrebă Pavlic.

— Ba nu, fraţilor ! Roiesc ! strigă Serioja.

— Aşa e ! Unde să punem roiul ?

— Să aducem o găleată, am fost eu de părere.

— Daţi o fugă până acasă şi eu în vremea asta am să le pândesc să văd unde se aşează ! zise Pavlic.

Serioja şi cu mine am sbughit-o pe poartă şi am luat-o la goană pe stradă, de ne sfârâiau călcâiele. Cum am ajuns acasă, am început să caut o găleată, dar n'am găsit şi am luat în locul ei o cutie mare de carton, dela aparatul de radio. Mă reped înapoi cu cutia, când colo, lângă stup, nimeni ! L-am văzut numai pe Serioja, care alerga ca un apucat prin grădină, cu o găleată în mână.

— Dar Pavlic unde-i ? întreb eu.

— Nu ştiu. L-am căutat peste tot. Nu-i nicăieri.

— Dar roiul unde este ?

— Nu-i nici roiul !

Ne-am oprit şi ne-am uitat în jurul nostru. In clipa aceea, Pavlic scoase capul de după gard şi spuse :

— Ce staţi acolo ca proştii ? Veniţi mai repede încoace !

Am sărit la iuţeală gardul în curtea vecină, dar Serioja s'a împiedicat şi a scăpat găleata, care s'a rostogolit la pământ.

— Mai încet, mă, că sperii roiul ! şopti Pavlic.

— Unde-i roiul ?

— Uite-l, nu-l vezi ?

Abia atunci l-am văzut şi noi. Se atârnase, ca un ciorchine, de creanga unui pom. Toate albinele se făcuseră ghem. Numai două-trei sburau împrejur, ca şi cum nu-şi puteau găsi şi ele loc în grămadă.

— Hai, daţi mai repede găleata ! zise Pavlic.

— N'ar fi mai bine să le strângem în cutie ? mi-am dat eu cu părerea. Că e mai mare decât găleata...

— Bine, dă-o încoace !

Am pus cu băgare de seamă cutia sub albine, Pavlic scutură cu putere creanga şi roiul se prăvăli numaidecât în cutie, pe care am pus imediat capacul.

— S'a făcut ! zic eu. Acum nu mai sboară nicăieri !

Am sărit gardul înapoi în prisacă, unde se adunaseră între timp şi ceilalţi băieţi.

— Veniţi mai repede să vedeţi ! am strigat eu. Avem un roi !

— Unde-i ?

— Uite-l aici, în cutie !

— De unde l-aţi luat ?

— A ieşit din stupul nostru !

Băieţii se uitară în cutie şi rămaseseră cu gura căscată :

— Mare minune ! Vasăzică, o să avem o nouă familie de albine ! Trebue să facem îndată un alt stup.

Am adus sculele şi ne-am apucat să facem la repezeală un nou stup. Când a venit Nina Sergheevna, i-am arătat şi ei roiul din cutie, dar Nina Sergheevna, după ce s'a uitat la el, ne-a spus :

— Roiul ăsta n'a ieşit la timp.

— De ce ?

— Fiindcă acum este tocmai marea perioadă de strân gere a mierei şi albinele, când roiesc, muncesc mai prost şi adună puţină miere...

— Nu-i nimic ! i-am zis noi. N'avem nevoie de miere multă. Mai bine să fie mai multe albine.

Până seara, am făcut stupul, am pus în el câteva rame cu ceară şi am mutat în el, din stupul vechi, o ramă cu larve şi o ramă cu miere, pentru ca noua familie de albine să aibă dela început o gospodărie. Apoi am scuturat tot roiul de-a-dreptul în stup, pe rame, l-am acoperit cu capacul şi ne-am dus acasă.

Serioja, Pavlic şi cu mine suntem foarte mulţumiţi fiindcă nu-i aşa, dacă nu eram noi, roiul ar fi sburat cine ştie unde ! Vasăzică, am fost şi noi de folos cu ceva !

23 Iulie

Ieri, Nina Sergheevna ne-a spus că ar trebui să supraveghem cu atenţie noua familie de albine, fiindcă uneori roiul nu se obişnueşte cu noul stup şi sboară ca să-şi găsească altă locuinţă. Azi am venit dinadins mai devreme, ne-am apucat să supraveghem stupul şi am văzut cum a ieşit prima albină din noul stup. Cum a ieşit, s'a întors cu capul spre urdiniş, căutând parcă să ţină minte de unde a ieşit, apoi a început să se rotească, ca şi cum ar fi vrut să ţină minte şi locul unde se află stupul. După aia, a sburat. Apoi au început să iasă şi alte albine. Toate se roteau întâi pe lângă stup şi numai după aceea îşi luau sborul. Am fost foarte îngrijoraţi şi ne tot întrebam dacă albinele vor mai găsi drumul înapoi spre noua lor casă, sau vor sbura, din obişnuinţă, la vechiul stup, dar după câteva ceasuri, au început să se întoarcă şi ne-am bucurat mult. Asta înseamnă că albinelor noastre le plăcuse noua locuinţă !

24 Iulie

De dimineaţă ne-am dus iar la prisacă şi am admirat îndelung albinele. Munca clocoteşte în amândoi stupii, dar în stupul cel nou albinele lucrează mai activ. Nicio albină nu-şi pierde vremea degeaba, ci, cum iese din urdiniş, îşi deschide aripioarele şi sboară repede după mierc

Nina Sergheevna a spus că într'un stup nou roiul dă întotdeauna dovadă de cea mai mare activitate, fiindcă albinele trebue să-şi aşeze cuibul şi să strângă cât mai multă miere pentru la iarnă.

25 Iulie

Azi bate vântul şi cerul e acoperit. Soarele ba apare, ba se ascunde în nori. Din când în când, picură. Albinele din stupul cel vechi stau acasă. Nu vor să se ducă nicăieri. In schimb, în stupul cel nou munca nu mai conteneşte! Cum iese puţin soarele, albinele pornesc după miere. Bravo lor! Las' să-şi dea silinţa.

Fedia şi Grişa s'au întors din tabără. Ce repede a trecut timpul! Să-i fi văzut ce ochi au făcut când au aflat că avem doi stupi! La început, au crezut că noi mai comandaserăm o familie de albine, dar le-am spus că albinele noastre au roit. După aceea le-am arătat ziarul cu fotografia şi scrisorile dela copii şi ei s'au bucurat foarte mult. Grişa a spus:

— Merge bine treaba! Şi noi care habar n'aveam ce se întâmplă pe aici!

26 Iulie

S'a făcut urît de tot. A plouat aproape toată ziua. Amândouă familiile de albine au stat în stupi şi n'au sburat deloc după miere şi noi ne-am plictisit fără albine. Galia ne-a spus că mergem azi cu tot detaşamentul la cinematograf; după masă ne-a luat bilete la toţi şi ne-am dus să vedem un film.

27 Iulie

Iată că s'a terminat şi principala perioadă de strângere a mierei! Teii şi-au scuturat floarea şi de acum înainte albinele noastre vor trebui să caute alte flori, cine ştie unde. Din cauza asta n'au să mai poată strânge prea multă miere. Nouă ne era teamă ca nu cumva noua familie de albine să rămână fără miere peste iarnă, dar Nina Sergheevna ne-a

spus că o să-i putem da miere din stupul cel vechi. Am controlat rezervele şi am constatat că o să ajungă mierea pentru amândouă familiile.

— Numai că din cauza asta n'o să puteţi mânca anul acesta din mierea voastră ! ne spuse Nina Sergheevna.

— Nici nu vrem ! i-am răspuns noi. Mai bine să rămână pentru albine, că doar ele au muncit pentru ea. Asta înseamnă că mierea e a lor, nu-i aşa ?

— Foarte bine ! spuse Nina Sergheevna. In schimb, albinele vor avea destulă rezervă pentru la iarnă şi vor ierna bine. Iar în anul următor vor strânge atâta miere, încât o să vă rămână şi vouă.

— Atunci, la anul o să gustăm şi noi din miere — se bucură Pavlic.

— Dar unde au să ierneze albinele noastre ? Cred că trebue să le facem o instalaţie pentru iernat ! spuse Iura.

— Un stup, două pot ierna şi într'o pivniţă bună şi uscată sau într'un bordei — ne spuse Nina Sergheevna. Albinele se simt bine iarna sub pământ.

Ne-am hotărît ca, începând de mâine, să ne apucăm de lucru şi să facem un bordei, ca să aibă albinele noastre unde sta la iarnă.

28 Iulie

Azi dimineaţă ne-am strâns la prisacă şi am început cu toţii să facem bordeiul. Ne-am hotărît să săpăm întâi o groapă în livadă şi s'o acoperim cu scânduri, pe care să punem un strat de pământ, ca să nu pătrundă frigul înăuntru. Am adus casmale şi ne-am apucat să săpăm groapa.

Pământul era însă tare şi am muncit până seara. In schimb, am făcut o groapă bună. Lui Iura i-a venit atunci o idee : să aprindă un foc în ea, ca să se usuce bine pereţii şi să nu fie umezeală în bordeiul de iernat. Zis şi făcut. Am adunat vreascuri şi am aprins un foc mare, iar băieţii s'au

risipit prin livadă, după crengi uscate, pe care le-au aruncat în foc. Când s'a întunecat, s'a stins şi focul ; ne-am băgat atunci în groapă şi am strâns toată cenuşa. După aceea, ne-am aşezat pe fundul ei şi am început să visăm. Sus, deasupra noastră, cerul era negru şi plin de stele sclipitoare. Vântul foşnea printre ramurile copacilor, iar la noi în groapă era cald şi bine.

— Mie o să-mi fie dor de albine la iarnă ! spuse Grişa. M'am obişnuit cu ele şi-mi sunt dragi, fiindcă sunt muncitoare, mici şi bune...

— Şi mie o să-mi fie dor de ele la iarnă ! şopti Fedia.

— Până la iarnă mai e ! răspunse Tolia. De altfel, la iarnă o să fim iar la şcoală şi n'o să mai avem timp să ne plictisim.

— A avut dreptate bătrânul apicultor. Ţii minte ce ne-a spus : „Cine începe să se ocupe de albinărit, nu se mai lasă niciodată de îndeletnicirea aceasta", îşi aduse aminte Pavlic. Uite eu, de pildă. M'am hotărît ca atunci când o să fiu mare, să mă fac neapărat apicultor la o prisacă colhoznică ; o să

am atunci în grijă mulţi stupi ! Cel puţin o sută, două ! Cu siguranţă c'o să am două sute !

— Bine de tine ! îi răspunse Fedia. Dar eu ce să fac ? Că eu hotărîsem să mă fac inginer, să construesc poduri, tunele, canaluri...

— Ei şi ce ? zic eu. Poţi să fii inginer şi să ai acasă şi stupi ! Ce, n'au să te lase albinele să-ţi vezi de inginerie ?

— Ba da, au să-l lase ! spuse şi Vitia. Uite, de pildă, eu. Am să fiu şi pictor, şi apicultor. Ce, omul nu poate să aibă două specialităţi deodată ?

— De pictor e bine ! Dar ce-o să mă fac eu — se văită Jenia — că vreau să fiu aviator ?

— Să fii sănătos — zic eu — că doar n'ai să sbori toată ziulica cu avionul. Ai să sbori ce ai să sbori, şi când o să te întorci acasă, o să te mai uiţi la albinele tale şi după aia iar ai să sbori unde trebue...

— Dar dacă o să trebuiască să sbor undeva pe câteva zile ?

— O să stea şi albinele câteva zile fără tine. Că de mâncare îşi poartă ele de grijă şi singure ! N'au nevoie de dădacă !

— Aviatorul o mai scoate el la capăt într'un fel — spuse Iura — dar eu vreau să fiu marinar sau căpitan de vapor, şi vaporul când o pleca într'o cursă lungă, nu se mai întoarce un an întreg !

— Atunci o să-ţi pui un stup pe punte ! l-am sfătuit eu pe Iura. Pune-l pe punte şi lasă-l să stea acolo. Cât ai să pluteşti pe mare sau pe ocean, n'ai decât să astupi urdinişul ca să nu se piardă albinele, iar când o să tragi la mal, dă-le drumul, ca să se sature de mâncare pe ţărm — şi o să le fie bine.

Am stat noi aşa de vorbă şi le-am dovedit tuturora că oricine se poate ocupa cu albinăritul : şi un aviator, şi un şofer, şi un mecanic de locomotivă, şi un miner... După aia, m'am dus acasă şi am început să mă gândesc la mine şi la ce-o să fac eu când am să fiu mare. Eu m'am hotărît de mult

să lucrez în Arctica. Dar albinele pot oare trăi în Arctica? Pentrucă acolo nu sunt nici flori şi nici pomi. Numai sloiuri de ghiaţă şi urşi albi! Pe urmă, mi-am făcut socoteala că până am să mă fac eu mare, oamenii au să planteze în Arctica şi flori şi pomi, şi că, deci, o să pot creşte şi acolo albine. Şi dacă până atunci n'au să se planteze, am să le plantez eu, iar până vor creşte florile, am să-mi hrănesc albinele cu sirop de zahăr.

Am să cresc neapărat albine în Arctica!

29 Iulie

Tocmai ne gândeam că n'o să mai primim scrisori, când, iată că azi ne-am mai pomenit cu una. Ne adunasem cu toţii azi dimineaţă la prisacă. Numai Iura Cuscov lipsea. Deodată îl vedem că vine în fugă, fluturând un plic în mână. Trecuse pe la şcoală şi primise el scrisoarea. Am desfăcut-o la repezeală şi ne-am apucat s'o citim. Iată ce scria în ea:

„Dragi prieteni pionieri şi şcolari! Vă scriu pionierii din colhozul „Drumul lui Lenin". Am citit despre voi în ziar şi ne-am hotărît să vă scriem şi noi o scrisoare. Dragi copii, ne simţim foarte ruşinaţi, pentrucă noi, care suntem pionieri într'un colhoz, nu am organizat încă o prisacă pe lângă şcoală, pe câtă vreme voi, care staţi la oraş, v'aţi şi apucat de munca asta şi aveţi un stup! Dragi prieteni, noi ne vom îndrepta greşala. Ne-am şi înţeles cu colhozul, care ne va da pentru prisaca şcolii doi stupi cu albine. Aşa dar, o să avem şi noi o prisacă. Dar să nu vă închipuiţi, dragi prieteni, că noi am stat tot timpul cu braţele încrucişate şi că n'am făcut nimic!

Colhozul nostru este aşezat departe, în stepă, şi natura la noi e aspră: iarna sunt geruri grele, viscoleşte şi se strâng troiene de zăpadă atât de mari, încât şi la şcoală trebue să ne ducem cu schiurile, iar vara bat vânturi atât de puternice şi de uscate, încât se usucă totul şi pământul crapă

de căldură. Ca să învingă seceta, colhoznicii noştri plantează păduri şi ne-am hotărît şi noi să-i ajutăm în munca asta. Am şi adunat şase saci de ghindă pentru sădit stejari. Noi luptăm şi împotriva vătămătoarelor agricole — a ţistarilor. Anul acesta, detaşamentul nostru de pionieri a nimicit o mie cinci sute de ţistari, salvând astfel cincisprezece tone de grâne dela distrugere, deoarece fiecare ţistar mănâncă într'o vară până la zece kilograme de grăunţe. Deasemeni am mai luat în grijă viţeii colhozului. Fiecare pionier are câte doi viţei cărora le poartă de grijă. Urmărim creşterea şi desvoltarea animalelor pe care le îngrijim. Pe lângă şcoală avem şi o livadă, precum şi o grădină experimentală, unde muncim cu toţii, luptând pentru o recoltă mare.

Dragi copii, noi ştim că şi voi, cei dela oraş, munciţi — plantaţi flori şi pomi, amenajaţi grădini şi parcuri. Acum vedem că v'aţi apucat chiar şi de albine, şi asta e foarte bine, dragi prieteni! Să muncim cât mai bine cu toţii, voi acolo, noi aici, pentru ca patria noastră dragă să înflorească şi să se acopere cu verdeaţă şi cu livezi, pentru ca să fie multe şi de toate şi ca poporul nostru să trăiască bine, aşa cum ne învaţă partidul şi conducătorul nostru, scumpul şi iubitul nostru învăţător, tovarăşul Stalin!

Cu aceasta încheiem scrisoarea. La revedere, dragi prieteni! La luptă, pentru cauza lui Lenin şi Stalin, fiţi gata!"

Am ascultat până la capăt ce scria în scrisoare şi pe urmă am răspuns cu toţii într'un singur glas:

— Gata oricând!

După aceea, m'am dus acasă şi am început să mă gândesc la scrisoarea pe care o primisem. M'am gândit mult, mult de tot şi mi-am dat seama că noi, copiii dela oraş, am făcut încă prea puţin şi că va trebui să muncim foarte mult pentru a ne putea asemui cu pionierii din colhoz. Mie mi-a plăcut foarte mult scrisoarea lor şi m'am hotărît s'o copiez şi pe ea în jurnalul meu, ca amintire. Numai că eu am scris, am scris mereu, am scris tot ce scrie aici, şi de-abia acum

am băgat de seamă că am isprăvit caietul şi că nu mai am unde scrie !

Nu-i nimic ! Intr'o zi am să-mi cumpăr încă un caiet gros şi am să mă apuc din nou de scris. Iar acum închei.

Scris de mine, pionierul Colia Siniţân

VITIA MALEEV LA ȘCOALĂ ȘI ACASĂ

Capitolul I

Când te gândeşti ce repede trece timpul! Nici nu ştiu când a trecut vacanţa, şi uite, a venit iar ziua să mă duc la şcoală! Cât a fost vara de lungă, n'am făcut decât să alerg pe străzi şi să joc fotbal. De cărţi, am şi uitat! La drept vorbind, am mai citit eu din când în când câte ceva, dar nu cărţi de şcoală, ci tot felul de poveşti şi de istorioare. Pe cartea de limba rusă sau pe aritmetică, nici n'am pus mâna! La limba rusă ştiam bine şi aşa, dar aritmetica nu-mi place. Nici nu ştiu dacă există pe lume ceva mai îngrozitor decât să rezolvi probleme la aritmetică. A vrut Olga Nicolaevna să-mi dea o lucrare la aritmetică pentru vacanţă, dar pe urmă i s'a făcut milă de mine şi m'a trecut în clasa a patra şi fără lucrare.

— Nu vreau să-ţi stric vacanţa — mi-a spus ea. Uite, am să te trec, dar să-mi făgăduieşti că ai să înveţi singur în timpul verii!

Eu, bineînţeles, i-am făgăduit, dar cum s'a terminat anul şcolar, am uitat şi ce mai ştiam; şi poate că nu mi-aş

mai fi adus aminte de aritmetică, dacă n'ar fi venit vremea să înceapă iar şcoala. Mi-a fost ruşine că nu m'am ţinut de cuvânt, dar era prea târziu!

Gata şi vacanţa! Intr'o bună dimineaţă — asta s'a întâmplat la 1 Septembrie — m'am sculat mai devreme, mi-am pus cărţile în ghiozdan şi am pornit spre şcoală. In ziua aceea pe stradă domnea — cum se spune — o mare animaţie.

Toţi băieţii şi toate fetele, şi mari şi mici, dăduseră năvală, ca la comandă, pe stradă şi se îndreptau spre şcoală. Mergeau câte unul, câte doi, ba chiar şi în grupuri. Unii agale, ca mine, de pildă, alţii zoriţi, de parcă ar fi alergat să vadă un foc. Cei mai mici duceau flori în braţe, ca să-şi împodobească clasa. Fetele vorbeau tare, câţiva băieţi ţipau şi râdeau, şi toată lumea era veselă. Şi eu eram vesel. Mă bucuram că am să-mi văd din nou detaşamentul de pionieri, pe toţi pionierii din clasa noastră şi pe Volodia, instructorul de anul trecut. Mă simţeam ca un călător plecat de multă vreme într'o călătorie lungă şi care acum, în drum spre casă, se bucură că are să-şi revadă meleagurile sale şi chipuri cunoscute, de rude şi prieteni.

Dar, la drept vorbind, prea vesel nu eram. Ştiam că pe Fedia Râbchin, cel mai bun prieten al meu, cel cu care stătusem în bancă anul trecut, n'am să-l mai văd. Plecase de curând cu părinţii lui din oraşul nostru. Cine ştie dacă ne vom mai întâlni vreodată! Mă simţeam prost şi pentrucă nu ştiam ce am să-i răspund Olgăi Nicolaevna când mă va întreba dacă am învăţat sau nu la aritmetică în timpul verii. Of, şi aritmetica asta! Uite, din cauza ei, gata, m'am întristat! Şi cât mă bucuram că începe iar şcoala! Mi-era aşa dor de ea!

Pe cer, soarele strălucea ca vara; un vânt răcoros de toamnă smulgea de pe copaci frunzele îngălbenite, care cădeau, rotindu-se încet în văzduh. Vântul le gonea apoi

pe trotoare atât de repede, încât ai fi zis că şi frunzuliţele se grăbesc să ajungă mai repede undeva.

Încă de departe am văzut deasupra intrării şcolii o placardă uriaşă roşie, împodobită cu ghirlande de flori, pe care scria, cu litere mari albe: „Bine aţi venit!" Mi-am adus aminte că şi anul trecut, în prima zi de şcoală, şi acum doi ani, şi când, mic de tot, păşisem pentru prima oară pragul şcolii, atârna acolo una la fel. Mi-am amintit atunci de toţi anii trecuţi. Mi-am adus aminte de felul în care învăţam în clasa întâi şi de dorinţa noastră de a creşte mai repede ca să ajungem pionieri. Mi-am mai adus aminte de prima adunare, când am fost primiţi în rândurile pionierilor, de angajamentul nostru solemn şi de Asia Gheorghievna, instructoarea superioară de pionieri, care ne-a legat la gât cravatele roşii, făcând din noi, în sfârşit, adevăraţi pionieri leniniști!

Mi-am adus aminte de toate acestea şi am simţit o bucurie de parcă mi se întâmplase ceva foarte, foarte bun! Am simţit că fără să vreau grăbesc paşii, şi de-abia m'am putut stăpâni să n'o iau la goană. Frumos mi-ar fi stat! Doar nu mai sunt un băieţel oarecare, din clasa întâi, ci, vezi bine, elev în clasa a patra!

Curtea şcolii gemea de copii. Băieţii se adunaseră grupuri, grupuri, pe clase. Pe colegii mei de anul trecut i-am găsit repede. Când m'au văzut, băieţii s'au repezit cu strigăte de bucurie în întâmpinarea mea şi au început să mă bată pe umeri şi pe spate. Nici nu visam c'au să se bucure atât de sosirea mea!

— Dar Fedia Râbchin unde e? întrebă deodată Grişa Vasiliev.

— Adevărat! Unde e Fedia? strigară băieţii. Că doar eraţi nedespărţiţi. Unde l-ai pierdut?

— Fedia nu mai vine! le-am răspuns eu. Nu mai învaţă la noi.

— De ce?

— A plecat din oraşul nostru, cu părinţii lui.

— Cum așa?

— Foarte simplu!

— Fugi de-aici, că minți! făcu Alic Sorochin.

— Ei, na! Că altă treabă n'am!

Băieții se uitau lung la mine și zâmbeau neîncrezători.

— Băieți, lipsește și Vania Pahomov! strigă Leonia Astafiev.

— Și Serioja Bucatin! exclamară ceilalți băieți.

— Or fi plecat și ei, și noi nu știm nimic! spuse Tolia Diojchin.

Dar tocmai atunci, ca un răspuns parcă, se deschise portița și cine credeți că se apropie de noi? Vania Pahomov!

— Ura! strigarăm cu toții și ne repezirăm grămadă în întâmpinarea lui.

— Lăsați-mă! țipă Vania, încercând să scape de noi. Ce, n'ați mai văzut oameni?

Dar fiecare voia să-i tragă una peste umăr sau pe spate. Eu, însă, din greșală, l-am nimerit la ceafă!

— Aha, săriți la bătaie! strigă supărat Vania, străduindu-se din răsputeri să scape din mâinile noastre.

Dar nu era chip!

Și nu știu, zău, cum s'ar fi terminat toată istoria asta, dacă nu apărea Serioja Bucatin. Când am dat cu ochii de el, l-am lăsat pe Vania în voia soartei și am tăbărît cu toții pe Bucatin.

— Ei, băieți, acum ne-am adunat cu toții! a spus Jenia Comarov.

— Dar ce, de Fedia Râbchin ați uitat? făcu Igor Gnaciov.

— Păi, dacă a plecat!

— Poate că nu-i adevărat. Ce-ar fi s'o întrebăm pe Olga Nicolaevna?

— Cum vreți! Treaba voastră! Dacă voi credeți că eu mint... am răspuns eu supărat.

Atunci, băieţii se liniştiră şi începură să povestească cum şi unde şi-a petrecut fiecare vara. Unii fuseseră în taberele de pionieri, alţii cu părinţii, la ţară. Crescuseră cu toţii şi erau arşi de soare. Dar cel mai negru dintre noi era Gleb Scameichin. Parcă i se pârlise faţa la foc! Numai sprâncenele blonde îi mai luminau chipul!

— Unde te-ai înnegrit în halul ăsta? îl întrebă Tolia Diojchin. Te pomeneşti c'ai stat toată vara în tabăra de pionieri!

— Nu! Am fost eu şi în tabără, la început, dar pe urmă m'am dus în Crimeea.

— Cum ai nimerit acolo?

— Foarte simplu! Uzina l-a trimis pe tata la o casă de odihnă, şi tata ne-a luat şi pe noi, pe mine şi pe mama.

— Vasăzică, ai fost în Crimeea?...

— Fost!

— Şi ai văzut şi marea?...

— Am văzut şi marea. Am văzut tot!

Băieţii făcuseră cerc în jurul lui Gleb şi se uitau la el ca la cine ştie ce minunăţie.

— Ei hai, povesteşte-ne şi nouă cum arată marea! De ce taci? spuse Serioja Bucatin.

— Păi... marea e mare! începu Gleb Scameichin. E atât de mare, că dacă stai pe un ţărm, nici nu vezi ţărmul celălalt. De o parte e ţărm, iar de cealaltă parte nu-i nimic! Numai apă! Atâta apă, băieţi! Apă şi iar apă, cât vezi cu ochii. Şi un soare, de mi-a luat toată pielea de pe mine!

— Minţi!

— Pe cuvântul meu! La început o cam băgasem pe mânecă, dar pe urmă am văzut că sub pielea aceea mai aveam una! Ei, şi acum umblu cu pielea cea nouă!

— Ia lasă pielea şi vorbeşte-ne mai bine despre mare!

— Bine... Ce să vă spun, e uriaşă! Şi are atâta apă!... E, ca să zic aşa, o mare de apă!

Nu se ştie ce ne-ar mai fi povestit Gleb Scameichin

despre mare, dacă între timp nu s'ar fi apropiat de noi Volodia.

Să fi auzit cu ce strigăte l-au întâmpinat băieţii! Ne-am îngrămădit cu toţii în jurul lui, care mai de care mai dornic să-i povestească ce făcuse în timpul verii. Il întrebarăm cu toţii dacă tot el va fi şi anul ăsta instructorul nostru sau dacă o să vină altcineva.

— Da' de unde, băieţi! Mă'ndur eu să vă las altuia? O să lucrăm împreună, ca şi anul trecut. Numai dacă nu v'aţi plictisit cumva de mine, că atunci se schimbă povestea! răspunse Volodia râzând.

— Să ne plictisim de dumneata?!... strigarăm noi într'un singur glas. De dumneata n'o să ne plictisim niciodată! Ne simţim întotdeauna bine cu dumneata!

Volodia ne-a istorisit apoi despre călătoria lui din timpul verii, pe care o făcuse împreună cu alţi tovarăşi, comsomolişti, cu o barcă de cauciuc pe apele unui râu. Apoi, după ce ne-a spus că o să ne mai vedem, a plecat la colegii lui. Ii era şi lui dor de prietenii lui...

Ne-a părut rău că a plecat şi ne-ar fi părut poate şi mai rău dacă tocmai în clipa aceea nu s'ar fi apropiat Olga Nicolaevna. Nu vă mai spun ce bucurie a fost pe noi!

— Bună ziua, Olga Nicolaevna! am strigat noi în cor.

— Bună ziua, băieţi, bună ziua! ne-a răspuns ea zâmbind. Ei, ia să auzim! Cum a fost? Aţi petrecut bine în timpul verii?

— Bine, Olga Nicolaevna!

— V'aţi odihnit?

— Da...

— Dar nu vi s'a urît de atâta odihnă?

— Ba ni s'a urît, Olga Nicolaevna! Ne e dor de învăţătură!

— Foarte bine!

— Eu, Olga Nicolaevna, de atâta odihnă, drept să vă

spun, am obosit! Încă puţin, şi aş fi rămas sleit de puteri! făcu Alic Sorochin.

— După câte văd, Alic, tu nu te-ai schimbat de loc! Tot mucalit ai rămas!

— Da, Olga Nicolaevna, atât numai că am mai crescut puţin...

— De crescut, ce e drept, ai crescut bine — zise Olga Nicolaevna râzând.

— Numai mintea nu i-a crescut! adăugă Iura Casatchin, şi toată clasa pufni în râs.

— Olga Nicolaevna, ştiţi, Fedia Râbchin nu mai învaţă la noi! spuse Dima Balachirev.

— Ştiu. A plecat cu părinţii lui la Moscova.

— Olga Nicolaevna, Gleb Scameichin a fost în Crimeea şi a văzut marea!

— Bravo! Când o să avem o compunere, Gleb o să ne scrie ceva despre mare.

— S'a luat toată pielea de pe el!

— De pe cine?

— De pe Glebca.

— Serios?... Ei, dar despre toate acestea vorbim noi mai târziu. Hai, copii, aliniaţi-vă, că trebue să intrăm în clasă!

La îndemnul Olgăi Nicolaevna şi urmând pilda celorlalţi băieţi, ne-am aliniat frumos.

N'a trecut mult şi în pragul şcolii a apărut directorul, Igor Alexandrovici, care ne-a felicitat cu prilejul începerii noului an şcolar şi ne-a urat tuturor succes la învăţătură. Apoi, fiecare diriginte şi-a luat elevii şi i-a dus în clasă. Întâi au intrat cei mici, din clasa întâi; apoi cei dintr'a doua, a treia şi în sfârşit noi, iar după noi, băieţii mai mari.

După ce ne-a dus şi pe noi în clasă, ne-am gândit că ar fi bine să ne aşezăm la fel cum am stat anul trecut. Toate bune, numai că eu m'am pomenit singur în bancă!

Tuturora ni s'a părut clasa mai mică, mult mai mică decât cea de anul trecut!

— Ba nu, copii, e la fel. E tot atât de lată şi tot atât de lungă, ne lămuri Olga Nicolaevna. Altceva s'a întâmplat: în timpul verii aţi crescut şi de aceea fiecăruia i se pare acum clasa mai mică.

Olga Nicolaevna avea dreptate! Cum a sunat de recreaţie, m'am dus dinadins în clasa a treia. Era la fel, dar ştiţi, la fel ca a patra!

La prima oră, Olga Nicolaevna ne-a spus că în clasa a patra o să avem mult mai mult de învăţat. In afara materiilor de anul trecut, limba rusă, aritmetica şi ce mai aveam, o să mai facem geografie, istorie şi ştiinţele naturii. Şi de aceea, trebue să ne apucăm serios de învăţătură chiar dela începutul anului şcolar. După ce am copiat orarul, Olga Nicolaevna ne-a mai spus că trebue să ne alegem un responsabil şi un ajutor de responsabil.

— Să fie Gleb Scameichin responsabilul clasei! Gleb Scameichin! începură atunci să strige băieţii.

Olga Nicolaevna se supără:

— Linişte! Ce-i gălăgia asta?! Nu ştiţi cum se fac alegerile? Cine are ceva de spus să ridice mâna!

Şi atunci ne-am potolit şi l-am ales responsabil pe Gleb Scameichin, şi ca ajutor pe Şura Malicov.

La ora a doua, Olga Nicolaevna ne-a spus că la început o să repetăm tot ce am învăţat anul trecut, ca să vadă şi ea cine şi ce a uitat peste vară. Zis şi făcut. Partea proastă e că s'a văzut cu acest prilej că eu uitasem până şi tabla înmulţirii! Adică, nu toată, fireşte. Doar sfârşitul. Până la şapte ori şapte, patruzeci şi nouă, mai ţineam eu minte, dar mai departe mă'ncurcam!

— Ei, Maleev, Maleev! mă dojeni Olga Nicolaevna. Se vede de-o poştă că n'ai pus mâna pe carte cât a fost vacanţa de lungă!

Maleev e numele meu de familie, şi Olga Nicolaevna

ori de câte ori se supără pe mine, numai aşa îmi spune. Altfel, îmi spune Vitia, ca toată lumea.

Am băgat de seamă un lucru: nu ştiu de ce, dar la începutul anului îţi vine mai greu să înveţi. Lecţiile ţi se par mai lungi, de parcă dinadins le-ar fi făcut cineva să ţină mai mult. Uite, eu, de pildă, dacă aş fi mai mare peste şcoli, aş face aşa fel ca şcoala să nu înceapă dintr'odată, ci treptat! Să aibă timp copiii să se desveţe încetul cu încetul de joacă şi hoinăreală şi să se obişnuiască puţin câte puţin cu lecţiile. De pildă, aşa: în prima săptămână să fie numai câte o oră de şcoală, în a doua săptămână, câte două, în a treia, câte trei şi aşa mai departe. Sau în prima săptămână să fie numai lecţii uşoare, gimnastică, de exemplu, în a doua săptămână gimnastică şi muzică, în a treia săptămână gimnastică, muzică şi limba rusă, şi tot aşa, până ajungem la aritmetică. Poate vă închipuiţi că sunt un leneş şi că nu-mi place să învăţ! Nu-i adevărat! Mie îmi place foarte mult să învăţ, numai că mi-e foarte greu să mă apuc aşa, dintr'odată, de carte! Săptămâni de zile n'am făcut decât să mă plimb, şi-apoi deodată, hop! apucă-te de învăţătură!

Ora a treia am avut geografie. Şi eu care credeam că geografia e cine ştie ce obiect greu!... Ca aritmetica, de pildă. Da' de unde! E foarte uşor! Geografia este ştiinţa despre pământul pe care trăim noi, despre munţi şi râuri, mări şi oceane. Până acum îmi închipuisem că pământul nostru e drept şi întins ca o clătită. Olga Nicolaevna ne-a spus însă că nu e aşa, ci că pământul e rotund. Rotund ca un glob! Mai auzisem eu aşa ceva, dar am crezut că e cine ştie ce poveste sau născocire. Acum însă se ştie sigur că asta nu e poveste. S'a stabilit că pământul nostru este un glob mare, mare de tot şi că oamenii trăesc peste tot, de jur împrejurul lui. Pământul atrage spre el oamenii şi animalele şi tot ceea ce se află pe pământ, şi iată de ce vietăţile care trăesc dedesubtul nostru nu cad niciodată! Mai e ceva foarte ciudat: cei care trăesc dedesubt merg

cu picioarele în sus, adică cu capul în jos, numai că ei nu bagă de seamă asta şi-şi închipue că merg aşa cum trebue. Pentrucă, nu-i aşa, dacă lasă capul în jos şi se uită la picioarele lor, văd pământul pe care stau, iar dacă ridică capul în sus, văd cerul. Şi de aceea li se pare că şi ei merg cum trebue!

In timpul orei de geografie am fost destul de veseli, iar la ultima lecţie s'a petrecut ceva interesant. Sunase de intrare şi Olga Nicolaevna se suise din nou la catedră, când deodată se deschide uşa şi în prag apare un elev cu totul necunoscut. El rămâne o clipă nehotărît, lângă uşă, apoi se uită la Olga Nicolaevna şi-i spune:

— Bună ziua!

— Bună ziua, băiete! îi răspunde Olga Nicolaevna. Ce vrei?

— Nimic.

— Atunci ce cauţi aici dacă nu vrei nimic?

— Am venit aşa...

— Nu prea înţeleg...

— Am venit să învăţ. Aici e clasa a patra, nu-i aşa?

— Aici.

— Atunci e bine, că eu clasa a patra o căutam!

— Eşti un elev nou?

— Da.

Atunci, Olga Nicolaevna aruncă o privire în catalog.

— Te numeşti cumva Şişchin?

— Şişchin, Costia Şişchin.

— Spune-mi, Costia Şişchin, de ce ai venit atât de târziu? Tu nu ştii că la şcoală se vine de dimineaţă?

— Am venit de dimineaţă, numai că am întârziat la prima oră.

— Cum prima oră? Acum e ora a patra. Pe unde ai hoinărit două ceasuri?

— Am fost dincolo... în a cincea!

— Ce-ai căutat acolo?

— Păi, să vedeţi... Când am ajuns la şcoală, aud că

stună și văd niște băieți că dau năvală în clasă... Ce era să fac? M'am luat după ei. Numai că nimerisem în clasa a cincea. In recreație, băieții m'au întrebat: — „Ești nou?" — „Nou", zic. Nu mi-au mai spus nimic altceva și de-abia la lecția următoare mi-am dat seama că nu nimerisem în clasa mea! Asta e tot...

— Stai jos și pe viitor să faci bine și să nu mai rătăcești prin alte clase! i-a spus Olga Nicolaevna.

Șișchin se apropie de banca mea, unde era un loc liber și se așează lângă mine. Cât a ținut lecția, băieții au tras cu coada ochiului la el, râzând pe înfundate. Dar Șișchin nu se sinchisea de ei. Stătea liniștit, de parcă nu i s'ar fi întâmplat nimic caraghios. Era cârn și buza de jos îi ieșea puțin înainte. Poate că de asta părea cam disprețuitor. Parcă se mândrea de ceva.

După lecție, băieții se adunară grămadă în jurul lui.

— Cum de ai nimerit în clasa a cincea? Dar ce, profesoara n'a strigat catalogul? îl întrebă Slava Vediornicov.

— L-o fi strigat când a început prima oră... numai că eu am venit la a doua...

— Și cum de n'a băgat de seamă că la lecția a doua răsărise un elev nou în clasă?

— La lecția a doua a venit un alt profesor — îi răspunse Șișchin. Acolo nu e ca la noi, în a patra. Acolo la fiecare lecție vine alt profesor. Până ce profesorii își cunosc bine băieții, se mai întâmplă câte o încurcătură...

— Numai cu tine s'a întâmplat. De obicei nu e nicio încurcătură — făcu Gleb Scameichin. Fiecare trebue să știe în ce clasă trebue să intre!

— Bine, dar eu sunt nou — spuse Șișchin.

— Și ce e dacă ești nou? N'aveai decât să nu întârzii! Și-apoi, ce, tu n'ai limbă? N'ai putut să întrebi?

— Când era să mai întreb? Am văzut băieții fugind și m'am luat și eu după ei.

— Dar dacă nimereai în clasa a zecea?

— Nu, într'a zecea n'aș fi nimerit eu. Mi-aș fi dat

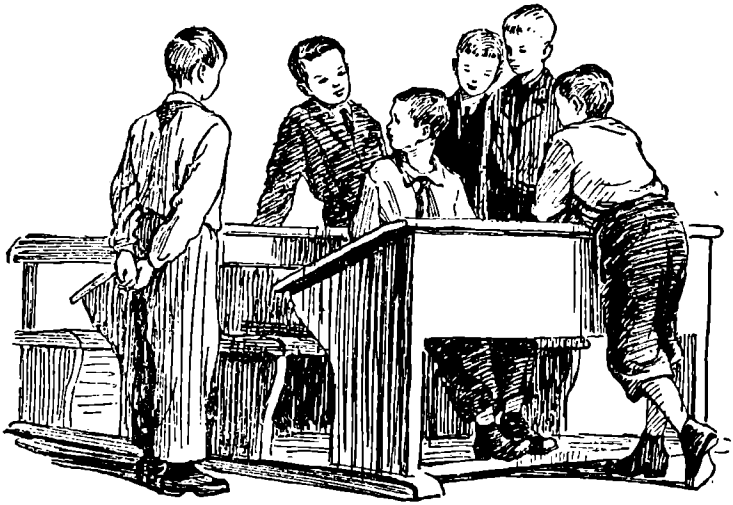

îndată seama că am greşit, fiindcă acolo băieţii sunt mai mari! a răspuns Şişchin zâmbind.

Dar eu n'am mai stat să-i ascult. Mi-am luat cărţile şi am plecat. Pe sală m'am întâlnit însă cu Olga Nicolaevna.

— Ei, spune-mi, Vitia, ce ai de gând anul ăsta? mă întrebă ea. Ştii, dragul meu, a venit vremea să te apuci serios de învăţătură, mai ales la aritmetică! Tu cu aritmetica stai prost încă de anul trecut. E ruşine să nu ştii tabla înmulţirii!... Tabla înmulţirii se învaţă în clasa a doua!

— Dar o ştiu! Numai sfârşitul l-am uitat!

— Tabla înmulţirii trebue ştiută ca pe apă, dela un cap la altul! Fără asta n'ai să poţi învăţa în clasa a patra. Până mâine să faci bine s'o înveţi, că am să te ascult, să ştii!

Capitolul II

Nu ştiu, zău, de ce s'or fi crezând fetele atât de deştepte! De când a intrat în clasa a treia, Lica, sora mea mai mică, şi-a luat nasul la purtare şi nu mă mai ascultă.

Parcă n'aş fi fratele ei mai mare şi parcă n'aş avea nicio autoritate asupra ei! De câte ori nu i-am spus să nu se apuce de lecţii cum vine dela şcoală! Ce poate fi mai nesănătos?! In timpul orelor de şcoală, creierul oboseşte. Lasă-l întâi o oră şi jumătate, două, să se odihnească şi numai după aceea apucă-te de învăţat! Dar Lica, ţi-ai găsit! Poţi s'o baţi la cap cât vrei... nu ascultă, şi pace!

Aşa şi azi. Ajung eu acasă şi, când colo, ce să vezi? Dumneaei, care se întorsese înaintea mea, îşi întinsese cărţile pe masă şi învăţa!

Ii spun:

— Ce faci, fetiţo? Nu ştii că după şcoală trebue să laşi creierul să se odihnească?

— Ştiu! face ea. Dar mie îmi place mai mult aşa!... Imi fac lecţiile acum şi după aceea sunt liberă. Mă duc la plimbare sau, mă rog, fac ce vreau!

— Vai, proastă mai eşti — zic eu. Şi doar de câte ori nu ţi-am spus-o anul trecut! Dar ce să-ţi fac, dacă nu vrei să asculţi de fratele tău mai mare?! O să creşti, dar tot proastă o să rămâi! Atunci ai să-ţi dai tu seama!

— Ce să fac? îmi spune ea. Ştii că n'am răbdare până nu termin tot ce am de făcut!

— Parcă mai târziu nu puteai să-ţi faci lecţiile! i-am răspuns eu. Omul trebue să ştie să se mai stăpânească puţin!

— Nu. Mai bine le fac acum, să scap de grijă, că noi avem lecţii uşoare. Nu ca ale voastre, de a patra!

— Da! zic eu. Aşa e. La noi e altfel. Ehe! Ai să dai tu la anul de dracu'!

— Ce lecţii v'a dat azi? mă întreabă ea.

— Treaba asta nu-i de nasul tău — i-am răspuns eu. Chiar dacă ţi-aş spune, tot n'ai să înţelegi!

Nu era doar să-i mărturisesc că mi s'a dat să repet tabla înmulţirii! Asta se învaţă doar în clasa a doua!

Cum mă hotărîsem s'o iau dela început serios cu învăţătura, m'am apucat să repet tabla înmulţirii! Am repe-

tat-o în gând, bineînțeles. Frumos mi-ar fi stat să mă audă Lica ! Noroc că și-a terminat repede lecțiile și că a sbughit-o afară să se joace cu prietenele ei. Atunci m'am apucat să învăț tabla înmulțirii așa cum trebue, cu glas tare. Acum și noaptea dacă m'ai scula și m'ai întreba cât fac șapte ori șapte sau opt ori nouă, aș răspunde fără să mai stau pe gânduri.

A doua zi, Olga Nicolaevna m'a scos la lecție și m'a ascultat la aritmetică. Voia să vadă dacă știu.

— Uite, vezi ? mi-a spus ea. Când vrei, poți să înveți cum trebue ! Știam eu că ești băiat silitor !

Toate bune, dacă Olga Nicolaevna m'ar fi ascultat numai tabla înmulțirii ! Dar ea a vrut să-i mai rezolv și o problemă, și aici, firește, a stricat totul !

Am ieșit la tablă și Olga Nicolaevna mi-a dictat o problemă cu niște tâmplari care construesc o casă. Am scris cu creta pe tablă enunțul problemei și am început să mă gândesc. Firește, asta e numai un fel de a vorbi. Problema se nimerise atât de grea, că oricât m'aș fi gândit, tot n'aș fi rezolvat-o !

M'am încruntat eu ca să creadă Olga Nicolaevna că mă gândesc, dar la drept vorbind, trăgeam cu coada ochiului la băieți, doar, doar mi-or sufla ! Numai că e greu să-ți sufle cineva când te-a scos la tablă. Băieții, ce să facă ? Tăceau !

— Ei, cum rezolvi problema asta ? mă întrebă Olga Nicolaevna. Care e prima întrebare ?

Eu m'am încruntat și mai tare și, întorcându-mă pe jumătate spre clasă, am început să fac semn cu ochiul. Băieții au priceput atunci că stau prost și au început să-mi sufle.

— Liniște, copii ! Nu-i suflați ! Lăsați, că-l ajut eu dacă o avea nevoie — spuse Olga Nicolaevna și, începând să-mi explice problema, îmi arătă cum trebue rezolvată prima întrebare. Eu, cu toate că n'am înțeles nimic, am pus mâna pe cretă și am rezolvat-o !

— Bine! făcu Olga Nicolaevna. Să vedem acum care e a doua întrebare.

Iar m'am făcut că stau pe gânduri şi iar le-am făcut cu ochiul băieţilor. Atunci, ei s'au pus iar pe suflat!

— Linişte! Aud tot. Aşa mai rău îl zăpăciţi! se supără Olga Nicolaevna. Apoi începu să-mi explice a doua întrebare.

Şi uite aşa, târîş-grăpiş, cu ajutorul Olgăi Nicolaevna şi cu suflatul băieţilor, am izbutit cu greu s'o scot la capăt!

— Spune-mi, Vitia, acum ai înţeles cum se rezolvă astfel de probleme? mă întrebă la sfârşit Olga Nicolaevna.

— Da! i-am răspuns èu.

Eu, bineînţeles, nu pricepusem nimic, dar mi-a fost ruşine să recunosc că sunt un prost. Mi-era şi frică să nu-mi pună o notă proastă dacă spuneam că n'am înţeles. M'am dus frumuşel la locul meu şi am început să copiez problema în caiet, hotărît să mă gândesc la ea, cum trebue, acasă.

După lecţie le-am spus băieţilor:

— De ce suflaţi, măi, în felul ăsta? Ţipaţi de răsună clasa! Aşa se suflă, să audă şi Olga Nicolaevna?

— Erai la tablă, cum puteam să-ţi suflăm? îmi răspunde Vasia Erohin. Dacă te-ar fi întrebat din bancă...

— Ce bancă?! Eu aşa ştiu: când sufli, abia să se audă!

— La început ţi-am suflat încet, dar ai stat ca prostu' şi n'ai auzit nimic!

— Ba eu cred că mi-ai suflat în gând — zic eu.

— Poftim! Nici tare nu-i bine, dar nici încet! Nu mai ştie omul cum să-ţi intre în voie!

— Nu trebuia să-i sufli deloc! se amestecă în vorbă Vania Pahomov. Trebue să judece singur, nu să stea şi să tragă cu urechea la cei din bancă!

— Ce era să-mi mai bat capul degeaba? Nu-i tot una? Şi dacă judec, şi dacă nu, eu la aritmetică tot nu pricep nimic!

— De-aia nu pricepi, fiindcă nu vrei să judeci — se bagă

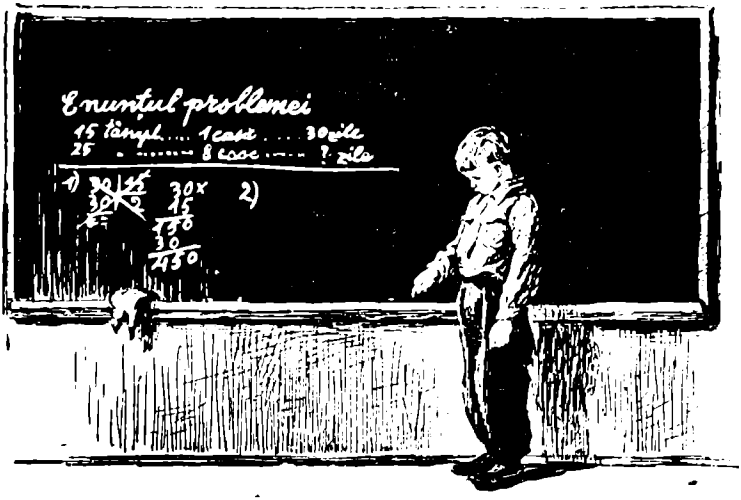

și Gleb Scameichin în vorbă. Te bizui pe suflat, și gata, nu mai înveți nimic. Uite, eu, unul, n'am să mai suflu nimănui. Să se termine odată și cu obiceiul ăsta! Suflatul nu face decât să strice!

— Lasă, n'avea grijă, c'au să se găsească destui și fără tine care să-mi sufle — zic eu.

— O fi. Dar eu tot am să lupt împotriva suflatului — spune Gleb.

— Ei lasă, nu mai face pe grozavul! i-am răspuns eu.

— Ce înseamnă că fac pe grozavul? Sunt doar responsabilul clasei! Și află dela mine că am să desființez suflatul!

— Ia te uită la el, ce închipuit s'a făcut! zic eu. Și ce-i dacă te-au ales responsabil? Azi ești tu, mâine eu...

— Bine. Când o să fii tu, n'ai decât să faci cum te-o tăia capul, dar până una alta, n'ai fost ales.

S'au mai băgat și alți băieți în vorbă și am discutat multă vreme dacă trebue sau nu să se sufle. N'am ajuns însă la niciun rezultat, pentrucă între timp a venit în goană Dima Balachirev, care aflase că în timpul verii băieții mai

mari făcuseră pe maidanul din spatele şcolii un teren de fotbal. Când am auzit noi asta, ne-am pus în gând să ne ducem după amiază acolo ca să jucăm. Zis şi făcut! După masă ne-am adunat pe terenul de fotbal şi ne-am împărţit în două echipe. Doar ne hotărîsem să fie un match după toate regulile. Numai că în echipa noastră nimeni nu voia să stea în poartă! Care mai de care voia să alerge pe teren şi să marcheze goluri. Băieţii spuneau să fiu eu portar, numai că eu voiam să fiu centru înaintaş sau, cel puţin, mijlocaş. Bine, că a vrut Şişchin să fie portar! Şi-a scos haina, s'a postat în poartă, şi gata! Jocul a început.

La început au dominat adversarii noştri. Ne atacau tot timpul şi toată echipa noastră juca în apărare. Adică alergam cu toţii anapoda pe teren şi ne împiedicam unii de alţii. Noroc că Şişchin e un portar grozav. Sare ca o pisică, mai bine zis ca o panteră: n'a lăsat niciun balon să intre în poarta noastră. Până la urmă am izbutit să punem stăpânire pe balon şi l-am dus până spre poarta echipei adverse. Unul dintre noi a tras la poartă. Scorul era 1 : 0 pentru noi! Nu vă mai spun ce bucurie. Incurajaţi, am început să conducem noi, şi după scurt timp am izbutit să mai marcăm un gol. Scorul era acum 2 : 0 pentru noi! După aceea, nu se ştie de ce, jocul s'a deplasat însă din nou pe jumătatea noastră de teren! Eram iarăşi dominaţi! Nici vorbă să ne mai descongestionăm poarta! Şişchin, văzând cât de gravă e situaţia, a pus mâna pe minge şi... fuga cu ea spre poarta adversarilor. Ajuns în dreptul ei, a pus mingea jos şi se pregătea tocmai să tragă... când i-a suflat-o Igor Graciov! Igor a pasat-o lui Slava Vediornicov, Slava Vediornicov lui Vania Pahomov, şi, până să ne venim noi în fire, balonul era în poarta noastră! Scorul era de astă dată 2 : 1. Şişchin s'a îndreptat în goana mare spre poarta noastră, dar până să ajungă el acolo am mai încasat un gol, şi gata egalarea: 2 : 2! Noi, furioşi, am tăbărît pe Şişchin, pentrucă-şi părăsise postul, iar el căuta să se justifice şi făgăduia că de acum încolo o să joace după toate

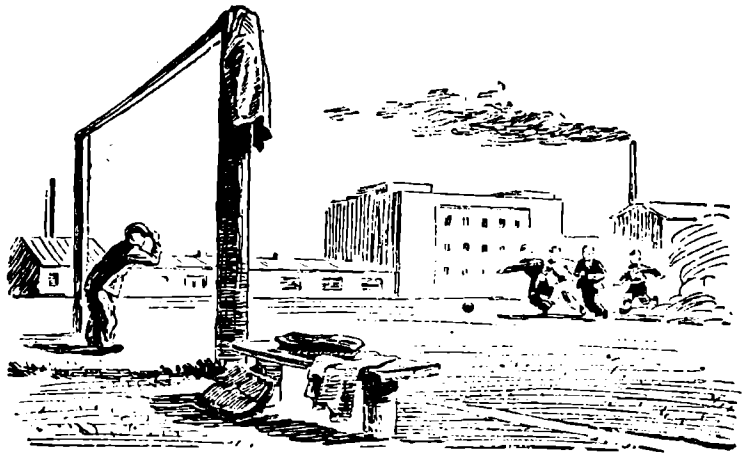

regulile. Numai că făgăduiala lui a fost o vorbă în vânt. Când îl căutai, ieşea din poartă şi nu ştiu cum se nimerea, că tocmai atunci marcau şi adversarii noştri. Jocul a ţinut până seara târziu. Noi am băgat şaisprezece goluri şi am încasat douăzecişiunu. Am mai fi jucat noi, dar se făcuse atât de întuneric, că nu mai vedeam mingea, aşa că a trebuit să ne ducem fiecare la casele noastre. In drum spre casă, băieţii spuneau că am pierdut din cauza lui Şişchin, care, de neastâmpărat ce era, lăsase poarta fără apărare.

— Tu, Şişchin, eşti un portar foarte bun — îi spuse Iura Casatchin. Dacă ai sta liniştit la locul tău în poartă, echipa noastră ar fi de neînvins!

— Nu-mi place să stau liniştit — îi răspunse Şişchin. Uite, de-aia îmi place mie baschet. La baschet aleargă toată lumea pe tot terenul. Nu există niciun fel de portar. Unde mai pui că toţi jucătorii au dreptul să ia mingea cu mâna. Ce ar fi să organizăm şi noi o echipă de baschet?

Şi Costia se apucă să ne explice cum e baschetul. Dacă ar fi să crezi ce spune, jocul ăsta trebue să fie tot atât de frumos ca şi fotbalul!

— Bine. Să vorbim cu profesorul nostru de educaţie

fizică — spuse Iura. Poate că ne ajută el să facem un teren de baschet.

Ajungând în dreptul grădiniței, când să cotim pe strada noastră, Șișchin se opri deodată și strigă :

— Aoleo ! Mi-am uitat haina pe terenul de fotbal ! și o luă la goană înapoi.

Ce băiat ciudat mai e și Costia ăsta ! Când îl cauți, i se întâmplă câte ceva ! Ce oameni mai sunt pe lumea asta !

Am ajuns acasă la nouă. Mama m'a certat că m'am întors la ora asta, dar eu i-am răspuns că nu-i atât de târziu, fiindcă e toamnă și toamna se întunecă întotdeauna mai devreme decât vara. Dacă ar fi fost vară, n'ar fi zis nimeni că e târziu, fiindcă vara zilele sunt mult mai lungi. La ora asta ar mai fi fost încă lumină și ei i s'ar fi părut că e încă devreme !

Dar ea mi-a spus atunci că așa sunt eu, meșter mare la răspunsuri, și m'a trimis să-mi fac lecțiile. Eu, bineînțeles, m'am apucat pe dată de ele. Adică, la drept vorbind, nu m'am apucat de ele chiar atunci. Eram atât de obosit după match ! Trebuia, nu-i așa, să mă mai odihnesc puțin ?!

— Ce-i cu tine ? De ce nu-ți faci lecțiile ? m'a întrebat Lica. Ce mai aștepți ? Sunt sigură că creierul tău s'a odihnit de mult !

— Ia mai lasă-mă în pace ! Știu eu cât îi trebue creierului meu ca să se odihnească ! i-am tăiat-o eu.

După asta, nu-i așa, nu mai puteam să mă apuc îndată de lecții ! Frumos mi-ar fi stat ! Să-și închipue că din cauza ei mi le făceam... M'am prefăcut că mă mai odihnesc puțin și m'am apucat să-i povestesc ce gură-cască e Șișchin și cum și-a uitat haina pe terenul de fotbal. N'a trecut mult și s'a întors și tata dela lucru și ne-a povestit că uzina lor primise o comandă de mașini noi pentru hidrocentrala dela Cuibîșev. Cum era să-mi mai fac lecțiile ? Mă interesa teribil să știu ce spune tata !

Tata e modelier la o turnătorie de oțel. Face modele. Cred că nimeni nu știe ce sunt astea, dar eu știu. Uite,

dacă vrei să torni o piesă de oțel pentru vreo mașină, trebue să faci întâi una de lemn. Piesa asta se numește model. Ce rost are modelul? Stați că vă spun: modelul se ia și se pune într'o ramă, adică într'un fel de lădiță de fier, fără fund însă. După ce ai pus modelul în ea, o umpli cu pământ. Când scoți modelul, rămâne în pământ o adâncitură, adică un fel de tipar, care are tocmai forma piesei. In adâncitura asta torni apoi metalul topit. Metalul se răcește și astfel obții o piesă la fel cu modelul. Ori de câte ori uzina are câte o comandă nouă, inginerii fac schițe, după care modelierii fac modele. Nu e ușor să fii modelier! Trebue să fii în primul rând foarte deștept, pentrucă trebue să înțelegi dintr'o simplă schiță ce model să faci. Și dacă modelul iese prost, cum să torni piese după el? Tata e însă foarte priceput, a inventat și un fierăstrău electric, care taie tot felul de piese mici din lemn. Acum tata lucrează la un dispozitiv de finisare[1] a modelelor din lemn. Până acum, modelele se finisau cu mâna, dar când tata o să facă dispozitivul acela, toți modelierii au să lucreze cu el. Tata, cum vine dela lucru, se odihnește puțin și se apucă de schițele dispozitivului său, sau de citit. Vrea să afle din cărți cum să se apuce mai bine de treabă, pentrucă, vedeți voi, nu-i ușor să inventezi un asemenea dispozitiv!

După masă, tata s'a apucat de schițele lui, iar eu — de lecții. Am învățat întâi la geografie. E cea mai ușoară materie. După geografie m'am apucat de limba rusă. La limba rusă aveam un exercițiu de copiat și de subliniat rădăcinile, prefixele și sufixele. Rădăcinile cu o linie, prefixele cu două și sufixele cu trei. Apoi am învățat la engleză și abia la urmă de tot m'am apucat de aritmetică. Aveam o problemă atât de grea, că nu mai știam cum s'o scot la capăt. Un ceas am holbat ochii la carte și mi-am stors creierii cu ea, dar degeaba! Unde mai pui că mi se făcuse somn de nu mai

[1] **Finisare** — operație prin care se fac ultimele îndreptări și se netezește suprafața unei piese. (N.R.)

puteam ! Mă usturau ochii, de parcă mi-ar fi aruncat cineva un pumn de nisip în ei, nu alta !

— Ajunge ! a spus mama. E timpul să te culci. Nu vezi că ţi se închid ochii ?

— Dar ce, să mă duc mâine la şcoală cu problema nerezolvată ? i-am spus eu.

— N'aveai decât să-ţi faci lecţiile ziua ! îmi răspunde mama. Ce-i asta, să stai nopţile ? Asta nu mai e învăţătură ! Ce mai înţelegi când eşti în halul ăsta de oboseală ?

— Lasă-l ! zice tata. Să se'nveţe minte. Altădată să ştie că lecţiile nu se fac noaptea !

Am stat, ce era să fac ? Şi de atâtea ori am citit problema, că literele au început să-mi joace în faţa ochilor. Se clătinau, se aplecau şi se piteau una după alta, de parcă s'ar fi jucat de-a v'aţi-ascunselea cu mine ! Mi-am frecat ochii şi m'am apucat iar de citit, dar literele nu se mai potoleau. Au început chiar să ţopăe, de parcă ar fi sărit capra !

— Ei ? Ce-i cu tine ? Nu merge, nu-i aşa ? mă întreabă mama.

— Nu ! Dacă ne-a dat o problemă atât de încurcată !...

— Nu există probleme încurcate. Numai că sunt pe lumea asta şi unii şcolari leneşi !

Mama îmi luă atunci cartea din mână, citi problema şi începu să-mi explice. Dar degeaba, nu pricepeam nimic şi pace !

— Cum vine asta ? Nu vi s'a explicat la şcoală cum se rezolvă problemele astea ? m'a întrebat tata.

— Nu, nu ne-a explicat !

— M'aş mira ! Când eram eu şcolar, învăţătoarea ne explica întotdeauna întâi în clasă şi abia după aceea ne dădea lecţia pentru acasă !

— O fi fost aşa pe vremea ta — am zis eu. Numai că nouă Olga Nicolaevna nu ne explică nimic ! Nu ştie decât să ne asculte !

— Nu mai înţeleg cum vă învaţă !...

— Uite așa ne învață.

— Și ce v'a spus Olga Nicolaevna în clasă ?

— Nu ne-a spus nimic. Am rezolvat o problemă la tablă și atâta tot !

— Ia să văd eu problema aia !

Am deschis atunci caietul la pagina unde o copiasem.

— Ei, vezi ? Și mai ai nas să-ți ponegrești învățătoarea ! exclamă tata. Problema asta e la fel cu ailaltă. Vasăzică, învățătoarea v'a explicat cum se rezolvă acest fel de probleme !

— Unde ? am spus eu. Care ? In aia e vorba de niște tâmplari care au construit o casă și în astălaltă e vorba de niște tinichigii care au făcut niște căldări.

— Vai de capul tău ! exclamă tata. In problema dela școală trebuia să afli în câte zile vor construi douăzeci și cinci de tâmplari opt case, iar în astălaltă în câte zile vor face șase tinichigii treizeci și șase de căldări ! Amândouă problemele se rezolvă la fel !

Și tata a început să-mi explice cum să rezolv problema, dar în capul meu era o harababură, de nu mai înțelegeam nimic !

— Tare nepriceput mai ești ! se supără tata până la urmă. Cum de poate fi cineva atât de greu de cap ?!

Adevărul e că tata nu știe să explice. Mama zice că el n'are aptitudini pedagogice. Adică, vrea să spună că nu e bun de învățător. Prima jumătate de ceas explică liniștit, dar după aceea începe să se enerveze. Și când începe să se enerveze, nu mai înțeleg nimic ! Stau pe scaun și mă uit ca prostul la el !

— Ce nu pricepi, frate ? zice tata. E simplu ca bună-ziua!

Când a văzut că nu poate explica cu cuvinte, tata a luat o foaie de hârtie și a început să scrie.

— Fii atent — îmi spune. E atât de limpede... Uite, asta e prima întrebare, nu-i așa ?

A scris la repezeală întrebarea pe hârtie și cât ai clipi a și rezolvat-o !

— Ai priceput ?

La drept vorbind de priceput nu pricepusem nimic, dar nu mai puteam de somn şi i-am spus :

— Am priceput !

— In sfârşit ! s'a bucurat tata. Dacă ştii să judeci, înţelegi totul !

Apoi, tata mi-a rezolvat pe hârtie şi a doua întrebare.

— Ai înţeles ?

— Inţeles ! zic eu.

— Spune-mi, că dacă n'ai înţeles îţi mai explic odată !

— Ba nu, am înțeles, am înțeles!

Până la urmă, tata a rezolvat și ultima chestiune. Am copiat atunci problema pe curat și am pus caietul la locul lui, în ghiozdan.

— Gata! Acum poți să te plimbi! își bătu joc Lica de mine.

— Lasă, lasă, că stăm noi doi mâine de vorbă! am mormăit eu și m'am dus la culcare.

Capitolul III

In timpul verii, școala noastră a fost renovată. Clasele au fost zugrăvite și-ți era mai mare dragul să te uiți la pereții albi și curați, fără nicio pată, cât de mică! Totul părea nou și neatins. Și ce bine e să înveți într'o clasă ca asta! Parcă e mai luminoasă, mai mare. Te simți chiar, cum să spun, mai vesel.

Numai că a doua zi, cum am intrat în clasă, ce să vezi? Desenase cineva pe perete, chiar lângă tablă, un marinar! Un marinar mic, cu tricou vărgat și cu pantalonii largi, care fluturau în vânt! Pe cap avea o beretă și în gură ținea o lulea, din care ieșeau rotocoale de fum ca dintr'un coș de vapor! Micul nostru marinar avea o mutră atât de șmecheră, că nu te puteai uita la el fără să te pufnească râsul!

— L-a făcut Igor Graciov! îmi șopti Vasia Erohin. Numai, vezi, să nu sufli cumva o vorbă!

— De ce să suflu? zic eu.

Băieții ședeau în bănci, se uitau la micul marinar, râdeau și făceau fel de fel de glume:

— Să știți că marinarul ăsta o să învețe cu noi! Straşnic!

Tocmai când să sune de intrare, dă buzna Șișchin în clasă.

— Ai văzut marinarul? îl întreb eu și-i arăt peretele.

Șișchin aruncă o privire spre desen.

— Igor Graciov l-a desenat! îi spun eu. Numai vezi, ia seama, să nu sufli nimic!

— Bine, n'avea grijă! Ţi-ai făcut exerciţiul la rusă?

— Sigur! îi răspund eu. Ce, credeai că am să vin la şcoală cu lecţiile nefăcute?

— Eu nu l-am făcut! N'am ştiut cum să-l fac! Dă-mi-l să-l copiez!

— Când să-l mai copiezi, că acum începe lecţia! fac eu.

— Nu-i nimic. Il copiez în timpul orei!

Ce era să fac? I-am dat caietul şi el a început să copieze.

— Ascultă, Vitia — mă întreabă el — de ce ai subliniat cu o singură linie prefixul în cuvântul „iubitor"? Cu o linie trebuia subliniată rădăcina!

— Mă, da deştept mai eşti! zic eu. Păi, asta e rădăcina!

— Ce vorbeşti?! Ce, rădăcina e la începutul cuvântului? Atunci unde se pune, după tine, prefixul?

— Cuvântul ăsta nu are prefix.

— Cum, există şi cuvinte fără prefixe?

— Fireşte că există!

— De-aia mi-am bătut eu capul degeaba ieri! Prefix avea, rădăcină avea, dar terminaţia, nicăieri!

— Halal de tine! zic eu. Asta am învăţat-o doar din clasa a treia.

— Nu mai ţin minte! Şi zici că aşa trebue făcut exerciţiul ăsta? Bine, aşa am să-l copiez!

Am vrut să-i explic ce este rădăcina, prefixul şi terminaţia, dar între timp a sunat şi a intrat Olga Nicolaevna în clasă. Cum a intrat, a dat cu ochii de marinarul de pe perete şi s'a încruntat.

— Ce mai e şi asta? ne întrebă ea, uitându-se la noi. Cine a desenat bazaconia asta pe perete?

Băieţii tăceau chitic.

— Cel care a mâzgălit peretele să se ridice şi să-şi recunoască greşala! spuse atunci Olga Nicolaevna.

Dar nimeni n'a scos o vorbă, nimeni nu s'a ridicat şi nimeni n'a mărturisit. Olga Nicolaevna s'a uitat atunci şi mai încruntată la noi:

— Ascultaţi, băieţi, voi nu ştiţi că trebue să păstraţi curăţenia? Ce-ar fi dacă fiecare s'ar apuca să mâzgălească pereţii? Cred că nu v'ar place să staţi într'o casă murdară. Sau, mai ştii, poate că v'ar place?!...

— Nu, nu! răsunară ici-colo câteva glasuri nehotărîte.

— Atunci cine a făcut asta?

Nimic! Toată lumea tăcea!

— Gleb Scameichin, tu eşti responsabilul clasei şi trebue să ştii cine e vinovatul!

— Nu ştiu, Olga Nicolaevna. Când am venit eu, marinarul era desenat!

— Ciudat! făcu Olga Nicolaevna. Doar nu s'o fi desenat singur! Ieri, peretele era curat. Eu am plecat ultima. Cine a intrat azi primul în clasă?

Dar n'a mărturisit nimeni. Fiecare spunea că atunci când a venit el mai erau şi alţi băieţi în clasă.

Cât a ţinut toată povestea asta, Şişchin şi-a copiat cuminte exerciţiul. Partea proastă e că până la urmă mi-a pătat caietul. Când mi l-a dat înapoi şi am văzut ce ispravă făcuse, m'am supărat:

— Ce-i asta? zic eu. Ţi-am dat caietul curat şi tu mi-l dai înapoi pătat?

— Iartă-mă, n'am vrut!...

— Ce-mi pasă mie că ai vrut sau nu? Imi pasă că mi l-ai dat pătat!

— Cum era să ţi-l dau nepătat, dacă l-am pătat? Altădată n'o să se mai întâmple.

— Când altădată ? întreb eu.

— Când am să mai copiez.

— Ce ?! Nu cumva ai de gând să copiezi mereu dela mine ?!

— De ce mereu ? Numai din când în când !

Noroc că tocmai atunci l-a scos Olga Nicolaevna la tablă, că altfel cine ştie cât ne-am mai fi certat. I-a dat o problemă în care era vorba de zugravii care zugrăviseră şcoala noastră. Trebuia să afle cât cheltuise şcoala cu văruitul tuturor claselor şi al sălilor.

„Ei, m'am gândit eu. S'a zis cu Şişchin ! Una e să copiezi lecţia din caietul altuia şi alta să rezolvi o problemă la tablă".

Numai că, spre marea mea mirare, Şişchin a rezolvat-o ! I-a trebuit cam mult timp, e drept. A tot scris şi a tot socotit până la sfârşitul lecţiei, fiindcă problema era şi lungă, şi grea, dar nu i-a suflat nimeni şi se vedea că înţelege bine despre ce e vorba.

Noi, bineînţeles, am priceput că Olga Nicolaevna ne-a dat dinadins o problemă cu zugravi şi am mai priceput ceva : că lucrurile nu se vor opri aici. Chiar aşa a fost ! In ultima oră, a intrat în clasă directorul şcolii, Igor Alexandrovici. Când te uiţi la Igor Alexandrovici, zici că nu e supărăcios deloc. E întotdeauna liniştit, vorbeşte frumos, ba chiar cu blândeţe. Numai că — dacă ar fi să recunosc adevărul — întotdeauna mi-a fost cam frică de el. Dacă aţi

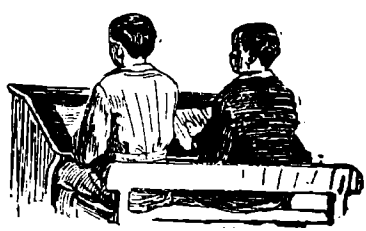

şti cât e de voinic !... E cât tata, ba şi mai înalt, poartă nişte haine largi, încheiate la trei nasturi, şi are şi ochelari.

Credeam că Igor Alexandrovici o să strige la noi. Dar el, nimic ! Ne-a spus foarte liniştit cât cheltueşte statul cu fiecare dintre noi şi cât este de important să învăţăm bine şi să avem grijă de avutul şcolii şi de şcoală. Ne-a mai spus că cine strică avutul şi pereţii şcolii păgubeşte întregul popor, pentrucă toţi banii din care se întreţin şcolile sunt daţi de popor. La sfârşit, Igor Alexandrovici ne-a mai spus :

— Cred că băiatul care s'a apucat să mâzgălească pereţii n'a vrut să păgubească şcoala. Uite, dacă se scoală şi îşi recunoaşte singur greşala, dă dovadă că e cinstit şi că a făcut tot ce a făcut fără să se gândească.

Pe mine, drept să vă spun, m'a mişcat grozav tot ce a spus Igor Alexandrovici. Credeam că Igor Graciov se va ridica în picioare şi va mărturisi că el a făcut asta. Se vede însă că Igor nu ţinea să dovedească că e cinstit. Nu s'a mişcat şi nici n'a deschis gura. Atunci, Igor Alexandrovici ne-a mai spus că, după părerea lui, celui care a mâzgălit peretele îi este ruşine acum să recunoască greşala, dar că asta nu face nimic. Să stea, să se mai gândească la fapta lui şi, când se va simţi mai curajos, să vină la el, în cancelarie.

Când să plecăm acasă, conducătorul detaşamentului nostru de pionieri, Tolia Diojchin, s'a apropiat de Igor Graciov şi i-a spus :

— Caraghiosule ! Ce ţi-a venit să strici peretele ? Vezi ce-a ieşit acum ?

Igor dădu din mâini :

— Parcă am vrut !

— Atunci de ce l-ai mâzgălit ?

— Ştiu şi eu ?! Mi-a venit să desenez şi am desenat, aşa, fără să mă gândesc.

— „Fără să mă gândesc" ! Auzi la el !... Şi acum, din cauza ta, toată clasa a păţit ruşinea !

— De ce toată clasa ?

— Pentrucă oricare dintre noi poate fi bănuit!

— De ce? Dacă venea un băiat din altă clasă şi ne mâzgălea peretele?

— Vezi, să nu se mai întâmple altădată! spuse Tolia.

— Bine, n'o să se mai întâmple. Am vrut numai să fac o încercare — căută să se desvinovăţească Igor.

A luat apoi o cârpă şi s'a apucat să şteargă marinarul de pe perete — numai că a feştelit-o: marinarul n'a putut fi şters de tot şi în jurul lui s'a făcut o pată murdară cât toate zilele. Când au văzut băieţii asta, i-au smuls cârpa din mână şi nu l-au lăsat să strice mai rău peretele.

După şcoală ne-am dus iar la fotbal şi am jucat până s'a întunecat. In drum spre casă, Şişchin m'a rugat să trec pe la el şi atunci am descoperit că stă tot pe strada noastră, într'o casă de lemn, cu două etaje, foarte aproape de noi. Pe strada noastră, toate celelalte case sunt mari, ca a noastră, cu patru şi cu cinci etaje. De când mă tot întrebam cine o fi stând într'o casă atât de mică! Când colo, tocmai Şişchin! Nu prea mă trăgea inima să mă duc la el, fiindcă era târziu, dar el nu mă lăsa:

— Ştii, au să mă certe că am stat atât de târziu! Dar dacă vii şi tu cu mine, scap!

— Bine, dar şi pe mine o să mă certe mama!

— Nu-i nimic. Uite, dacă vrei, mergem întâi la mine şi după aia mergem împreună la tine. Aşa scăpăm amândoi. N'au să mă certe nici pe mine, nici pe tine!

— Bine! m'am învoit eu.

Am intrat pe uşa din faţă şi am urcat pe o scară de lemn care scârţâia şi avea o balustradă ştirbă. Şişchin a ciocănit într'o uşă, căptuşită cu muşama neagră, din care ieşeau pe alocuri smocuri de pâslă roşiatică.

— Ce înseamnă asta, Costia? Unde mi-ai stat atât de târziu? îl întrebă maică-sa, deschizându-ne uşa.

— Uite, mamă, ăsta e colegul meu de şcoală, Maleev. Stăm în aceeaşi bancă.

— Hai, intraţi — spuse mama lui, parcă mai puţin supărată. Şi am intrat în antreu.

— Vai de mine şi de mine! Ce e cu voi? Ia uitaţi-vă în ce hal sunteţi!...

M'am uitat la Şişchin: era roşu ca un rac, pe obraji şi pe frunte i se vedeau nişte dâre de murdărie şi vârful nasului îi era negru. Cred că nici eu nu arătam mai bine, fiindcă mă nimerise şi mingea peste faţă. Şişchin îmi dădu un ghiont:

— Hai să ne spălăm! Vai de tine dacă te duci aşa acasă!...

Am intrat atunci într'una din odăi, unde era mătuşa lui.

— Uite, mătuşă Zina, ăsta e colegul meu de clasă, Maleev — spuse el.

Mătuşa Zina era foarte tânără. Am crezut la început că e sora lui mai mare, dar nu era sora, ci mătuşa lui. Se uită la mine zâmbind. Se vede că eram foarte caraghios, aşa murdar! Şişchin îmi dădu un ghiont. Ne-am dus apoi la lavoar şi am început să ne spălăm.

— Ascultă, Vitia, ţie îţi plac animalele? mă întrebă Şişchin în timp ce mă spălam pe obraz.

— Depinde care — zic eu. Tigrii şi crocodilii nu-mi plac. Muşcă!

— Eu nu te-am întrebat de tigri şi de crocodili. Şoarecii îţi plac?

— Nici şoarecii nu-mi plac — zic eu. Strică lucrurile, rod tot ce găsesc.

— Ba nu rod nimic. De unde ai mai scos-o şi pe asta?

— Lasă că ştiu eu! Nu mi-au ros odată o carte în raft?

— Se vede că nu le-ai dat de mâncare!

— Atât ar mai lipsi, să dau de mâncare la şoareci!

— De ce nu? Eu îi hrănesc în fiecare zi! Le-am făcut şi o căsuţă...

— Ce, eşti nebun? Cine a mai auzit să faci case pentru şoareci?!

— Dar bine, Vitia, trebue şi ei să trăiască undeva! Hai cu mine să-ţi arăt căsuţa şoarecilor!

Am terminat repede cu spălatul şi ne-am dus în bucătărie. Acolo, sub masă, zării o căsuţă făcută din cutii de chibrituri, cu o mulţime de ferestre şi uşi, pe care ieşeau întruna nişte vietăţi mici şi albe. Se căţărau sprintene pe pereţi, se plimbau puţin şi se întorceau iar în căsuţă. Până şi în gura coşului de pe acoperiş — avea şi coş căsuţa aceea — se zărea câte un botişor trandafiriu şi doi ochişori ca nişte mărgeluţe.

Am rămas cu gura căscată.

— Ce fel de animale sunt astea? întreb eu.

— Ce să fie? Şoareci!

— Nu vorbi prostii. Şoarecii sunt cenuşii. Nu vezi că ăştia sunt albi?

— Sunt şoareci albi! Ce, n'ai mai văzut şoareci albi?

Şi Şişchin prinse un şoricel şi mi-l dădu să-l ţin în mână. Era alb ca laptele; numai codiţa lui lungă era trandafirie. Şedea liniştit în palma mea şi mustăcea cu botişorul lui roz, de parcă ar fi adulmecat aerul, iar ochişorii îi erau roşii ca două boabe de coral.

— La noi acasă nu sunt şoareci albi! Avem numai şoareci cenuşii! făcui eu.

— Ăştia nu trăesc prin case — îmi răspunse Şişchin râzând. Ăştia se cumpără. Am luat dela magazinul zoologic patru şoareci, şi vezi cum s'au înmulţit? Dacă vrei, îţi dau şi ţie o pereche!

— Dar ce le dai de mâncare?

— De toate. Şi crupe, şi pâine, şi lapte...

— Bine. Dacă-i aşa, dă-mi şi mie doi!

Şişchin făcu rost de o cutie de carton, în care puse doi şoareci, şi băgă cutia în buzunar.

— Ii duc eu. Tu nu ştii să umbli cu ei şi mi-e teamă să nu-i striveşti! spuse el.

Ne-am îmbrăcat apoi repede, gata să plecăm.

— Incotro o mai porneşti? îl întrebă pe Costia mama lui.

— Mă întorc numaidecât. Mă duc puţin până la Vitia. I-am făgăduit...

Am ieşit în stradă şi cât ai clipi am şi ajuns acasă. Mama, când a văzut că nu sunt singur, nu m'a mai certat că întârziasem.

— Uite, mamă, ăsta e colegul meu dela şcoală, Costia — i-am spus eu.

— Eşti un elev nou, Costia, nu-i aşa? îl întrebă mama.

— Da. Am venit de curând la şcoala asta.

— Dar până acum unde ai învăţat?

— La Nalcic, unde locuiam. Numai că mătuşa Zina a terminat şcoala medie şi a vrut să urmeze arta dramatică; ne-am mutat aici, fiindcă la Nalcic nu este nicio şcoală de-asta.

— Ei, dar spune-mi, acum unde îţi place ţie mai mult, aici sau la Nalcic?

— La Nalcic e mai bine, dar şi aici e bine. Am mai stat şi la Crasnozavodsc. Şi acolo era bine...

— Dacă îţi place oriunde, înseamnă că ai caracter bun.

— Nu. Am caracter prost. Mama spune că am un caracter slab şi că n'am să fac nimic în viaţă.

— De ce spune asta mama ta?

— Dacă nu-mi fac niciodată lecţiile la timp!

— Aha, înţeleg! Eşti ca şi Vitia. Nici lui nu-i place să-şi facă lecţiile la timp. Ştiţi ceva, băieţi? Trebue să vă schimbaţi firea amândoi; şi tu, şi Vitia!

Intre timp intrase şi Lica în odaie. I-am spus lui Şişchin:

— Uite, asta e sora mea, Lica.

— Bună seara! făcu Şişchin.

— Bună seara! îi răspunse Lica şi se uită lung la el, de parcă nu era un băiat ca oricare altul, ci cine ştie ce tablou dela o expoziţie.

— Eu n'am surori — spuse încet Şişchin. Şi nici frate n'am. N'am pe nimeni! Sunt singur-singurel!

— Şi ai vrea să ai o soră sau un frate? întrebă Lica.

— Aş vrea. Le-aş face jucării, le-aş da animale şi aş avea grijă de ei. Mama zice mereu că sunt nepăsător. Dar de ce sunt nepăsător? Fiindcă n'am cui purta de grijă!

— Dar de mama ta nu ai grijă?

— Cum să am, dacă ea se duce la lucru şi eu o aştept, o aştept de mi se urăşte... şi vine abia seara, şi atunci mai pleacă câteodată!

— Dar ce e mama ta?

— Şofer. Merge cu automobilul!

— Atunci de ce nu-ţi porţi tu de grijă, ca să-i fie ei mai uşor?

— Ştiu şi eu! zice Şişchin.

— Ţi-ai găsit haina? îl întrebă deodată Lica.

— Care haină? A, da! Am găsit-o, fireşte că am găsit-o. Era pe terenul de fotbal, unde o lăsasem.

— Să ştii că, dacă ai să ţi-o tot uiţi, odată şi odată ai să răceşti! îi spuse Lica.

— Nu, nu răcesc.

— Ba da! Că o să vină iarna şi ai să-ţi uiţi căciula sau paltonul cine ştie pe unde!

— Nu, paltonul nu-l uit eu... Ascultă, Lica, îţi plac şoarecii?

— Şoarecii... hm-m! Aşa şi aşa — şopti codindu-se Lica.

— Uite, dacă vrei, îţi dau doi şoricei.

— Nu, lasă.

— Dacă ai şti ce cuminţi sunt! spuse Şişchin şi scoase din buzunar cutia cu şoricei.

— Vai, ce drăgălaşi sunt! ţipă Lica, dând cu ochii de ei.

— Ascultă, Costia, de ce îi dai şoarecii mei? am zis eu speriat. Intâi mi-i dai mie, şi acum îi dai ei! Cum vine asta?

— Stai puţin, că pe ăştia numai îi arăt. De dat am să-i dau alţii. Mai am, n'ai văzut? îmi răspunse Şişchin. Sau, dacă vrei, să-i dau ei pe ăştia şi ţie alţii!

— Ba nu, ba nu — fu de părere Lica. Pe ăştia lasă-i lui!

— Bine. Ţie am să-ţi aduc mâine alţii. Pe ăştia, nu-i aşa, ţi-i arăt numai...

Lica întinse amândouă mâinile, ca să ia şoarecii :

— Nu muşcă ?

— Cum să muşte ? Sunt atât de blânzi !...

După ce a plecat Şişchin, am căutat cu Lica o cutie de prăjituri, am tăiat în ea ferestruici şi uşiţe şi am pus şoarecii înăuntru. Cum s'au văzut în căsuţa lor, şoarecii şi-au scos botişoarele pe la geamuri, şi era mai mare hazul să te uiţi la ei.

Numai că din pricina lor, m'am apucat iar târziu de lecţii şi, aşa cum îmi era obiceiul, am făcut întâi ce era mai uşor şi am lăsat pentru la urmă aritmetica. Dar se nimerise şi de data asta o problemă grea. Ce era să fac ? M'am lăsat păgubaş. Am închis cartea, mi-am pus toate lucrurile în ghiozdan, hotărît să copiez a doua zi problema dela vreun coleg. Dacă m'aş fi apucat s'o rezolv singur, mama ar fi văzut că nu-mi făcusem încă lecţiile şi m'ar fi certat că le tot las pentru seara şi tata ar fi început iar să-mi explice problema. Frumos ar fi fost să-l iau dela treaba lui ? Mai bine să-şi vadă de desenele pe care le face pentru invenţia lui sau să se gândească cum să facă cine ştie ce model.

Cât mi-am făcut eu lecţiile, Lica a aşternut în căsuţa şoarecilor câteva ghemotoace de vată, să le facă şi lor culcuş ! Le-a presărat crupe şi fărâmituri de pâine, ba le-a pus şi o farfurioară cu lapte. Dacă te uitai pe geam, vedeai cum stau şoarecii în căsuţă şi mănâncă. Din când în când, câte unul se aşeza pe lăbuţele dinapoi şi începea să se spele. Vai, ce caraghios era ! Îşi freca aşa de repede botişorul cu lăbuţele, că te apuca râsul ! Lica a stat tot timpul în faţa căsuţei, s'a uitat pe geam şi n'a mai putut de râs !

— Ce coleg bun ai tu, Vitia — mi-a spus ea când m'am apropiat şi eu să mă uit la şoareci.

— Cine ? Costia ? am întrebat-o eu.

— Da.

— De ce ţi se pare că e bun ?

— E atât de politicos ! Vorbeşte atât de frumos ! A stat de vorbă şi cu mine !

— De ce n'ar sta de vorbă cu tine ?

— Dacă sunt fată...

— Şi ce ? Dacă eşti fată, nu se poate sta de vorbă cu tine ?

— Alţi băieţi nu vorbesc. Stau cu nasul pe sus. Mi-ar place să fii prieten cu Şişchin...

Aş fi vrut să-i spun că nu e cine ştie ce de capul lui, că-şi copiază lecţiile dela alţii şi că mi-a pătat caietul, dar, nu ştiu de ce, i-am spus :

— Ştiu eu că e băiat bun. Eu n'am colegi răi. La noi în clasă toţi băieţii sunt buni !

Capitolul IV

Au trecut de atunci vreo trei zile, poate patru sau poate cinci, că nu-mi mai aduc bine aminte, când iată că la o lecţie, redactorul gazetei noastre de perete, Serioja Bucatin, se scoală în picioare şi spune :

— Olga Nicolaevna, în colectivul nostru de redacţie nimeni nu ştie să deseneze frumos. Anul trecut desena Fedia Râbchin, dar acum n'are cine şi gazeta de perete nu mai este deloc interesantă ! Trebue neapărat să ne alegem un desenator !

— Să alegem pe cineva care ştie să deseneze frumos — spune Olga Nicolaevna. Uite ce zic eu : mâine să-şi aducă fiecare desenele şi o să-l alegem pe cel care desenează mai bine.

— Dar cine n'are desene ? întrebară băieţii.

— Cine n'are, să deseneze azi. Să pregătească fiecare măcar câte un desen. Doar nu e cine ştie ce mare greutate !

— Bine — încuviinţarăm noi.

A doua zi, toți băieții au adus desene. Unii au adus unele făcute mai de mult, alții desene noi. Au fost băieți care au venit cu teancuri întregi de desene. Igor Graciov, de pildă, a adus un album întreg. Am adus și eu câteva. Ne-am înșirat desenele pe pupitre și Olga Nicolaevna le-a cercetat pe rând. Până la urmă s'a oprit lângă Igor Graciov și a început să se uite în albumul lui. Igor desena numai mări, corăbii, vapoare, bărci și goelete[1]!

— Igor Graciov desenează cel mai bine! a spus Olga Nicolaevna. El să fie desenatorul nostru!

Când a auzit Igor asta, a început să zâmbească. Dar Olga Nicolaevna mai întoarse o filă a albumului, și ce credeți?! Igor desenase și un marinar, cu tricou vărgat și cu luleaua în gură, leit cel de pe perete! Când a văzut una ca asta, Olga Nicolaevna s'a încruntat și s'a uitat drept în ochii lui Igor. Igor s'a fâstâcit, s'a roșit și a șoptit:

— Eu am desenat pe perete...

— Ei, vezi?! Când am întrebat cine a făcut pozna aceea, n'ai vrut să recunoști! Nu e frumos, Igor. Nu e cinstit! De ce-ai făcut asta?

— Nu știu nici eu de ce, Olga Nicolaevna! Așa... din greșală. Nu m'am gândit...

— Tot e bine că recunoști măcar acum! După oră să te duci la tovarășul director și să-i ceri iertare.

După lecție, Igor s'a dus la tovarășul director și i-a cerut iertare. Numai că Igor Alexandrovici, după ce l-a ascultat liniștit, i-a spus:

— Statul a cheltuit o grămadă de bani pentru renovarea școlii. Acum însă, după ce ai mâzgălit tu pereții, nu mai are cine să-i curețe. Du-te acasă, mănâncă și după masă vino iar la școală.

Igor, ce să facă? S'a dus și după masă la școală. Când a ajuns acolo, i s'a dat o găleată cu var și o bidinea, și băiatul a zugrăvit frumos peretele până ce nu s'a mai văzut micul marinar!

[1] Goeletă — corabie mică și îngustă cu două catarge. (N.R.)

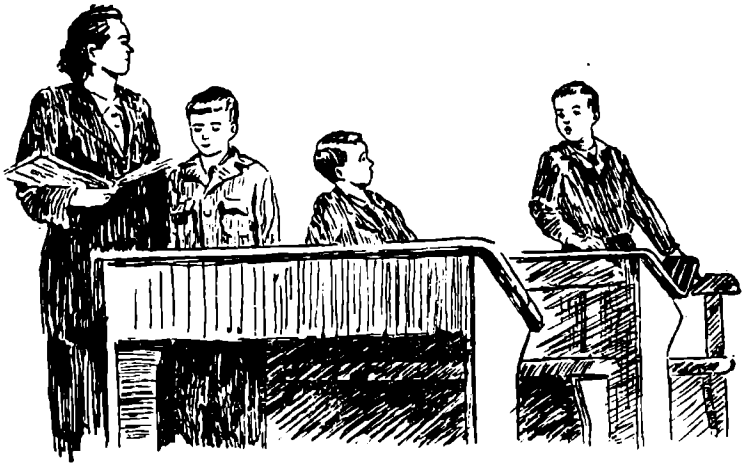

Noi am crezut că după toată povestea asta Olga Nicolaevna n'o să-l mai lase să fie desenator. Dar Olga Nicolaevna a spus:

— E mai bine să desenezi pentru gazetă, decât să mâzgăleşti pereţii!

L-am ales atunci desenator în colectivul de redacţie şi eram cu toţii mulţumiţi. Bucuros eram şi eu, numai că, la drept vorbind, nu prea aveam de ce, şi am să vă spun din ce cauză.

Mă luasem după Şişchin şi nu-mi mai făceam niciodată problemele acasă. Când mă căutai, le copiam dela băieţi! Vorba aceea: „Spune-mi cu cine te'ntâlneşti, ca să-ţi spun cine eşti."

„De ce să-mi mai bat capul cu problemele astea? îmi ziceam eu. Tot nu le pricep! Mai bine să le copiez şi... gata povestea! Merge şi mai repede, şi nici nu se mai supără nimeni acasă la mine că nu sunt în stare să le fac singur!"

Nu ştiu cum, dar mă învârteam întotdeauna să le copiez

ba dela unii, ba dela alţii. Partea proastă era că Tolia Diojchin, conducătorul detaşamentului nostru, mă tot mustra:

— Aşa, tot copiind dela alţii, n'ai să mai înveţi tu niciodată să faci o problemă!

— Nici n'am nevoie! îi răspundeam eu. Ce să fac dacă nu mă pricep la aritmetică! Dar nu ai grijă, am să trăesc eu şi fără ea!

Fireşte, nu-i cine ştie ce scofală să copiezi, dar dacă te ascultă în clasă, s'a zis! Numai în suflat îţi mai e nădejdea! Bine că mai suflau băieţii. Toate ar fi fost cum ar fi fost dacă Gleb Scameichin, care nu-şi mai găsea astâmpăr din ziua în care-şi luase angajamentul să lupte împotriva suflatului, nu mi-ar fi făcut una boacănă: i-a pus la cale pe băieţii din colectivul de redacţie al gazetei de perete să facă o caricatură în care să-şi bată joc de mine. Şi aşa s'a făcut că într'o bună dimineaţă apăru la gazeta de perete o caricatură a mea, în care eram desenat cu nişte urechi lungi. Mă desenaseră lângă tablă, stând ca şi cum aş fi rezolvat o problemă, cu nişte urechi cât toate zilele. Asta, ca să aud mai bine ce mi se suflă! Sub caricatură mai era şi o poezie nesuferită:

„Vitia-al nostru şi suflatul
Sunt prieteni amândoi;
Dar suflatul o să-l piardă
Şi-o să capete un doi!"

Sau cam aşa ceva, că nu mai ţin bine minte. Ce mai vorbă: o aiureală! Eu, fireşte, m'am făcut foc şi am înţeles îndată că Igor Graciov mă desenase, fiindcă înainte, când nu lucra el la gazeta de perete, nu apăreau niciun fel de caricaturi!

M'am apropiat atunci de el şi i-am spus:

— Ascultă, Igor! Scoate imediat caricatura de-acolo, dacă nu vrei să dai de bucluc!

Dar el:

— N'am dreptul s'o scot. Eu nu sunt decât desenator...

Mie mi s'a spus s'o fac, am făcut-o, dar de scos nu pot s'o scot!

— Dar cine o poate scoate ?

— Asta e treaba redactorului. El hotărăşte.

M'am dus atunci la Serioja Bucatin şi i-am spus :

— Aha !... Tu ai făcut isprava asta ! Cu tine n'ai pus să se facă nicio caricatură, dar cu mine ai pus !

— Da' ce crezi tu, că eu public caricaturi aşa, cum îmi trăzneşte prin cap ? Avem doar un colectiv de redacţie şi hotărîm în colectiv ! Gleb Scameichin a scris versurile şi a spus să facem şi o caricatură, fiindcă trebue să luptăm împotriva suflatului. Nu ştiu dacă ai aflat, dar noi am hotărît într'o adunare a colectivului de conducere al detaşamentului să nu se mai sufle în clasă !

Atunci am tăbărît asupra lui Gleb Scameichin :

— Scoate desenul — zic — scoate-l îndată, dacă nu vrei să te fac praf !

— Cum vine asta : „praf" ? mă întreabă el fără să priceapă.

— Vine aşa, că te fac praf, şi gata !

— Ei, ştii că eşti grozav ! zice Glebca. Ce, crezi că ne e frică de tine ? !

— Nu vă e frică ? Bine ! Să ştii c'am să-l rup chiar eu din gazetă !

— Ba nu, că n'ai dreptul să-l rupi ! îmi spune Tolia Diojchin. Doar nu scrie acolo nicio minciună. Şi chiar dacă ar scrie, tot n'ai voie să rupi nimic. N'ai decât să scrii o desmințire.

— Aha ! zic eu, o desmințire ? Staţi că vă arăt eu desmințire !

Toţi băieţii se adunaseră în faţa gazetei de perete, se uitau la caricatură şi se prăpădeau de râs. Eu însă eram hotărît să nu las povestea asta aşa şi m'am aşezat să scriu o desmințire. Partea proastă e că n'a ieşit nimic, fiindcă nu ştiam cum s'o scriu. M'am dus atunci la instructorul nostru

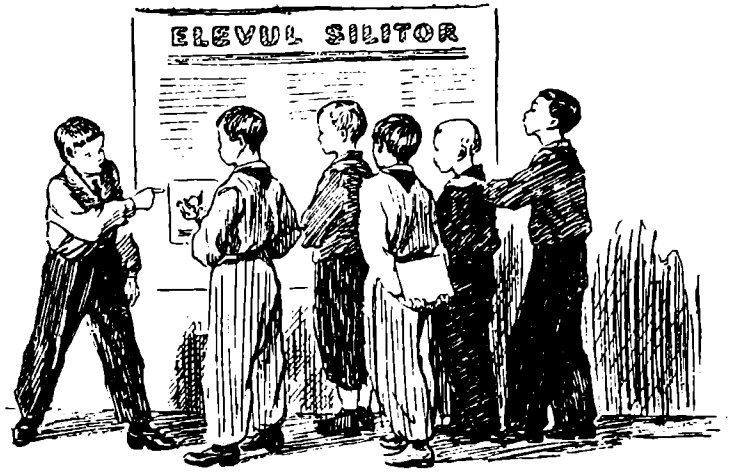

de pionieri, Volodia, i-am spus tot ce mi se întâmplase şi l-am întrebat cum se scrie o desminţire.

— Bine, să te învăţ — îmi răspunse Volodia. E foarte uşor : n'ai decât să scrii că ai să te îndrepţi şi ai să înveţi mai bine. Atunci, vezi tu, n'o să mai fie nevoie să ţi se sufle. Articolul tău o să fie publicat în gazeta de perete şi eu am să pun să se scoată caricatura !

Zis şi făcut. M'am aşezat din nou în bancă şi am scris un articol pentru gazetă, în care îmi luam angajamentul să învăţ mai bine şi să nu mă mai bizui pe suflat.

A doua zi, caricatura a fost scoasă şi articolul meu a fost publicat în locul cel mai potrivit. Nu mai puteam de bucurie. Aveam chiar de gând să mă apuc mai serios de învăţătură, dar nu ştiu de ce am tot amânat treaba asta, şi peste câteva zile, când ne-a dat Olga Nicolaevna o teză la aritmetică, m'am ales cu un doi. A mai căpătat şi Saşa Medvedchin unul, aşa că am fost doi „evidenţiaţi" în clasă ! Olga Nicolaevna ne-a trecut doiurile în carnete şi ne-a spus să dăm carnetele la semnat părinţilor.

In ziua aceea pornisem amărît spre casă, gândindu-mă cum să scap de nota asta nenorocită şi cum să-i spun mamei ca să nu se supere prea mult!

— Fă şi tu cum a făcut Mitia Cruglov — îmi spuse pe drum Şişchin.

— Cine e Mitia Cruglov?

— Era coleg cu mine, când învăţam la Nalcic...

— Şi cum a făcut?

— Uite cum: când s'a ales odată cu un doi, s'a dus acasă şi n'a spus nimic. S'a aşezat posomorît într'un colţ şi a tăcut. A tăcut el un ceas, a tăcut două şi nu s'a dus nicăieri la plimbare. Până la urmă, maică-sa, mirată, l-a întrebat:

— „Ce-i cu tine, Mitia, azi?"

— „Nimic."

— „De ce stai atât de abătut?"

— „De-aia!"

— „Te pomeneşti că iar ai făcut vreo năzbâtie la şcoală."

— „N'am făcut nicio năzbâtie."

— „Te-ai bătut cu cineva?"

— „Nu!"

— „Ai spart vreun geam?"

— „Nu!"

— „Ciudat!" face maică-sa.

Vine şi vremea mesei. Mitia se aşează la locul lui, dar de mâncat nu mănâncă nimic!

— „De ce nu mănânci, Mitia?"

— „Nu vreau."

— „Nu ţi-e foame?"

— „Nu."

— „Du-te şi te plimbă puţin şi să vezi ce poftă de mâncare ai să capeţi!“

— „Nu vreau!“

— „Atunci ce vrei?“

— „Nimic.“

— „Nu cumva eşti bolnav?“

— „Nu.“

Maică-sa îi pipăe atunci fruntea şi-i pune termometrul. Apoi spune:

— „N'ai temperatură. Bine, dar atunci ce-i cu tine, băiete? Mă scoţi din fire!“

— „Am căpătat un doi la aritmetică.“

— „Ptiu! zice maică-sa. Şi pentru un doi ai născocit tu toată comedia asta?“

— „Da.“

— „Decât să faci teatru cu mine, mai bine te-ai pune cu burta pe carte. Atunci n'ai mai căpăta niciun doi!“ se răsteşte la el maică-sa.

Şi cu asta, gata, nu i-a mai spus nimic, şi Cruglov — atâta aştepta!

— Bine! zic eu. Odată, hai să zic că a mers, dar a doua oară, când va încerca să facă la fel, maică-sa o să ştie dela început că a căpătat un doi!

— N'avea tu grijă că a doua oară, a născocit el altceva!

— Ei, Cruglov ăsta era, se vede, foarte deştept! am spus eu.

— Da, foarte deştept. Când îl căutai avea câte un doi, dar de fiecare dată născocea fel de fel de poveşti, ca să nu-l certe maică-sa prea mult.

M'am întors acasă hotărît să fac şi eu ca Mitia Cruglov: m'am aşezat pe un scaun, am lăsat capul în jos şi am făcut o mutră acră, dar ştiţi... acră de tot! Mama, bineînţeles, a băgat imediat de seamă şi m'a întrebat:

— Ce-i cu tine, Vitia? Nu cumva ai luat vreun doi?

— Ba da! zic eu.

Şi mama, dăi cu gura pe mine!

Dar despre asta nu face să vă mai povestesc. Nu e interesant!

A doua zi s'a ales şi Şişchin cu un doi la limba rusă şi a căpătat şi el un frecuş serios acasă. Iar a treia zi, ce să vezi? Ne-au făcut din nou caricatura la gazeta de perete! Ne desenaseră, pe mine şi pe Şişchin, mergând pe stradă, şi după noi alergau câteva doiuri cu picioare!

Când am văzut una ca asta, m'am supărat foc şi iar m'am dus la Serioja Bucatin:

— Ce-i porcăria asta! Când o să se sfârşească toată povestea asta?

— De ce te superi? făcu mirat Serioja. Este sau nu adevărat că aţi căpătat câte un doi?

— Parcă numai noi! Şi Saşa Medvedchin are un doi! Pe el de ce nu l-aţi desenat?

— Nu ştiu. Noi i-am spus lui Igor să vă facă pe toţi trei, dar el, nu ştiu de ce, v'a desenat numai pe voi!

— Am vrut să-i fac pe toţi trei — mă lămuri Igor — dar n'am mai avut loc. Aşa că am desenat numai doi. Rândul viitor îl fac şi pe al treilea.

— Mie nu-mi pasă de asta! zic eu. Nu mai las eu lucrurile să meargă aşa! Am să scriu o desmintire!

Şi-i spun lui Şişchin:

— Hai să scriem o desmintire.

— Cum vine asta?

— Foarte simplu: ne luăm un angajament scris, în care spunem că o să învăţăm mai bine, şi-l publicăm la gazeta de perete. Aşa m'a învăţat data trecută Volodia.

— Bine! zice Şişchin. Scrie-l tu, şi pe urmă îl copiez şi eu.

M'am aşezat iar în bancă şi iar mi-am luat în scris angajamentul că am să învăţ mai bine şi că n'am să capăt niciodată nota doi. Apoi, Şişchin l-a copiat după mine. Dar el, mai cu moţ, a adăugat că o să înveţe cel puţin de nota patru! Ca să fie mai sugestiv — zice.

Am dat amândouă articolele lui Serioja Bucatin şi i-am spus :

— Uite, dă jos caricatura şi publică-ne articolele la un loc bun.

— Bine !

A doua zi însă, când am venit la şcoală, caricatura era tot la locul ei şi angajamentele noastre, nicăieri ! M'am repezit într'un suflet la Serioja. Serioja îmi zice :

— Uite ce e, Vitia, am discutat angajamentul tău în colectivul de redacţie şi am hotărît să nu-l publicăm deocamdată, fiindcă tu ţi-ai mai luat odată angajamentul să înveţi mai bine, dar nu ţi l-ai ţinut, ba ai căpătat chiar din nou un doi !

— Ce-are afface ? ! zic eu. Dacă nu vreţi să-mi publicaţi articolul, n'aveţi decât, dar caricatura sunteţi datori s'o scoateţi.

— Ba nu — zice el — nu suntem deloc datori ! Că tu, băiete, dacă îţi închipui că îţi poţi lua de fiecare dată angajamente pe care nu ţi le îndeplineşti, te înşeli amarnic !

Dar atunci şi-a pierdut şi Şişchin răbdarea :

— Eu nu mi-am luat niciun fel de angajament până acum. Articolul meu de ce nu l-aţi publicat ?

— O să-l publicăm în numărul viitor, n'avea grijă !

— Cum vine asta ? Atunci, până o să apară numărul viitor, o să atârn aşa, în caricatură ?

— O să atârni !

— Bine ! face Şişchin.

Dar eu eram hotărît să nu las lucrurile aşa. In recreaţia următoare m'am dus la Volodia şi i-am istorisit tot.

Volodia, după ce m'a ascultat, mi-a spus :

— Uite ce e, Vitia. Am să vorbesc cu băieţii să pregătească cât mai repede o altă ediţie a gazetei de perete şi să vă publice articolele. Peste câteva zile vom ţine o adunare în care se va vorbi despre silinţa la învăţătură, şi articolele voastre vor apărea tocmai la timp !

— Parcă n'ar putea să scoată acum caricatura şi să se lipească în locul ei articolele !

— Nu se poate ! îmi răspunse Volodia.

— Dar rândul trecut cum s'a putut ?

— Rândul trecut am crezut că ai să te îndrepţi şi am făcut o excepţie. Dar o gazetă de perete nu poate fi stricată oricând şi oricum ! Mai ales că noi le păstrăm pe toate. Din ele se va afla mai târziu cum lucra clasa, cum învăţau elevii. Cine ştie, poate că vreunul dintre noi, când va fi mare, va ajunge cine ştie ce maestru cunoscut, stahanovist vestit, aviator sau om de ştiinţă. Atunci se vor putea cerceta gazetele de perete şi se va vedea cum învăţa la şcoală !

„Altă drăcie ! mi-am zis eu. Dar dacă atunci când am să mă fac mare şi am să ajung un explorator sau un aviator celebru (pentrucă eu de mult eram hotărît să ajung explorator sau aviator celebru), cineva o să dea peste gazeta asta de perete şi o să spună : „Fraţilor, dar ăsta lua şi doiuri la şcoală !"

Ce să vă spun, mi-a pierit cheful pe un ceas întreg şi n'am mai stat la discuţie cu Volodia. Mai târziu însă, încetul cu încetul, m'am liniştit şi mi-am zis că, cine ştie, poate până m'oi face eu mare, o să am norocul să se piardă gazeta asta şi o să scap de ruşine !

Capitolul V

Caricatura noastră a stat la gazetă o săptămână întreagă. Abia cu o zi înaintea adunării generale a apărut un nou număr al gazetei de perete, fără caricatură şi cu amândouă articolele noastre : al meu şi al lui Şişchin. Mai erau, firește, şi alte articole, dar nu-mi mai aduc aminte ce scria în ele.

Volodia ne-a spus să ne pregătim cu toţii pentru adunarea generală şi să analizăm problema silinţei la învăţătură a fiecărui elev în parte. In recreaţia mare, conducă-

torul nostru de grupă, Iura Casatchin, ne-a adunat şi am început să vorbim despre silinţa la învăţătură. Prea mult n'am avut ce discuta, pentrucă toţi băieţii au spus acelaşi lucru : că Şişchin şi cu mine trebue să ne îndreptăm notele proaste cât mai repede !

Noi, firește, am fost de acord. Parcă nouă ne place să avem note proaste ? !

Şi a doua zi am avut adunarea generală a clasei.

Olga Nicolaevna a făcut o dare de seamă asupra silinţei la învăţătură ; ne-a spus cum învaţă fiecare în clasă şi anume cărui lucru trebue să-i dea fiecare atenţie. Ne-a frecat nu numai pe noi, cei cu doi, dar şi pe cei cu trei, fiindcă cel care învaţă de trei poate uşor să capete şi un doi !

După aceea, Olga Nicolaevna ne-a mai spus că la noi disciplina lasă încă de dorit, că în clasă e sgomot şi că băieţii se mai ţin de suflat.

Ne-am spus, bineînţeles, şi noi părerea. Când spun „noi" asta e numai un fel de a vorbi, fiindcă de fapt eu n'am spus nimic ; aveam un doi, nu-i aşa, şi nu era cazul să mă bag prea mult. Trebuia să stau mai în umbră.

Primul a vorbit Gleb Scameichin, care a spus că vinovatul cel mare e numai suflatul. Pe el îl urmăreşte de mult problema suflatului. A spus că, dacă n'ar sufla nimeni, disciplina ar fi mai bună şi nimeni nu s'ar mai bizui pe ce se şopteşte din bancă, ci s'ar pune pe învăţătură.

— Uite, de acum înainte am să suflu dinadins greşit, ca să nu se mai bizue nimeni pe suflat ! spune Gleb Scameichin.

— N'ar fi colegial ! sare Vasia Erohin.

— Cum vine asta ? Dar ce, să sufli e colegial ?

— Nu, dacă cineva nu înţelege ceva, trebue ajutat să înţeleagă, nu să-i sufli ! Suflatul face numai rău ! spune Vasia.

— De câte ori nu s'a vorbit de asta ! Şi ce s'a întâmplat? Se suflă mai departe !

— Ar trebui demascaţi cei care fac treaba asta !

— Cum să-i demascăm?

— Să scriem despre ei la gazeta de perete!

— Bravo! spune Gleb. Vom porni o campanie împotriva suflatului, la gazeta de perete.

După aceea au luat cuvântul băieții din grupa întâia și a doua. Ei au spus că vor lupta pentru onoarea clasei și și-au luat angajamentul să învețe de nota cinci sau cel puțin de patru.

Luând din nou cuvântul, Olga Nicolaevna a spus că pentru a putea învăța bine, trebue să știm să ne împărțim ziua de lucru. Să ne culcăm și să ne sculăm mai devreme. Dimineața să facem gimnastică și să stăm în general cât mai mult în aer. Lecțiile să nu le facem imediat ce ne întoarcem dela școală, ci să ne odihnim mai întâi un ceas și jumătate, două (tocmai ce-i spuneam și eu Licăi). Ne-a mai spus că lecțiile trebuesc făcute neapărat ziua. Nu e bine să înveți seara târziu, fiindcă îți este creierul obosit și nu mai pricepi nimic. Ne-a mai spus că trebue să facem întâi lecțiile mai grele și apoi pe cele ușoare.

Slava Vediornicov i-a pus o întrebare:

— Uite ce e, Olga Nicolaevna, eu înțeleg că e bine să te odihnești un ceas, două, după ce ai venit dela școală, dar aș vrea să știu cum anume trebue să te odihnești? Că eu nu sunt învățat să stau așa, degeaba, și să mă odihnesc. Pe mine, odihna asta mă plictisește!

— A te odihni nu înseamnă să stai cu brațele încrucișate! Poți să te duci la plimbare, să te joci, să faci ceva...

— Dar fotbal putem juca? am întrebat eu.

— Și fotbal este nimerit — mi-a răspuns Olga Nicolaevna. Bineînțeles, nu dacă joci toată ziua! Dacă joci un ceas, ajunge, ești odihnit și poți învăța mai bine!

— Dar nu mai e mult, o să înceapă ploile și o să se desfunde terenul. Atunci unde o să jucăm? întrebă Șișchin.

— Nu-i nimic, băieți — zise Volodia. O să facem o sală de sport la școală și o să jucăm baschet toată iarna.

— Baschet ! sări în sus de bucurie Şişchin. Aşa mai zic şi eu ! Eu am să fiu căpitanul echipei... că am mai fost căpitan de echipă de baschet. Pe cuvântul meu !

— Tu întâi să te îndrepţi la limba rusă ! îi spuse Volodia.

— De ce să nu mă îndrept ? Că eu... am să mă îndrept.

Şi cu asta, adunarea generală luă sfârşit.

— Ei, dar văd că v'aţi prostit, băieţi ! strigă Volodia, după ce se împrăştiară ceilalţi, şi rămase în jurul lui numai grupa noastră.

— De ce ? îl întrebarăm noi.

— Cum de ce ? Voi v'aţi luat angajamentul să lichidaţi cu doiurile, dar toate celelalte grupe s'au angajat să ia numai patru şi cinci !

— Dar ce, sunt mai breji ca noi ? întrebă Leonia Astafiev. Dacă ei pot să ia cel puţin patru, de ce să nu luăm şi noi ?

— Mare lucru ! spuse Vania Pahomov. Că doar n'or fi mai deştepţi ca noi !

— Ştiţi ceva, băieţi ? Hai să facem şi noi la fel ! spuse Vasia Erohin. Uite, îmi dau cuvântul de onoare că am să învăţ cel puţin de nota patru ! Să dovedim că nu suntem mai prejos ca alţii !

Când am auzit asta, m'am înflăcărat şi eu.

— Bravo ! am zis atunci. Aşa e ! Băieţii noştri nu sunt cu nimic mai prejos ! Ia gândiţi-vă, ce ar fi ca toată grupa noastră să nu aibă notă mai mică de patru ! Nici eu nu vreau să rămân în urmă ! Imi iau şi eu angajamentul ! Adevărat, că până acum nu m'am prea ţinut serios de carte, dar de acum încolo, gata !... mă apuc de învăţătură ! Să vedeţi... că pentru mine e mult până încep !

— E mult până începi, că pe urmă te porneşti pe plâns şi te laşi păgubaş ! mă ia Şişchin peste picior.

— Dar tu ce faci ? Nu-ţi iei niciun angajament ? îl întreabă Volodia.

— Eu nu-mi iau angajamentul să învăţ numai de patru, adică... făgăduesc că am să învăţ de patru la toate obiectele, numai la rusă de trei!

— Ia te uită la el ce-i trece prin cap! strigă Iura. Toată clasa îşi ia angajamentul, numai el nu! Mă, da' deştept mai eşti!

— Cum să-mi iau angajamentul? Că eu n'am avut niciodată la rusă mai mult de trei. E bun şi un trei!

— Ia ascultă, Şişchin, ce-i cu tine? îl întreabă Volodia. Că doar ţi-ai luat angajamentul să înveţi la toate materiile în aşa fel, ca să capeţi cel puţin patru!

— Când... când mi-am luat angajamentul ăsta?

— Ce, n'ai scris tu articolul acela din gazeta de perete? îi zice Volodia şi-i arată gazeta în care erau publicate angajamentele noastre.

— A, da! Aşa e! spune Şişchin. Uitasem!

— Ei, ce zici? Făgăduieşti?

— Bine, ce să fac, făgăduesc! s'a învoit Şişchin.

— Ura! au strigat băieţii. Bravo, Şişchin! Nu ne-ai făcut de ruşine! Să luptăm cu toţii pentru onoarea clasei noastre!

Numai că Şişchin era cam nemulţumit şi în drum spre casă nici n'a stat de vorbă cu mine: era bosumflat fiindcă eu îl învăţasem să scrie articolul pentru gazetă.

Capitolul VI

Nu ştiu ce are de gând Şişchin, dar eu m'am hotărît să mă apuc de îndată serios de învăţătură. Principalul, mi-am zis eu, este să te ţii de program. Am să mă culc mai devreme, pe la zece, cum spunea şi Olga Nicolaevna. De sculat am să mă scol mai de dimineaţă şi am să-mi mai repet odată lecţiile înainte de a pleca la şcoală. După şcoală am să joc un ceas şi jumătate fotbal, apoi, cu capul limpede, am să-mi

fac lecţiile. După lecţii, fac ce-oi pofti : mă joc cu băieţii sau citesc până la culcare.

Şi, fiindcă aşa hotărîsem, înainte de a mă apuca de lecţii m'am dus să joc fotbal cu băieţii. Aveam de gând să joc un ceas şi jumătate, cel mult două, dar nu ştiu cum s'a făcut că nici n'am ajuns bine pe terenul de fotbal şi am uitat de toate. Numai când s'a întunecat de-a-binelea, mi-am adus aminte de „program" ! Şi uite aşa s'a întâmplat că iar m'am apucat târziu de lecţii, când nu-mi mai era limpede capul. Dar m'am jurat ca a doua zi să nu mai joc atât de mult. Numai că a doua zi s'a repetat aceeaşi poveste. Cât a ţinut jocul, mi-am spus : „Incă un gol, şi mă duc acasă", dar nu ştiu de ce, ori de câte ori se marca câte un gol, mai amânam şi hotăram să mă duc acasă după ce o să mai marcăm unul ! Şi uite aşa am stat până seara. Dar atunci mi-am spus : „Stop ! Aşa nu mai merge !" Şi am început să mă gândesc de ce nu merge. M'am gândit ce m'am gândit, şi până la urmă m'am lămurit că n'am voinţă ! Adică voinţă aş avea eu, numai că nu e puternică, ci slabă, slabă de tot. Când trebue să fac un lucru, nu mă pot hotări să-l fac, iar când nu trebue să fac un lucru, nu mă pot opri să nu-l fac ! Uite, de pildă, dacă încep să citesc o carte interesantă, o citesc şi o răscitesc şi nu mă mai pot despărţi de ea cu toate că trebue să-mi fac lecţiile sau să mă culc ! Degeaba îmi spune mama să mă duc la culcare, degeaba îmi spune tata că e târziu, că eu nu-i ascult până nu sting ei lumina ca să nu mai pot citi. La fel se întâmplă şi cu fotbalul. N'am destulă voinţă să ies din joc la timp, şi asta-i tot !

Când m'am gândit la toate astea, vă spun drept că m'am mirat şi eu. Până atunci îmi închipuisem că sunt un om cu o voinţă foarte puternică şi cu un caracter hotărît, şi când colo, am constatat că sunt un om lipsit de voinţă şi cu un caracter slab. Mă rog, un fel de Şişchin ! Mi-am zis că trebue să-mi desvolt voinţa. Dar... cum să fac ? Cum ? Am să fac nu ce vreau, ci ce nu vreau ! Dacă nu vreau să fac gimnastică

dimineaţa, am s'o fac ! Dacă vreau să mă duc să joc fotbal, n'am să mă duc ! Dacă vreau să citesc o carte interesantă, n'am s'o citesc ! Şi m'am hotărît să încep din ziua aceea.

In seara aceea tocmai, mama ne-a făcut la ceai prăjitura care îmi place mie mai mult şi mi s'a nimerit şi cea mai bună bucată — cea dela mijloc ! Dar mi-am zis că de vreme ce am poftă s'o mănânc, n'am s'o mănânc. Am băut ceai cu pâine, iar prăjitura am lăsat-o.

— De ce n'ai mâncat prăjitura ? m'a întrebat mama.

— O să stea aici până poimâine seara, adică două zile în cap ! i-am spus eu. Am s'o mănânc poimâine seara !

— Dar ce-i cu tine ? Ai făcut vreun legământ ? se miră mama.

— Da — zic eu — am făcut un legământ. Dacă n'am să-mi mănânc prăjitura până poimâine seara, înseamnă că am voinţă !

— Dar dacă o mănânci ? sare Lica.

— Dacă o mănânc, înseamnă că n'am voinţă. Parcă nu 'nţelegi !

— Eu cred că n'ai să poţi să te ţii !

— Om vedea noi...

A doua zi dimineaţa, când m'am sculat, nu aveam niciun chef de gimnastică, totuşi am făcut-o şi m'am dus apoi la duş, să mă spăl cu apă rece, fiindcă nici de spălat nu-mi prea ardea. Apoi am mâncat şi m'am dus la şcoală. Prăjitura a rămas pe farfurioară. Când m'am întors, tot acolo era, numai că o acoperise mama cu capacul de sticlă dela zahariţă, ca să nu se usuce. Am ridicat capacul şi m'am uitat la ea — prăjitura era încă proaspătă. Nici gând să se usuce! Mi-a venit s'o mănânc pe loc, dar mi-am învins dorinţa.

In ziua aceea aveam de gând să nu joc fotbal, ci să stau să mă odihnesc vreun ceas, un ceas şi jumătate şi să mă apuc apoi de lecţii. Aşa că după masă, asta am făcut. Bine, bine, dar cum să mă odihnesc? Că doar nu te poţi odihni aşa, fără să faci nimic! Odihna înseamnă o joacă sau o treabă plăcută. „Ce să fac — m'am întrebat eu. De-a ce să mă joc?" Dar pe urmă mi-am zis: „Ce-ar fi să mă duc să joc fotbal cu băieţii?"

Nici n'am apucat bine să mă gândesc la asta, că picioarele m'au şi dus în stradă! Prăjitura a rămas însă la locul ei pe farfurioară.

Merg eu aşa pe stradă şi deodată îmi zic: „Stop! Ce faci, Vitia? Dacă ai chef de fotbal, nu trebue să joci! Aşa se educă puterea de voinţă?" Dau să mă întorc, dar iar cad pe gânduri: „Mă duc, mă uit cum joacă băieţii, dar nu intru în joc!" Ajung pe teren şi văd că jocul e în toi. Şişchin mă zăreşte şi-mi strigă:

— Unde umbli, Vitia? Hai, că am încasat zece goluri până acum! Vino, frate, mai repede, să salvezi situaţia!

Şi drept să vă spun, nici n'am băgat de seamă când am intrat în joc!

Acasă, bineînţeles, m'am întors iar târziu. Imi zic:

„Vai, Vitia, ce om lipsit de voinţă eşti! De dimineaţă ai început-o bine şi acum ai stricat totul din cauza fotbalului!"

Mă uit şi văd prăjitura pe farfurie. O iau şi o mănânc.

„Ce s'o mai păstrez? Că tot n'am pic de voinţă!"

Când vine Lica şi dă cu ochii de farfuria goală, zice :

— Aha ! N'ai mai putut !

— Ce „n'am mai putut ?"

— Ai mâncat prăjitura !

— Ce-ţi pasă ? Am mâncat-o şi gata. Ce, era a ta ?

— De ce te superi ? Că n'am zis nimic ! Şi aşa ai răbdat destul ! Bine de tine că ai voinţă ! Eu n'am niciun pic !

— De ce n'ai ?

— Ştiu şi eu ? Dacă până mâine n'o mâncai, ţi-o mâncam eu !

— Cum, Lica, tu crezi că am putere de voinţă ?

— Sigur că ai !

Când am auzit asta, m'am mai liniştit şi am luat hotărîrea ca de a doua zi să mă apuc iar de educarea voinţei, cu toate că dădusem greş în ziua aceea. Nu ştiu ce-ar fi ieşit dacă ar fi fost timp frumos, dar a doua zi a început să plouă dimineaţa şi terenul de fotbal, aşa cum se aştepta Şişchin, s'a desfundat. Unde era să mai jucăm ? Şi apoi, când nu se poate juca, nici n'ai chef de joc ! Ce curios mai e şi omul ! Uite, sunt zile în care trebue să stai acasă, şi băieţii joacă fotbal ! Tu, care vasăzică, stai şi te gândeşti : „Sărăcuţul de mine ! Toţi băieţii joacă, numai eu stau !" Dar dacă rămâi acasă şi ştii că ceilalţi băieţi stau şi ei pe la casele lor şi că nu joacă nimeni, nici nu te mai gândeşti la asta !

Aşa a fost şi de data asta. Afară cernea o ploaie măruntă de toamnă, eu stăteam în casă şi-mi făceam liniştit lecţiile. Şi toate au mers ca pe roate, până am ajuns la aritmetică ! Când a venit rândul aritmeticii, mi-am zis că nu face să-mi mai frământ eu singur capul, ci să mă duc mai bine la unul din băieţi, ca să mă ajute el.

Zis şi făcut. M'am îmbrăcat repede şi m'am dus la Alic Sorochin, pentrucă din grupa noastră el e cel mai bun la aritmetică : are totdeauna cinci !

Când ajung la el, îl găsesc stând la masă şi jucând şah, de unul singur.

— Bine c'ai venit ! zice el. Hai să facem o partidă !

— N'am venit pentru asta, îi spun eu. Ajută-mă mai bine să-mi fac lecția la aritmetică.

— Da ? Bine ! Hai ! Dar știi ceva ? O să facem la aritmetică mai târziu. Îți explic eu totul în doi timpi și trei mișcări ! Hai mai bine să jucăm întâi șah. Că tot trebue să înveți și tu să joci ! Șahul desvoltă aptitudini pentru matematică !

— Adevărat ? fac eu.

— Pe onoarea mea ! De ce crezi tu că învăț eu bine la aritmetică ? Fiindcă joc șah !

— Dacă e așa, bine ! m'am învoit eu.

Am așezat piesele și am început să jucăm. Numai că mi-am dat repede seama că nu e chip să joci cu el ! Nu puteam juca liniștit. Dacă făceam cine știe ce greșală, se supăra, el știe de ce, și țipa la mine :

— Joc e ăsta ? Unde te bagi ? Așa se mută ? Ptiu ! Mutare e asta ?

— De ce nu e bună mutarea ? îl întreb eu.

— Fiindcă am să-ți iau un pion !

— Ia-l sănătos — zic eu — numai nu țipa la mine, te rog !

— Cum să nu țip la tine, dacă joci ca prostul ?

— Cu atât mai bine pentru tine ! Așa ai să câștigi mai repede.

— Mie îmi place să câștig când joc cu un om deștept, nu cu un jucător ca tine !

— Cum așa ? După părerea ta, eu nu sunt deștept ?

— De, nu prea ești !

Uite așa m'a jignit tot timpul, până la sfârșit ! După ce a câștigat partida, zice :

— Hai să mai facem una !

Acum e drept că și eu mă ambiționasem și grozav aș îi vrut să-l bat, ca să-i mai dau puțin peste nas !

— Hai — zic eu — dar fără țipete. Dacă mai țipi la mine, te las și plec !

Şi am luat-o dela cap. De data aceasta n'a mai ţipat, dar se vede că nici să tacă n'a putut. A pălăvrăgit tot timpul ca un papagal, făcând fel de fel de glume pe socoteala mea :

— Aha ! Vasăzică aşa ! Aha ! Ia te uită la el ce deştept s'a făcut ! Ia te uită !...

Ce să vă spun, îmi era şi silă să-l mai ascult !

Am pierdut şi partida asta, şi nu mai ţin minte câte altele.

Până la urmă ne-am apucat şi de aritmetică, dar şi aici şi-a dat în petec ! Nu era în stare să explice nimic liniştit !

— E atât de simplu ! Cum de nu înţelegi ? Asta o înţeleg până şi copiii mici ! Ce e greu de înţeles aici ? Vai de capul tău ! Nu e în stare să deosebească scăzătorul de descăzut ! Astea le-am făcut în clasa a treia !... Ce-i cu tine, ai căzut din lună ?...

Eu zic :

— Dacă ţi-e greu să explici, lasă, că mă duc la altcineva !

— Eu îţi explic, numai că tu nu înţelegi !

— Ce explici ? zic eu. Explică ce trebue. Ce te priveşte pe tine dacă am căzut din lună sau nu ?

— Bine, stai, nu te supăra ! Iţi mai explic odată !

Dar nu ştiu cum făcea şi ce dregea, că nu era în stare să-mi explice ! M'am muncit aşa cu el până seara târziu şi nu ştiu dacă am înţeles mare lucru. Partea proastă era că nu izbutisem să-l bat niciodată la şah ! Dacă n'ar fi fost atât de fudul, mai zic ! Nu mi-ar fi părut rău ! Dar îmi intrase în cap să-l bat şi de atunci am început să mă duc în fiecare zi la el, ca să învăţăm la aritmetică. Ei, şi până să ne apucăm de aritmetică, jucam ceasuri întregi şah !

Incetul cu încetul am început să mă mai descurc, şi erau zile în care izbuteam să-i mai iau câte o partidă. Asta se întâmpla rar, e adevărat, dar pentru mine era o mare bucurie. In primul rând, când începea să piardă, nu mai trăncănea ca un papagal ; în al doilea rând, devenea foarte ner-

vos : sărea de pe loc, se aşeza iarăşi, se apuca cu mâinile de păr... Era de-a-dreptul caraghios. Eu, de pildă, nu mă enervez dacă pierd, dar nici nu mă bucur când pierde partenerul meu. Alic însă, dimpotrivă, nu-şi poate stăpâni bucuria când câştigă, iar când pierde, e gata să-şi smulgă părul din cap de necaz !

Ca să învăţ bine, jucam şah şi acasă, cu Lica. Când se nimerea să fie tata pe acasă, jucam şi cu el. Intr'o zi, tata mi-a spus că are pe undeva o carte, un fel de manual pentru jocul de şah, şi că, dacă vreau să învăţ să joc bine, să-l citesc. Când am auzit de cartea asta, m'am apucat numaidecât s'o caut şi am găsit-o într'un coş cu tot felul de cărţi vechi. La început credeam că n'am să înţeleg nimic, dar când am început s'o citesc, am văzut că era scrisă foarte simplu şi pe înţeles. Se spunea că la jocul de şah, ca şi la război, trebue să cauţi să iei cât mai repede iniţiativa, să-ţi mişti cât mai repede piesele înainte, să pătrunzi în poziţiile adversarului şi să-i ataci regele. Se mai arăta cum să începi partidele de şah, cum să te pregăteşti de atac, cum să te aperi şi multe, multe alte lucruri folositoare. Am citit cartea două zile la rând, şi când m'am dus a treia zi la Alic, am câştigat partidă după partidă. Alic rămăsese cu gura căscată şi nu înţelegea ce se întâmplă. Situaţia se schimbase ! După câteva zile ajunsesem să joc atât de bine, încât nici măcar din întâmplare nu izbutea să mă bată !

Numai că din cauza şahului nu prea aveam timp de aritmetică şi Alic îmi explica totul în pripă sau, cum s'ar zice, de mântuială. Şah învăţasem eu să joc, dar nu băgam de seamă să mi se fi desvoltat aptitudinile pentru aritmetică ! Nu se schimbase nimic ! Tot atât de prost stăteam cu aritmetica ! Atunci, ce era să fac ? M'am gândit să mă las de şah. Şi dacă ar fi să spun adevărul, mă cam plictisisem de şah. Nu-mi mai plăcea să joc cu Alic, că prea pierdea tot timpul !

— Ce ? făcu Alic când i-am spus că n'am să mai joc. Vrei să te laşi ? Tocmai tu, cu aptitudinile tale excepţio-

nale pentru șah ? Sunt sigur că dacă continui să joci, ai să devii un campion celebru !

— Ce aptitudini ! zic eu. Află că dacă te-am bătut, nu e meritul meu ! Am învățat dintr'o carte !

— Din ce carte ?

— Dintr'o carte specială. Un fel de manual pentru jocul de șah. Dacă vrei, am să ți-o dau și ție. Să vezi că ai să ajungi să joci și tu tot atât de bine ca și mine !

Când a auzit Alic asta, n'a mai putut de nerăbdare să citească cartea. A venit cu mine până acasă și, îndată ce i-am dat cartea, s'a dus să se pună pe citit. Eu însă m'am hotărît să nu mai joc șah până ce n'am să mă îndrept la aritmetică.

Capitolul VII

Instructorul nostru, Volodia, și-a pus în gând să organizeze la școală o serbare dată de artiști amatori. Câțiva băieți și-au luat angajamentul să învețe pe dinafară niște poezii, pe care să le recite, alții să execute pe scenă câteva exerciții de gimnastică și să facă o piramidă ; Grișa Vasiliev a spus că o să cânte din balalaică, iar Pavlic Cozlovschi, că o să danseze un gopac [1]. Cel mai interesant număr era al lui Vania Pahomov și al lui Igor Graciov. Voiau să reprezinte „Lupta dintre Ruslan și capul de uriaș", un fragment din poemul lui Pușchin „Ruslan și Ludmila", care era tipărit în cartea noastră de citire pentru clasa a patra și pe care tocmai îl citisem cu toții. Igor Graciov zicea că o să facă capul uriașului din placaj și că o să-l deseneze ca să arate cât mai fioros. El o să se ascundă după cap și o să spună ce trebue să spună. Vania o să fie Ruslan. O să-și facă o suliță de lemn și cu ea o să se bată împotriva capului de uriaș.

Șișchin murea să joace și el, și până la urmă m'a convins să ne rugăm amândoi de Olga Nicolaevna să ne dea

[1] Gopac — dans popular ucrainean. (N.R.)

voie şi nouă să jucăm. Dar Olga Nicolaevna nici n'a vrut să audă de asta.

— Intâi să vă îndreptaţi notele — ne-a spus ea — şi numai după aceea o să puteţi juca!

Băieţii s'au apucat să-şi înveţe rolurile şi să repete, iar eu şi cu Şişchin umblam hai-hui, aşa, fără niciun rost prin sală, şi ne uitam cu jind la ceilalţi. Igor tăiase dintr'o foaie întreagă de placaj capul uriaşului. Falca de jos o făcuse din altă bucată de placaj şi o prinsese în aşa fel, ca să poată capul să deschidă gura. Apoi a pictat capul şi i-a făcut nişte ochi holbaţi. Când se ascundea după cap şi mişca maxilarul de placaj, mârâind şi vorbind în acelaşi timp, ai fi zis că mârâe şi vorbeşte chiar capul acela! Şi era o plăcere să vezi cum Ruslan, adică Vania, se năpustea asupra capului, cu suliţa. Atunci, capul sufla în el şi Vania se arunca într'o parte, de parcă l-ar fi măturat vântul.

Intr'un rând îi veni lui Şişchin o ideie foarte bună.

— Eu — zice el — am citit ieri „Ruslan şi Ludmila". Acolo scrie că Ruslan călărea un cal. Aici văd că merge pe jos!

— De unde să ia cal? fac eu. Chiar dacă am avea cal, tot nu l-am putea aduce pe scenă!

— Eu am o ideie grozavă! zice el. Hai să facem noi doi pe calul.

— Cum să facem pe calul?

— Uite, am un număr din revista „Zateinic". Scrie acolo cum doi băieţi pot face pe calul pe scenă. Se coase din pânză un fel de piele de cal, în faţă i se face capul, în spate, coada, iar dedesubt, picioarele! Eu, înţelegi, mă bag în pielea asta, în partea din faţă, şi îmi vâr capul în capul calului, tu te bagi în partea din spate, te apleci şi te ţii cu mâinile de cureaua mea, şi din spinarea ta se face spinarea calului! Calul are patru picioare, nu-i aşa? Noi doi împreună tot patru picioare avem! Unde merg eu, mergi şi tu, şi gata calul!

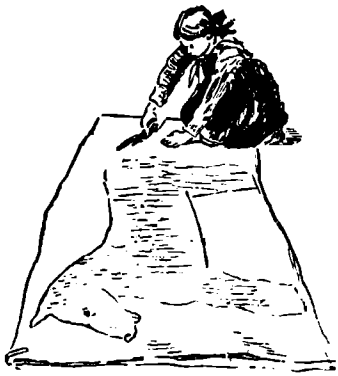

— Şi cum să coasem pielea de cal ? întreb eu. Dacă am fi fete, ne-am pricepe, că fetele ştiu să coasă, învaţă doar la şcoală !

— Roag-o pe Lica, poate că ne dă ea o mână de ajutor.

Când am povestit totul Licăi şi când am rugat-o să ne ajute, sora mea mi-a răspuns :

— Bine, am să vă ajut. Numai să-mi faceţi rost de pânză !

Ne-am gândit noi, ne-am sucit de unde să găsim pânză, dar până la urmă Şişchin a descoperit în pod la el o saltea veche, de care nu mai avea nimeni nevoie. I-am scos toată umplutura şi faţa i-am arătat-o Licăi, care a spus că s'ar putea să lasă ceva din ea. A luat-o, a descusut-o şi a prefăcut-o în două bucăţi mari de pânză. Pe una ne-a cerut să-i desenăm un cal mare. Am luat atunci o bucată de cretă şi am desenat un cal în toată regula, cu cap şi cu picioare. După aceea, Lica a aşezat cele două bucăţi una peste alta şi le-a tăiat cu foarfeca : avea acum două părţi de cal ! Le-a cusut apoi pe spinare şi l-a cap. Costia şi cu mine am luat şi noi câte un ac şi am ajutat-o. Am avut foarte multă bătaie de cap cu picioarele, fiindcă fiecare picior trebula cusut separat, ca un burlan. Până să terminăm, ne-am înţepat toate degetele ! Dar până la urmă, pielea calului a fost gata. A doua zi am făcut rost de nişte curmeie de tei şi de vreo două trei braţe de fân şi am lucrat mai departe. Am umplut capul calului cu fân, ca să se ţină mai bine, iar din curmeie am făcut coada şi coama. După ce am terminat, ne-am băgat cu Costia în pielea calului, printr'o gaură pe care o lăsasem în burtă, şi am încercat să mergem. Când ne-a văzut, Lica s'a prăpădit de râs ! Ne-a spus că am făcut un cal destul de bun, dar că mai trebue să-i băgăm nişte vată pe ici pe colo, fiindcă i se cam văd coastele. Ne-a mai spus

că ar trebui să-l şi vopsim, că se vede de o poştă că e de pânză. Am ieşit atunci din pielea calului, Lica s'a apucat să-l umple cu vată pe unde trebuia, iar Şişchin a adus de acasă nişte bradolină, cu care se dau podelele, şi am colorat pânza. A ieşit o frumuseţe de cal murg! Am pus din nou mâna pe vopsele şi i-am făcut ochii, nările şi gura, iar la picioare i-am desenat nişte copite. Lica s'a gândit că ar fi bine să mai prindem de capul calului şi două urechi, că fără urechi capul nu era prea frumos. Când am fost gata, ne-am băgat iar în pielea calului!

— I-ha-ha! necheză Costia.

Lica a început să bată din palme şi era cât pe ce să se înece de râs.

— Ai jura că e un cal! strigă ea.

Am încercat să mergem prin odaie şi să svârlim din picioare şi se vede că reuşeam foarte bine, fiindcă Lica râdea tot timpul. Când a venit mama, a râs şi ea foarte mult, uitându-se la calul nostru. Între timp s'a întors şi tata dela lucru şi a râs şi el.

— Pentru ce aţi făcut asta? ne-a întrebat el.

I-am spus atunci că la noi la şcoală o să fie un spectacol şi că eu cu Costia o să fim calul.

— E foarte bine că la voi la şcoală se organizează distracţii de felul acesta. Aşa, băieţii învaţă să se ocupe de lucruri folositoare. Să-mi spuneţi şi mie când o să aibă loc reprezentaţia, ca să vin şi eu! a spus tata.

Ne-am dus la Şişchin ca să arătăm calul mamei şi mătuşei lui.

— Poftim! am spus eu. Acum o să vină tata la spectacol şi noi nici nu ştim dacă o să ni se dea voie să jucăm!

— Tu să taci! a zis Şişchin. Să nu spunem nimănui nimic. O să mergem mai devreme şi o să ne ascundem după scenă. Numai lui Vania Pahomov să-i spunem, ca să ştie să se urce pe cal înainte de a intra în scenă!

— Bravo! am zis eu. Aşa să facem!

Nu vă mai spun cu ce nerăbdare am aşteptat reprezen-

taţia ! Nici de învăţat nu mai eram în stare să învăţăm din cauza asta ! In fiecare zi intram în pielea de cal şi umblam în ea, ca să ne antrenăm. Lica a tot cusut sub piele bucăţi de vată, şi până la urmă calul nostru a ajuns neted şi rotofei. Ca să nu-i atârne urechile ca nişte frunze de brusture, Costia s'a gândit să le pună pe dinăuntru câte o sârmă şi acum urechile stăteau ţepene, aşa cum trebue. Apoi, Costia a mai avut o idee : a legat urechile cu nişte aţe. Când trăgeai de ele, calul dădea din urechi ca un cal adevărat !

Ei, dar până la urmă a venit şi ziua mult aşteptată !

Nevăzuţi de nimeni, am ascuns pielea după scenă şi am pornit în căutarea lui Vania Pahomov. Când l-am zărit, Costia l-a chemat la o parte şi i-a spus :

— Ascultă, Vania, înainte de a intra în scenă ca să te baţi cu capul de uriaş, treci prin culise. O să găseşti acolo un cal anume pregătit pentru tine. Incalecă pe el şi gata !

— Despre ce fel de cal e vorba ? întrebă Vania.

— Ce-ţi pasă ! E un cal bun ! Incalecă pe el, şi el o să te ducă unde trebue !

— Ştiu şi eu !... stă la îndoială Vania. De repetat am repetat fără cal...

— Mă... da' caraghios mai eşti ! zice Şişchin. Ascultă-mă pe mine ! E mult mai bine cu calul. Şi în Puşchin scrie că Ruslan călărea. Cum scrie acolo ? „Eu călăresc, eu călăresc, şi când te prind nu te slăbesc !" Pe ce călăreşte dacă nu pe cal ? Şi în cartea de citire este o poză în care Ruslan este desenat călare !

— Bine ! se învoieşte Vania. Nici mie nu-mi prea plăcea să joc rolul ăsta pe jos. Coşcogea viteazul, şi când colo, fără cal !

— Numai vezi, să nu spui nimănui nimic, că se pierde tot efectul ! îl sfătueşte Şişchin.

— Bine, n'am să spun !

Când au început spectatorii să umple sala, ne-am strecurat frumuşel în culise, am pregătit pielea de cal şi am aşteptat. Băieţii se frământau, alergau de colo-colo pe

scenă și controlau decorurile. Până la urmă răsună ultima bătaie de gong și începu reprezentația. Noi, de unde eram, vedeam și auzeam bine tot ce se petrece pe scenă — și exercițiile de gimnastică le-am văzut, și poeziile le-am auzit. Mie, unul, exercițiile de gimnastică mi-au plăcut grozav. Băieții erau acompaniați de muzică și le executau frumos, cu precizie, toți ca unul. Nu degeaba au repetat ei două săptămâni la rând! Apoi s'a tras cortina. La repezeală, a fost pus pe scenă capul de placaj cu gura mișcătoare și Igor Graciov s'a ascuns în spatele lui. Atunci a intrat Vania. Avea pe cap un coif strălucitor făcut din carton, iar în mâini ținea o suliță de lemn, poleită.

Vania se apropie de noi și ne șopti:

— Ei, unde vă e calul?

— Numaidecât! i-am răspuns noi.

Ne-am băgat la repezeală în pielea calului și în fața lui Vania apăru deodată un cal.

— Urcă-te! zic eu.

Vania s'a urcat în cârca mea și s'a așezat bine. Abia atunci mi-am dat eu seama că rolul cailor pe lumea asta nu prea e dulce. Sub greutatea lui Vania, mă cocoșasem de tot. Ce era să fac? L-am apucat sdravăn pe Șișchin de curea, ca să am de ce să mă sprijin. Tocmai în clipa aceea se ridică și cortina.

— Ei! Haide! mi-a poruncit Vania, adică Ruslan.

Șișchin și cu mine am luat-o la trap și am nimerit drept în mijlocul scenei. Când ne-au văzut, băieții din sală au început să râdă cu hohote. Se vede treaba că le plăcea calul nostru. Noi, drept spre capul de uriaș!

— Ptru! Ptru! șuieră Ruslan. Incotro ați pornit-o? Era cât pe ce să vă izbiți de cap! Inapoi!

Ce era să facem? L-am ascultat și ne-am dat înapoi.

In sală se auzeau râsete sgomotoase.

— Inapoi, caraghioșilor! ne ocăra Vania. Nu vă dați de-a'ndărătelea! Intoarceți-vă în mijlocul scenei! Trebue să-mi spun monologul!

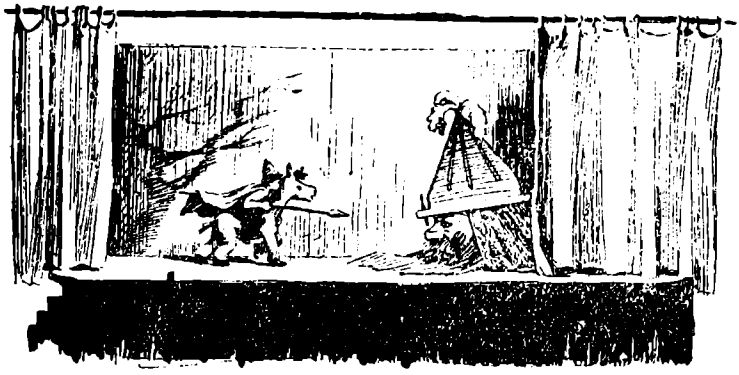

Ne-am întors iar în mijlocul scenei. Vania începu să vorbească cu un glas ca din mormânt:

„Ce oase, câmpule, să-mi spui,
Or fi 'ngrăşat pământul tău?..."

Recită multă vreme, tânguindu-se în fel şi chip. In timpul ăsta, Şişchin trăgea de aţe şi calul nostru dădea din urechi, ceea ce înveselea grozav pe spectatori. In cele din urmă, când Vania îşi termină monologul, ne şopti:

— Acum, apropiaţi-vă de capul de uriaş!

Ne-am întors şi am pornit spre cap. La vreo cinci paşi, Şişchin a început să sforăe şi să se salte în sus, ca şi cum s'ar fi ridicat calul în două picioare, iar eu am început să svârl din picioare, ca să arăt că s'a speriat calul de capul uriaşului. Atunci, Ruslan s'a apucat să dea pinteni calului, adică să mă lovească pe mine cu tocurile în coaste. Ne-am apropiat de capul de uriaş şi Ruslan a început să-i gâdile nările cu suliţa. Capul a deschis gura şi a strănutat de-a răsunat toată sala! Şişchin şi cu mine am sărit atunci înapoi şi am început să ne învârtim pe toată scena, ca şi cum ne-ar fi suflat vântul, şi Ruslan era cât pe ce să cadă de pe cal! Partea proastă e că la un moment dat Şişchin m'a călcat pe picior şi eu de durere am început să sar într'un picior şi să şchiopătez. Vania s'a apucat din nou să-mi dea pinteni.

Ne-am năpustit iar peste capul de uriaș, acesta a început iar să sufle în noi și am fost iarăși împinși în lături. Și așa l-am atacat noi de câteva ori, până ce am început să mă vait:

— Hai odată ! zic eu. Terminați mai repede, că nu mai pot ! Mă doare piciorul !

Atunci ne-am avântat pentru ultima oară spre cap și Vania l-a pocnit cu sulița atât de tare, încât a căzut toată vopseaua de pe el. Capul s'a prăbușit, s'a sfârșit reprezentația și calul a ieșit de pe scenă șchiopătând. Băieții aplaudau încântați. Vania a descălecat și a dat fuga să se încline în fața spectatorilor, ca un actor adevărat.

Șișchin îmi zice :

— Bine, dar și noi am jucat pe scenă ! Trebue să ne înclinăm și noi în fața spectatorilor.

Și atunci toată lumea văzu calul apărând pe scenă și înclinându-se, adică dând din cap. Aceasta le plăcu foarte mult tuturor, și sala răsună de râsete și de sgomote. Băieții începură să aplaude și mai tare. Noi ne-am înclinat și am fugit, apoi ne-am întors iar și ne-am înclinat. Atunci, Volodia a strigat să se tragă mai repede cortina și cortina s'a închis imediat. Noi am fi vrut să fugim, dar Volodia ne-a prins calul de urechi și a spus :

— Hai, ieșiți odată afară ! Cine-și face de cap aici ?

Atunci am ieșit din pielea calului.

— A, voi erați ! făcu Volodia. Cine v'a dat voie să vă faceți de cap aici ?

— Dar ce, calul n'a fost bun ? făcu mirat Șișchin.

— Calul l-ați meșterit voi bine — a spus Volodia. Dar de jucat, n'ați jucat cum trebue ! Pe scenă se spuneau lucruri serioase și calul vostru făcea năzbâtii. Ba ridica un picior, ba îl lăsa iar jos. Unde ați văzut voi cal să facă așa ceva ?

— Păi, dacă stai nemișcat în loc, obosești ! zic eu. Și nu uita că era și Vania călare pe mine. Știi ce greu e ? Cum să stai locului ?

— Trebuia să stați, de vreme ce ați ieșit pe scenă. Încă ceva : când Ruslan spune versurile : „Ce oase, câmpule,

să-mi spui, or fi 'ngrăşat pământul tău?..." publicul a început deodată să râdă. Mă întrebam de ce râde lumea. Ce era de râs? Când colo, ce să vezi? Incepuse calul să dea din urechi!

— Caii dau întotdeauna din urechi când ascultă! spuse Şişchin!

— Ce zor avea să asculte?

— Păi, versurile... a auzit că Ruslan spune versuri şi a început să dea din urechi!

— Mă rog, dacă ar fi dat numai aşa din urechi, cale-valea, dar el s'a apucat să-şi fluture urechile de parcă ar fi alungat nişte muşte!

— Aici e vina mea. Am greşit — zise Şişchin. Am tras prea tare de sfoară!

— „Ai greşit"! îl îngână Volodia. Altădată să nu vă mai băgaţi nepoftiţi pe scenă!

Eram foarte amărîţi, mai ales că eram siguri că şi Olga Nicolaevna o să ne mai tragă o săpuneală. Dar Olga Nicolaevna nu ne-a spus nimic şi asta a fost pentru mine, cum să spun, mai rău decât dacă ne-ar fi mustruluit cum se cuvine pentrucă nu o ascultasem. Şi-o fi zis pesemne că atât eu cât şi Şişchin suntem nişte băieţi înrăiţi şi că nici nu face să vorbească cineva serios cu noi.

Ei, dar din cauza acestei reprezentaţii şi din cauza şahului nu m'am mai pus serios pe învăţătură şi peste câteva zile, când ni s'au dat notele pe primul trimestru, am văzut că aveam doi la aritmetică!

Ştiam dinainte că am să am doi, dar mă gândeam că mai e până la sfârşitul trimestrului şi că mai am timp să scap de nota asta. Nu ştiu însă de ce, dar trimestrul s'a încheiat parcă atât de repede, că nici nu mi-am dat seama pe ce lume sunt! Şişchin avea şi el doi, dar la limba rusă.

— De ce ne-or fi dând oare notele tocmai în ajunul sărbătorilor? Uite, mi s'a dus toată bucuria! i-am spus eu lui Şişchin pe când ne întorceam acasă.

— De ce? a întrebat Şişchin.

— Cum de ce ? Pentrucă trebue să arăt doiul ăsta acasă!

— Eu n'am să-l arăt acum ! a spus Şişchin. De ce să-i stric mamei sărbătorile ?

— Bine, dar după sărbători tot o să trebuiască să i-l arăţi ! zic eu.

— Ei, după sărbători e altceva. De sărbători însă toată lumea e veselă, şi dacă am să viu eu să le arăt doiul, au să se întristeze ! Nu, mai bine să fie veseli ! De ce s'o amărăsc degeaba pe mama ? Că eu o iubesc pe mama mea !

— Dacă ai iubi-o, ai învăţa mai bine ! i-am spus eu.

— Dar ce, tu înveţi mai bine ? mi-a răspuns Şişchin.

— Eu ? Nu, dar am să învăţ !...

— Ei, şi eu am să învăţ !

Şi cu asta, discuţia noastră s'a sfârşit. Mă hotărîsem să urmez pilda lui Şişchin şi să arăt notele mai târziu, după sărbători. Pentrucă, nu-i aşa, se întâmplă uneori să ţi se dea notele şi după sărbători... Se întâmplă, nu ?

Capitolul VIII

A venit şi ziua mult aşteptată, ziua de 7 Noembrie, sărbătoarea Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie ! M'am trezit odată cu zorile şi am dat buzna la fereastră. Soarele nu răsărise încă, dar se luminase bine. Cerul era curat şi albastru şi toate casele pavoazate cu steaguri roşii şi cu portretele lui Lenin şi Stalin. Eram fericit. Parcă venise din nou primăvara. Nu ştiu de ce te simţi atât de bine în această zi de sărbătoare ! Iţi aduci aminte de tot ce e mai bun şi mai plăcut ! Visezi la ceva minunat şi ai vrea să creşti cât mai repede, să ajungi foarte puternic şi foarte curajos şi să săvârşeşti fel de fel de fapte eroice. Să străbaţi, de pildă, taiga îndepărtată, să te caţeri pe creste de nestrăbătut, să te avânţi cu avionul spre cerul albastru, să cobori sub pământ ca să extragi fier şi cărbune, să construeşti canale şi să îndestulezi deşerturile cu apă ; să construeşti maşini noi şi minunate, pentru ca tata şi mama şi Olga Nicolaevna

să fie mândri de tine și pentru ca cel mai scump și cel mai drag prieten și învățător al nostru, marele Stalin, să te laude!

Iată visurile mele. Și cred că nu e nimic de mirare în ele. Tata spune că în țara noastră fiecare om poate înfăptui orice, numai să vrea și să învețe bine, fiindcă odată, cu mulți ani în urmă, în ziua aceasta de 7 Noembrie am izgonit pe capitaliștii care asupreau poporul. Acum aici, la noi, totul este al poporului. Vasăzică și al meu, fiindcă și eu fac parte din popor!

Tata mi-a dăruit cu prilejul acestei sărbători o lanternă magică, mama o pereche de patine și Lica o busolă. Eu, pe de altă parte, i-am dat Licăi niște acuarele. Apoi am plecat cu tata și cu Lica la uzina unde lucrează tata, și de-acolo ne-am dus la demonstrație cu toți muncitorii dela uzină. De jur împrejur era numai muzică. Toată lumea cânta. Am cântat și eu, a cântat și Lica și nu mai puteam de bucurie. Tata ne-a cumpărat apoi câte un balon: mie unul roșu și Licăi unul verde. Când ne-am apropiat de piața principală a orașului nostru, tata ne-a mai cumpărat două steguleț roșii și am trecut cu steguleț în mână prin fața tribunei, străbătând toată piața.

După aceea ne-am întors acasă și n'a trecut mult și au început să ne sosească musafiri. Primul a venit unchiul Șura. Ținea în mână două pachete și am înțeles imediat că ne adusese daruri. Unchiul Șura ne-a întrebat mai întâi dacă ne purtăm frumos și noi am spus că da.

— O ascultați pe mama?

— O ascultăm! zicem noi.

— Dar cu școala cum stați?

— Bine! zice Lica.

— Bine! zic și eu.

Atunci, unchiul Șura mi-a dăruit un joc de construcții metalice, iar Licăi niște cuburi.

Apoi a venit mătușa Lida și unchiul Serioja, mătușa Nadia, unchiul Iura și mai târziu mătușa Nina și toți m'au

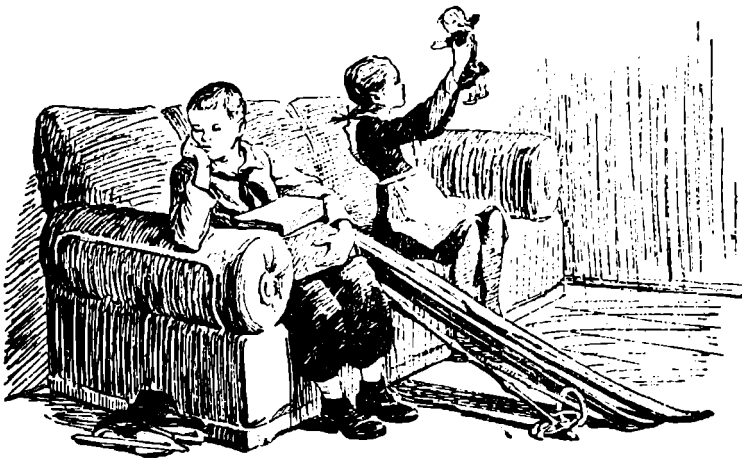

întrebat cum învăţ. Eu le-am spus că învăţ bine şi ei mi-au adus daruri. Până la urmă m'am ales cu o grămadă întreagă de jucării. Lica, la fel. Şi cum stăteam şi mă uitam lung la toate darurile primite, nu ştiu cum, dar încetul cu încetul, mi s'a întristat inima. Incepuse să mă mustre conştiinţa : aveam un doi la aritmetică şi spusesem totuşi că învăţ bine ! M'am gândit mult la asta, dar până la urmă mi-am dat cuvântul că de-acum înainte am să mă apuc serios de învăţătură şi că asemenea cazuri nu se vor mai repeta niciodată. După ce am luat această hotărîre, tristeţea mea s'a risipit şi m'am înveselit iar.

La 8 Noembrie a fost tot sărbătoare. M'am dus pe la băieţi, au venit şi pe la mine băieţii şi ne-am jucat de-a tot felul de jocuri. Seara am făcut proiecţii pe perete cu lanterna magică. La culcare, mi-am pus darurile pe scaun lângă patul meu şi Lica şi le-a pus şi ea pe ale ei pe un scaun. Dădusem drumul celor două baloane cu care fuseserăm la demonstraţie şi acum stăteau sus, în tavan. Vai, ce frumoase erau !

A doua zi, cum am deschis ochii, ce să vezi ? Baloanele noastre zăceau pe podea ! Se sbârciseră şi se făcuseră

mici, mici de tot ! Ieşise gazul acela uşor, cu care fuseseră umplute, şi acum nu se mai puteau ridica !

Partea proastă e că în ziua aceea, când m'am întors dela şcoală, nu ştiam cum să fac să-i spun mamei de doiul pe care-l încasasem. Noroc că şi-a adus mama aminte de carnet şi mi l-a cerut. Atunci l-am scos tăcut din ghiozdan şi i l-am dat. Mama s'a uitat la note şi, firește, numaidecât a văzut doiul !

— Poftim ! Eram sigură ! a spus ea, încruntându-se. Mi-ai tot umblat hai-hui toată ziua şi acum ai media doi ! Şi pentru ce, mă rog ? Numai şi numai fiindcă nu vrei să asculţi de nimeni şi de nimic ! De câte ori nu ţi s'a spus să-ţi faci lecţiile la timp. Degeaba ! Parcă aş vorbi cu pereţii ! Sau poate că vrei să rămâi repetent ? !

Când i-am spus că luasem hotărîrea să învăţ mai bine şi să nu mai am doiuri niciodată, mama m'a luat în râs. Se vedea cât colo că nu mai credea în făgăduielile mele. Iar când am rugat-o să-mi semneze carnetul, mi-a spus :

— Nu ! Lasă să ţi-l semneze tata !

Asta era mai prost ca orice. Sperasem că o să mi-l semneze mama şi că n'o să mai trebuiască să i-l arăt şi tatii, dar acum mă mai aştepta o serie de mustrări !... Nu vă mai spun ce amărît eram ! Nici de lecţii nu-mi mai ardea !

„Lasă, mi-am zis eu, nu face nimic. Aştept întâi să mă certe tata şi după aia am să mă apuc de învăţat".

Până la urmă a venit şi tata dela lucru. Am aşteptat să mănânce întâi, fiindcă după masă e întotdeauna mai bine dispus, şi după aceea am pus carnetul pe masă în aşa fel ca să-l vadă. Tata, bineînţeles, a băgat repede de seamă că pe masă, lângă el, stă carnetul meu şi a început să se uite la note.

— Poftim ! Te-ai pricopsit ! mi-a spus el, văzând doiul. Spune-mi, oare ţie nu ţi-e ruşine de colegii tăi ?

— Parcă numai eu am doi ! am răspuns eu.

— Cum aşa ? ! Cine mai are ?

— Şişchin !

— De ce te iei după Şişchin ? Mai bine ai lua pildă dela elevii buni. Sau poate Şişchin e mare şi tare la voi la şcoală ? !

— Ba deloc — am spus eu.

— Dacă ai învăţa tu mai bine, l-ai ajuta şi pe Şişchin ! Vă place vouă aşa de mult să fiţi mai slabi ca ceilalţi elevi ?

— Mie — zic eu — nu-mi place deloc. Eu m'am hotărît să mă apuc serios de învăţătură.

— Ai mai spus asta !

— Nu, înainte am spus-o numai aşa, ca să zic ceva, dar acum m'am hotărît cu adevărat !

— Bine, să te vedem !

Tata a iscălit carnetul şi n'a mai spus nimic. Mă simţeam chiar jignit că m'a mustrat atât de puţin. Şi-o fi zis că nici nu face să vorbească prea mult cu mine, de vreme ce eu nu mă ţin niciodată de cuvânt şi nu sunt bun de nimic. M'am hotărît deci ca de data asta să-i dovedesc că am voinţă şi să învăţ cum trebue. Păcat numai că în ziua aceea nu aveam nimic la aritmetică ! Dacă aş fi avut, sunt sigur că aş fi rezolvat singur problema !

A doua zi l-am întrebat pe Şişchin :

— Ei, ia spune-mi, ţi-a tras maică-ta o săpuneală sdravănă pentru doiul ăla ?

— Mi-a tras ! Şi mătuşa Zina mi-a tras... Mai bine ar fi tăcut ! Mi-a spus numai atât : „Lasă că te iau eu în primire cum trebue !" Cum să mă ia în primire ? Dar mi-aduc aminte că a mai spus ea odată : „Lasă că te iau eu în primire ! Am să controlez în fiecare seară cum ţi-ai făcut lecţiile". M'a controlat de vreo două ori, dar pe urmă s'a înscris la cercul dramatic al clubului uzinei de automobile şi, cum venea seara, o şi ştergea !" „Am să controlez, zicea ea, mâine". Şi aşa, de fiecare dată amâna de pe o zi pe alta şi până la urmă a uitat ! Deodată, zice : „Ia arată-mi caietele şi spune-mi ce lecţii ai pe mâine !" Partea proastă era că nu-mi făcusem nicio lecţie. Ştii, mă învăţasem să nu fiu controlat ! Acum,

înțelegi, nu e seară să nu plece de-acasă. Dacă n'are treabă la cercul dramatic, se duce la teatru...

— Trebue să se ducă dacă vrea să se facă artistă — am spus eu.

— Bine, bine, asta înțeleg eu — zice Șișchin. Și mama urmează cursuri de calificare. Și mai și muncește pe deasupra. De ce nu-mi spune ea niciodată : „Lasă că te iau eu în primire". Mama îmi spune numai că trebue să învăț, și dacă țipă la mine, pe ea nu mă supăr niciodată. Dar pe mătușa Zina am să mă supăr mereu, fiindcă dacă te apuci de ceva, nu-i așa, apucă-te ca lumea, și dacă n'ai de gând să te apuci, lasă-te păgubaș ! Eu acum aștept să mă ia mătușa Zina în primire și până atunci nu fac nimic... Ce vrei ? Așa e caracterul meu...

— Măi, Costia, tu dai mereu vina pe alții ! zic eu. Mai bine ți-ai schimba caracterul.

— Ba mai bine ți l-ai schimba tu ! Parcă tu ești mai breaz !

— Am să învăț mai bine ! am promis eu.

— Am să învăț și eu ! mi-a răspuns Șișchin.

Numai că tocmai în ziua aceea profesorul nostru de gimnastică, Grigorii Ivanovici, ne-a anunțat că sala de sport din școala noastră fusese amenajată pentru baschet și că, cine vrea, să se înscrie în echipa de baschet. Nu vă mai spun ce bucurie a fost pe noi. Toți băieții s'au înscris. Eu și cu Șișchin, firește, am vrut și noi să ne înscriem, dar Grigorii Ivanovici nu ne-a primit.

— Din echipa de baschet pot face parte numai elevii care învață bine — ne-a spus el.

Când a auzit Șișchin una ca asta, gata, s'a și întunecat la față. De când aștepta el să joace baschet ! Acum, ceilalți au să joace și noi o să stăm să ne uităm. Mie unul, drept să vă spun, nu prea îmi părea rău, fiindcă mă hotărîsem să mă apuc serios de învățătură și să fac orice mi-o sta în putință ca să fiu primit în echipa de baschet.

După lecții s'a ținut la noi în clasă o adunare. Olga Nicolaevna ne-a spus că mulți băieți s'au îndreptat și au început să învețe mai bine. In grupa întâia, lucrurile stăteau cel mai bine. Nimeni nu mai avea doi, și numai doi băieți aveau câte un trei. Olga Nicolaevna ne-a mai spus că, în ziua în care n'o să mai aibă nici trei, grupa își va îndeplini angajamentul de a avea numai cinci și patru. La noi în grupă era mai prost, fiindcă noi aveam doi de doi, al meu și al lui Șișchin!

Zice Iura:

— Poftim! Din cauza voastră am rămas codași. Trebue neapărat să facem ceva ca să ieșim din încurcătura asta!

— Numai ăștia doi sunt de vină! sare și Leonia Astafiev și ne arată cu degetul, pe mine și pe Șișchin. Ce-aveți de gând, băieți? Ați făcut de rușine toată grupa! Toată lumea își dă silința, dar dumnealor puțin le pasă! Nimic nu fac! Ascultă, Maleev, de ce înveți prost?

Și cu toții au tăbărît asupra mea:

— Ce, nu-ți dai seama că trebue să înveți mai bine?

— Nu înțeleg despre ce este vorba! am spus eu. Eu m'am hotărît doar să învăț mai bine, și când colo, văd că iar se vorbește de asta!

— Dacă te-ai hotărît, de ce nu înveți? Astea sunt note? se băgă în vorbă Alic Sorochin.

— Notele mele sunt mai dinainte... Eu m'am hotărît de-abia alaltăieri! i-am răspuns.

— Vai de capul tău! Nu te puteai hotărî și tu mai de mult?

— Stați, băieți, nu vă certați! spuse Olga Nicolaevna. Cei care au rămas în urmă la învățătură trebuesc ajutați. In grupa voastră aveți elevi buni. Uite, eu zic să le dau lui Șișchin și lui Maleev pe cineva să-i ajute!

— Pot să-l ajut eu pe Maleev? întrebă Vania Pahomov.

— Eu am să-l ajut pe Șișchin! spuse Alic Sorochin. Se poate?

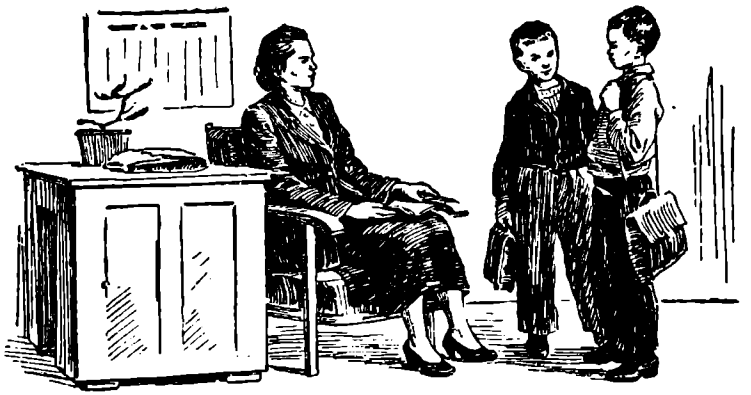

— Sigur ! Se poate ! răspunse Olga Nicolaevna. E frumos din partea voastră că vreţi să vă ajutaţi tovarăşii !

După adunare, Olga Nicolaevna ne-a chemat, pe mine şi pe Şişchin, în cancelarie şi a stat mult de vorbă cu noi. Ne-a spus că învăţăm prea puţin acasă, că ne facem lecţiile în pripă, fără să ne gândim prea mult la ce facem şi că din cauza asta ne însuşim slab materia. Memorizăm prea puţin şi ceea ce memorizăm uităm repede. L-a sfătuit pe Şişchin să-şi facă temele la limba rusă, fără să se grăbească, gândindu-se bine la fiecare cuvânt pe care-l scrie ; i-a mai spus să înveţe regulile pe de rost şi să citească cât mai mult şi a mai adăugat că o să urmărească mai îndeaproape felul în care îşi face temele date acasă.

— Tu, Vitia, trebue să munceşti mai mult singur — îmi spuse Olga Nicolaevna. Sunt sigură că, dacă nu-ţi iese o problemă, te duci repede la tata sau la mama să-i întrebi !

— Nu ! zic eu. Nu-l mai întreb pe tata niciodată. De ce să-l întrerup dela lucru ? Când nu merge, mă duc la câte un coleg.

— Asta e tot una. Eu spun că trebue să lupţi singur. Dacă ai să-ţi baţi capul cu problema şi ai s'o înţelegi singur, mai înveţi câte ceva, dar dacă o să ţi-o facă de fiecare dată altcineva, n'ai să fii niciodată în stare să le rezolvi singur.

De asta se şi dau problemele, ca elevii să se deprindă să gândească singuri.

— Bine ! zic eu. Am să le fac singur.

— Aşa, băiete. Străduieşte-te. Numai la mare, mare nevoie, dacă vezi că nu merge deloc, să ceri ajutor dela vreun coleg sau dela mine.

— Nu ! zic eu. Mi se pare că acum am să pot singur. Dar dacă tot n'am să pot, am să mă duc la Vania.

— Cine vrea, poate — spuse Olga Nicolaevna.

Capitolul IX

Cum am ajuns acasă, m'am şi pus pe lucru. Eram atât de hotărît, că m'am mirat şi eu ! Mi-am pus în gând să-mi fac întâi lecţiile cele mai grele, aşa cum ne-a învăţat Olga Nicolaevna. Şi abia la urmă pe cele uşoare. In ziua aceea aveam o problemă la aritmetică. Fără să mai stau mult pe gânduri, am deschis cartea şi m'am apucat să citesc problema :

„Intr'un magazin au fost 8 fierăstrae şi de trei ori mai multe topoare. Jumătate din numărul topoarelor şi 3 fierăstrae au fost vândute unei brigăzi de tâmplari cu 84 de ruble. Restul topoarelor şi al fierăstraelor au fost vândute unei alte brigăzi de tâmplari cu 100 de ruble. Cât costă un topor şi cât costă un fierăstrău ?"

La început n'am înţeles nimic. Am citit atunci problema a doua şi a treia oară şi, treptat-treptat, mi-am dat seama că cei care întocmesc problemele le încurcă dinadins, ca să nu le rezolve elevii imediat. In problema mea scrie : „Intr'un magazin au fost 8 fierăstrae şi de trei ori mai multe topoare. Ar fi putut scrie dela început că erau 24 de topoare. Pentrucă, dacă erau 8 fierăstrae şi de trei ori mai multe topoare, e clar, nu-i aşa, că erau 24 de topoare ! Ce rost are atunci toată vorbăria asta de prisos ?! Incă ceva : „Jumătate din numărul topoarelor şi 3 fierăstrae au fost

vândute unei brigăzi de tâmplari, cu 84 de ruble". Mai bine ar fi spus dela început: „S'au vândut 12 topoare". Cine nu ştie că, dacă erau 24 de topoare, jumătate face 12! Şi toate astea s'au vândut, aşa dar, cu 84 de ruble. Mai departe se spune că restul topoarelor şi al fierăstraelor au fost vândute altei brigăzi de tâmplari cu 100 de ruble. Care rest? De ce n'or fi spus-o, frate, omeneşte că, dacă erau în total 24 de topoare şi dacă s'au vândut 12, înseamnă că au rămas 12? Fierăstraele fuseseră în total 8; dacă au vândut 3 unei brigăzi, înseamnă că celeilalte i s'au vândut 5. Uite, aşa ar fi trebuit să scrie, numai că ei le încurcă şi pe urmă spun că băieţii sunt nepriceputi şi că nu ştiu să rezolve problemele!

Am transcris problema în felul meu, ca să fie mai simplă şi iată ce a ieşit:

„Intr'un magazin au fost 8 fierăstrae şi 24 de topoare; 12 topoare şi 3 fierăstraie au fost vândute unei brigăzi de tâmplari cu 84 de ruble, 12 topoare şi 5 fierăstrae au fost vândute altei brigăzi de tâmplari cu 100 de ruble. Cât costă fiecare fierăstrău şi fiecare topor?"

După ce am transcris problema, am recitit-o şi am văzut că s'a mai scurtat. Dar tot nu mă puteam dumiri cum s'o fac, fiindcă cifrele se amestecau în capul meu şi nu mă lăsau să gândesc. Mi-am zis atunci să mai reduc problema, ca să aibă mai puţine cifre. Nu avea nicio importanţă, nu-i aşa, câte fierăstrae şi câte topoare fuseseră în magazin de vreme ce până la urmă le vânduseră pe toate! Am mai redus problema:

„S'au vândut unei brigăzi 12 topoare şi 3 fierăstrae cu 84 de ruble. S'au vândut altei brigăzi 12 topoare şi 5 fierăstrae cu 100 de ruble. Cât costă un topor şi un fierăstrău?"

Problema era acum mai scurtă, dar tot aş fi vrut s'o mai scurtez. Pentrucă, ce importanţă avea cui fuseseră vândute fierăstraele şi topoarele? Important era cu cât s'au vândut. M'am gândit ce m'am gândit şi am scris problema aşa:

„12 topoare şi 3 fierăstrae = 84 de ruble

12 topoare şi 5 fierăstrae = 100 de ruble
Cât costă un topor şi cât un fierăstrău ?"

Mai mult nu mai aveam cum s'o scurtez, nu-i aşa ? Am început atunci să mă gândesc cum s'o rezolv. Intâi mi-am zis că dacă 12 topoare şi 3 fierăstrae costă 84 de ruble, trebue să adun topoarele şi fierăstraele şi să împart 84 la totalul lor. Am adunat 12 topoare cu 3 fierăstrae şi mi-a ieşit 15. Atunci am împărţit 84 la 15, dar împărţirea nu mi-a ieşit, fiindcă mi-a rămas un rest. Mi-am dat seama că greşisem şi am început să caut altă soluţie. Iată ce soluţie am găsit : am adunat 12 topoare cu 5 fierăstrae şi mi-a ieşit 17, apoi am împărţit 100 la 17, dar iar mi-a rămas un rest ! Atunci am adunat toate topoarele cu fierăstraele, am adunat şi rublele, şi le-am împărţit la topoare şi fierăstrae, dar împărţirea tot nu mi-a ieşit ! Am încercat să scad fierăstraele din topoare şi am împărţit banii la rezultat, dar tot nimic ! Am încercat atunci să adun fierăstraele şi topoarele separat, apoi să scad topoarele din bani şi ceea ce a rămas să împart la fierăstrae. Tot nimic ! Ce n'am făcut, ce n'am încercat, dar degeaba ! Atunci am luat problema şi m'am dus cu ea la Vania Pahomov.

— Ascultă — i-am zis — 12 topoare şi 3 fierăstrae costă la un loc 84 de ruble, iar 12 topoare şi 5 fierăstrae costă 100 de ruble. Cât costă un topor şi cât un fierăstrău ? Cum crezi tu că trebue rezolvată problema asta ?

— Dar tu cum crezi ? mă 'ntrebă el.

— Eu zic că ar trebui să adun 12 topoare cu 3 fierăstrae şi să împart 84 la 15.

— Stai ! De ce să aduni fierăstraele cu topoarele ?

— Ca să aflu câte erau în total ! Impart după aceea 84 la total şi aflu cât costă o bucată.

— Ce fel de „bucată" ? Un fierăstrău sau un topor ?

— Un fierăstrău — zic eu — un fierăstrău sau un topor!

— După tine, fierăstraele şi topoarele costă tot atât ?

— Şi ce, nu-i aşa ?

— Firește că nu ! Nu se spune în problemă că ar avea același preț. Dimpotrivă ! Întrebarea se pune așa : cât costă un topor pe de o parte, și cât un fierăstrău ? Asta înseamnă că nu avem dreptul să le adunăm !

— Ei și ? Ori le aduni, ori nu le aduni, tot un drac e ! zic eu. Nu iese nimic !

— De-aia nu iese !

— Atunci, ce să fac ? îl întreb eu.

— Gândește-te !

— De două ceasuri mă tot gândesc !

— Uită-te atent la problemă — mă sfătuește Vania. Ce vezi ?

— Văd — zic eu — că 12 topoare și 3 fierăstrae costă 84 de ruble, iar 12 topoare și 5 fierăstrae costă 100 de ruble.

— Observi că prima și a doua oară s'a cumpărat aceeași cantitate de topoare, dar că fierăstraele erau cu două mai multe ?

— Observ ! zic eu.

— Observi că a doua oară s'a plătit cu 16 ruble mai mult ?

— Observ. Prima oară s'a plătit 84 ruble, iar a doua oară 100 de ruble, 100 minus 84 face 16.

— De ce crezi tu că s'a plătit a doua oară cu 16 ruble mai mult ?

— Ei, de ce ! E clar ! S'au cumpărat două fierăstrae în plus ! i-am răspuns eu. De-aia au trebuit să plătească cu 16 ruble mai mult !

— Vasăzică, s'a plătit 16 ruble pentru două fierăstrae, nu-i așa ?

— Da, zic eu, pentru două.

— Atunci cât costă un fierăstrău ?

— Dacă două costă 16, unul — zic eu — costă 8 !

— Bravo ! Uite că ai aflat cât costă un fierăstrău !

— Ptiu ! zic eu. Ce problemă simplă ! Cum de nu m'am priceput ?...

— Stai, că mai trebue să afli și cât costă un topor.

— Asta-i un fleac — zic eu. 12 topoare şi 3 fierăstrae costă 84 de ruble: 3 fierăstrae costă 24 de ruble, 84 fără 24 fac 60. Vasăzică, 12 topoare costă 60 de ruble, iar un topor — 60 împărţit la 12 — dă 5 ruble!

M'am dus acasă amărît foc că nu fusesem în stare să fac singur problema, şi am luat hotărîrea ca data viitoare să nu mi se mai întâmple aşa ceva. Chiar de o fi să stau şi cinci ceasuri cu ea, dar de făcut tot am s'o fac!

A doua zi nu ni s'a dat nimic la aritmetică, şi eu am fost foarte bucuros, fiindcă nu e cine ştie ce plăcere să rezolvi probleme!

„Nu-i nimic! mi-am zis eu. Azi o să-mi odihnesc puţin capul..."

Dar n'a fost să fie. N'am apucat bine să-mi fac lecţiile că vine Lica şi zice:

— Vitia, uite, ni s'a dat o problemă şi nu pot s'o rezolv! Hai, ajută-mă.

Mi-am aruncat ochii pe problemă şi mi-am zis:

„Dacă n'am să i-o pot face, s'a dus prestigiul meu!"

De aceea i-am spus:

— N'am timp acum. Am o mulţime de lecţii de făcut. Tu du-te vreun ceas, două la plimbare şi când vii, te ajut.

I-am spus aşa, fiindcă uite ce mă gândisem eu:

„Până s'o plimba, am să mă gândesc la problemă, şi când s'o întoarce, am să i-o explic."

— Bine. Mă duc atunci la o prietenă — zice Lica.

— Du-te, du-te, fetiţo — zic eu — dar vezi nu veni prea devreme. Poţi să te plimbi şi trei ceasuri. Plimbă-te cât vrei!

Lica a plecat, eu am luat cartea şi am început să citesc problema:

„Un băiat şi o fetiţă culegeau nuci din grădină. Ei au cules împreună 120 de nuci. Fetiţa a cules de două ori mai puţine decât băiatul. Câte nuci avea băiatul şi câte fetiţa?"

Când am citit problema, m'a pufnit râsul. „Ce problemă! îmi zic. Ce e greu de înţeles aici? E clar că

trebue să împarți 120 la doi, ceea ce face 60. Vasăzică, fetița a cules 60 de nuci. Acum să aflăm câte a rupt băiatul : din 120 scădem 60 și avem tot 60. Dar... cum vine asta? Rezultă că ei au cules același număr de nuci! Numai că în problemă se spune că fetița a cules de două ori mai puține! Aha! îmi zic. Trebue să împart 60 la doi și iese 30. Vasăzică, băiatul a rupt 60 de nuci, iar fetița 30." Mă uit la răspunsul problemei și văd : băiatul 80, fetița 40.

„Dați-mi voie! zic eu. Cum vine asta? Mie mi-a ieșit 30 și 60, și aici văd 40 și 80! Fac verificarea. In total s'au cules 120 de nuci. Dacă băiatul a rupt 60, iar fetița 30, fac în total 90. Vasăzică, am greșit! M'apuc din nou să rezolv problema și iar îmi iese 30 și 60! De unde au scos ăștia rezultatul 40 și 80! Mare bazaconie!

Asta m'a pus pe gânduri. Am citit problema de vreo zece ori, dar tot nu i-am găsit chițibușul!

„Ei — mi-am zis — li se dau elevilor dintr'a treia probleme pe care niciun elev dintr'a patra nu le poate rezolva! Cum de mai învață, săracii de ei!"

M'am gândit mult la problema asta. Să vă spun drept, mi-era cam rușine că nu pot s'o rezolv. O să zică Lica că, deși sunt într'a patra, n'am fost în stare să fac o problemă de a treia! Am început atunci să mă gândesc și mai adânc, dar tot nimic. Parcă intrasem în eclipsă! Stau așa și nu știu ce să fac! In problemă se spune că erau în total 120 de nuci și că ele trebuesc împărțite în așa fel, ca unuia să-i iasă de două ori mai multe decât celuilalt. Dacă ar fi fost alte sume, hai să zic că s'ar mai fi putut născoci ceva, dar așa, oricât ai împărți 120 la 2, oricât ai scădea 2 din 120, oricât ai înmulți 120 cu 2, tot nu-ți iese 40 și 80!

Disperat, încep să desenez pe caiet un nuc și fac sub nuc un băiat și o fetiță, iar în pom 120 de nuci. Desenam de zor nucile astea și mă tot gândeam. Numai că gândurile mele nu se duceau unde trebuia. La început m'am întrebat de ce a cules băiatul de două ori mai multe nuci, dar m'am gândit că băiatul s'o fi suit în copac, pe câtă

vreme fetiţa a cules nucile de jos şi de-aia o fi cules mai puţine. Apoi am început să culeg nucile, adică să le şterg cu guma de pe copac şi le-am dat băiatului şi fetiţei, adică le-am desenat deasupra capetelor lor. Mi-am făcut apoi socoteala că ei îşi puneau nucile în buzunar şi fiindcă băiatul era îmbrăcat într'o hăinuţă, i-am desenat două buzunare, iar pe şorţuleţul fetiţei — îi făcusem un şorţuleţ — am desenat alt buzunar. Mi-am zis atunci că fetiţa de-aia o fi cules mai puţine, fiindcă nu avea decât un buzunar. Şedeam eu aşa şi mă uitam la ei — băiatul avea două buzunare şi fetiţa unul singur — şi în capul meu a început să se facă lumină. Am şters repede nucile pe care le desenasem deasupra capetelor lor şi le-am făcut alte buzunare, umflate, ca şi cum ar fi fost pline cu nuci. Acum, toate cele 120 de nuci se aflau în buzunarele lor: în cele două ale băiatului şi în buzunarul fetiţei, adică în total în trei buzunare. Şi deodată m'a fulgerat parcă o idee: „Toate cele 120 de nuci trebuesc împărţite la trei. Fetiţa să ia o parte, iar două părţi să-i rămână băiatului. Aşa, el o să aibă de două ori mai multe nuci!" Am împărţit repede 120 la 3 şi am obţinut 40. Vasăzică, o parte înseamnă 40! Fetiţa avea 40 de nuci, iar băiatul avea două părţi. Vasăzică înmulţim 40 cu 2 şi avem 80! Exact ca în răspuns! Cât pe ce să sar în sus bucurie! M'am grăbit să dau fuga la Vania şi să-i povestesc cum rezolvasem eu singur o problemă!

Ies în stradă şi-l văd pe Şişchin.

— Ascultă, Costia — zic eu — un băiat şi o fetiţă culegeau nuci în pădure şi au cules 120 de nuci. Dar băiatul şi-a luat de două ori mai multe nuci decât fetiţa. Ce crezi tu că e de făcut?

— Să-i tragi una sdravănă după ceafă băiatului, ca să nu mai persecute fetiţele!

— Nu e vorba de asta! Cum trebuesc împărţite nucile ca să aibă el de două ori mai multe?

— Treaba lor! Ce ai cu mine? Să şi le împartă pe din două!

— Nu se poate pe din două! Asta e o problemă!

— Ce problemă?

— O problemă de aritmetică.

— Ia te uită la el! zice Şişchin. Mie mi-a murit un cobai cumpărat de-abia alaltăieri, şi ăsta umblă cu probleme!

— Iartă-mă — zic eu — nu ştiam că ţi s'a întâmplat o nenorocire atât de mare!

Şi am fugit mai departe.

Ajung la Vania.

— Ascultă Vania — zic eu — uite ce problemă deşteaptă: un băiat şi o fetiţă au cules 120 de nuci. Băiatul şi-a luat de două ori mai multe nuci. Nucile trebuesc împărţite la trei, nu-i aşa?

— Da! zice Vania. O parte ia fetiţa şi două părţi băiatul. Atunci, el are de două ori mai multe nuci!

— Aşa am înţeles şi eu! zic eu. Iţi dai tu seama? Au făcut o problemă să n'o priceapă nimeni, dar eu tot am priceput-o!

— Ei, bravo ţie!

— De-acum înainte am să rezolv întotdeauna problemele singur! am spus eu.

— Dă-ţi silinţa. Va fi cu atât mai bine pentru tine! a zis Vania.

M'am repezit înapoi spre casă.

Deodată mă întâlnesc pe drum cu Iura Casatchin.

— Ascultă, Iura — zic eu. Un băiat şi o fetiţă au cules nuci în pădure...

— Ia mai lasă-mă cu nucile tale! Mai bine spune-mi de ce nu-ţi faci lecţiile şi umbli aşa, hai-hui, pe stradă?

— Eu îmi fac lecţiile, pe cuvântul meu!

— Taci din gură! Din cauza ta e toată clasa codaşă. Din cauza ta şi a lui Şişchin al tău!

— Pe cuvântul meu că învăț. Lui Șișchin i-a murit însă un cobai. Dar tu unde te duceai ?

— Am fost pe la tine. Voiam să văd cum îți faci lecțiile, dar nu te-am găsit. Văd eu acum cum îți vezi tu de carte !

— Pe cuvântul meu că făceam o problemă ! Am rezolvat-o și m'am repezit numai până la Vania ca să-i spun și lui ! Hai la mine să vezi.

Ne-am dus acasă și eu i-am arătat problema cu băiatul și cu fetița.

— Păi asta e o problemă de clasa a treia ! zice Iura.

— Eu dinadins repet problemele de anul trecut — zic eu — fiindcă anul trecut n'am prea învățat la aritmetică și acum vreau să câștig timpul pierdut.

— Bine faci. Că dacă ai să știi materia din urmă, o să-ți vină mai ușor să înveți mai departe.

După ce a plecat Iura, n'a mai trecut mult și s'a întors Lica acasă. Cum am văzut-o venind, m'am și apucat să-i explic problema. Am desenat iar copacul cu nuci, și băiatul cu două buzunare, și fetița cu unul singur.

— Vai — zice Lica — ce bine explici tu, Vitia ! Dacă nu erai tu, nu pricepeam niciodată !

— Ași ! Problema asta e un fleac. Uite, când o să mai ai nevoie, spune-mi mie și am să-ți explic tot în doi timpi și trei mișcări !

Și uite cum, pe nepusă masă, am ajuns cu totul alt om ! Înainte mi se dădea ajutor, dar acum ajunsesem să-i învăț eu pe alții. Și când te gândești că aveam un doi la aritmetică !

Capitolul X

A doua zi, când m'am trezit, m'am uitat afară, pe fereastră, și am văzut că a venit iarna. Ninsese. De jur împrejur, totul era alb : și pământul, și acoperișurile, și copacii, împodobiți parcă cu dantele. Toate rămurelele erau

grele de zăpadă. Aş fi vrut să mă duc imediat să mă dau cu patinele pe care mi le făcuse cadou mama, dar trebuia să merg la şcoală. Când m'am întors dela şcoală, m'am apucat întâi de lecţii şi la urmă am început să rezolv problemele din cartea de probleme a Licăi. Imi pusesem în gând să rezolv toate problemele de clasa a treia. Erau multe probleme simple, pe care le rezolvam la repezeală, ca şi cum aş fi băut un pahar cu apă, dar mai nimeream altele la care trebuia să-mi bat serios capul. Acum însă nu-mi mai era frică. Imi făcusem un obicei, să nu merg mai departe până nu rezolv tot ce e de rezolvat. Bineînţeles n'am făcut toate problemele într'o singură zi, ci în vreo două-trei săptămâni. La patinaj mă duceam numai seara, când se întuneca de-a-binelea. In schimb, după ce am făcut toate problemele de clasa a treia, ajunsesem mult mai deştept şi puteam rezolva singur şi problemele de a patra, pe care ni le dădea Olga Nicolaevna. In cartea de probleme pentru clasa a patra erau multe care se asemănau cu cele de a treia, numai că erau mai complicate. Dar eu ştiam să mă descurc acum cu problemele complicate. Ba chiar mi se păreau mai interesante. Nu-mi mai era frică de aritmetică, ca înainte. Scăpasem parcă de o greutate şi viaţa mi se părea acum mai uşoară. Olga Nicolaevna era mulţumită de mine şi-mi punea note bune. Băieţii nu mă mai criticau, mama şi tata erau bucuroşi că începusem să învăţ bine. Până la urmă am fost primit şi în echipa de baschet, şi la fiecare două zile mă antrenam cu băieţii câte două ore. Când nu aveam antrenament, patinam, schiam, jucam hochei; într'un cuvânt, găseam eu ce să fac!

Şişchin însă, în loc să se apuce serios de învăţătură, şi-a cumpărat tot felul de cobai, de şobolani albi şi de broaşte ţestoase. Avea şi vreo trei arici. Pierdea zile întregi cu animalele acestea, la hrănea, le îngrijea, dar ele se îmbolnăveau şi mureau! Şi pe deasupra mai făcuse rost, nu ştiu de unde, şi de Lobzic. Lobzic era un căţel vagabond, ca

mulţi alţii. Adică, la drept vorbind, nu era un căţel, ci coşgogea dulăul, dar era încă tânăr, miţos, negru şi cu urechile pleoştite ca nişte frunze de brusture. Îl găsise pe stradă, îl ademenise la el acasă şi-i dăduse numele de „Lobzic", deşi Lobzic e un nume cu totul nepotrivit pentru un câine, fiindcă înseamnă [1] o mică pilă pentru obiecte de lemn. Dar Şişchin nu ştia ce înseamnă „Lobzic" şi-şi închipuia că este un nume de câine!

Se înţelege că după toate astea, numai de lecţii nu-i mai ardea. Se apuca să şi le facă numai după ce îi aducea maică-sa aminte de vreo douăzeci de ori că era vremea să pună mâna pe carte. Venea dela lucru şi-l întreba:

— Costia, ţi-ai făcut lecţiile?

— Încă nu. Le fac acum!

— Apucă-te numaidecât de lecţii!

— Imediat, imediat, mămico! Numai să dau de mâncare broaştei ţestoase!

Mama lui îşi vedea de treabă şi el în timpul ăsta îngrijea de broască. Însă deodată îşi aducea aminte că avusese de gând să facă o cuşcă pentru un cobai şi se apuca de treabă. După un timp, maică-sa îi amintea iar de lecţii:

— Când ai de gând să pui mâna pe carte?

— Numaidecât!

— Când „numaidecât"? „Numaidecât, numaidecât", dar nu te mişti din loc!

— Să fac numai cuşca!

— Cuşca? Ca să faci o cuşcă îţi trebue trei zile! Ia potoleşte-te şi apucă-te de lecţii!

— Bine — zice Şişchin cu părere de rău. Am să termin cuşca mâine. Numai să duc apă ariciului, şi-mi fac lecţiile!

Ia o cană şi se duce să-şi adape ariciul. Se uită apoi să vadă dacă şi celelalte animale au apă. După aceea vede că i-a dispărut un arici şi începe să-l caute prin toată casa.

După o jumătate de ceas, maică-sa îl întreabă iar de lecţii.

[1] In limba rusă. (N.R.)

— Imediat! spune Şişchin. Numai să găsesc ariciul. Mi-a dispărut!

Şi aşa o ţine tot timpul, ba cu una, ba cu alta. Dacă maică-sa se duce la serviciu, Costia nici gând să se apuce de lecţii. Aşteaptă până vine timpul de culcare şi abia atunci pune mâna pe carte. Firește, face totul de mântuială şi nu învaţă nimic cum trebue, dar nu ştiu cum se învârte, că ia numai treiuri, ba uneori şi câte un patru, asta însă mai rar. Cu rusa stă cel mai prost: se bizue aproape întotdeauna pe suflat. Dar la noi în clasă băieţii nu mai suflă deloc, fiindcă, nu-i aşa, nimeni nu vrea să se vadă pus la gazeta de perete. Eu îi mai suflu totuşi, fiindcă e prietenul meu. E adevărat că asta nu-i e de niciun folos. Când avem o dictare sau o compunere, ştie dinainte c'o să capete un doi şi de aceea în ziua aceea nu vine deloc la şcoală. Odată, când ne-a spus Olga Nicolaevna că a doua zi o să scriem după dictat, Şişchin s'a făcut că e bolnav şi i-a spus mamei lui că-l doare capul. Maică-sa l-a lăsat să stea acasă şi a spus că o să cheme doctorul cum s'o întoarce dela lucru. Dar când s'a întors, Costia i-a spus că i-a trecut şi că nu mai e nevoie să cheme niciun doctor. Maică-sa l-a crezut. A scris un bilet la şcoală, motivându-i absenţa din cauză de boală şi totul s'a sfârşit cu bine.

Altădată, când urma să facem o compunere, Şişchin a spus iar că-l doare capul şi maică-sa iar i-a dat voie să rămână acasă. Când s'a întors dela lucru, i s'a părut ciudat că băiatul s'a însănătoşit şi de data asta atât de repede, dar tot n'a bănuit nimic şi i-a dat iar o motivare din cauză de boală. A treia oară însă a început să simtă că minte, numai şi numai ca să nu se ducă la şcoală. La început, Şişchin n'a recunoscut, dar când ia spus maică-sa că o să se ducă la şcoală să lămurească lucrurile, i-a fost frică să nu afle adevărul şi până la urmă — ce era să facă? — a recunoscut totul!

Când a auzit maică-sa că băiatul ei născocise toate poveştile astea numai şi numai ca să chiulească dela

şcoală, s'a făcut foc şi pară! Asta s'a întâmplat tocmai în ziua în care Şişchin l-a adus acasă pe Lobzic. Dar fiindcă mama lui se supăra ori de câte ori aducea animale acasă, pentrucă zicea ea, în loc să-şi facă lecţiile, îşi pierde vremea cu tot felul de javre şi de jivine, Costia l-a ascuns în cămară. Nu voia să-l vadă maică-sa chiar aşa, dela început. Ei, dar în clipa în care Costia îşi recunoştea toate păcatele şi maică-sa era foc supărată pe el, Lobzic a scăpat, nu se ştie cum, din cămară şi a dat buzna peste ei, în odaie!

— Dar ăsta ce mai e? ţipă mama lui Costia, dând cu ochii de Lobzic.

— Nimic... E... e... un câine — bâlbâi Şişchin.

— Un câine? strigă maică-sa. Dă-l afară! Dă-l afară, n'auzi? Ai făcut din casa asta o menajerie. Toată ziua, bună ziua, nu te ţii decât de spurcăciunile astea şi cartea ai pus-o în cui! Să nu mai văd niciun animal aici. Să-i iei şi să-i duci unde ştii. Şi şobolanii, şi şoarecii, şi aricii, toţi să dispară. Cât priveşte javra asta, marş cu ea de aici, că destul m'am necăjit cu tine!

Nu mai era nimic de făcut! Costia, cu lacrimi în ochi, şi-a împărţit animalele pe la băieţi. Le-a dat pe toate, dar i-a mai rămas un arici, pe care nu voia să-l ia nimeni. Atunci, Costia a venit cu el la mine şi aşa am aflat tot ce păţise acasă. Ariciul, drept să vă spun, nu prea mă încumetam să-l iau, fiindcă şoarecii pe care mi-i dăduse Costia se înmulţiseră grozav şi câţiva ajunseseră să-şi facă culcuş chiar în scrin. Unde mai pui că ariciul părea cam moleşit. Parcă era bolnav. Dar Şişchin îmi spuse că n'are nimic, că e numai amorţit, fiindcă aşa fac aricii peste iarnă: adorm, şi că şi ăsta iernează. Când am auzit asta, l-am luat, mai ales că Şişchin mi-a spus că în primăvară, când s'o trezi ariciul din somnul iernatului, o să şi-l ia înapoi.

Numai pe Lobzic n'a vrut să-l dea. L-a ascuns de maică-sa, unde credeţi? Tocmai în pod. I-a făcut un culcuş lângă coş, şi, ca să nu fugă, l-a legat cu o sfoară de un

căprior. In pod era frig, deşi, dacă ar fi să judecăm cinstit, uneori animalul suferea în acelaşi timp şi de căldură şi de frig. In zilele friguroase, se făcea foc toată ziua şi coşul dogorea, iar bietul câine suferea groaznic: dintr'o parte îl cuprindea frigul, iar din cealaltă parte, din spre coş, se prăjea ca într'o tigaie. Lui Costia îi era frică să nu-i degere cumva câinelui urechile sau să capete vreo pneumonie. Ii ducea mâncare pe ascuns, şi cum avea o clipă liberă, hop şi el, în pod, să nu se plictisească Lobzic de unul singur. Când nu era maică-sa acasă, îl aducea jos şi se juca cu el, şi cum venea vremea ca maică-sa să se întoarcă dela lucru, îl ducea iar în pod. La început, toate au mers ca pe roate, numai că într'un rând, sau a uitat el să-l scoată pe Lobzic la timp din odaie, sau s'a întors maică-sa dela lucru mai devreme ca de obicei, adevărul e că Şişchin a fost prins asupra faptului! Când a dat cu ochii de câine, maică-sa a strigat:

— Cum, javra e tot aici? Aha! Înţeleg! De-aia n'ai niciodată timp de lecţii. Nu ţi-am spus să-l dai afară? Ce caută aici?

Atunci, Şişchin i-a mărturisit că n'o ascultase şi că Lobzic fusese tot timpul în pod, că-l îngrijise şi că-l hrănise fiindcă ţine foarte mult la el şi fiindcă nu-l poate da afară, că e ger, că e un câine singur-singurel pe lumea asta, fără casă şi fără adăpost.

— Dacă ţi-ai face lecţiile mai bine, ţi-aş da voie să-l păstrezi. Dar tu parcă asculţi de cineva? a spus maică-sa.

— Cum să-mi fac lecţiile? a răspuns Şişchin. Mă aşez la masă să mi le fac, dar îmi aduc aminte că bietul cătel stă în pod şi că se plictiseşte de unul singur. Cum să-mi mai intre ceva în cap?

Atunci, mamei lui Şişchin i s'a făcut milă de el şi şi a spus:

— Dacă îmi făgăduieşti că-ţi faci regulat toate lecţiile imediat ce vii dela şcoală, uite — treacă dela mine — îţi dau voie să-l ţii!

Costia îi făgădui.

— Bine! Să vedem! a zis maică-sa. Dar să ştii că am să te controlez în fiecare zi, cum vin dela lucru.

Costia mi-a povestit toate acestea a doua zi, pe când ne întorceam dela şcoală.

— Hai pe la mine să vezi cum îl dresez! îmi spuse el. Să vezi ce câine inteligent! A şi învăţat să ţină un băţ în dinţi.

— Parcă e nevoie de cine ştie ce inteligenţă ca să ţii un băţ în dinţi! i-am răspuns eu.

— Depinde — zice Şişchin. Tu, ca să ţii un băţ în dinţi, n'ai deloc nevoie de inteligenţă, dar lui îi trebue!

Când am ajuns la el acasă, Costia s'a dus la bufet, a scos zaharniţa şi a chemat câinele. Văzând zaharniţa, Lobzic sări şi începu să dea vesel din coadă. Se vedea limpede că Lobzic ştie ce-i înăuntru. Atunci, Costia i-a băgat un băţ sub nas şi i-a spus:

— Hai, ţine băţul şi îţi dau zahăr!

Dar câinele, cu ochii ţintă la zaharniţă, îşi ferea capul într'o parte.

— Ia nu te mai zgâi la zaharniţă! Ţi-am spus să ţii băţul! strigă Costia.

Câinele, nici gând! Atunci, Costia i-a deschis cu sila botul şi i-a băgat băţul în gură, însă cum îl lăsa, Lobzic deschidea gura şi băţul cădea jos.

— Poftim! A şi uitat ce l-am învăţat ieri! bombănea Costia. Acum trebue s'o luăm iar dela început!

I-a băgat din nou băţul în gură şi mie mi-a spus să-l ţin de bot, ca să nu poată deschide gura. Câinele a stat aşa un timp, cu băţul în gură, şi pentru isprava asta grozavă

i-am dat o bucăţică de zahăr. Am mai făcut exerciţiul de câteva ori şi încetul cu încetul câinele a priceput că, după ce ţine în dinţi băţul, capătă zahăr, şi a început să-l ţină şi singur. E adevărat, căuta să scape cât mai repede de el, ca să capete zahăr, dar Costia nu i-l dădea şi-l punea din nou să ţină băţul.

In ziua aceea am ajuns acasă târziu şi mi-am dat seama că nu mă ţinusem de program. Mi-am zis că la vară, în vacanţă, am să-mi fac şi eu rost de un câine, pe care să-l dresez, dar că acum, cât ţine şcoala, nu face, fiindcă dresajul mi-ar lua foarte mult timp. De-abia începusem să învăţ cum se cuvine la aritmetică şi n'aş fi vrut să mă pomenesc iar cu vreun doi. Trebuia întâi să învăţ bine şi numai după aceea să mă apuc de dresat câini!

Şişchin însă toată ziua numai de Lobzic se ocupa: îl învăţa nu numai să ţină băţul în dinţi, dar să-l şi care cu el. E adevărat, câinele nu făcea nimic pe degeaba, ci pentru zahăr, însă dădea dovadă de multă râvnă. Pentru te miri ce bucăţică mică, era în stare să care un băţ, ba chiar un lemn întreg, ca de-aici până în stradela Gării! Şişchin spunea c'o să-l mai înveţe să facă multe alte lucruri, dar până una alta nu l-a mai învăţat nimic, fiindcă se plictisise de el. In general lui nu-i place să se ocupe prea mult de un singur lucru, sare dela unul la altul şi nu duce nimic la bun sfârşit.

Capitolul XI

De mult aveam de gând să ne ducem cu toată clasa la circ. Volodia ne spusese că o să cumpere bilete pentru toţi băieţii şi noi aşteptam ziua aceea cu nerăbdare. Ne dusesem de câteva ori cu toţii la cinematograf, dar la circ, niciodată. Cât mă priveşte pe mine, nu mai fusesem de mult la circ, iar Şişchin nici nu mai ţinea minte de când nu fusese şi uitase aproape tot. Ştia numai că erau acolo nişte animale, lei, tigri, parcă şi nişte cai. De altceva nu-şi mai aducea

aminte. Fusese mic de tot pe atunci. Pe noi ne interesa mai ales motociclistul care merge în globul din vergele de metal. Apăruseră de mult prin oraş nişte afişe şi auziserăm o grămadă de lucruri dela cei care îl văzuseră. Ziceau că motociclistul intră într'un glob uriaş, din vergele puternice de metal, şi o porneşte cu motocicleta, pe dinăuntru. La un moment dat, jumătatea de jos a globului se desprinde de cea de sus şi începe să coboare, motociclistul rămâne în jumătatea de sus a globului, unde merge mai departe. Partea curioasă e că nu cade din jumătatea asta de glob, deşi e suspendată în aer, cu fundul în sus. Unii spuneau că, atunci când motociclistul goneşte înăuntrul globului cu o viteză uriaşă, se formează un fel de forţă — centrifugă — care împinge motocicleta spre pereţii globului şi n'o lasă să cadă jos. Dacă însă îşi pierde viteza, forţa centrifugă dispare şi motociclistul se prăbuşeşte.

Câţiva băieţi spuneau că n'o să mergem cu toţii la circ, fiindcă Volodia n'o să găsească atâtea bilete şi că o să meargă numai fruntaşii la învăţătură. Alţii spuneau că o să meargă toţi, în afară de Şişchin. Erau câţiva care spuneau că probabil n'o să mai meargă nimeni, fiindcă biletele sunt desigur de mult vândute.

Până la urmă, biletele au fost cumpărate şi ne-am dus cu toţii la circ. A mers chiar şi Şişchin. Când am ajuns acolo, mai era mult până să înceapă ; dar n'are aface, mai bine să vii mai devreme, decât să întârzii, fiindcă dacă întârzii, nu te mai lasă să intri. Ne-am aşezat pe locurile noastre şi am început să ne uităm în arenă, unde era aşternut un covor uriaş. Peste capetele noastre erau întinse nişte frânghii. Sus de tot, sub cupola circului, se vedeau trapeze, inele, scări de sfoară şi tot felul de instalaţii. In circul acela mare au intrat încetul cu încetul atâţia oameni, că până la urmă mi s'a părut că se adunase tot oraşul. Mi-am pus în gând să-i număr pe toţi, dar când am ajuns la două sute treizeci am greşit socoteala şi am luat-o iar dela început. Intre timp s'au aprins zeci de becuri

uriaşe şi s'a făcut o lumină ca ziua. Totul se însufleţise. Parcă era sărbătoare! M'am gândit atunci că până la începutul reprezentaţiei mai era încă mult şi am început să mă uit la spectatori, când deodată răsunară solemn ţimbalele, răpăiră tobele, ţârâiră viorile, duduiră trâmbiţele şi în arenă ţâşniră o mulţime de acrobaţi care începură să sară, să facă tumbe, să se arunce unii pe alţii în aer cu mâinile, să se apuce de picioare şi să facă roata mare. Făceau toate acrobaţiile astea cu atâta îndemânare încât fiecare spectator abia se putea stăpâni să nu sară în arenă şi să înceapă să se dea tumba. Eram gata să sar şi eu, dar noroc că m'a apucat Olga Nicolaevna de mână şi mi-a spus să mă aşez, fiindcă le astup vederea celor din spate. Mi-am dat atunci seama că nimeni nu se repede în arenă şi m'am aşezat la loc. Era tare greu să stai liniştit când îi vedeai! Eu m'aş fi uitat bucuros la ei toată seara, numai că au fugit repede şi în locul lor a apărut un dresor şi nişte urşi dresaţi. Vai ce îndemânateci erau ursuleţii! Mergeau pe sârmă, se dădeau în leagăn, jucau pe nişte butoaie. Să vedeţi cum: butoiul se rostogoleşte, iar ursuleţul, cocoţat pe el, merge repede ca să se ţină mereu deasupra. Doi urşi au mers chiar cu bicicleta!...

După urşi au apărut echilibriştii. S'au culcat jos, au ridicat picioarele în sus şi au început să arunce în aer cu tălpile nişte cutii de lemn de diferite culori. Le tot învârteau şi răsuceau şi şi le aruncau unii altora. Când te gândeşti că sunt oameni, care nici cu mâinile nu pot face ce făceau ei cu picioarele!

Apoi au intrat în arenă nişte câini dresaţi, care săreau, se dădeau peste cap, umblau în două labe, se trăgeau unii pe alţii în nişte cărucioare şi jucau fotbal. Unul era grozav de curajos! L-au ridicat sus, până sub cupola circului şi de-acolo câinele s'a aruncat jos cu paraşuta! După asta, dresoarea a spus că va prezenta un câine care ştie să numere. Au adus un scaun şi pe scaun a fost aşezat un câine mic şi negru. Dresoarea a pus în faţa lui trei basto-

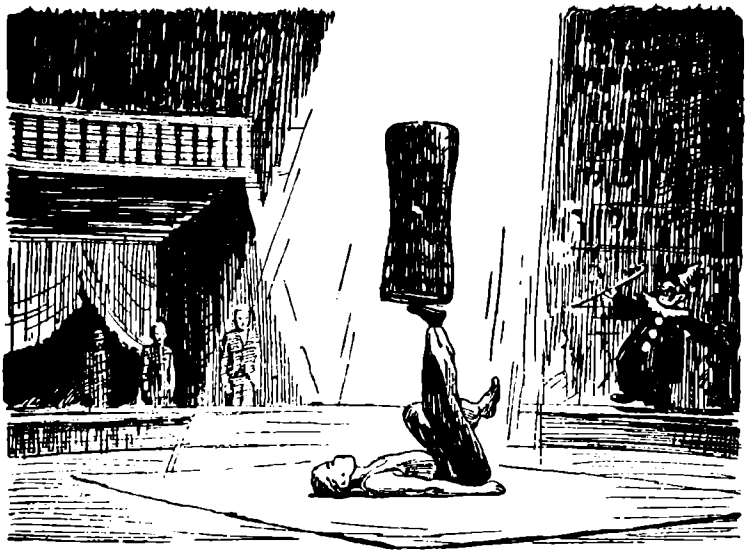

naşe de lemn şi i-a poruncit să-i numere. Noi ne întrebam cum o să numere câinele dacă nu ştie să vorbească, dar câinele a început să latre şi a lătrat exact de trei ori ! Publicul a început să râdă şi a aplaudat. Dresoarea şi-a mângâiat câinele, i-a dat o bucăţică de zahăr şi i-a pus apoi în faţă cinci bastonaşe. I-a poruncit iar:

— Numără !

Şi câinele a lătrat de cinci ori.

După aceea, dresoarea i-a arătat nişte cifre scrise pe nişte cartonaşe şi de fiecare dată câinele a lătrat de câte ori trebuia.

Apoi, dresoarea l-a întrebat :

— Cât fac doi ori doi ?

Câinele a lătrat de patru ori.

— Cât fac trei plus patru ?

Câinele a lătrat de şapte ori.

— Cât fac zece fără patru ?

Câinele a lătrat de şase ori !

Noi şedeam şi ne minunam: câinele ştia şi adunarea şi scăderea.

Apoi au intrat doi jongleri. Au jonglat cu nişte farfurii şi cu diferite alte obiecte. Le aruncau în sus şi le prindeau cu mâna. Fiecare jongla cu câte patru farfurii deodată. Au început apoi să-şi arunce farfuriile unul altuia. Şi ce îndemânatici erau! Primul arunca farfuriile celui de-al doilea iar acesta primului. Ce să vă spun, farfuriile sburau tot timpul dela unul la altul! Şi n'au spart niciuna!

Mai era acolo, la circ, un clovn, îmbrăcat cu nişte pantaloni albaştri, cu o haină roşcată şi cu o pălărie verde. Avea nasul roşu ca para focului. Nu era artist, dar făcea ceea ce făceau şi artiştii, numai că mult mai prost. După jongleri a intrat şi el în arenă. A adus trei lemne şi a început să jongleze cu ele. Dar nu i-a mers bine: s'a pocnit cu un lemn în cap şi a plecat. După urşii care mergeau pe bicicletă, a venit şi el pe o bicicletă, dar s'a lovit numaidecât de barieră şi i s'a făcut bicicleta praf. Când au intrat călăreţii în arenă, a cerut şi el un cal, dar fiindcă îi era frică să nu cadă de pe el, a cerut să fie legat cu o frânghie. Au coborît atunci de sus o frânghie şi l-au legat de cingătoare, la spate. El a încercat să se sue pe cal, pe la coadă, dar calul svârlea din picioare şi n'a putut. A încercat atunci să ia o scară, ca să se urce pe cal cu scara, dar n'a reuşit să ajungă până acolo, fiindcă era legat cu frânghia. Atunci a început să se roage de unul dintre călăreţi să-l urce pe cal. Călăreţul a încercat să-l urce, dar n'a izbutit.

— Hai, suie-te! Suie-te pe cal! striga călăreţul la el şi-l împingea din răsputeri, dar el, în loc să se aşeze pe cal, a făcut ce a făcut şi s'a aşezat pe călăreţ! Şi atunci, călăreţul a început să alerge prin tot circul cu caraghiosul acela cu haina roşcată, călare pe el! Călăreţul striga:

— Ţi-am spus să te urci pe cal, dar tu unde te-ai cocoţat? Pe mine!

Până la urmă l-au dat jos şi l-au aşezat pe cal. Calul a luat-o la galop şi clovnul ar fi trebuit să cadă jos, pe

pământ, dar fiindcă era legat de sus cu frânghia, a început să sboare prin circ, întinzând braţele şi picioarele în lături.

Ce să vă mai spun, încerca să facă de toate, dar nu izbutea să facă nimic. Ii făcea numai pe oameni să râdă de el. Mai mare hazul!

Ultimul număr era „Globul curajoşilor". In timpul pauzei, noi, băieţii, n'am ieşit afară, ci am rămas pe locurile noastre şi am văzut toate pregătirile. La început au montat jos, din diferite piese, jumătatea de sus a globului. Era atât de mare, încât ar fi putut uşor acoperi vreo douăzeci de oameni şi tot ar mai fi rămas loc. Apoi, jumătatea de sus a globului a fost ridicată până sub cupola circului, iar jos s'a montat cealaltă jumătate, care era la fel cu prima. Au pus înăuntru două motociclete şi două biciclete şi toate astea laolaltă au fost ridicate spre cupolă, unde jumătatea de jos a globului s'a unit cu cea de sus. Sub glob era o deschizătură, din care atârna o scară de frânghie.

Când s'a sfârşit pauza, spectatorii s'au aşezat din nou la locurile lor, din nou s'a aprins lumina aceea puternică şi în arenă şi-au făcut apariţia motocicliştii. Erau îmbrăcaţi în salopete albastre şi aveau pe cap nişte căşti rotunde ca de aviatori. Erau trei — doi bărbaţi şi o femeie. S'au oprit la marginea arenei şi publicul i-a aplaudat sgomotos. Apoi, muzica a început să cânte şi ei, mândri şi curajoşi, cu capetele sus, au început să se urce pe scară. Au trecut, unul după altul, prin deschizătură şi au intrat în glob. După aceea au închis deschizătura pe dinăuntru, cu un capac, şi au început să meargă prin glob cu bicicletele. Cât timp bicicletele nu aveau viteză, descriau cercuri mici, jos, pe fundul globului, dar când începură să meargă mai repede, se ridicară tot mai sus. Bicicletele au ajuns să meargă oblic. Stăteai şi te întrebai cum de nu cad jos. Ei mergeau câte unul, apoi câte doi, şi fata mergea tot atât de bine ca şi bărbaţii!

După aceea, unul dintre motocicliști și-a pornit motocicleta și au răsunat niște pocnete de parcă s'ar fi tras cu mitraliera! Motociclistul a pornit pe dinăuntrul globului cu o viteză uriașă. Se avânta când în jos, când în sus și motocicleta ajungea aproape cu roțile în sus. Nouă ni se făcuse inima cât un purice, ca nu cumva să cadă motociclistul din șea; dar el nu cădea! Celălalt motociclist și-a pornit și el motocicleta și a plecat în urmărirea primului. Ce sgomot s'a făcut! Cel de al doilea motociclist s'a lăsat pe fundul globului și s'a oprit, dar primul alerga mai departe pe jumătatea de sus a globului.

Și deodată, jumătatea de jos a globului s'a desprins și a început să se lase încet, în jos, iar motociclistul a rămas pe jumătatea de sus. Când jumătatea de jos a globului a ajuns la pământ, motocielistul și fata au ieșit, dar primul motociclist mergea mai departe în jumătatea de sus! Dacă s'ar fi oprit, forța centrifugă ar fi dispărut și el s'ar fi prăbușit. Acum, singura lui salvare era să gonească mereu cu aceeași viteză. Mi-a trecut un gând prin minte: „Dacă se strică motorul sau dacă se oprește o clipă măcar? Viteza o să scadă imediat și motociclistul o să sboare cu o forță teribilă din glob și o să se prăbușească!"

Din când în când mi se părea că motorul începe să bată neregulat, dar totul s'a sfârșit cu bine. Jumătatea de jos a globului a fost ridicată din nou în sus și motociclistul a încetinit viteza și a început să se rotească pe jumătatea lui de jos. Cercurile se făceau mici, tot mai mici, și în cele din urmă motociclistul s'a oprit, a ieșit prin deschizătură și a început să coboare pe scară în jos. Nu vă mai spun cât de mult a fost aplaudat!

Cu aceasta, reprezentanția s'a sfârșit și nouă ne părea tare rău că trebuia să plecăm! Nici nu vă pot spune ce rău ne părea! Mi-am pus în gând ca atunci când voi fi mare

să mă duc în fiecare zi la circ. Dacă nu în fiecare zi, măcar odată pe săptămână. N'am să mă plictisesc niciodată de circ!

Capitolul XII

A doua zi m'am dus la Şişchin ca să-l întreb cu ce să-i hrănesc ariciul, fiindcă se plictisise de iernat şi se trezise peste noapte din somn. Începuse să umble prin odaie, făcuse să foşnească nişte hârtii şi nu lăsase pe nimeni să doarmă. Când am ajuns la Şişchin, ce să vezi? Şişchin stătea întins în mijlocul camerei, cu picioarele ridicate în sus şi ţinea în mâini un geamantan!

— Ce te-a apucat? îl întreb eu.

— Vreau să mă fac echilibrist! zice el. Stai, că învârtesc geamantanul cu picioarele!

Ridică geamantanul cu mâinile şi încercă să-l prindă cu picioarele, dar nu izbuti.

— E greu până-l prind cu picioarele, îmi spune el. Hai, ajută-mă! Ia geamantanul şi pune-mi-l pe picioare.

Eu, ce să fac? Iau geamantanul şi i-l pun pe picioare. Un timp oarecare l-a ţinut nemişcat. Apoi a început să-l rotească încet-încet, dar geamantanul a alunecat şi a căzut jos.

— Nu! zice Şişchin. Aşa nu e bine! Trebue să mă descalţ. Talpa ghetelor e prea lunecoasă.

Zis şi făcut! Işi scoase ghetele, se culcă din nou pe spate şi ridică picioarele în sus. Eu i-am aşezat iar geamantanul pe picioare.

— Ei, da — zice el. Acum e cu totul altceva!

Incercă din nou să-l învârtească cu picioarele,

dar geamantanul căzu şi îl lovi sdravăn peste burtă. Şişchin se apucă cu mâinile de burtă şi începu să geamă :

— Ah ! Ah ! Nu e bine ! Poţi s'o păţeşti rău de tot ! Geamantanul ăsta e prea greu. Să iau ceva mai uşor...

Ne-am apucat să căutăm altceva, ceva mai uşor, dar n'am găsit nimic. Atunci, Costia a luat de pe pat o pernă, a făcut-o sul şi a legat-o cu sfoară, ca pe un cârnat.

— Aşa mai merge ! zice el. Perna e uşoară şi chiar dacă-ţi cade, nu te doare.

S'a culcat iar pe podea şi eu i-am pus „cârnatul" pe picioare. Costia încercă să rotească perna, dar nici de astă dată nu izbuti să facă ceva.

— Nu ! zise el. Mai bine să învăţ întâi s'o prind cu picioarele, ca echilibristul ăla dela circ. Tu aruncă-mi-o de departe şi eu am s'o prind !

Am luat perna, m'am dus mai încolo şi, când am aruncat-o odată, perna a sburat, dar n'a nimerit pe picioarele lui, ci drept în cap.

— Mă-ă, gură-cască ! strigă Şişchin ce, eşti chior ? Nu vezi unde arunci ? Arunc-o pe picioare !

Am luat iar perna şi i-am aruncat-o. Costia a început să dea din picioare, dar tot n'a putut s'o prindă. Ei, şi uite aşa i-am tot aruncat-o de vreo douăzeci de ori până ce, la urmă, tot a prins-o !

— Ai văzut ? îmi strigă el. Am prins-o ca un echilibrist adevărat !

Am vrut atunci să încerc şi eu. M'am culcat pe spate, dar n'am izbutit s'o prind. Până la urmă m'am lăsat păgubaş. Mă durea spinarea de parcă ar fi mers cineva călare pe mine !

— Ajunge ! zise atunci Şişchin. Am făcut destule exerciţii cu perna pe ziua de azi. Hai acum să facem exerciţii cu scaunele !

S'a aşezat pe un scaun şi a început să se lase treptat pe spate, ca să stea numai pe cele două picioare dinapoi ale scaunului. Dar s'a tot aplecat până s'a răsturnat cu

scaun cu tot şi s'a lovit rău de podea. Atunci am încercat şi eu, dar nici mie nu mi-a mers mai bine. Am sburat cu scaun cu tot şi m'am ales cu un cucui la ceafă!

— Suntem prea începători pentru astfel de exerciţii, a spus Costia. Ce-ar fi să învăţăm întâi să jonglăm?

— Cu ce să jonglăm?

— Cum cu ce? Cu farfurii, ca jonglerii dela circ! şi scoase din dulap două farfurii.

— Uite — zice el — tu-mi arunci mie şi eu îţi arunc ţie. Cum îţi arunc farfuria mea, tu mi-o arunci pe a ta şi o prinzi pe a mea, iar eu o prind pe-a ta!

— Stai! zic eu. Aşa o să le spargem numaidecât şi n'o să iasă nimic!

— Ai dreptate! face el. Hai să încercăm altfel: să jonglăm mai întâi cu una singură. După ce o să învăţăm să prindem una, o să începem cu două, apoi cu trei şi apoi cu patru şi pe urmă o să putem face ca jonglerii adevăraţi

Dar n'am apucat bine să aruncăm farfuria, că am şi spart-o.

— Nu, nu e bine nici aşa, spune Şişchin. O să facem praf toate farfuriile! Să căutăm ceva de tablă!

A scotocit prin bucătărie şi a găsit un lighean emailat. Am început să jonglăm cu el, dar din greşală am dat în geam. Bine că nu s'a spart şi că a plesnit numai!

— Nu e bine! spuse Costia. Trebue să facem ceva ca să nu se vadă!

— Ce-ar fi să lipim crăpătura cu hârtie? am propus eu.

— Nu, o să fie şi mai rău! Hai să facem altceva: să scoatem un geam de pe sală şi să-l punem aici, iar pe ăsta îl punem pe sală. Acolo n'o să bage nimeni de seamă că e crăpat!

Am scos de jur împrejur chitul de pe geam şi am încercat să scoatem geamul crăpat, dar crăpătura s'a mărit şi geamul s'a desfăcut în două bucăţi!

— Nu face nimic, zice Şişchin. Pe sală poate să rămână şi aşa, din două bucăţi!

Ne-am dus apoi și am scos geamul dela fereastra de pe sală, numai că era ceva mai mare și nu se potrivea la fereastra din cameră.

— Să-l tăiem puțin — zice Șișchin. Nu știi cine are un diamant?

— Mi se pare că Vasia Erohin, zic eu.

Ne-am dus la Vasia Erohin, am luat diamantul, ne-am întors, dar când să ne apucăm de treabă, geamul nicăieri!

— Poftim, bombăni Șișchin. Acum am pierdut geamul!

Și în aceeași clipă călcă pe el: geamul, care era întins pe podea, a trosnit!

— Cine e tâmpitul ăla care a pus geamul pe jos? strigă Șișchin.

— Cum cine? Tu! zic eu.

— Nu cumva l-ai pus tu?

— Nu — zic — nici nu m'am atins de el. Nu trebuia să-l pui pe podea, fiindcă pe podea nu se vede și e foarte ușor să calci pe el!

— De ce nu-mi-ai spus asta dela început?

— Nu mi-a trecut prin cap!

— Uite, din cauză că nu ți-a trecut prin cap, am să mă aleg acum cu o săpunea1ă sdravănă dela mama! Ce să facem? Geamul s'a spart în cinci bucăți! Știi ceva? Hai mai bine să-l lipim și să-l punem înapoi în sală, și aici să lăsăm geamul care a fost; tot o să fie din mai puține bucăți!

Ne-am apucat să punem geamul pe sală, dar bucățile nu se țineau. Am încercat să le lipim, dar era frig și cleiul nu lipea. Atunci am lăsat geamul ăsta baltă și ne-am apucat să-l punem pe cel din cameră, din două bucăți; Șișchin a scăpat însă o bucată pe jos care s'a făcut țăndări. Tocmai atunci s'a întors dela lucru mama lui Șișchin și Costia a început să-i spună ce se întâmplase.

— Ești mai rău ca un copil mic! a spus mama lui. Mi-e și frică să te las singur acasă! Nu se poate să nu faci vreo boroboață!

— Am să pun geamul la loc, să vezi, spune Şişchin. Am să prind toate bucăţile !

— Atât ar mai lipsi, să-l pui din bucăţi ! O să chemăm un geamgiu ! Dar astea ce cioburi mai sunt ?

— Am spart o farfurie, spune Şişchin.

La asta, maică-sa n'a mai fost în stare să facă decât „o-o-o", să închidă ochii şi să ducă amândouă mâinile la tâmple, ca şi cum ar fi început s'o doară capul. Apoi şi-a lăsat mâinile în jos şi a spus :

— Strânge imediat toate mizeria asta şi marş la lecţii ! Pot să-mi pun mâna în foc că nici nu te-ai gândit la ele !

Costia şi cu mine ne-am apucat să strângem cioburile şi le-am pus în lada cu gunoi.

— Ai o mamă bună, i-am spus eu lui Şişchin. Să fi făcut eu aşa ceva, a mea m'ar fi certat toată ziua !

— N'ai nicio grijă, că o să mă certe şi pe mine ! Aşteaptă numai să vină mătuşa Zina şi să vezi ce săpuneală o să-mi tragă ! Ba o să ai şi tu de furcă cu ea.

Eu, ce s'o mai aştept pe mătuşa Zina ? Am şters-o la iuţeală acasă !

A doua zi de dimineaţă m'am întâlnit cu Şişchin pe stradă şi mi-a spus că nu vine la şcoală şi că se duce la dispensar fiindcă i se pare că ar fi cam bolnav. Eu mi-am văzut de drum, şi când a întrebat Olga Nicolaevna de ce lipseşte Şişchin, i-am spus că s'ar putea să nu vină în ziua aceea, fiindcă l-am întâlnit pe stradă şi mi-a spus că se duce la dispensar.

— Treci pe la el după şcoală, mi-a spus Olga Nicolaevna.

In ziua aceea aveam o dictare. După şcoală mi-am făcut mai întâi lecţiile şi apoi m'am dus la Costia. Mama lui se întorsese între timp dela lucru şi Costia, când m'a văzut, a început să-mi facă tot felul de semne. Işi ducea întruna un deget la buze şi dădea din cap. Eu am înţeles atunci că nu trebue să spun ceva şi am ieşit cu el pe stradă.

— Să nu-i spui mamei că n'am fost azi la şcoală, mi-a şoptit el.

— Dar de ce n'ai fost ? Ce ţi-au spus la dispensar ?

— Nu mi-au spus nimic !

— De ce ?

— E un doctor acolo care n'are niciun pic de inimă ! Când i-am spus că sunt bolnav, mi-a zis: „Ba eşti sănătos!"

Eu i-am spus: „Am strănutat azi atât de tare, că era cât pe ce să mi se spargă capul", dar el de colo: „Ai să mai strănuți odată și o să-ți treacă!"

— Poate că nici nu erai bolnav!

— Sigur că nu eram!

— Atunci de ce te-ai dus la dispensar?

— Când i-am spus mamei azi dimineață că sunt bolnav, mi-a zis: „Dacă ești bolnav, du-te la dispensar, că eu nu mai trimit bilete la școală; ai prea multe absențe!"

— Dar de ce i-ai spus mamei tale că ești bolnav dacă nu erai?

— Mă, da' prost mai ești! Nu ne-a spus Olga Nicolaevna că ne dă azi o dictare? De ce era să vin? Ce, îmi mai trebue un doi?

— Bine, dar acum ce te faci? Că Olga Nicolaevna tot o să te întrebe de ce n'ai venit la școală...

— Nu știu ce să fac! Cred că nici mâine n'am să viu. Dacă o întreba Olga Nicolaevna de mine, să-i spui că sunt bolnav!

— Ascultă — zic eu — asta e o prostie! Mai bine spune-i mamei tale adevărul și roag-o să-ți scrie o motivare!

— Nu știu... Mama a spus că nu-mi mai scrie, ca să nu mă învăț să trag chiulul.

— Ce să-i faci dacă s'a întâmplat așa, zic eu. Dar dacă n'ai să te duci la școală nici mâine, nici poimâine, unde ai să ajungi? Mai bine spune-i mamei tale tot, și ea o să te înțeleagă.

— Bine, am să-i spun... Dacă o să am destul curaj.

A doua zi, Șișchin iar n'a venit la școală și eu am înțeles că nu avusese destul curaj să spună adevărul. Când m'a întrebat Olga Nicolaevna de el, i-am spus că e bolnav, și când m'a întrebat ce are, i-am spus că are gripă.

Și uite, așa, din cauza lui, am ajuns un mincinos. Dar cum era să-l dau de gol, dacă mă rugase să nu spun la nimeni?!

Capitolul XIII

Plecând dela şcoală, m'am dus pe la Şişchin şi i-am spus că din cauza lui a trebuit s'o mint pe Olga Nicolaevna ; dar el m'a luat cu vorba şi mi-a povestit cum hoinărise toată dimineaţa prin oraş în loc să se ducă la şcoală. Îi fusese frică să-i spună adevărul maică-si şi nici la şcoală nu putea veni fără motivare !

— Bine, dar ce ai de gând să faci ? îl întreb eu. Nici azi n'ai să-i spui nimic ?

— Nu ştiu. Mă gândesc că ar fi bine să intru la circ !

— Cum să intri la circ ? am făcut eu ochii mari.

— Cum se intră ! Artist !

— Dar ce ai să faci tu acolo ?

— Cum ce ?... Ce fac toţi artiştii ! Am să-l învăţ pe Lobzic să numere şi am să dau reprezentaţii cu el, ca artista aia de atunci...

— Dar dacă nu te primeşte ?

— Mă primeşte, n'avea grijă !

— Şi cu şcoala ce faci ?

— N'am să mai vin deloc la şcoală. Numai vezi, ia seama, să nu-i spui nimic Olgăi Nicolaevna !

— Bine, dar maică-ta tot o să afle până la urmă că nu mai vii la şcoală.

— Până una alta n'o să afle nimic, şi când am să intru la circ, am să-i spun, şi gata ! Totul o să fie în regulă !

— Dar dacă n'ai să izbuteşti să-ţi dresezi câinele ?

— Am să izbutesc ! De ce să nu izbutesc ? Ia, hai să încercăm chiar acum ! Lobzic ! strigă el.

Câinele veni fuga şi începu să se gudure.

Şişchin scoase din bufet zaharniţa şi-i spuse :

— Acum ai să înveţi să numeri ! Dacă ai să numeri bine, ai să capeţi zahăr. Dacă ai să numeri prost, n'ai să capeţi nimic.

Văzând zaharniţa, Lobzic începu să se lingă pe bot.

— Mai aşteaptă cu linsul pe bot! Ai să te lingi mai târziu.

Costia scoase din zaharniţă zece bucăţi de zahăr, apoi spuse:

— Mai întâi o să învăţăm să numărăm până la zece, şi după aia o să mergem mai departe. Uite, am zece bucăţi de zahăr. Eu am să le număr şi tu caută să ţii minte!

Una câte una, Şişchin începu să pună pe un taburet, în faţa lui Lobzic, bucăţile de zahăr, numărând cu glas tare: „Una, două, trei..." şi tot aşa, până la zece.

— Vezi, sunt cu totul zece bucăţi. Ai înţeles?

Lobzic dădea din coadă şi se întindea spre zahăr, dar Costia îi dădu un bobârnac peste bot şi-i spuse:

— Invaţă întâi să numeri şi pe urmă să te întinzi la zahăr!

— Cum să înveţe să numere dintr'odată până la zece? l-am întrebat eu. Nici copiii nu învaţă aşa, dintr'odată!

— Crezi că ar fi mai bine să-l învăţ mai întâi să numere până la cinci? Sau poate numai până la trei?

— Sigur că da! zic eu. Până la trei o să-i fie mai uşor.

— Ştii ceva? Hai mai bine să-l învăţăm întâi până la doi, zice Costia. Aşa o să-i fie uşor de tot.

Şişchin luă zahărul de pe taburet şi lăsă numai două bucăţi.

— Uite, Lobzic, acum au rămas numai două bucăţi. Una... două... vezi? Dacă iau una, rămâne una. Dacă o pun înapoi, o să fie iarăşi două. Hai, răspunde-mi, câte bucăţi de zahăr sunt aici?

Câinele se ridică puţin, dădu din coadă, apoi se aşeză pe labele dinapoi şi se linse pe bot.

— Cum vrei să-ţi răspundă? zic eu. După câte ştiu, încă n'a învăţat să vorbească ca oamenii!

— De ce să vorbească ca oamenii? Să vorbească aşa cum vorbesc câinii, aşa cum vorbea câinele acela dela circ. Hau! Hau! Spune „hau-hau", Lobzic. „Hau-hau" înseamnă „doi." Hai, spune „hau-hau"!

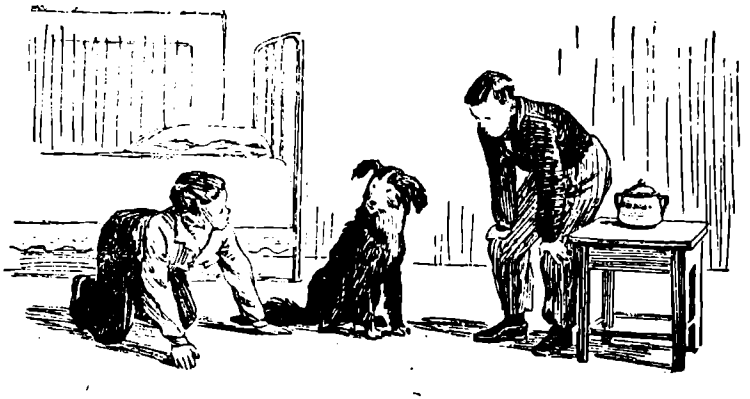

Câinele, nedumerit, se uita tăcut când la mine, când la Şişchin.

— Ei, ce taci? făcu Şişchin. Poate că nu vrei zahăr!

In loc de răspuns, Lobzic întinse din nou botul spre taburet.

— Nu se poate! îi strigă Şişchin aspru, şi câinele, speriat, se dădu îndărăt şi se linse tăcut pe bot.

— Hai, spune „hau-hau"! Spune „hau-hau"! ne-am pus noi cu guna pe el.

— Nu înţelege! făcu înciudat Şişchin. Trebue să-l aţâţ întâi. Uite, ştii ceva? Am să te dresez întâi pe tine! Aşa, el o să se uite şi o să înveţe!

— Cum adică să mă dresezi pe mine? l-am întrebat eu mirat.

— Foarte simplu. Te aşezi în patru labe şi latri ca un câine. El o să se uite la tine şi o să înveţe!

M'am aşezat în patru labe alături de Lobzic.

— Ei, ia să-mi spui acum, câte bucăţi de zahăr sunt aici? m'a întrebat Şişchin.

— Hau! Hau! am răspuns cu glas tare.

— Bravo! m'a lăudat Şişchin şi mi-a vârît în gură o bucată de zahăr.

Eu am început atunci să ronţăi zahărul şi ronţăiam dinadins tare, ca să mă invidieze Lobzic. Câinele se uita

într'adevăr cu jind la mine, ba începură chiar să-i curgă şi balele!

— Uite, Lobzic, acum a rămas aici o singură bucăţică de zahăr. Hau — una! Înţelegi? Hai, răspunde, câte bucăţi de zahăr sunt aici?

Lobzic pufni nerăbdător pe nări, strânse din ochi şi începu să dea cu coada în podea.

— Hai, răspunde-mi, răspunde-mi! îi dădea ghes Şişchin.

Dar câinele, nimic! Habar n'avea că trebue să latre!

— Vai, dar greu mai eşti de cap! spuse Şişchin. Apoi se întoarse iar spre mine: Hai, răspunde tu!

— Hau! am lătrat eu şi iar m'am pomenit cu o bucăţică de zahăr în gură.

Lobzic se lingea pe bot şi pufnea pe nări.

— Acu' să vezi! spuse Şişchin, punând din nou pe taburet o bucăţică de zahăr. Uite, care răspunde primul, ăla capătă zahărul! Hai, număraţi!

— Hau! am numărat eu.

— Bravo! mă lăudă Şişchin. Iar tu, javră, eşti un bleg!

Şişchin luă bucăţica de zahăr, o plimbă încet pe la nasul câinelui, dar mi-o vârî mie în gură. Eu am început iar să ronţăi tare şi Lobzic se lingea pe bot, strănuta şi scutura din cap nedumerit.

— Aha, eşti invidios! se bucură Şişchin. Cine latră, capătă zahăr, cine nu, rabdă!...

Şi puse din nou în faţa lui Lobzic o bucăţică de zahăr:

— Acum numără tu!

Lobzic se linse pe bot, scutură din cap, se ridică, se aşeză la loc şi iar pufni pe nări.

— Hai, numără! Numără, că altfel nu capeţi zahăr!

Lobzic se încordă, se dădu puţin îndărăt şi, deodată, începu să latre!

— A înţeles! strigă Şişchin şi-i aruncă o bucăţică de zahăr.

Lobzic prinse zahărul din sbor şi-l înghiţi cât ai clipi din ochi.

— Ia mai numără odată ! îi strigă Şişchin.

— Ham ! răspunse câinele.

Şi din nou se pomeni cu o bucată de zahăr în gură.

— Hai, încăodată !

— Ham !

— A înţeles ! A înţeles ! strigă bucuros Şişchin. Acum să vezi ce uşor o să meargă !

Intre timp însă, venise şi mama lui Şişchin.

— Ce caută zaharniţa asta pe masă ? ne întrebă ea.

— Am luat eu puţin zahăr, ca să-l învăţ pe Lobzic să numere.

— Asta ce mai e ?

— Stai puţin să vezi ce frumos numără !

Şi Şişchin puse în faţa lui Lobzic o bucăţică de zahăr spunând :

— Hai, Lobzic, ia arată-i mamei ce frumos ştii tu să numeri !

— Ham ! răspunse Lobzic.

— Cum, asta e tot ? se miră mama lui Şişchin.

— Tot ! spuse Şişchin.

— N'a prea învăţat mare lucru !

— Ce vrei ? Doar nu e om ! Acum a învăţat să numere până la unu, apoi o să-l învăţ să numere până la doi şi apoi până la trei şi până la urmă ai să vezi că o să înveţe toate cifrele !

— Eu văd un singur lucru : că o să trebuiască să ascund zaharniţa de tine, spuse mama lui Şişchin.

— Că doar nu iau zahărul pentru mine ! zise amărît Şişchin. Il iau pentru ştiinţă !

— „Pentru ştiinţă", râse mama lui. Dar lecţiile ţi le-ai făcut ?

— Incă nu, dar le fac acum !

— Mi-ai făgăduit că până mă întorc eu dela lucru ai să fii întotdeauna gata cu ele !

— Am să fiu mamă, am să fiu. Numai azi am uitat, din cauza lui Lobzic.

— Bagă de seamă! Dacă nu-ţi faci lecţiile la timp, n'am să-ţi dau voie să mai iei zahăr şi am să ascund zaharniţa!

Ne-am apucat atunci să ne facem lecţiile împreună, fiindcă el habar n'avea ce lecţii aveam. Când am terminat, ne-am pus iar să-l dresăm pe Lobzic.

— Trebue să-l învăţăm nu numai să numere zahărul, ci să cunoască şi cifrele! zise Costia.

Am luat atunci o bucată de carton, am scris pe ea cifra „unu" şi i-am arătat-o.

— Uite, Lobzic, asta e cifra unu. Este egală cu o bucată de zahăr, începu să-l înveţe Şişchin. Hai spune: ce cifră e asta?

— Ham! răspunse Lobzic.

— Bravo! Asta a înţeles-o imediat! se bucură Costia. Hai să trecem la cifra doi.

Şi puse în faţa câinelui două bucăţi de zahăr:

— Numără!

— Ham! răspunse câinele.

— Nu e bine! Tu spui unu, când aici sunt două! Cum trebue să răspunzi?

— Ham! lătră din nou Lobzic.

— Ham! îl imită Costia. Unde vezi tu „ham", dacă aici e „ham-ham"? Ce ai tu pe umeri: cap sau un cocean de varză?

— Ham! răspunse câinele.

— Mă, da' prost mai eşti! Unde vezi tu unu? strigă Şişchin.

Lobzic se dădu îndărăt speriat.

— Nu ţipa la el, zic eu. Vorbeşte frumos cu câinele, că se sperie şi nu mai învaţă nimic!

Şişchin începu din nou să-i explice lui Lobzic că unu este unu şi doi, doi.

— Hai, numără! îi porunci el.

— Ham! lătră din nou Lobzic.

— Încăodată ! Încăodată ! i-am suflat eu.

Lobzic se uită chiorîș la mine. Eu am dat atunci din cap, am clipit... și Lobzic mai lătră odată, sfios...

— Uite, a spus doi ! se bucură Șișchin și-i aruncă o bucățică de zahăr ! Ei hai, mai numără odată !

Lobzic lătră iar o singură dată.

— Încăodată ! Încăodată ! i-am șoptit eu iarăși.

— Tu să faci bine să nu-i sufli ! se supără Șișchin. Trebue să știe singur ! Răspunde, Lobzic !

Câinele mai lătră odată.

— Așa da ! se bucură Șișchin. Numai că trebue să latri de două ori la rând.

Il puse din nou să numere. Lobzic lătră și de data asta numai odată, dar văzând că mai așteptam ceva dela el, mai lătră odată. Incetul cu încetul l-am făcut să latre de două ori la rând. Apoi am trecut la cifra trei, și a mers atât de bine, că a învățat în ziua aceea toate cifrele, până la zece ; dar a doua zi, când ne-am apucat să repetăm, ne-am dat seama că în capul lui era o adevărată harababură. Când îi arătam cifra trei, răspundea că e patru, sau cinci, sau zece. Când i-l arătam pe zece, zicea că e doi. Pe scurt, ne toca verzi și uscate. Costia se supăra și țipa. Era sigur că Lobzic îi răspundea dinadins greșit, ca să-i facă în necaz. Uneori, Lobzic răspundea corect, și după mine asta era o simplă întâmplare. Dar Costia spunea :

— Vezi ? A răspuns bine. Asta înseamnă că știe ce cifră i-am arătat ! Dar ia să-l întrebi altădată, că n'o să-ți mai răspundă bine pentru nimic în lume !

Costia credea că Lobzic se plictisise de învățătură și că dinadins răspundea greșit, ca să-l lăsăm în pace. Ii arăta, de pildă, cifra cinci, iar câinele răspundea că e patru.

— Nu e patru, Lobzic, uită-te mai bine ! spunea cu blândețe Costia.

Dar câinele răspundea iar că e patru.

— Nu face pe prostul, Lobzic ! Nu vezi că nu e patru ? căuta să-l convingă Costia.

Lobzic însă o ţinea pe a lui: „Patru"!

— Prostule! începu să se supere Costia. Numără bine, ţi-am spus!

„Patru", răspundea câinele.

— Am să-ţi dau vreo patru după ceafă şi atunci n'ai să mă mai necăjeşti! Mai spune odată patru, şi vezi tu pe dracu!

„Patru", repeta Lobzic.

— Vezi ce face? Îşi bate joc de mine! spuse Costia, clocotind de mânie. Furios, luă cifra patru şi i-o arătă.

— Dar asta ce e?

Lobzic răspunse că e cinci.

— Ai văzut? ţipă Costia. Când îi arătam un cinci, o ţinea tot timpul că e patru, şi acum, când i-l arăt pe patru, zice că e cinci! Tu zici că n'o face dinadins? Ba da! Şi ştiu eu de ce! L-am călcat azi dimineaţă din greşală pe coadă şi acum se răzbună!

Nu ştiu dacă Lobzic umbla sau nu cu şoalda, dar un lucru ştiu clar: că din dresajul nostru n'a ieşit nimic. Poate că eram, Şişchin şi cu mine, profesori nepricepuţi sau poate că era Lobzic un elev slab şi n'avea aplicaţii la aritmetică.

— Eu cred că ar fi mai bine să-i spui mamei tale adevărul şi să te'ntorci la şcoală! l-am sfătuit eu pe Costia.

— Nu, nu! Nu pot! Am chiulit prea mult! Când o afla, nici nu ştiu ce e'n stare să facă. Ce, e glumă? Dacă aş fi chiulit o zi, două...

— Atunci ce-ar fi să-i spui Olgăi Nicolaevna şi să te sfătueşti cu ea? i-am propus eu.

— Nu! Mi-e ruşine!

— Bine, nu face nimic dacă ţi-e ruşine; am să-i spun eu!

— Tu? Vrei să mă trădezi? Nu mai eşti prietenul meu!

— De ce să te trădez? zic. Nici gând să te trădez! Dar fiindcă ai spus că ţi-e ruşine, am vrut să-i spun eu, ca să nu-ţi fie ruşine!

— „Ca să nu-ţi fie ruşine!" mă îngână Şişchin. Ba mi-ar fi de douăzeci de ori mai ruşine dacă ai spune ceva! Dacă

nu eşti în stare să născoceşti ceva ca lumea, la ce mai vorbeşti ?

— Bine, dar atunci ce-i de făcut ? l-am întrebat eu. Nu vezi ? Cu câinele ăsta n'ai izbutit să faci nimic. Aşa n'au să te primească la circ ! Sau poate tot crezi c'ai să-l dresezi ?

— Nu, cu el am isprăvit. După mine, câinele ăsta ori e un mare şmecher, ori e un măgar ! Dar şi într'un caz şi în celălalt, nimic n'o să iasă din el ! Trebue să fac rost de altul. Sau, ce zici, n'ar fi mai bine să mă fac acrobat ?

— Cum acrobat ?

— Am să fac tumbe şi am să merg în mâini. Ştii, am încercat, şi merge, numai că nu pot sta tot timpul cu picioarele în sus. Pentru început trebue să mă ţină cineva de picioare. Mai încolo, am să pot şi singur. Ia, ţine-mă tu acum, să încerc.

S'a aşezat imediat în patru labe, eu l-am ridicat de picioare în sus şi el a început să meargă în mâini prin cameră. Dar n'a trecut mult, că i-au obosit mâinile şi au început să-i tremure. Până la urmă a căzut şi s'a lovit cu capul de podea.

— Nu-i nimic — a spus Costia — ridicându-se şi frecându-se la cap. Incetul cu încetul o să mi se mai întărească braţele şi atunci o să pot merge fără niciun ajutor.

— Bine, dar ca să ajungi acrobat trebue să înveţi mult timp, zic eu.

— Nu-i nimic. Nu vine vacanţa de iarnă ? Până atunci o s'o duc eu cumva.

— Dar după aia ce te faci ? Că vacanţa de iarnă trece repede !

— După aia am s'o duc eu şi până la vacanţa de vară.

— O să ţi se lungească urechile până atunci !

— Nu-i nimic !

Ciudat om şi Şişchin ăsta ! Degeaba îţi baţi gura cu el, că la toate are un singur răspuns : „Nu-i nimic". Cum îi trece ceva prin cap, îşi închipue că gata, s'a şi făcut !

Eu îmi dădeam bine seama că toate astea erau fleacuri şi că peste câteva zile n'o să mai rămână nimic din visurile sale.

Capitolul XIV

Mamei şi mătuşei lui Costia nici prin cap nu le trecea că el nu se duce la şcoală. Când venea maică-sa dela lucru, îi controla întâi lecţiile, dar Costia le avea pe toate făcute, fiindcă veneam eu la el şi-i spuneam ce lecţii avem. Îi era aşa de frică să nu descopere maică-sa că umblă cu şoalda, că începuse să-şi facă lecţiile mai bine chiar decât şi le făcea pe vremea când mergea la şcoală ! Dimineaţa îşi lua ghiozdanul şi, în loc să se ducă la şcoală, pornea hai-hui prin oraş. N'avea cum să rămână acasă, fiindcă mătuşa Zina învăţa după masă şi pleca târziu. Partea proastă era că hoinăreala asta fără rost, pe străzi, era foarte primejdioasă. Intr'un rând fusese cât pe ce să se întâlnească nas în nas cu profesoara noastră de limba engleză şi a trebuit s'o cotească repede într'o ulicioară, ca să nu-l vadă. Altădată a zărit o vecină şi s'a ascuns în gangul unei case străine. Incepuse să-i fie frică să mai meargă pe străzi şi se ducea tocmai în celălalt capăt al oraşului, ca să nu se întâlnească cu vreun cunoscut. I se tot părea că trecătorii se uitau lung la el, siguri că a chiulit dela şcoală. Se făcuse frig, şi el îngheţa tot hoinărind aşa pe străzi. Intra când şi când în vreun magazin, se mai încălzea puţin, dar pornea repede mai departe.

Vedeam eu că nu e bine ce face şi începusem să mă simt cam prost. Toată ziua eram cu gândul numai la Costia. In clasă, locul gol de lângă mine îmi aducea tot timpul aminte de el. Noi stăteam liniştiţi în clasa bine încălzită, dar el — parcă-l vedeam furişându-se prin oraş, singur-singurel, ca un hoţ, ascunzându-se de oameni prin gangurile unor case străine sau intrând în câte un magazin ca să se mai încălzească... Din cauza asta îmi erau gândurile aiurea şi

nu mai eram atent la lecţii. Nici acasă nu eram mai liniştit, iar noaptea, ce să mai vorbim ! Nu puteam dormi de grijă ! Îmi treceau prin cap fel de fel de gânduri şi mă tot străduiam să găsesc vreo scăpare pentru Şişchin. Dacă i-aş fi mărturisit totul Olgăi Nicolaevna, Olga Nicolaevna l-ar fi adus înapoi la şcoală în doi timpi şi trei mişcări, dar mi-era frică să nu zică băieţii că l-am pârît ! Ce n'aş fi dat să mă pot sfătui cu cineva. Dar cu cine ? Până la urmă m'am hotărît să vorbesc cu Lica.

— Ascultă, Lica, am întrebat-o eu. La voi, în clasă, fetele se pârăsc una pe alta ?

— Cum adică, „se pârăsc" ?

— Uite aşa, de pildă, dacă face vreo elevă cine ştie ce poznă, se găseşte vreuna care s'o spună profesoarei ? Vi s'a întâmplat aşa ceva ?

— Ni s'a întâmplat, zice Lica. Uite, nu de mult. Petrova a rupt hortensia dela geam şi Antonina Ivanovna a bănuit-o pe Sidorova şi a vrut s'o pedepsească. I-a şi spus să vină cu părinţii la şcoală ! Dar eu văzusem că Petrova rupsese hortensia şi am spus-o Antoninei Ivanovna.

— De ce ai spus-o ? Înseamnă că eşti o pârîtoare !

— De ce pârîtoare ? Am spus doar adevărul ! Dacă nu eram eu, Antonina Ivanovna ar fi pedepsit-o pe Sidorova, care nu era vinovată cu nimic, săraca !

— Ba nu ! Eşti o pârîtoare, zic eu. La noi, băieţii nu se pârăsc unii pe alţii.

— Atunci, băieţii voştri dau vina unii pe alţii !

— Cum aşa ?

— Uite, dacă, de pildă, tu ai rupe o hortensie şi profesoara ar crede că a rupt-o altcineva...

Dar eu de colo :

— La noi nu cresc hortensii. La noi în clasă cresc cactuşi !

— Tot aia e. Dacă tu ai rupe un cactus şi profesoara ar crede că l-a rupt Şişchin şi toţi băieţii ar tăcea şi ai tăcea şi tu, ar însemna că dai vina pe Şişchin !

— Dar ce, Şişchin n'are gură ? N'are decât să se scoale şi să spună că nu e el vinovatul ! zic eu.

— De spus ar putea el spune, dar bănuiala tot nu s'ar şterge !

— N'are decât să fie bănuit. Dar nimeni n'o să poată dovedi că el e de vină, dacă nu e !

— La noi la şcoală nu-i aşa, zice Lica. De ce să fie bănuit cineva pe degeaba ? Dacă un elev e vinovat, să recunoască singur. Şi dacă nu recunoaşte, fiecare are dreptul să spună adevărul !

— Vasăzică la voi toate fetele sunt nişte pârîtoare !

— Ba nu sunt deloc pârîtoare ! Ce, Petrova s'a purtat cinstit ? Antonina Ivanovna era gata-gata să pedepsească pe alta în locul ei, dar ea nimic, stătea şi tăcea, bucuroasă că a căzut vina pe altcineva ! Dacă aş fi tăcut şi eu, însemna că sunt părtaşă cu ea. Cinstit era ?

— Bine, zic eu. Ăsta a fost un caz cu totul special. Dar s'a întâmplat oare la voi la şcoală ca vreo fată să nu vină la şcoală, dar acasă să spună că a fost ?

— Nu, nu s'a întâmplat niciodată aşa ceva.

— Nici nu mă mir ! Cum să se întâmple cu voi, fetele, aşa ceva ! Că voi sunteţi toate nişte eleve exemplare !

— Da — zice Lica — suntem o clasă bună. Dar ce, la voi s'a întâmplat aşa ceva ?

— Nu ! zic eu. Nici la noi nu s'a întâmplat.

— Atunci de ce mă întrebi ?

— Aşa ! E interesant de ştiut.

Şi n'am mai vorbit cu Lica, dar mă gândeam tot timpul la Şişchin. Grozav aş fi vrut să mă sfătuesc cu mama, dar mi-era frică să nu se ducă imediat la şcoală şi să spună tot, că atunci, gata ! Ce ar mai fi fost de făcut ? Mama însă băgase de seamă că se petrece ceva. Se uita uneori atât de lung la mine, de parcă ar fi ştiut că vreau să vorbesc cu ea. Că aşa e mama : simte întotdeauna când vreau să-i spun ceva, dar nu mă sileşte niciodată să vorbesc ; aşteaptă să-i spun eu singur. Zice că, dacă am făcut cine ştie ce baza-

conie, e mult mai bine s'o recunosc singur, decât silit. Nu știu cum face mama de pricepe tot. Se vede că am eu o față pe care scrie parcă tot ce gândesc ! Și uite așa. Ședeam, mă tot uitam la mama și mă gândeam : „Să-i spun ? Să nu-i spun ?" Mama se uita și ea din când în când la mine, ca și cum ar fi așteptat să-i spun ce am pe suflet. Și ne-am tot uitat noi așa mult timp unul la altul, dar ne prefăceam că lucrăm, ca să nu ne dăm de gol. Eu mă făceam că citesc, și mama se făcea să lucrează la o cămașă. Cred că eram tare caraghioși, dar nu-mi dădeam seama de asta, deoarece mă frământau o mulțime de gânduri triste despre Șișchin. Până la urmă, mama n'a mai putut răbda și mi-a spus râzând :

— Ei, hai, mărturisește ce ai de mărturisit !

— Ce să mărturisesc ? am făcut eu pe miratul.

— Hai, spune ce ai de spus !

— Ce am de spus ? N'am nimic de spus ! încercai eu să ies din încurcătură. Dar îmi dădeam seama că eram gata să-i povestesc totul și-mi părea bine că mama adusese ea singură vorba despre asta, fiindcă e mai ușor să vorbești când ești întrebat, decât atunci când nu ești.

— Parcă eu nu văd că vrei să-mi spui ceva ! Ce, crezi că n'am băgat de seamă că de trei zile îmi tot umbli prin casă ca o curcă plouată ? Hai, Vitia, vorbește ! Nu te codi. Ce e ? S'a întâmplat ceva la școală ?

— Nu, nu la școală, zic eu.

Dar după ce mă gândesc o clipă :

— Ba nu — zic — la școală !

— Te pomenești că iar te-ai pricopsit cu vreun doi !

— Ba nu m'am pricopsit cu nimic !

— Atunci ce-i cu tine ?

— Cu mine nu-i nimic. Cu mine nu s'a întâmplat nimic !

— Atunci cu cine ?

— Cu Șișchin.

— Ce-i cu el ?

— Nu vrea să mai învețe carte !

— Cum așa ?

— Așa ! Nu mai vrea și pace !

Dar cum am spus asta, mi-am dat seama că mă luase gura pe dinainte și mi-am zis : „Aoleu, ce-am făcut ? Dacă se duce mama la școală și-i spune profesoarei ? !"

— Ei dar cum, Șișchin nu-și face lecțiile ? m'a întrebat mama. Și are doiuri ?

Când am văzut că nu mă luase prea mult gura pe dinainte, i-am spus :

— Nu și le face ! La rusă are un doi, dar nu vrea să învețe deloc ! A rămas în urmă încă din clasa treia !

— Bine, dar cum a trecut în clasa a patra ?

— Știu și eu ? El a venit la noi dela altă școală. In clasa a treia n'a fost la noi.

— Dar de ce nu se ocupă profesoara de el ? Ar trebui ajutat !

— Dacă ai ști ce șiret e ! Ca o vulpe ! Lecțiile date acasă le copiază, și când avem vreo dictare sau vreo compunere, trage chiulul !

— De ce nu te ocupi tu de el ? Că de gândit, văd că te gândești la el și-ți faci inimă rea, dar de ajutat nu vrei să-l ajuți !

— Ce să-l mai ajut dacă nu vrea să învețe ? !

— Lămurește-l că trebue să învețe, caută să-l convingi ! Tu ai știut să te apuci serios de carte, dar el are încă nevoie de ajutor. Dacă se va găsi vreun coleg bun să se ocupe serios de el, o să se îndrepte și se face și el om.

— Cum, eu nu sunt coleg bun ? întreb eu.

— Ba da, pentrucă văd că te gândești la el.

Mie, drept să vă spun, îmi era rușine că nu-i mărturisisem mamei tot adevărul și de-aia m'am îmbrăcat în doi timpi și trei mișcări și m'am dus la Șișchin, să stau de vorbă cu el cum trebue.

Și ciudat lucru ! Nu știu cum și de ce, dar tocmai în zilele acelea mă împrietenisem cu adevărat cu Șișchin. Tot timpul mă gândeam la el. Și Șișchin ținea foarte mult la

mine. Îi era dor de colegii de şcoală şi spunea că acum nu i-a mai rămas nimeni în afară de mine.

Când am ajuns eu la el, Costia, maică-sa şi mătuşă-sa Zina şedeau la masă şi beau ceai. Deasupra mesei ardea un bec sub un abajur mare, albastru. Lumina cădea, vie, pe masă, dar în jur era umbră, cum se întâmplă de obicei în serile de vară după ce a apus soarele, iar afară nu s'a întunecat încă de tot. Când m'au văzut, şi Costia, şi maică-sa, şi mătuşa Zina s'au bucurat grozav şi m'au poftit şi pe mine la un ceai cu covrigi. Mama lui Costia şi mătuşa Zina au început să mă întrebe de mama mea, de tata, unde lucrează şi ce face. Costia tăcea şi asculta. Îşi muiase în ceai o jumătate de covrig şi coca se umfla în pahar încât mai-mai să dea afară, dar el era dus pe gânduri şi uitase parcă şi de ceai şi de tot.

— La ce te gândeşti? îl întrebă deodată maică-sa.

— Aşa... Mă gândesc la tata. Mai povesteşte-mi ceva despre el...

— Ce să-ţi mai povestesc? Că ţi-am povestit tot!

— Nu-i nimic! Mai spune-mi ceva!

— Uite, vezi cum e? Nu poate până nu-i istoriseşti ceva despre taică-său, pe care nici nu-l ţine minte! zise mătuşă-sa Zina.

— Ba nu, îl ţin minte. Nu l-am uitat!

— Ce poţi tu să ţii minte? Că erai încă la pieptul maică-ti când a început războiul şi a plecat taică-tău pe front!

— Uite că ţin minte! se încăpăţână Şişchin. Ţin minte că eram culcat în pătuţul meu şi că tata s'a apropiat, m'a luat în braţe, m'a ridicat şi m'a sărutat...

— N'ai cum să ţii minte asta, i-o tăie mătuşă-sa Zina, că pe vremea aia aveai numai trei săptămâni!

— Ba nu! Că tata a mai venit odată acasă când aveam un an!

— Atunci a venit numai în fugă, când a trecut unitatea lui prin oraş. Ţii minte asta fiindcă ţi-a povestit mama...

— Ba nu, eu ţin minte ! zise amărît Costia. Uite, dormeam, dar m'am trezit şi tata m'a luat în braţe şi m'a sărutat. Avea o manta aspră... După aia a plecat şi nu mai ţin minte nimic !

— Un copil n'are cum să ţină minte ce s'a întâmplat cu el la un an ! a spus mătuşa Zina.

— Ba eu ţin minte, susţinea Şişchin aproape cu lacrimi în ochi. Nu-i aşa, mămico, că ţin minte ? Las'să spună mama !

— Ţii minte, băiete, ţii minte, l-a potolit maică-sa. Dacă ţii minte că mantaua lui era aspră, înseamnă că ţii bine minte tot ce a fost atunci !

— Sigur că da ! a oftat Şişchin. Mantaua era aspră şi eu n'am uitat şi n'am să uit niciodată, fiindcă era tata, care a murit în război.

Şişchin a fost toată seara, nu ştiu cum să spun, cam gânditor. Ce era să mai vorbesc cu el despre ce îmi pusesem în gând să vorbesc ? Am mai stat ce am mai stat şi apoi m'am dus acasă.

In noaptea aceea n'am putut adormi decât târziu, foarte târziu. Mă tot gândeam la Costia. Ce bine ar fi dacă ar învăţa şi el cum trebue şi dacă nu s'ar vârî în atâtea încurcături ! Uite eu, de pildă. Nici eu nu învăţam cine ştie ce, dar mi-am dat silinţa şi am izbutit să fac ceea ce îmi pusesem în gând. Mie, firește, mi-a venit mai uşor decât lui Şişchin, că eu am tată şi-mi place să fac şi eu cum face el ! Il văd cum se străduește să facă ceva în muncă şi vreau să fiu şi eu ca el. Dar Şişchin n'are tată. Tatăl lui a murit în război, când era Costia mic, mic de tot. Ce n'aş da să-l pot ajuta pe Costia ! Mă gândeam că, dacă aş începe să-l ajut cum trebue, şi-ar îndrepta nota la limba rusă şi atunci — nu-i aşa ? — ar învăţa bine. Am cugetat îndelung la toate astea şi m'am hotărît să-l ajut în fiecare zi. Numai că mi-am adus aminte că la Costia nici nu poate fi vorba de lecţii până nu se va întoarce la şcoală ! Mă gândeam cum să-l conving, dar mi-am dat seama că n'am

să-l pot convinge, fiindcă Costia este cam fricos şi n'o să aibă curaj să-i spună maică-si adevărul. Eram sigur că în privinţa lui trebuiau luate măsuri serioase şi m'am hotărît să trec iar pe la el a doua zi şi să stau de vorbă cu el. Şi dacă n'o vrea să-i spună maică-si adevărul şi să se întoarcă de bună voie la şcoală, să-l ameninţ că am să-i spun totul Olgăi Nicolaevna şi că n'am să mai mint, fiindcă asta îi face numai rău. Dacă n'o înţelege că e spre binele lui, treaba lui, n'are decât să se supere pe mine! Nu-i nimic! Eu am s'o rabd şi pe asta. Până la urmă o să vadă şi el că nu puteam să fac altfel, şi o să fim iar prieteni.

Cum am luat hotărîrea asta, m'am simţit mai uşurat parcă şi mi-a fost ruşine că nu i-am spus până acum nimic mamei. Aş fi vrut să mă scol imediat şi să-i povestesc tot, dar era târziu şi toată lumea dormea de mult.

Capitolul XV

A doua zi însă, toate au ieşit altfel decât mă aşteptasem eu. Voiam să trec după şcoală pe la Şişchin şi să vorbesc cu el pentru ultima oară serios, dar cum le spusesem tuturor că Şişchin e bolnav, toată grupa noastră se hotărî să-i facă o vizită. După ultima oră, m'am repezit într'un suflet la Şişchin, ca să-i spun. Dar Şişchin, cum mă văzu, zise:

— Ştii că pot acum să stau cu picioarele în sus? N'ai decât să te aşezi la perete, să te dai peste cap şi să te sprijini cu picioarele de zid!

— Nu-i rost acum să stai cu picioarele în sus! făcui eu. Culcă-te imediat în pat!

— De ce?

— Păi, eşti bolnav!

— Cum bolnav?

— Le-am spus la şcoală că eşti bolnav: Tu m'ai rugat doar!

— Ei, şi ce-i dacă te-am rugat?

— Nu-i nimic, numai că vin băieţii la tine!

— Ce vorbeşti?

Şi cât ai clipi, Şişchin se trânti în pat, aşa îmbrăcat şi încălţat cum era, şi-şi trase plapuma peste el.

— Ce să le spun băieţilor? mă întrebă el.

— Ce să le spui? Spune-le că eşti bolnav. Atât!

A trecut ce a trecut şi au venit şi băieţii. Şi-au scos hainele în sală şi au intrat în cameră. Şişchin îşi trăsese plapuma până sub bărbie şi se uita neliniştit la ei.

— Noroc, Şişchin! spuseră băieţii.

— Noroc, băieţi! le-a răspuns el.

Şi avea o voce slabă, slabă! Ai fi jurat că-i un bolnav adevărat!

— Uite, am venit să te vedem, spuse Iura.

— Mulţumesc, băieţi, luaţi loc!

— Ei, cum te mai simţi? îl întrebă Vania.

— Aşa şi aşa...

— Stai în pat?

— Stau!

— Te-i fi plictisit să tot stai în pat! îl compătimi Leonia.

— M'am plictisit!

— Stai singur toată ziua?

— Singur. Mama e la lucru, mătuşa e la şcoală...

— Nu-i nimic. O să venim noi mai des pe la tine. Iartă-ne că n'am venit până acum, dar tot credeam c'ai să te faci bine şi că ai să vii la şcoală...

— Nu-i nimic, băieţi. Vine Vitia în fiecare zi pe la mine.

— Vrei să venim şi noi în fiecare zi? i-a propus Slava.

— Vreau, a primit Şişchin.

Ce era să facă?! Nu-i dădea mâna să zică: „Nu vreau".

— Dar ce te doare? îl întrebă Iura.

— Tot. Şi mâinile, şi picioarele...

— Ce vorbeşti? Şi picioarele?...

— Da. Şi capul.

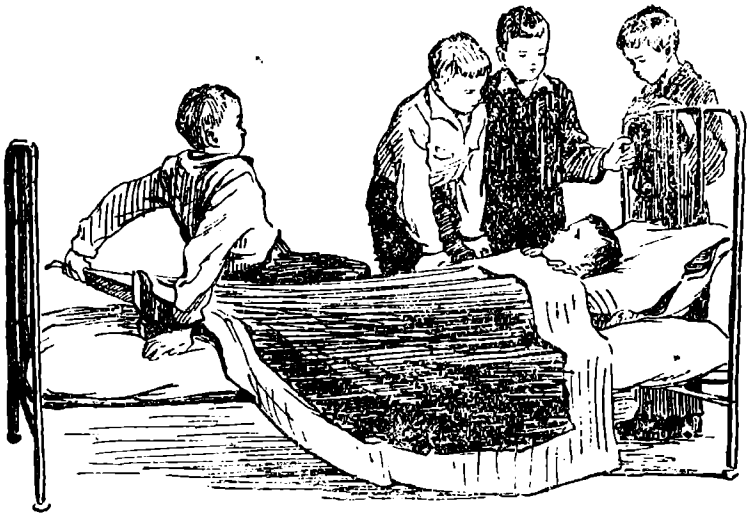

— Dar cum așa? Te doare tot timpul?

— Nu. Câte odată îmi mai trece, dar apoi iar mă doare!

— Și în casa în care stăm noi îl durea așa totul pe un băiat. Avea reumatism, zice Vasia Erohin. Poate că și tu ai reumatism!

— Poate, răspunse Șișchin.

— Dar doctorul ce spune? îl întreabă Vania.

— Doctorul?... Ce să spună? „Scoate limba, spune „a"..."

— Și ce iei?

— O doctorie.

— Ce doctorie?

— Nu știu cum îi zice. O doctorie lichidă!

— E amară sau dulce?

— Amară! zice Șișchin și se strâmbă de parcă într'adevăr i-ar fi dat cineva o lingură de doctorie.

— Când am fost eu bolnav, mi-au dat și mie doctorie. Ce amară mai era! Nici nu voiam s'o iau, zice și Dima Balachirev.

— Parcă eu vreau!

— Nu. E mai bine s'o bei, că te faci bine mai repede.

— Păi... beau!

— Şi ce dacă e amară? zice Leonia. După ce o iei, bagă o bucăţică de zahăr în gură...

— Bine.

— De şcoală n'ai nicio grijă. Când o să te simţi mai bine, o să-ţi spunem noi ce lecţii avem, o să te ajutăm să înveţi şi ai să te pui la zi cu materia.

— Nu-i nimic, am să mă pun la zi, spune Şişchin.

Dar tocmai atunci am băgat de seamă că-i iese un picior cu gheată cu tot, de sub plăpumă, şi m'au trecut năduşelile! „Dacă bagă vreun băiat de seamă!" îmi zic. Dar băieţii vorbeau cu Costia şi nu văzuseră gheata. M'am dat atunci încetişor mai aproape şi l-am acoperit cu plapuma.

— Ei, hai, băieţi, zic eu. Şişchin e încă slăbit. Nu-l obosiţi prea mult. Hai, duceţi-vă acasă!

Şi băieţii începură să-şi ia rămas bun:

— Ei, la revedere... Grabnică însănătoşire! Mâine trecem iar pe la tine...

Şi s'au dus. Abia închisese ultimul uşa după el, că Şişchin sare din pat şi începe să ţopăe prin cameră.

— Grozav! strigă el. N'a băgat nimeni de seamă! E'n regulă!

— Stai, nu te bucura degeaba — i-am spus eu — că vreau să vorbesc serios cu tine!

— Despre ce?

— Trebue să te întorci la şcoală!

— Ştiu şi eu că trebue, dar... mai pot? Vezi şi tu că nu pot!

— Nu văd nimic! M'am hotărît să vorbesc azi cu tine pentru ultima oară. Dacă nu vii mâine la şcoală, am să-i spun Olgăi Nicolaevna că nu eşti bolnav!

— De ce? se miră Costia.

— Fiindcă trebue să înveţi şi nu să umbli lelea prin oraş! Şi degeaba îţi baţi capul, că n'ai să ajungi niciodată acrobat!

— De ce să nu ajung? Ia să vezi ce bine am învățat să stau cu picioarele în sus!

S'a dus lângă perete și s'a ridicat cu picioarele în sus, dar tocmai în clipa aceea s'a deschis ușa și cine credeți c'a intrat? Leonia!

— Ascultă — zice el — mi-am uitat mănușile... Dar... Ce-i asta? De ce stai așa?

Șișchin, fâstâcit, sare în picioare.

— A! Vasăzică așa ești tu bolnav!? strigă Leonia.

— Pe cuvântul meu de onoare că sunt bolnav! bâigui Șișchin și se făcu roșu ca racul. Apoi, începând să ofteze, se îndreptă împleticindu-se spre pat.

— Ia nu te mai preface! Spuneai că te dor picioarele... și când colo, stai cu ele în sus!

— Pe cuvântul meu de onoare că mă dor!

— Ia lasă-te de minciuni! Și apoi, când ai avut timp să te îmbraci? Nu cumva stăteai în pat îmbrăcat?!

— Uite ce e, Leonia, să-ți spun secretul, numai să juri că n'ai să spui la nimeni!

— De ce să jur?

— Atunci... nu-ți spun nimic...

Deodată se auziră pași pe sală, ușa se crăpă și Vania aruncă o privire în cameră:

— Mai stai, Leonia? Hai, că te așteptăm!

— Ia vino încoace, Vania! Află că Șișchin nu-i deloc bolnav!

— Cum?... Nu-i bolnav? se miră Vania și, deschizând larg ușa, intră în cameră.

— Cine nu-i bolnav? se auzi de pe sală și vocea lui Iura.

Intră și el în cameră, și după el veniră și ceilalți băieți.

— Șișchin! răspunse Leonia.

— Cum așa?

— Uite-așa! Intru și mă pomenesc cu el că stă cu picioarele în sus!

— Ce înseamnă asta? făcură băieţii. De ce ne-ai minţit?

— Eu... vedeţi voi... căuta să se apere Şişchin. Am... am glumit!

— Astea sunt glume?

— Uite aşa! spuse Costia, dând din mâini.

— Noi îi ducem grija — zise Vania — am venit toată grupa să-l vizităm şi când colo dumnealui se ţine de glume! Face pe bolnavul!

— Nu, băieţi, să vedeţi... se bâlbâi Şişchin.

— Dar la şcoală de ce nu vii? îl întrebă Iura. Aha! Înţeleg! Faci pe bolnavul ca să tragi chiulul!

— Uite, să vă spun adevărul, băieţi! Numai... să nu vă supăraţi! Eu... eu n'am vrut să vă mint, dar... vreau să mă fac artist de circ!

— Cum aşa „artist de circ"? au făcut toţi ochii mari.

— Aşa! Intru la circ şi mă fac acrobat!

— Ce, eşti nebun?

— Ba nu sunt nebun deloc!

— Dar cine să te ia pe tine la circ? întrebă Vania.

— Dar tu de unde crezi că se recrutează artiştii de circ?

— Şi pentru ce, mă rog, nu vii la şcoală?

— Pentrucă nu mai vreau să învăţ! Şi aşa ştiu tot!

— Cum ştii tot?

— Tot ce trebue să ştie un artist de circ!

— Nu cumva îţi închipui că un artist de circ poate fi analfabet!

— De ce analfabet? Că am învăţat totuşi ceva.

— „Am învăţat"! Dar dacă scrii cu greşeli! Termină-ţi întâi şcoala şi după aia înscrie-te la şcoala de circ! Un artist de circ trebue să fie şi el om cu carte! Şi-apoi, după mine, mai bine te-ai sfătui întâi cu Olga Nicolaevna! spuse Iura.

— Parcă eu nu ştiu ce-o să spună Olga Nicolaevna, răspunse Şişchin.

— Eu, băieți, eu zic că nu e bine ce face el, zise Igor. Ia să se lase de chestiile astea și să facă bine să poftească mâine la școală!

— Și dacă mâine nu vine, îi spunem Olgăi Nicolaevna toată istoria asta! hotărî Iura.

— O să fiți niște pârîtori! strigă Șișchin.

— Ba n'o să fim deloc! i-o tăie Iura. Odată ce ți-am spus dinainte? Asta înseamnă că nu suntem pârîtori!

— Ia nu veni mâine la școală dacă vrei să-l vezi pe dracu! îl amenință Igor. Lasă haimanalâcul! Învață!

In clipa aceea se auziră iar pași pe sală și cineva bătu la ușă. In loc să se ducă și să deschidă, Șișchin se furișă ca un șoarece în pat și se acoperi cu plapuma. M'am dus atunci eu să deschid, și m'am pomenit nas în nas cu... Olga Nicolaevna!

— Ei, dar e toată grupa aici! se miră Olga Nicolaevna intrând. Ce-i cu voi, copii? Ați venit să vă vizitați colegul bolnav?

Dar băieții tăceau. Nimeni nu știa ce să spună. Costia făcuse ochii mari, se uita la Olga Nicolaevna și-și trăgea din răsputeri plapuma peste el, și cum ar fi vrut să intre sub ea cu cap cu tot. Olga Nicolaevna se apropie de el:

— Ei, ce-i cu tine, Costia? Ești bolnav? Ce te doare?

— Nu-l doare nimic! începu Iura. Costia nu e bolnav!

— Cum așa, nu e bolnav?!

— Nu e bolnav, și gata!

Șișchin își dădu atunci seama că totul era pierdut. Ieși de sub plapumă, se așeză pe pat, își plecă capul în jos și-și aținti privirile în pământ. Olga Nicolaevna se uită la băieți, dădu cu ochii de mine și mă întrebă:

— Vitia, de ce mi-ai spus atunci că e bolnav?

Ce să vă spun, îmi venea să intru în pământ de rușine!

— De ce taci? M'ai mințit, nu-i așa?

— Nu eu. El mi-a spus să vă spun așa, și eu ce era să fac?... Am spus!

— Dacă înțeleg bine, Costia te-a pus să mă minți!

— Da, am bolborosit eu.

— Şi tu m'ai minţit ?

— V'am minţit !

— Şi crezi că ai făcut bine ce ai făcut ?

— Dacă m'a rugat el !...

— Şi crezi că a fost spre binele lui ?

— Nu !

— Atunci de ce m'ai minţit ?

— Am crezut că n'am dreptul să-mi trădez colegul !

— Cum aşa, să-l trădezi ? ! Trădezi pe cineva unui duşman, nu unui prieten ! Sau... poate că sunt duşmanul vostru ?

Ce era să-i spun ? Am tăcut şi mi-am lăsat ochii în pământ.

— Nu mi-aş fi închipuit niciodată că elevii mei mă socotesc duşmanul lor ! a oftat Olga Nicolaevna.

— Ba nu, Olga Nicolaevna, strigă Vania. Noi nu vă socotim duşman !

— Atunci de ce nu mi-a spus nimeni nimic ?

— Pentrucă nimeni nu ştia nimic ! De-abia azi am venit aici şi am aflat totul !

— Bine, despre asta o să vorbim noi mai târziu... Şi tu, Costia, de ce n'ai venit la şcoală ?

— Îmi era frică, bâlbâi Costia.

— De ce-ţi era frică ?

— Că o să-mi cereţi un bilet dela mama !

— Ce bilet ?

— O motivare că am lipsit în ziua în care am avut dictarea !

— Bine, dar de ce ai lipsit când am avut dictare ?

— Imi era frică !

— De ce ?

— Mi-era frică să nu capăt iar un doi !

— Cum aşa ? Ai lipsit dinadins când am avut dictare şi pe urmă n'ai mai venit fiindcă nu aveai motivare dela mama ?

— Da.

— Bine, dar ce aveai de gând să faci când te-ai hotărît să nu mai vii la şcoală? îl întrebă Olga Nicolaevna.

— Nu ştiu!

— Cum, nu aveai niciun gând, niciun plan, nimic?

— Vai de planurile mele!

— Voia să se facă acrobat la circ! a spus atunci Iura.

— La şcoala de circ nu poţi fi primit dacă nu ai absolvit şapte clase! Şi pe urmă, mai ai de învăţat şi acolo cinci ani! Doar nu-ţi închipui că poţi ajunge dintr'odată artist de circ! se miră Olga Nicolaevna.

— Nu mi-am închipuit! recunoscu Şişchin.

— Ei vezi? Dar tu, nici una, nici două — gata! N'ai mai venit la şcoală. Se poate să faci una ca asta?

Şişchin tăcea.

— Dar acum ce ai de gând?

— Nu ştiu!

— Gândeşte-te bine!

Şişchin a rămas tăcut. Apoi s'a uitat la Olga Nicolaevna, pe sub sprâncene şi a spus:

— Aş vrea să mă întorc la şcoală!

— Da, cred că ăsta e cel mai nimerit lucru pe care-l poţi face. Cu o singură condiţie: să-mi făgăduieşti că ai să te îndrepţi şi ai să înveţi bine!

— Am să învăţ bine, spuse Şişchin.

— Să te vedem! Uite, vino mâine dimineaţă la şcoală. Am să-l rog pe tovarăşul director să-ţi dea voie să înveţi mai departe!

— Am să vin.

Apoi, nouă, celorlalţi, Olga Nicolaevna ne-a spus să ne ducem acasă şi să ne facem lecţiile, iar Costia, înţelegând că Olga Nicolaevna nu are de gând să plece, i-a spus:

— Olga Nicolaevna, vă rog să nu-i spuneţi nimic mamei!

— De ce? întrebă Olga Nicolaevna.

— De-acum înainte am să învăţ bine, dar vă rog să nu-i spuneţi nimic!

— Cum? Vrei s'o minţi şi de-acum înainte? Şi-mi mai ceri să te ajut şi eu?

— N'am s'o mai mint! Dar n'aş vrea să-i fac inimă rea!

— Dar dacă o să afle că m'am făcut părtaşă cu tine şi că am minţit-o, ce-o să zică? O să se supere şi mai mult! Nu-i aşa?

— Aşa e!

— Vezi? Nu, trebue să-i spunem totul! Dar fiindcă ţi-ai luat angajamentul să înveţi bine de-acum înainte, am s'o rog să nu se supere prea mult pe tine!

— Bine!

— Atunci, ne-am înţeles! a spus Olga Nicolaevna. Acum ia-ţi cărţile şi hai să facem lecţiile împreună!

Ce s'a mai întâmplat după aceea nu ştiu, fiindcă am plecat cu băieţii acasă.

Capitolul XVI

Ei, şi a doua zi Şişchin şi-a făcut apariţia în clasă! Zâmbea stânjenit şi se uita ruşinat la băieţi, dar cum nimeni nu-l certa, se linişti şi se aşeză lângă mine, şi cu asta locul gol din bancă fu ocupat şi m'am simţit şi eu uşurat, ca şi cum şi în pieptul meu s'ar fi umplut un gol!

Olga Nicolaevna nu i-a spus nimic, şi lecţiile au mers ca de obicei. In recreaţie a venit Volodia la noi în clasă şi băieţii au început să-i povestească toată istoria. Eu, drept să vă spun, mă aşteptam ca Volodia să-l certe pe Şişchin, şi când colo, Volodia s'a apucat să mă certe pe mine!

— Tu ştiai că colegul tău procedează greşit şi nu l-ai ajutat să-şi îndrepte greşala! mă dojenea Volodia. Trebuia să vorbeşti cu el serios, şi dacă vedeai că nu te ascultă, să fi venit să-i spui profesoarei, sau mie, sau băieţilor. Dar

tu, nimic! Ai tăcut ca un peşte!

— Parcă n'am vorbit cu el! De câte ori i-am spus! Dar ce era să-i fac? Dacă se hotărîse să nu mai vină la şcoală?!

— Şi ştii de ce nu mai voia să vină la şcoală? Fiindcă învăţa prost! De-aia! Dar l-ai ajutat tu oare să înveţe mai bine? Nu! Şi doar ştiai că învaţă prost!...

— Ştiam, zic eu. Dar asta numai din cauza limbii ruse! Că întotdeauna copia dela mine!

— Vezi? Dacă ai fi avut într'adevăr grijă de prietenul tău, nu l-ai fi lăsat să copieze! Un prieten adevărat nu trebue să treacă cu vederea lipsurile tovarăşului său! Ce fel de coleg eşti tu că te împaci cu gândul că prietenul tău greşeşte? Asta nu e o prietenie adevărată, e o prietenie falsă!

Toţi băieţii au început să spună că sunt un prieten fals.

Volodia a spus atunci:

— Hai, băieţi să ne întrunim după lecţii şi să vorbim despre toate astea!

Zis şi făcut. Am hotărît să ne întrunim după lecţii; numai că, după ce s'au terminat orele, Olga Nicolaevna

ne-a chemat la ea pe amândoi, adică pe mine și pe Șișchin, și ne-a spus :

— Costia și Vitia, duceți-vă acum la tovarășul director ! Vrea să stea de vorbă cu voi.

— Despre ce ? am făcut eu speriat.

— O să aflați dela el. Hai, duceți-vă, nu vă fie frică ! ne-a spus Olga Nicolaevna zâmbind.

Am intrat în biroul directorului, ne-am oprit în prag și am spus :

— Bună ziua, Igor Alexandrovici !

Igor Alexandrovici, care ședea la masă și scria ceva, ne-a răspuns :

— Bună ziua, băieți ! Intrați și așezați-vă aici, pe canapea — și și-a văzut mai departe de scris.

Nouă, drept să vă spun, ne era cam frică să ne așezăm, fiindcă canapeaua aia era cam prea aproape de tovarășul director, și am rămas lângă ușă. Ni se părea că acolo suntem mai în siguranță. După ce a terminat de scris, Igor Alexandrovici și-a scos ochelarii și ne-a întrebat :

— De ce ați rămas în picioare ? Stați jos !

Noi, ce era să facem ? Ne-am apropiat și ne-am așezat. Era o canapea îmbrăcată în piele lucioasă și alunecoasă, și eu veneam tot timpul la vale, fiindcă mă așezasem pe margine și nu aveam curaj să mă așez ca oamenii. Și uite așa m'am chinuit cât a ținut convorbirea, și pot spune că a fost lungă, nu glumă ! Până la urmă, am obosit mai mult decât dacă aș fi stat tot timpul într'un picior !

— Ia spune-mi, Șișchin, cum de ți-a venit ideea asta cu chiulul ? l-a întrebat Igor Alexandrovici pe Costia, după ce ne-am așezat.

— Nu știu ! răspunse Șișchin, codindu-se.

— Hm ! mormăi Igor Alexandrovici. Da' spune-mi atunci, dacă tu nu știi, cine altul știe ?

— Nu știu, se bâlbâi iar Șișchin.

— Sau crezi poate că știu eu ? mai întrebă Igor Alexandrovici.

Şişchin se uită pe sub sprâncene la Igor Alexandrovici — ca să vadă dacă glumeşte sau nu, dar faţa directorului nostru era serioasă— şi răspunse iar :

— Nu ştiu !

— Ce-i cu tine, frate ? Orice te întreabă omul, una o ţii : „nu ştiu şi nu ştiu". Păi, dacă e să stăm de vorbă, hai să vorbim serios ! Că nu te întreb aşa, numai din curiozitate, ca să aflu de ce n'ai venit atâta timp la şcoală !

— Mi-a fost frică, răspunse Şişchin.

— De ce ţi-a fost frică ?

— Mi-a fost frică întâi de dictare şi am lipsit, şi pe urmă mi-a fost frică să nu-mi ceară Olga Nicolaevna o motivare dela mama, şi de-aia n'am mai venit la şcoală !

— Şi, mă rog, de ce ţi-a fost frică de dictare ? Ce, dictarea e un lucru atât de înspăimântător ?

— Mi-a fost frică să nu capăt un doi !

— Aha ! După câte înţeleg eu, nu te-ai pregătit la limba rusă !

— Nu m'am pregătit...

— Şi de ce, mă rog, nu te-ai pregătit ?

— E greu...

— Şi la celelalte obiecte ţi-e greu să înveţi ?

— La celelalte mi-e mai uşor.

— Dar de ce ţi-e greu la rusă ?

— Am rămas în urmă. Nu ştiu să scriu cuvintele.

— Ar trebui să înveţi materia din urmă ! Se vede că înveţi puţin la rusă.

— Da, puţin.

— De ce ?

— Nu ştiu de ce, dar nu merge ! La istorie sau la geografie citesc odată şi ştiu, dar când e să scriu, fac o grămadă de greşeli.

— Uite, vezi, de-aia ar trebui să înveţi mai mult la rusă. Să nu faci numai ce e uşor, ci şi ce e greu. Greutăţile trebuesc învinse ! Pentrucă, cine vrea să înveţe, trebue să muncească serios. Ia spune-mi, Maleev — zise Igor

Alexandrovici, întorcându-se spre mine — şi tu erai până nu de mult slab la aritmetică !

— Da, eram slab !

— Dar acum înveţi mai bine ?

— Mai bine.

— Cum ai făcut ?

— Am vrut ! Că mi-a spus Olga Nicolaevna să vreau şi eu am vrut, şi m'am pus pe treabă !

— Ei, şi a mers ?

— A mers.

— La început însă cred că ţi-a fost greu, nu-i aşa ?

— Da, la început mi-a fost greu, foarte greu, dar acum mi-e uşor de tot !

— Vezi, Şişchin ? Ia pildă dela Maleev. La început o să-ţi fie şi ţie greu, dar pe urmă, după ce ai să învingi toate greutăţile, o să-ţi fie uşor. Pune-te, băiete, pe treabă, şi o să meargă totul ca pe roate !

— Bine, zise Şişchin. Am să încerc.

— N'ai ce să încerci. Trebue să te pui numaidecât pe treabă, şi asta-i tot !

— Am să caut, răspunse Şişchin.

— Asta-i acelaşi lucru ! spuse Igor Alexandrovici. Precum văd, nu prea ai voinţă ! De ce te temi ? Că doar ai atâţia colegi ! Crezi că n'au să te ajute ? Maleev, i-a spune-mi, eşti prieten cu Şişchin, nu-i aşa ?

— Da, zic eu.

— Ajută-l atunci să se îndrepte la limba rusă. A rămas mult în urmă la materia asta şi singur n'o să se poată descurca.

— Pot să-l ajut — i-am răspuns eu — fiindcă şi eu rămăsesem în urmă şi ştiu cum trebue să înveţi ca să te îndrepţi.

— Aşa, aşa ! Vasăzică, ai să încerci ? mă întrebă Igor Alexandrovici zâmbind.

— Nu, zic eu, n'am să încerc, ci am să încep de-a-dreptul să fac lecţiile cu el.

— Bravo ! Aşa îmi place ! zice Igor Alexandrovici. Spune-mi, Vitia, ai vreo muncă socială ?

— Nu, zic eu !

— Uite, atunci asta o să fie munca ta pentru început. Am stat de vorbă şi cu Olga Nicolaevna. Mi-a spus că tu l-ai putea ajuta pe Şişchin. Pentrucă, dacă te-ai putut ajuta pe tine însuţi, ai să-l poţi ajuta şi pe el. Numai să te ocupi serios de chestiunea asta !

— Am să mă ocup serios, am răspuns eu.

— Bagă bine de seamă să-şi facă toate lecţiile singur, la timp, şi să ducă totul până la capăt! Să nu faci nimic tu în locul lui! Ar însemna să nu-l ajuţi bine. Când o să ştie să înveţe singur, o să-şi desvolte şi voinţa, şi atunci n'o să mai aibă nevoie de ajutorul tău. Ai înţeles?

— Am înţeles!

— Şi tu, Şişchin, ţine bine minte un lucru: fiecare om e dator să muncească cinstit!

— Dar eu nu muncesc... asta... nu muncesc încă, se bâlbâi Şişchin.

— Cum nu munceşti? Dar învăţătura nu este şi ea o muncă. Pentru tine, învăţătura este adevărata muncă. Oamenii mari muncesc în uzine şi în fabrici, în colhozuri şi sovhozuri, construesc uzine electrice, unesc prin canale fluviile şi mările, irigă deşerturile, sădesc păduri. Vezi şi tu cât de multe sunt de făcut!... Şi copiii învaţă în şcoli, ca să ştie cât mai multe şi să fie la rândul lor cât mai folositori Patriei noastre. Sau poate că tu nu vrei să fii de folos Patriei?!

— Ba vreau.

— Ei, vezi? Dar să nu-ţi închipui că e destul să spui „vreau"! Trebue să fii dârz şi perseverent, fiindcă fără dârzenie şi fără perseverenţă n'ai să realizezi nimic!

— Am să fiu perseverent.

— Bine, spuse Igor Alexandrovici. Încă ceva: să fii cinstit! Mă întreb însă un lucru: eşti tu oare cinstit? Că, după câte aflu, ai minţit-o pe mama ta, ai minţit-o pe Olga Nicolaevna, ţi-ai minţit colegii...

— De acum încolo am să fiu cinstit.

— Caută să fii, spuse Igor Alexandrovici. Şi asta nu e încă tot. Trebue să-ţi iubeşti colegii!

— Dar nu-i iubesc? se miră Şişchin.

— Ce fel de dragoste e asta, când i-ai părăsit pe toţi şi când voiai să te lipseşti de ei! Dragoste să fie asta?

— Dar îmi era dor de ei! exclamă Şişchin, aproape cu

lacrimi în ochi.

— Tot e bine că ţi-a fost dor de ei. O să fie însă şi mai bine când o să-ţi dai seama că fără colegii tăi nu poţi trăi şi atunci nici în glumă n'o să te mai gândeşti să-i părăseşti!

— Am să-i iubesc mai mult! spuse Şişchin.

— Ei, dar ia spune-mi acum, voinicule, ce-ai făcut cât timp n'ai venit la şcoală? îl întrebă Igor Alexandrovici.

Şi atunci i-am povestit lui Igor Alexandrovici cum l-am învăţat pe Lobzic să numere. Pe Igor Alexandrovici l-a interesat grozav istoria asta şi ne tot întreba amănunţit cum am izbutit să facem una ca asta:

— Voi credeţi într'adevăr că un câine poate fi învăţat să numere aşa cum învaţă un om?

— Dar câinele ăla dela circ cum număra? am întrebat noi.

Igor Alexandrovici a început să râdă.

— Câinele ăla habar n'avea să numere! A fost dresat numai să latre şi să se oprească la un anumit semnal. După ce latră de câte ori trebue să latre, dresorul îi face un semn, pe care publicul nu-l observă, şi câinele tace, iar publicului i se pare că, câinele ştie să latre exact cât trebue.

— Dar ce semn îi face? întrebă Costia.

— Dă uşurel din cap, sau îi face un semn cu mâna, sau pocneşte din degete...

— Dar câinele nostru număra uneori corect şi fără semnal! mai spuse Costia.

— Da, e adevărat. Câinii au un spirit de observaţie foarte desvoltat. Se vede că, fără să-ţi dai seama, dădeai din cap sau făceai cine ştie ce mişcare a corpului exact în clipa în care lătrase de câte ori trebuia şi el observa lucrul acesta şi încerca să ghicească ce vrei. Dar fiindcă mişcările corpului tău erau greu de deosebit, greşea şi el destul de des. Ca să latre corect, învăţaţi-l s'o facă la un semnal anumit. Pocniţi, de pildă, din degete.

— Am să încerc, spuse Costia. Dar întâi am să mă îndrept la limba rusă şi numai după aceea am să-l dresez.

— Bravo! Aşa să faci, şi când o să organizăm o şezătoare la şcoală, o să vă puteţi produce şi voi cu câinele vostru dresat.

Ne fusese atât de frică să nu ne dea Igor Alexandrovici cine ştie ce pedeapsă, şi când colo, el nici gând nu avea să ne pedepsească! Voia numai să ne explice că trebue să învăţăm mai bine.

Capitolul XVII

Când am ieşit din biroul tovarăşului director, Volodia şi băieţii ne aşteptau pe sală. S'au strâns numaidecât roată în jurul nostru şi au început să ne întrebe:

— Ei? Ce v'a spus Igor Alexandrovici? Ce-o să se întâmple cu voi?

— Nimic. Ne-a iertat. N'o să se mai întâmple nimic cu noi, i-am răspuns eu.

— Foarte bine! se bucură Tolia. Hai să mergem în camera pionierilor şi să stăm de vorbă. Că trebue să stăm de vorbă, nu-i aşa?

Şi am intrat cu toţii în camera pionierilor. Şişchin a rămas ultimul.

— Intră, intră, Şişchin, nu-ţi fie frică, zise Iura. N'o să te certe nimeni!

Ne-am aşezat în jurul mesei şi Volodia spuse:

— Acum, băieţi, să stăm de vorbă şi să ne sfătuim cum să-l ajutăm pe Şişchin. Până acum a învăţat prost şi lucrurile au ajuns până acolo, încât colegul nostru nici n'a mai venit la şcoală. Dar şi noi suntem vinovaţi. Nu ne-am ocupat de felul în care învăţa şi nu l-am ajutat la timp.

— Da, aşa-i, suntem şi noi vinovaţi, răspunse Vania. Dar şi Şişchin să înţeleagă că trebue să înveţe mai bine. Dacă nici de data asta nu se apucă serios de învăţătură, lucrurile au să meargă tot aşa de prost!

— Aşa e, Şişchin. Nu te supăra, băiete, dar lucrurile se pot sfârşi iar prost! spuse Iura. Numai că de astă dată

o să te ajutăm, crede-mă ! O să facem tot ce trebue ca să te ajutăm !

— Bine, dar cum ? întrebă Leonia Astafiev. Că doar i-am dat ajutor, dar se vede că Alic Sorochin nu s'a ocupat cum trebue de el, dacă lucrurile au ajuns unde au ajuns !

— Poate că voi nici n'aţi învăţat împreună ? îl întrebă Volodia pe Alic.

— De ce să nu învăţăm ? Am învăţat, răspunse Alic.

— Bine, dar de câte ori ?

— Nu mai ţin minte. De vreo două-trei ori...

— De vreo două-trei ori ? se miră Iura. Ar fi trebuit să-ţi faci în fiecare zi lecţiile cu el, nu de două-trei ori ! Doar ţi-ai luat acest angajament la adunare ! Noi ţi-am încredinţat o sarcină, iar tu nu ne-ai îndreptăţit încrederea!

— Cum era s'o duc la bun sfârşit ? spuse Alic. De câte ori mă duceam la el, nu-l găseam acasă, sau dacă îl găseam, îmi spunea : „Azi n'am niciun chef să învăţ". L-am lăsat în pace, ce era să-i fac ? !

— „L-am lăsat în pace !" îl îngână Iura. De ce n'ai spus asta la adunarea grupei, ca să-ţi vină grupa în ajutor ? Şişchin nu ştie să-şi organizeze munca. Tu înveţi bine şi de tine ai avut grijă, dar cu colegul tău n'ai vrut să-ţi baţi capul !... E drept că şi eu sunt vinovat, fiindcă nu te-am controlat !

— Uite, de acum încolo am să mă ocup serios de Şişchin, zise Alic. M'a pasionat prea mult jocul de şah şi de aceea a ieşit aşa cum a ieşit !

— Nu, făcu Volodia. Gata, nu-ţi mai încredinţăm treaba asta !

—. De acum încolo am să-mi fac eu lecţiile cu Şişchin, am declarat eu. Aşa a spus Igor Alexandrovici.

— Foarte bine. Dacă aşa ţi-a spus Igor Alexandrovici, zise Volodia, te delegăm şi noi să te ocupi de el. E bine, băieţi ?

— Bine ! au strigat toţi băieţii. Să se ocupe el de Şişchin, dacă aşa a spus Igor Alexandrovici !

Adunarea s'a sfârşit şi am ieşit cu toţii în stradă. In drum spre casă, Şişchin a fost tăcut, gânditor; în cele din urmă a spus:

— Vai, ce rău sunt! N'am nici pic de voinţă! Nu sunt bun de nimic. Nimic n'o să iasă din mine!

— De ce? Nu eşti chiar aşa de rău, am căutat eu să-l liniştesc.

— Nu, lasă că ştiu eu bine! Dar nu vreau să mai fiu aşa! Am să mă îndrept! Ai să vezi că am să mă îndrept! Pe cuvântul meu de onoare că am să mă îndrept! Numai, te rog, ajută-mi! Ai auzit ce-a spus Igor Alexandrovici? N'ai dreptul să refuzi!

— Dar nici prin gând nu-mi trece să refuz! Cu o singură condiţie: să mă asculţi şi tu! Ştii ceva? Hai să începem chiar de azi! Uite, după masă viu la tine şi ne apucăm de învăţătură.

Indată după masă m'am dus la Şişchin, dar cum am început să urc scările, am auzit un câine lătrând. Intru în cameră şi... ce-mi văd ochii? Lobzic, cocoţat pe scaun, lătra şi Costia pocnea din degete chiar sub botul lui!

— Il învăţ semnalul, zice, aşa cum mi-a arătat Igor Alexandrovici. Hai să ne ocupăm puţin de Lobzic şi pe urmă ne apucăm şi de lecţii... că tot trebue să-l dresăm!

— Ehei, băiete, zic eu, ţi-ai dat cuvântul că n'ai să te mai ocupi de câine decât după ce te îndrepţi la limba rusă, dar văd că te-ai răzgândit!

— Gata! strigă Şişchin. Marş de-aici, Lobzic! Uite, nici n'am să mă mai uit la el până nu mă îndrept! Să nu-mi spui pe nume dacă mă mai vezi pierzând vremea cu el. Ei, cu ce începem?

— Cu rusa, zic eu.

— N'am putea începe cu geografia sau măcar cu aritmetica?

— Nu, nu, zic eu. Ştiu din propria mea experienţă cum şi cu ce trebue să începem. Ce avem la rusă?

— Uite, — zice el — sufixele astea. Mi-a mai dat Olga Nicolaevna să repet regula vocalelor neaccentuate și să fac un exercițiu.

— Bine. Cu asta începem! spun eu.

— Bine. Să începem!

— Hai, începe! Nu cumva îți închipui că am să-ți fac eu exercițiile? Nici gând! Ai să faci totul singur. Trebue să înveți să faci totul singur.

— Dacă-i așa, bine, a oftat Șișchin și a pus mâna pe carte.

A repetat regula la repezeală și s'a apucat de exercițiu. Era foarte simplu. Trebuia să copieze niște exemple și să completeze literele care lipseau din unele cuvinte. Șișchin scria de zor, și eu în timpul ăsta învățam la geografie și mă făceam că nici nu mă uit la el. In cele din urmă, Șișchin zice:

— Gata!

Mă uit în caiet... Aoleu! Câte greșeli!

— E-he-hei! zic eu. Ai făcut-o de oaie!

— Cum, am făcut prea multe greșeli?

— Prea multe nu, dar să-ți spun drept, ai făcut destule!

— Vezi? Știam eu! N'am să nimeresc niciodată! face Costia amărît.

— Nu e vorba de nimereală aici, zic eu. Trebue să știi să scrii. Ai învățat regula sau nu?

— Am învățat-o.

— Ei, și ce zice regula?

— Regula? Nu mai țin minte!

— Atunci cum ai învățat-o, dacă n'o mai ții minte?

L-am pus s'o citească din nou și, aplicând regula, Costia a scris corect unul din cuvintele pe care le greșise. Nu vă mai spun ce bucurie pe el!

— Bravo! zic eu. Ia mai fă exercițiul odată, că prima oară l-ai făcut fără să aplici regula și asta nu-ți folosește la nimic. Gândește-te întotdeauna ce literă trebue să scrii.

— Bine, altădată am să mă gândesc, dar acum, lasă!

— Ehei, frate — zic eu — nu merge așa! Mi-ai făgăduit să mă asculți? Atunci, ascultă-mă!

Șișchin a oftat și s'a apucat să facă exercițiul din nou. De astă dată era foarte grăbit și literele se așterneau pe caiet care încotro, strâmbe, ca vai de lume, ba în jos, ba săltând în sus. Se vedea că se și plictisise de lecții!

Intre timp vine Iura. Când vede că ne facem lecțiile, zice:

— Aha, învățați! Bravo! Dar ia să vedem ce faceți voi aici!

— Un exercițiu, zic eu. I l-a dat Olga Nicolaevna.

Iura ia caietul, se uită, găsește o greșală și îi explică lui Șișchin cum se scrie corect cuvântul respectiv.

Mai trece ce trece și vine Vania. Vede și el că ne facem lecțiile și spune:

— Aha, învățați!

— Invățăm, zicem noi.

— Ei, bravo! Pentru asta o să vă fie toată clasa recunoscătoare.

— Atâta ar mai lipsi! răspunde Șișchin. Toți elevii sunt obligați să învețe cu sârguință, așa că nu e nevoie de niciun fel de recunoștință!

— Ei, lasă — zice Vania — am spus și eu așa ca să spun ceva, fiindcă clasa noastră vrea ca toți băieții să

învețe bine, și dacă învățați și voi, înseamnă că totul e în regulă!

In clipa aceea ușa se deschide din nou și intră Vania Erohin!

— Aha, învățăți! zice el.

— Ce-i asta? sar eu. Care cum vine intră și zice: „Aha, învățați", ca și cum ar fi prima oară că învățăm și noi! Ca și cum până acum nici n'am fi pus vreodată mâna pe carte!

— Nu-i vorba de tine, ci de Șișchin! răspunde Vasia.

— Și ce-i cu Șișchin? Ce, el n'a mai învățat niciodată? Că la toate materiile are note de trecere, numai la rusă...

— Ei, hai nu te supăra, am spus și eu așa, ca să spun ceva, fiindcă credeam că nu învață. Când colo văd că învață, și uite, de-aia am spus așa!

— Puteai și tu să spui altceva. Ce, alte cuvinte nu mai sunt pe lumea asta?

— De unde era să știu că o să vă supărați? După mine, nu-i nicio supărare.

Ușa se deschide iar în prag răsare Alic Sorochin.

— Să vezi că acum zice și el: „Aha, învățați" îmi șoptește Șișchin.

— Aha, învățați! spuse Alic Sorochin zâmbind.

Noi, ne prăpădeam de râs!

— De ce râdeți? Am spus vreun caraghioslâc? întrebă Alic fâstâcindu-se.

— Nimic. Nu râdeam de tine! i-am răspuns eu. Dar de ce-ai venit?

— Așa! Mi-am zis că poate vă pot ajuta cu ceva...

— N'ai adus cumva și șahul cu tine? l-am întrebat.

— Aoleu, ce zăpăcit sunt! Am uitat să-l iau! Am fi făcut o partidă!

— Nu, mai bine du-te cât mai departe cu șahul tău cu tot! spuse Iura. Hai acasă, băieți, să-i lăsăm să învețe!

Și s'au dus.

— Au venit să ne vadă dacă învățăm sau nu, spuse Costia.

— Ei și? zic eu. De ce te superi?

— Nu mă supăr! Nu zic nimic. Sunt băieți buni, grijulii.

— I-a spus Olga Nicolaevna mamei tale că n'ai venit atâta timp la școală? l-am întrebat eu.

— I-a spus. I-a spus și mamei și mătușei Zina! M'am ales cu o săpuneală!... M'au certat așa de rău, c'o să țin minte cât oi fi și oi trăi! Dar nu face nimic! Imi pare bine că acum totul e în regulă. Suferam atât de mult când nu mă duceam la școală! De-ai ști la câte m'am gândit în zilele acelea! Toți băieții se sculau de dimineață și se duceau la școală, numai eu umblam hai-hui prin oraș, ca un cățel vagabond, fără stăpân, și îmi treceau prin cap tot felul de gânduri. Mi-era așa milă de mama! Parcă eu voiam s'o mint? Nu, nu voiam, dar o mințeam mereu și nu știam cum să mă opresc! Alte mame sunt mândre de băieții lor: dar cu mine mama n'avea cum să se mândrească. Și nici nu vedeam capătul suferințelor mele; cu cât trecea timpul, cu atât era mai rău!

— N'am prea băgat de seamă să fi suferit tu chiar așa cum spui! zic eu.

— Ei, și tu! Sigur că am suferit! Mă făceam că nu-mi pasă, dar numai eu știu ce era în sufletul meu!

— Dar de ce te prefăceai?

— Așa. Veneai tu și începeai să mă certi, și-mi era rușine, înțelegi, și de-aia mă făceam că totul e în regulă, ca și cum ar fi fost într'adevăr totul în regulă. Dar acum gata, s'a zis. De-acum înainte n'am să mă mai prefac! Parcă a trecut peste mine o furtună; acum s'a liniștit totul. Numai să-mi dau silința să învăț mai bine.

— Să-ți dai, zic eu.

— Am și început...

XVIII

A doua zi, Olga Nicolaevna a controlat exerciţiul pe care i-l dăduse lui Costia şi a găsit o mulţime de greşeli, pe care nici eu nu le observasem. Literele care lipseau din cuvinte le scrisese el până la urmă corect, fiindcă l-am urmărit îndeaproape, dar a greşit când le-a copiat. Ba a scăpat o literă, ba n'a terminat un cuvânt, ba a scris în loc de o literă alta. Uite, în loc de „cratiţă" a scris „catiţă" şi în loc de „rumeguş", „rumeuş".

— Toate astea se întâmplă din cauză că nu eşti atent, i-a spus Olga Nicolaevna. Şi nu eşti atent, pentrucă nu prea te îndeamnă încă inima să înveţi aşa cum trebue. Se vede dela o poştă că te grăbeşti! Te grăbeşti să scapi cât mai repede de lecţii.

— Ba nu, nu prea mă grăbesc, zice Costia.

— Cum nu te grăbeşti? Atunci de ce scrii atât de urît? Ia te uită ce litere! Strâmbe şi aplecate în toate părţile! Dacă ţi-ai da silinţa, ai scrie mai bine. Când un elev îşi face lecţiile cu sârguinţă şi cu tragere de inimă, este atent nu numai să nu facă greşeli, dar să şi scrie frumos. Recunoaşte, Costia, că nu te prea trage încă inima la învăţătură!

— Mă trage, dar nu am destulă voinţă ca să învăţ temeinic! Nu ştiu cum, dar vreau să fac totul cât mai repede. Nu ştiu nici eu de ce!

— Fiindcă încă n'ai înţeles că nimic nu se poate înfăptui fără muncă îndârjită. Fără muncă îndârjită n'ai să-ţi poţi educa voinţa şi n'ai să-ţi poţi îndrepta lipsurile, a spus Olga Nicolaevna.

Din ziua aceea ai fi putut vedea după caietul lui cum luptă Costia împotriva lipsei lui de voinţă. Uneori începea un exerciţiu cu litere frumoase şi drepte, de-ţi era mai mare dragul să te uiţi la ele. Insemna deci că la început avusese multă voinţă şi că se apucase de lecţii dornic de a începe să înveţe cum trebue. Numai că treptat-treptat

voința lui slăbea, literele începeau să țopăie, să se încalece, să se prăvălească dintr'o parte în alta și se prefăceau încetul cu încetul într'un fel de mâzgălitură, din care nu mai înțelegeai nimic și numai cu greu îți mai puteai da seama ce a vrut să scrie. Uneori se întâmpla însă tocmai pe dos: exercițiul începea cu mâzgălituri și se vedea cale de-o poștă că Șișchin fusese dornic să termine cât mai repede cu munca asta plicticoasă, dar că pe măsură ce scrisese, voința lui devenise tot mai puternică, literele se îndreptaseră și exercițiul, până la urmă, dovedea atâta voință, încât ai fi zis că la început scrisese un om și la sfârșit, altul!

Dar asta n'ar fi fost încă nimic! Partea proastă era că făcea greșeli! Continua să facă multe greșeli, și când am avut o dictare, a căpătat iar un doi! Am fost cu toții foarte amărîți. Nădăjduisem că de astă dată Costia o să capete măcar un trei, căci toată lumea știa acum că Șișchin se apucase serios de învățătură!

— Ia spune, Vitia, cum învățați voi, tu și cu Costia? mă întreabă Iura în recreație.

— Cum învățăm? Bine! zic eu.

— Care bine? De ce nu s'a îndreptat până acum?

— Ce sunt eu de vină? Că eu fac în fiecare zi lecțiile cu el.

— Atunci de ce nu se vede încă niciun progres?

— Nu sunt eu de vină că n'a făcut încă niciun progres! A trecut încă prea puțin timp.

— Prea puțin timp? Au trecut două săptămâni. Altul e adevărul: nu știi să-l faci pe Șișchin să învețe cum ar trebui! O să te înlocuim. O s'o rugăm pe Olga Nicolaevna să-l numească pe Vania Pahomov în locul tău. El o să știe să-l facă pe Șișchin să învețe mai mult.

— Ba să mă ierți! zic eu. Pe mine m'a numit Igor Alexandrovici în persoană. N'aveți dreptul să mă înlocuiți.

— Nu face nimic. O să vorbim mâine cu Olga Nicolaevna. Ce, crezi că dacă te-a numit Igor Alexandrovici nu poți fi înlocuit?

— Lasă pe altul în locul tău, Maleev, spune şi Leonia Astaflev, că tot o să te înlocuiască Olga Nicolaevna. Nu ţi-ai putut îndeplini sarcina. Vania o să-şi facă mai bine lecţiile cu el!

— Firește că mai bine! spune Iuna.

— Nu se ştie, zic eu.

— Ce mai stai la discuţie? Vezi şi tu care sunt rezultatele!

S'au mai găsit câţiva băieţi care să spună că ar trebui să las pe altul în locul meu, numai că eu mă încăpăţânasem ca un catâr:

— Nu! Să mă înlocuiască Olga Nicolaevna, altfel, nu cedez!

— Bine! Cu atât mai rău pentru tine! O să te înlocuiască Olga Nicolaevna! au spus băieţii.

Nu ştiu de ce mă încăpăţânasem aşa! Imi dădeam seama că nu trebue să insist, de vreme ce Şişchin căpătase un doi. Dacă în locul meu ar fi fost un altul, poate că n'ar fi ieşit aşa, ci altfel. Da, nu mai era nimic de făcut!

In ziua aceea şi eu şi Şişchin am fost grozav de amăriţi.

— Astăzi ne facem pentru ultima oară lecţiile împreună. Cred că mâine Olga Nicolaevna o să mă înlocuiască! i-am spus eu cum am ajuns la el, după şcoală.

— Poate că n'o să te înlocuiască, zice Şişchin.

— Ba da, fac eu. Degeaba m'ar lăsa, că tu cu mine nu progresezi deloc. Se vede că nu ştiu să predau. Imi pare rău de Igor Alexandrovici, c'o să fie nemulţumit. I-am făgăduit să te ajut să te îndrepţi şi când colo, vezi şi tu ce-a ieşit! Şi când te gândeşti că era munca mea socială! Asta înseamnă că nu mi-am îndeplinit sarcina şi că n'o să mai am niciun pic de autoritate!

— Dar poate că nu eşti tu vinovat? Dacă eu sunt vinovatul? Că ar fi trebuit să învăţ şi eu mai bine! Ştii, să-ţi spun un secret: eu sunt vinovat. Eram întotdeauna grăbit şi de-aia scriam prost şi făceam atâtea greşeli. Dacă nu m'aş fi grăbit, aş fi învăţat mai bine!

— Şi de ce te grăbeai ?

— Să-ţi spun un secret : voiam să termin cât mai repede lecţiile, ca să-l dresez pe Lobzic !

— Şi l-ai dresat ?

— L-am dresat.

— Aha ! zic eu. De-aia îţi ieşeau literele halandala ! Vasăzică tu scriai, dar nu te gândeai la ce scriai, ci la javra aia!

— Cam aşa. Mă gândeam şi la una şi la alta. Se vede că de-aia au ieşit lucrurile cum au ieşit !

— Ieşit ? zic eu. N'a ieşit nimic, că cine aleargă după doi iepuri, nu prinde niciunul ! Trebuia să alergi numai după unul singur !

— Un iepure tot am prins eu !

— Care iepure ?

— L-am dresat pe Lobzic ! Stai să vezi ! Lobzic ! Vino încoace !

Când se apropie câinele de el, Costia îi arată o tăbliţă cu cifra trei.

— Ia spune, Lobzic, ce cifră e asta ?

Lobzic lătră de trei ori !

— Dar asta ?

Costia îi arată cifra cinci şi câinele lătră de cinci ori.

— Vezi ? Pocnesc uşurel din degete, şi el ştie când trebue să se oprească !

— Cum ai făcut asta ? îl întreb eu.

— La început nu înţelegea semnalul, şi pace ! Atunci am făcut aşa : cum lătra de câte ori trebuia, îi aruncam o bucăţică de zahăr, sau o bucăţică de salam, sau o bucăţică de pâine, dar pocneam în acelaşi timp din degete. Lobzic se repezea la bunătăţi şi nu mai lătra. Uite, am făcut aşa câteva zile, în şir, dar după aia am încercat să pocnesc numai din degete, fără să-i mai dau ceva şi Lobzic se oprea din lătrat, fiindcă se învăţase ca ori de câte ori pocneam din degete să capete ceva bun. Acum, cum aude că pocnesc din degete, nu mai latră şi aşteaptă să-i dau ceva.

La început pocneam tare, dar pe urmă l-am deprins să tacă şi la pocnetele slabe.

— Aşa ! zic eu. Vasăzică tu, în loc să înveţi, ţi-ai dresat câinele !

— Da, zice el. Nu ştiu de ce, dar mie toate îmi ies pe dos ! Sunt un om lipsit de voinţă ! Dar acum, de vreme ce l-am dresat pe Lobzic, am să învăţ cum trebue ! De-acum înainte n'o să mă mai împiedice nimic. Ai să vezi !

— Am să văd, fac eu trist. Numai că de-acum înainte n'am să mai văd eu, ci Vania !

A doua zi, Costia a luat toate exerciţiile pe care i le dăduse acasă Olga Nicolaevna, s'a dus cu ele la şcoală şi i le-a arătat :

— Olga Nicolaevna, vă rog, astea sunt toate exerciţiile pe care mi le-aţi dat să le fac. Uitaţi-vă, aici sunt exerciţiile bune, şi aici sunt exerciţiile proaste. Când le făceam prost, Vitia mă punea să le fac din nou. Spuneţi, nu face bine Vitia lecţiile cu mine ?

— Eu ştiu că Vitia le face bine, spune Olga Nicolaevna. Dar şi tu trebue să-ţi dai mai multă silinţă şi să priveşti cu mai multă seriozitate lucrurile. Vitia te ajută, dar nu poate învăţa în locul tău ! Trebue să înveţi singur.

— Am să învăţ singur, Olga Nicolaevna, dar daţi-i voie să mă ajute mai departe ! A pierdut atâta timp cu mine !

— Bine, să te ajute mai departe ! Văd că Vitia se ocupă serios de tine. Uite, nu mai e mult până la vacanţa de iarnă. In prima zi de vacanţă să veniţi la mine. Ţie am să-ţi dau o temă pentru vacanţă, iar lui Vitia am să-i spun cum să se ocupe de tine ca să obţină rezultate mai bune.

Nu vă mai spun ce bucurie pe noi când am auzit că Olga Nicolaevna este de acord să mă ocup mai departe de Costia. Costia a spus :

— Olga Nicolaevna, ştiţi, noi doi avem un câine dresat, Lobzic. Daţi-ne voie să ne producem cu el la serbarea de Anul Nou.

— Dar ce ştie să facă câinele vostru ?

— Ştie aritmetică. Numără la fel de bine ca şi câinele pe care l-am văzut la circ.

— Cine l-a învăţat ?

— Noi.

— Bine. Aduceţi-l la serbarea de Anul Nou. Cred că băieţilor o să le placă să vadă un câine care ştie să numere !

Capitolul XIX

Imi era tare necaz că Şişchin l-a dresat pe Lobzic fără mine, fiindcă mi-ar fi plăcut şi mie să-l dresez, dar acum, ce era să mai fac ?

— Să nu-ţi pară rău, îmi spune Costia. Uite, am să mai găsesc eu pe stradă un câine fără stăpân şi am să ţi-l dau ţie, şi atunci o să-l dresezi tu singur !

— Singur nu-mi place, i-am răspuns eu. Mie îmi place să fac totul în colectiv, nu de unul singur !

— Atunci am să te ajut eu. O să-l dresăm împreună şi o să ai şi tu un câine care ştie să numere.

— Nu — zic eu — aşa nu merge. Tu, cum o să vezi că avem un câine nou, ai să-ţi pierzi iar vremea cu el în loc să-ţi faci lecţiile. Mai bine să lăsăm treaba asta pentru la vară.

— Bine, dacă nu vrei, s'o lăsăm. Dar băieţilor să le spunem că Lobzic este şi elevul tău. Că împreună am început să-l dresăm. Şi o să ne producem împreună la serbarea de Anul Nou !

— Dar dacă se sperie când o să se vadă pe scenă ? zic eu. Ar trebui să-l învăţăm din timp cu oamenii.

— Bine, dar cum ?

— Să-l ducem undeva unde e lume multă. Uite, după ce terminăm cu lecţiile, să-l ducem la mine acasă şi să le arătăm alor mei ce bine ştie să numere.

Zis şi făcut. Cum am terminat cu lecţiile, Costia i-a pus lui Lobzic sgarda, a prins de sgardă o cureluşă şi

am plecat. La noi tocmai veniseră în vizită mătuşa Nadia şi unchiul Serioja.

— Staţi să vedeţi un câine dresat, le-am spus eu. Ia aşezaţi-vă ca la teatru şi uitaţi-vă cu atenţie!

L-am suit pe Lobzic pe un taburet, Costia a scos din buzunar tăbliţa cu cifre şi i-a poruncit lui Lobzic să numere. Lobzic lătra bine. Deodată mi-a venit o idee minunată! Nu i-am mai arătat nicio cifră, ci l-am întrebat:

— Ia spune-mi, Lobzic, cât fac doi ori doi?

Şi Lobzic lătră de patru ori! Firește, am avut grijă să pocnesc la timp din degete.

Lica încântată zice:

— Oho! Ia te uită la el! Ştie şi tabla înmulţirii!

Toată lumea ne-a lăudat că dresasem câinele atât de bine şi noi le-am spus că o să ne producem cu el la serbarea de Anul Nou dela şcoală.

— Dar costume pentru reprezentaţie aveţi? ne întreabă Lica.

— Parcă nu se poate şi fără costume! zic eu.

— Fără costume nu e frumos, spune Lica. Ce-ar fi să vă fac nişte coifuri colorate? Cu ele o să fiţi ca doi clovni dela circ!

— Din ce vrei să le faci?

— Am nişte hârtie colorată. O cumpărasem ca să fac din ea jucării pentru pomul de iarnă.

— Bine — zic eu — fă-ne. Cu coifurile o să fie şi mai bine.

— Nu s'ar putea să-i facem şi lui Lobzic un coif? întrebă Costia.

— Nu, ar fi prea caraghios. Dar am să-i fac un guleraş de hârtie aurită!

— Bine, fă-i ce vrei, zic eu.

— Acum, hai la Gleb Scameichin, să-i arătăm şi lui ce bine numără câinele nostru, a propus Costia.

Ne-am dus la Gleb. Dela Gleb am fost la Iura, dela Iura la Tolia, şi le-am arătat tuturor ce meşter mare e Lobzic

al nostru. Pentru isprava lui, Lobzic a căpătat fel de fel de bunătăți. La urmă ne-am dus la Vania Pahomov. Părinții lui tocmai aveau musafiri și ne-am bucurat, fiindcă aveam prilejul să facem o adevărată repetiție. Numai că ne-am bucurat degeaba. Ne-am făcut de râs! Nici nu mai știam pe unde să scoatem cămașa! In loc să răspundă corect, Lobzic a început să se încurce și să mintă! N'a spus nicio cifră corect! Ba la urmă n'a mai răspuns deloc. Și noi care ne lăudaserăm că avem un câine matematician! Ne-am făcut de râs și am plecat.

— Ce s'o fi întâmplat cu el? spune Costia când să ieșim în stradă, și îi dă o bucățică de zahăr, dar câinele o sfărâmă în dinți și o scuipă.

— Am înțeles! fac eu. L-am ghiftuit! S'a îndopat prea mult și acum nu-și mai dă silința să răspundă bine!

Costia mă întreabă:

— Bine, dar dacă se întâmplă la fel și în timpul reprezentației dela școală? Dacă ne facem de râs pe toată școala? Ce zici? N'ar fi mai bine să nu mai dăm reprezentația?

— Nu! zic eu. Acum e prea târziu să mai renunțăm. Dacă ne-am apucat de treabă, s'o ducem până la capăt.

In ajun de Anul Nou, Costia a dus-o tot într'o emoție. Cât a fost ziua de lungă s'a ținut de capul lui Lobzic și l-a făcut să numere.

— Lasă-l, frate, în pace, i-am spus eu până la urmă, că iar se plictisește și, când o trebui, n'o să vrea să răspundă!

— Bine, îl las. Lobzic, hai, marș, du-te și te odihnește!

— L-am lăsat în sfârșit pe bietul Lobzic în pace și ne-am apucat să ne pregătim de reprezentație. Lica ne făcuse două coifuri: mie unul albastru, cu steluțe argintii, și lui Costia unul verde, cu steluțe aurii. Ne mai făcuse și niște gulerașe de argint și manșete de aur. Ne-am gătit cu ele și ne-a plăcut grozav: parcă eram clovni adevărați dela circ! Lica îi făcuse și lui Lobzic un guleraș de hârtie aurită.

Ei, dar timpul trecea şi a venit vremea să ne luăm câinele şi să plecăm la şcoală. In prima parte a reprezentaţiei am stat cu el în sală, ca să se înveţe cu publicul ; apoi am intrat în culise şi am aşteptat să ne vină rândul. De acolo am văzut totul foarte bine şi nu ne-a scăpat nimic. Când să ne vină rândul, ne-am pus coifurile şi i-am legat şi lui Lobzic guleraşul la gât. Apoi, cortina s'a ridicat şi am intrat în scenă cu coifurile noastre colorate. Costia mergea în faţă, îl ducea pe Lobzic de curea, şi eu veneam în urmă cu un geamantănaş, în care pusesem toate lucrurile de care aveam nevoie pentru reprezentaţie. Costia l-a urcat pe Lobzic pe un taburet, în mijlocul scenei, şi a spus :

— Dragi băieţi, în faţa voastră o să se producă un câine, mare matematician, pe nume Lobzic. Deocamdată nu ştie să numere decât până la zece, dar va învăţa mai departe, şi atunci o să vi-l arătăm iarăşi. Vă rugăm să staţi liniştiţi, fiindcă Lobzic apare pentru prima oară în faţa publicului şi s'ar putea să se sperie dacă faceţi sgomot.

Costia era foarte emoţionat şi îi tremura vocea. Acum, la drept vorbind, şi eu eram emoţionat şi cred că, dacă ar fi trebuit să vorbesc, n'aş fi fost în stare să scot un cuvânt !

— Ei, să începem, a spus Costia în încheiere.

Eu am scos atunci din geamantan trei bastonaşe de lemn şi le-am pus unul lângă altul pe masă, ca să le vadă bine toată lumea.

— Dragi copii, Lobzic o să numere bastonaşele astea de pe masă, zice Costia. Hai, Lobzic, numără-le !

Şi Lobzic a lătrat de trei ori.

Când au văzut băieţii una ca asta, au început să bată din palme şi să strige de bucurie. Partea proastă a fost că Lobzic s'a speriat, a sărit jos de pe taburet şi a luat-o la fugă. Dar Costia l-a ajuns din urmă, i-a dat o bucăţică de zahăr şi l-a aşezat din nou pe taburet. Lobzic a început să-şi ronţăie zahărul, iar băieţii încetul cu încetul s'au potolit. Atunci am scos din geamantan încă un bastonaş, pe care l-am pus alături de celelalte.

— Ei, Lobzic, spune-mi tu acum câte bastonaşe sunt ? îl întrebă Costia.

Lobzic lătră de patru ori !

Băieţii au început iar să bată din palme, Lobzic a vrut să sară din nou de pe taburet, dar Costia l-a prins la timp şi i-a mai dat o bucăţică de zahăr.

Intre timp, eu am mai pus pe masă trei bastonaşe.

— Dar acum câte bastonaşe sunt ? îl întrebă Costia.

Lobzic lătră de şapte ori !

După aceea am scos din geamantan o tăbliţă cu cifra doi şi am arătat-o publicului.

— Spune-mi repede, Lobzic, ce cifră e asta ? zise Şişchin.

Câinele lătră de două ori.

Apoi am început să-i arătăm diferite cifre, după care Costia îl întrebă :

— Ascultă, Lobzic, cât fac doi ori doi ? Dar doi ori trei ? Dar trei plus patru ?

Şi Lobzic răspundea de fiecare dată corect. Băieţii băteau acum tot timpul din palme, însă câinele se învăţase încetul cu încetul cu aplauzele şi nu se mai speria. Imi trecuse şi mie emoţia şi am spus :

— Uite ce e , băieţi. Câinele nostru ştie chiar să rezolve probleme ! Cine vrea poate să-i dea orice problemă, dar numai să fie cu numere mici şi el o s'o rezolve imediat.

Atunci s'a ridicat un băiat şi a spus următoarea problemă : „O sticlă cu dop costă zece copeici. Sticla costă cu opt copeici mai mult decât dopul. Cât costă sticla şi cât costă dopul ?

— Ei, Lobzic, zic eu, ia gândeşte-te şi rezolvă problema !

Firește că bietul câine n'avea cum să se gândească, dar am spus aşa că să am eu timp să mă gândesc. Problema am rezolvat-o în doi timpi şi trei mişcări : dopul costă două copeici, sticla opt copeici. Amândouă la un loc, zece copeici!

— Ei, Lobzic, ia spune-ne tu cât costă dopul ? l-am întrebat eu.

Şi Lobzic lătră de două ori.

— Dar sticla ?

Câinele lătră de opt ori.

Vai, dar ce gălăgie se stârni în sală !

— Nu-i adevărat ! strigau băieţii. Nu-i adevărat ! Câinele a greşit !

— De ce ? zic eu. Sticla cu dop costă zece copeici. Vasăzică, sticla costă opt copeici şi dopul două !

— Da' de unde ! In problemă se spune că sticla costă cu opt copeici mai mult decât dopul. Dacă dopul ar costa două copeici, sticla ar trebui să facă zece copeici, dar ele costă la un loc zece copeici ! strigau băieţii.

Mi-am dat seama atunci că am greşit. M'am întors spre câine şi i-am spus :

— Ascultă, Lobzic, ai greşit ! Gândeşte-te bine, nu aşa, şi rezolvă problema corect !

Fireşte, de gândit, eu trebuia să mă gândesc şi nu Lobzic, dar am spus :

— Staţi puţin, băieţi, să judece, şi o va rezolva corect.

— Lasă-l să judece, au strigat băieţii. Să nu-l zorim. E doar un câine şi problema o fi grea pentru el !

Dar eu în timpul ăsta judecam : „Dacă sticla este cu opt copeici mai scumpă decât dopul, înseamnă că dopul costă două copeici, iar sticla zece. Dar dacă e aşa, înseamnă că amândouă la un loc costă douăsprezece copeici, pe câtă vreme în problemă se spune că ele costă la un loc numai zece. Dacă însă dopul costă două copeici şi sticla opt, înseamnă că sticla e numai cu şase copeici mai scumpă". Ce să vă spun, intrasem parcă în eclipsă ! Ce fel de problemă mai era şi asta ? Nu era o problemă, ci un adevărat cerc vicios !

— Mai staţi puţin, băieţi, zic eu. Să se gândească bine şi o rezolvă !

— Nu-i nimic ! Lasă-l să se mai gândească ! au strigat băieţii. Doar nu e om ! Nu poate şi el aşa dintr'odată !

„Da — zic eu în sinea mea — niciun om nu e în stare s'o rezolve dintr'odată, dar mi-te un câine !"

Şi am început din nou să judec.

— Mă, caraghiosule! îmi şopteşte Costia. Ce faci? Dopul costă o copeică!

Atunci am înţeles şi eu despre ce este vorba: dopul costa o copeică şi sticla cu opt copeici mai mult, adică nouă. Amândouă la un loc zece!

— Gata! am strigat eu. Atenţiune! Lobzic e gata să răspundă corect!

Se făcu linişte.

— Hai, Lobzic, răspunde. Cât costă dopul?

Câinele lătră odată.

— Ura! strigară băieţii.

— Linişte! zic eu. Asta nu e toată problema. Spune-mi acum, Lobzic, cât costă sticla!

Şi Lobzic lătră de nouă ori!

Ce să vă mai spun ce gălăgie s'a stârnit în sală! Băieţii băteau din palme şi ţipau cât îi ţinea gura.

— Deştept câine! spuneau ei. A greşit el la început, dar până la urmă a rezolvat problema corect!

Şi cu aceasta, reprezentaţia a luat sfârşit.

Capitolul XX

Ei, şi a venit Anul Nou şi odată cu el şi vacanţa de iarnă. Nu era casă în care să nu vezi câte un pom de iarnă frumos împodobit. Toată lumea era veselă, toată lumea se bucura de sărbători. Şi Costia şi eu eram voioşi, dar ne pusesem în gând ca în timpul vacanţei nu numai să ne distrăm, ci să şi învăţăm. Ne-am dus la Olga Nicolaevna chiar din prima zi, şi Olga Nicolaevna ne-a dat o temă pentru vacanţă. Costia avea atâta poftă de învăţătură, că ar fi fost gata să înveţe de dimineaţă şi până seara, dar eu am hotărît să învăţăm numai câte două ore pe zi şi restul timpului să ne plimbăm, să ne odihnim sau să citim. Aşa am şi făcut, şi încetul cu încetul Costia a început să se îndrepte. Nu mult după ce a reînceput şcoala, ni s'a dat o dictare şi Costia a căpătat un trei. Ce să vă mai spun, ce bucurie pe el ! Parcă ar fi căpătat nu un trei, ci un cinci !

— De ce te bucuri aşa ? l-am întrebat eu. Că doar trei nu e cine ştie ce notă grozavă !

— Ba nu, pentru mine e bun şi un trei ! De mult n'am mai avut trei la dictare ! Dar n'am să mă opresc aici. Să vezi că data viitoare, am să capăt un patru. Pe urmă, am să ajung până la cinci.

— Sigur că ai să ajungi, i-a spus Iura. Deocamdată însă să nu te gândeşti la cinci, ci caută să capeţi cât mai repede un patru. Când o să ai şi tu patru, n'o să mai aibă nimeni din clasa noastră trei. Băieţii ceilalţi au numai patru şi cinci !

— Să n'ai nicio grijă, i-a răspuns Costia, că o să fie totul în regulă. N'o să vă mai fie ruşine din cauza mea. Mi-am dat şi eu seama că fiecare trebue să lupte pentru onoarea clasei sale ! Şi eu am luptat aşa cum trebue şi mi-a mai rămas puţin de tot de cucerit.

Şi Olga Nicolaevna se bucura că Şişchin începuse să înveţe mai bine.

— A venit vremea, băieţi, să aveţi şi voi o muncă

socială, ne-a spus ea într'o zi. Toți au câte o sarcină, numai voi nu aveți niciuna!

— O să cerem să ni se dea și nouă o sarcină, zic eu.

— Să cerem, zice Costia. Eu de mult vreau să lucrez la gazeta de perete, dar nu m'au ales în colectivul de redacție.

— Da, zic eu. Să fim aleși și noi în colectivul de redacție.

— N'a venit încă vremea să fiți cooptați în colectivul de redacție. Acolo trebue să lucreze băieții cu cea mai mare autoritate, ne lămuri Olga Nicolaevna.

— Nu-i nimic, facem orice altă muncă, zice Costia. Uite, dacă vreți, ne-ar putea alege în comisia sanitară. Eu am mai făcut odată parte din comisia asta, când eram în clasa a doua. Imi plăcea grozav să umblu și să le spun la toți să se spele pe mâini și să aibă urechile curate.

— Da, dar la noi comisia sanitară a fost aleasă. Ei, dar dacă vreți, am să vă dau o muncă foarte interesantă. Uite despre ce e vorba: trebue să organizăm o bibliotecă a clasei. Voi să fiți aceia care să dați cărți băieților!

— Bine, dar cărțile de unde să le luăm? întreb eu.

— O să le luați dela biblioteca școlii. De dulap vă fac eu rost.

— Eu aș vrea, că mie îmi place să citesc, zice Costia.

— Și eu aș vrea, zic eu.

— Foarte bine. Numai să vă dați silința să fiți niște buni bibliotecari. Să aveți grijă de cărți și să băgați de seamă ca și băieții să le îngrijească.

Ne-am dus atunci la Sofia Ivanovna, bibliotecara noastră, și i-am spus că de-acum încolo o să fim bibliotecarii clasei a patra și că avem nevoie de cărți.

— Foarte bine, ne-a spus Sofia Ivanovna. Am cărți pentru clasa a patra. Le luați acum?

Și ne-a dat un teanc întreg de cărți pentru băieții de a patra, pe care le-am dus la noi în clasă. Erau multe, cam vreo sută, dar când le-am așezat în rafturi în dulapul nos-

tru, ni s'au părut puține, fiindcă am umplut cu ele numai trei rafturi, iar celelalte trei au rămas goale.

— Ce ar fi să mai aducem și de-acasă, ca să fie mai multe? mă întreabă Costia. Uite, eu aș putea să aduc vreo șase...

— Și eu — zic — aș putea să aduc vreo cinci, dar tot sunt puține. N'o să umplem trei rafturi cu ele!

— Ce-ar fi dacă le-am spune și băieților? Poate că unii au cărți vechi, pe care le-au citit și pe care ar putea să le aducă pentru biblioteca noastră.

Ne-am sfătuit și cu Olga Nicolaevna.

— Bine, spuneți-le băieților și poate c'au să aducă și ei, ne-a răspuns Olga Nicolaevna.

A doua zi le-am adus băieților la cunoștință că avem o bibliotecă a clasei, dar că nu ne ajung cărțile și că cine vrea poate să aducă măcar câte o carte, dacă n'are mai multe.

Toți băieții au zis „bine" și au adus care o carte, care două, ba unii au adus și mai multe.

Acum aveam atâtea, că se umpluse tot dulapul. Voiam să începem de îndată să dăm cărți la băieți, dar Olga Nicolaevna ne-a spus că trebue să facem mai întâi un catalog. Am luat atunci un caiet gros și am notat în el fiecare carte cu numărul ei. Acum, dacă voiam să găsim o carte, nu mai era nevoie să scotocim prin tot dulapul, ci ne uitam în catalog, și gata.

Costia nu mai putea de bucurie că biblioteca noastră este atât de ordonată. Dar cel mai mult se bucura că sunt toate rafturile pline cu cărți.

— Acum e așa cum trebue! zicea el. Nu putem pune mai multe, dar nici nu mai trebue să scoatem.

Și când îl căutai, deschidea dulapul și se uita la cărți.

Unele erau cam vechi, altele aveau coperțile ca vai de lume și pagini rupte. Ne-am hotărît atunci, Costia și cu mine, să le luăm acasă și să le lipim. După ce ne-am făcut lecțiile, ne-am dus la mine acasă, unde aveam clei, și ne-am

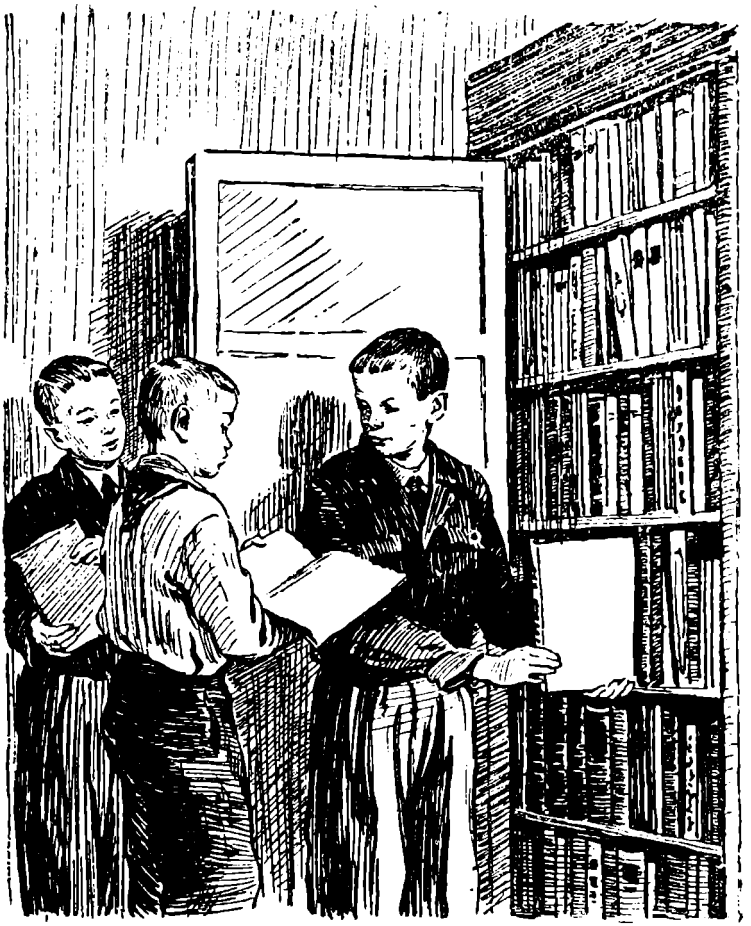

pus pe treabă. Când a văzut ce facem, Lica a vrut să ne ajute.

Mai greu a mers cu coperțile. Costia bombănea tot timpul :

— Ei, poftim ! zicea el. Ce-or fi făcând, frate, băieții ăștia cu cărțile ? Că doar nu și le aruncă unii altora în cap !

— Cine să se bată cu cărțile ? se mira Lica. Asta de unde ai mai scos-o ? Cărțile au cu totul altă întrebuințare.

— Atunci de ce rup coperţile ? Când stai liniştit şi citeşti ca oamenii, se rup oare coperţile ?

— Sigur să nu se rup !

— Păi, vezi ? Dar ia te uită aici : o pagină ruptă ! De ce s'a rupt ? Se vede că cineva, în loc să citească, a tot tras de ea până a nenorocit-o ! Şi de ce mă rog a tras de ea ? Ei, poţi să-mi spui ? Pe unul ca ăsta l-aş trage de păr să-l învăţ minte, să nu mai rupă cărţile ! Acum, pagina o să cadă şi o să se piardă, şi când o să mai citească cineva cartea asta, n'o să înţeleagă nimic. Ei, spune, se face aşa ceva ?

— Ai dreptate, nu se face ! zicem noi.

— Dar asta ce mai e ? ţipă el. Ia uitaţi-vă ! Un caraghios a desenat pe carte un câine cu şase labe ! Ei, spuneţi şi voi dacă se poate aşa ceva !

— Sigur că nu se poate, zice Lica. Câinele are patru labe, nu şase.

— Ei şi tu, parcă de asta e vorba !

— Dar despre ce e vorba ?

— E vorba că nu trebue să desenezi câini pe cărţi !

— Nu, nu trebue, a recunoscut şi Lica.

— Sigur că nu trebue ! Mie nu-mi pasă dacă javra are patru sau şase labe, adică nu-i pasă cărţii, că bietului câine îi pasă, asta e sigur. Voiam numai să spun că n'ai voie să desenezi nimic pe cărţi — nici câini, nici pisici, nici cai. Altfel, vine unul şi desenează un câine, altul face o pisică, un altul un cal, se mai găseşte un deştept să născocească cine ştie ce altă bazaconie, şi până la urmă iese o mâzgăleală de nu mai poţi citi nimic !

Şi furios, luă o gumă şi începu să şteargă câinele. Dar după câteva clipe se opri din nou şi strigă :

— Dar asta ce mai e ? Ia te uită ! A desenat unul o mutră, ba a făcut-o şi cu cerneală, ca să ţină mai bine !

Şi Costia începu să şteargă desenul, dar cerneala pătrunsese în hârtie şi până la urmă, tot dând cu guma, pagina se găuri.

— Ah, să știu eu cine a desenat asta, i-aș arăta eu lui, spuse Costia înfuriat. Și i-aș da una cu cartea în cap de-ar zice ce-i aia!

— Păi, parcă spuneai adineauri că nu trebue să dea nimeni cu cărțile în cap — sări Lica — că de-aia se rup coperțile!

Costia începu atunci să cerceteze cartea din toate părțile.

— Nu, spuse el, asta nu s'ar rupe, fiindcă are o copertă bună.

— Ehe, dacă toți bibliotecarii s'ar apuca să-și bată cititorii cu cărțile în cap, n'ar mai rămâne o copertă întreagă!

— Ei, și tu! Doar trebue să-i înveți într'un fel să îngrijească de cărți, zise Costia. Că dacă o să avem și noi parte de cititori d'ăștia, nu știu ce-o să se întâmple. Eu nu sunt de acord să se strice un bun al statului!

— O să trebuiască să le explicăm băieților să aibă grijă de cărți, am spus eu.

— Faceți și voi un afiș, ne învață Lica.

— Bravo! Asta e o propunere bună! zise bucuros Costia. Dar ce să scriem?

— Uite, ce-ar fi să scrieți: „Fii atent! Cartea nu e de fier!" ne propuse Lica.

— Fugi de-aici! Unde ai mai văzut tu un afiș ca ăsta? am întrebat-o eu.

— Nicăieri, zise ea. E din capul meu!

— Grozavă idee n'am ce zice — am luat-o eu în râs. Parcă nu știe toată lumea și fără afiș că nu există cărți de fier!

— Mai bine ar fi să scriem numai: „Păzește cartea ca ochii din cap". Scurt și lămurit, zise Costia.

— Nu — am spus eu — nu-mi place. Ce caută ochii aici? Și pe de altă parte nu se spune de ce trebue păzită cartea!

— Atunci ar trebui să scriem așa: „Păzește cartea, fiindcă costă scump!" propuse Costia.

— Nu merge nici așa, i-am răspuns eu: parcă nu sunt și cărți ieftine? Și ce, dacă sunt ieftine, trebue să le rupi?

— Hai să scriem așa : „Cartea este prietena ta. Ai grijă de ea !“ a fost de părere Lica.

M'am gândit puțin și până la urmă m'am învoit :

— Cred că e bine așa. Cartea este prietena omului, fiindcă ea îi arată tot ce e mai bun, mai frumos. Vasăzică trebue să ai grijă de ea ca de un prieten.

Am luat o coală de hârtie și culorile și am făcut afișul.

A doua zi l-am bătut în perete, alături de bibliotecă și am început să dăm cărți la băieți.

Când dădea unui elev vreo carte, Costia nu uita să spună :

— Bagă de seamă, să nu mi-o aduci înapoi cu câini, mutre și draci !

— Cum așa ?

— Vezi să n'o mâzgălești !

— De ce s'o mâzgălesc ?

— Știu și eu ? Datoria mea e să-ți spun să nu mi-o dai înapoi cu niciun fel de mutre și de câini. Cartea asta e a tuturor. Dacă ar fi a ta, poftim, desenează cât vrei, dar nici în propria ta carte n'ai voie să desenezi nimic, fiindcă, după tine, o să rămână fratelui sau sorei tale mai mici sau o s'o dai vreunui prieten s'o citească. Așa că treaba mea e să-ți spun să n'o mâzgălești, și dacă n'ai să asculți, am să știu eu să vorbesc și altfel cu tine !

— Bine ! Ai spus odată, ajunge !

Și Costia nu se lăsa până nu-l lămurea pe fiecare în parte de ce anume să fie atent cu cărțile.

După lecții cădea pe gânduri și se uita posomorît la rândurile rărite din rafturi.

— Oh ! făcea el abătut. Iar au rămas cărți puține ! Ce bine era înainte ! Dulapul era plin, nu ca acum ! Zău că ar trebui să mai fac rost de cărți de undeva...

— Ei, și ce-i ? căutam eu să-l liniștesc. N'avea grijă, băieții o să le citească și o să ți le aducă înapoi !

— O să le aducă ! De adus o să le aducă ei, dar ce folos! răspunde Costia. Au să aducă unele și o să ia în schimb

altele. Aşa că n'ai să mai vezi niciodată toate cărţile adunate la un loc!

— De ce să le aduni la un loc? Cărţile sunt făcute ca să fie citite, nu ca să stea în rafturi! Mi-am luat şi eu o carte ca s'o citesc acasă.

— Cum?! se miră Costia. Iei şi tu? Când au mai rămas aşa de puţine?

— Eu — zic — o citesc repede şi ţi-o aduc înapoi!

Atunci şi-a luat şi el o carte.

— Nu-i nimic, căuta el să se îmbărbăteze, o să fie cu o carte mai puţin. Şi aşa au rămas destul de puţine!

Cum eu şi Costia puteam să luăm cărţi oricând, am început să citim foarte mult. Costia ajunsese să-i placă atât de mult cititul, că nici pe stradă nu se lăsa! Lua câte o carte dela bibliotecă şi citea în drum spre casă! Numai că odată a păţit-o! S'a lovit de un felinar şi s'a ales cu coşcogea cucuiul în frunte. De-atunci s'a potolit şi n'a mai citit pe stradă, ci numai acasă.

Avea o atitudine foarte serioasă faţă de munca lui de bibliotecar şi treptat-treptat i s'a schimbat chiar şi caracterul! S'a făcut mai ordonat, îi plăcea să-şi organizeze munca şi nu mai era atât de distrat ca înainte. Cu băieţii era foarte sever. Dacă venea cineva să ia o carte cu mâinile murdare, începea să-l mustruluiască:

— Nu ţi-e ruşine? Ce-i cu mâinile astea atât de murdare?

— M'am murdărit şi eu. Ce-ţi pasă?

— Cum adică ce-mi pasă? După câte mi se pare, ai venit să iei o carte, nu-i aşa?

— Da.

— Şi ai de gând s'o iei cu mâinile astea?

— Dar cu care ai vrea?

— S'o iei cu mâini curate! Nu cu astea! Cu astea murdăreşti cartea!

— Am să mi le spăl când am să ajung acasă.

— Nu, dragă, du-te la robinet, spală-te bine pe mâini şi numai după aia vino să-ţi dau cartea !

Dacă cineva lua o carte şi nu o aducea mult timp, Costia îl ocăra :

— Nu ţi-e ruşine să ţii cartea atâta timp ? ! Alţi băieţi ar vrea şi ei s'o citească, dar tu, nimic, o ţii până nu mai poţi ! Dacă n'ai chef de citit, de ce n'o aduci înapoi, s'o iei pe urmă din nou ?

— Dar dacă n'am citit-o încă ! Uite, o citesc şi o aduc.

— Nu se poate, că tu eşti în stare s'o citeşti şi s'o răscitеşti până la sfârşitul lumii !

— De ce până la sfârşitul lumii ? Cărţile se dau pe zece zile !

— Pe zece zile. Dar tu de când ai luat-o ?

— De o săptămână. Mai am până la zece zile !

— Da' ce, trebue neapărat să treacă toate cele zece zile ? Zece zile sunt cel mai lung termen. Tu, dacă o citeşti mai devreme, ad-o mai devreme, că nu te pune nimeni s'o ţii acasă zece zile în cap !

— Păi, nu ţi-am spus că n'am citit-o încă ?

— Atunci citeşte-o mai repede !

Lui Costia nu-i plăcea însă nici dacă cineva aducea cartea înapoi prea devreme.

— Ia ascultă, băiete, spune-mi şi mie, când ai apucat s'o citeşti ? Că de-abia ieri ai luat-o şi azi văd că ai şi adus-o înapoi ! Sau poate că nici n'ai citit-o ?

— Atunci de ce aş fi luat-o ?

— De unde să ştiu eu ! Poate ca să te uiţi numai la poze !

— Dar ce sunt eu, copil mic ?

— Aşa ! Ia spune-mi atunci ce scrie în ea !

— Ce, mă pui la examen ?

— Nu te pun la niciun examen, dar vreau să văd dacă ai citit-o sau nu.

— Asta nu e treaba ta ! Treaba ta e să dai cărţi, nu să vezi dacă le-am citit sau nu !

— Ba nu ! Că dacă m'au numit bibliotecar, trebue să știu ce se'ntâmplă. Că dacă tu nu citești, poate că nici nu trebue să-ți mai dau ! Mai bine să ia altul, care citește.

Și elevul era nevoit să spună ce scria în carte !

După un timp i-a venit o idee : băieții să scrie recenzii despre cărți.

— Toată ziua citiți și iar citiți, dar de scris o recenzie, nici gând.

— Ce să faci cu recenziile ?

— Să le public la gazeta de perete ! Dacă e o carte bună, o să intereseze și pe alți băieți și au s'o citească și ei. Uite, să știi, asta e ultima carte pe care ți-o mai dau ! Dacă nu scrii o recenzie, nu mai capeți alta !

Și uite așa i-a învățat el pe băieți să scrie recenzii despre cărți. Până la urmă s'au adunat atâtea, că nu mai aveau loc toate la gazeta de perete. Atunci am făcut o gazetă a noastră, „Tânărul cititor", în care le publicam pe toate.

Băieții își dau silința să le scrie cât mai bine și mai interesant, și din cauza asta, gazeta noastră este bună și o citesc toți cu plăcere.

Capitolul XXI

De când și-a îndreptat Costia doiul dela rusă și de când am început să activăm pe tărâm social, autoritatea noastră a crescut foarte mult în rândurile băieților. Lui Șișchin i s'a dat voie să joace în echipa de baschet și el s'a dovedit un jucător foarte talentat. L-am ales atunci căpitan al echipei noastre și Costia și-a antrenat atât de bine echipa, că am ieșit campioni pe școală. Cu asta, autoritatea noastră a crescut și mai mult, iar despre echipa noastră de baschet s'a scris și la gazeta de perete a școlii.

Dar nu era încă totul în regulă. Învățam mai departe, cu sârguință, la rusă, dar Costia se împotmolise la nota

trei şi nu mai era în stare să iasă! De unde crezuse că după trei o să capete numaidecât un patru şi pe urmă un cinci, nimic! Olga Nicolaevna se încăpăţânase parcă să-i pună numai trei şi iar trei. Până la urmă, bietul Costia ajunsese la disperare.

— Înţelegi, îi spunea el lui Volodia, eu nu mai pot rămâne cu trei! Sunt bibliotecar şi căpitan de echipă! Despre mine s'a scris şi la gazeta de perete! Şi când colo, eu am treiuri! Se poate una ca asta?

— Mai rabdă puţin, i-a spus Volodia. Trebue să înveţi mai departe!

— Parcă eu spun să nu învăţ? Am să învăţ mereu, dar Olga Nicolaevna n'o să-mi pună niciodată o notă mai mare de trei! S'a obişnuit să mă ştie că învăţ prost! Am s'o duc mereu în treiuri!

— Nu, i-a răspuns Volodia. Olga Nicolaevna este o profesoară dreaptă. Când o să ştii de patru, o să-ţi pună patru!

— Of, de mi-ar pune mai repede! oftă Costia. Din toată clasa numai eu am trei. Dacă n'aş fi eu, toată clasa ar avea numai „bine" şi „foarte bine". Am ajuns să stric socotelile întregii clase!

Ne-am pus din nou cu râvnă pe treabă. Olga Nicolaevna îl prepara şi ea pe Costia după lecţii şi, deşi încet, prietenul meu progresa sigur. A trecut o lună şi jumătate de când a luat ultimul trei, când iată că Şişchin a căpătat în sfârşit şi un patru. A fost un mare eveniment pentru toată clasa.

In aceeaşi zi am avut adunare şi Olga Nicolaevna a făcut o comunicare asupra felului în care învăţăm.

— Acum în clasa voastră nu mai are nimeni note proaste, ne-a spus ea. Nu numai că nu avem niciun doi, dar nici treiuri nu mai sunt!

A mai spus că am început să învăţăm foarte bine, Şişchin şi cu mine, şi că Şişchin s'a îndreptat atât de temeinic, încât de-acum încolo va putea lua numai note bune.

— In şcoala noastră sunt clase foarte bune, în care sunt mulţi elevi cu note bune şi foarte bune, dar clasă mai bună ca a noastră nu există ! a adăugat Olga Nicolaevna. Cred că şi celelalte clase vor urma exemplul elevilor noştri şi vor face în aşa fel, ca şi elevii lor să înveţe cât mai bine. Voi însă, băieţi, nu trebue să vă mulţumiţi cu ceea ce aţi realizat. Dacă o să vă mulţumiţi cu atât şi o să munciţi mai puţin, notele voastre vor deveni mai mici.

Apoi a luat cuvântul instructorul nostru, Volodia, care a spus :

— Băieţi, am să scriu la gazeta de perete a şcolii un articol despre clasa voastră, ca să ştie toată lumea cum munciţi voi şi ca să poată lua şi alte clase pildă dela voi. Să-mi spuneţi însă ce anume v'a ajutat să obţineţi rezultate atât de bune la învăţătură.

— Eu cred că asta se datoreşte faptului că Olga Nicolaevna şi-a dat multă osteneală ! a spus Vania Pahomov.

— Olga Nicolaevna este o profesoară foarte bună. De-asta avem note aşa de mari, a adăugat Vasia Erohin.

— Intr'o clasă nu depinde totul de profesoară ! a spus atunci Olga Nicolaevna ; şi profesorii buni au clase în care nu toţi elevii învaţă la fel de bine !

— Am avut succes pentrucă Olga Nicolaevna este o profesoară foarte bună şi pentrucă am vrut cu toţii să învăţăm bine ! a fost de părere Tolia Diojchin.

— Bine, bine, dar de ce aţi vrut ? a întrebat Volodia.

— Pot să spun şi eu ? a cerut voie Costia. Mie mi se pare că asta se datoreşte faptului că în clasă la noi există o adevărată prietenie între băieţi. Nimeni nu se gândeşte numai la el, ci se gândeşte şi la tovarăşii lui. Uite, eu m'am convins de asta din proprie experienţă. Când învăţam prost, toţi băieţii se gândeau la mine. Numai că atunci eram încă foarte prost şi mă supăram. Acum însă văd că băieţii au vrut să mă ajute şi că au luptat pentru onoarea întregii clase.

— Ai dreptate, Costia. Prietenia v'a ajutat să obţineţi succese, a zis Volodia. In clasa voastră, băieţii şi-au dat seama că adevărata prietenie înseamnă nu să ierţi slăbiciunile tovarăşilor tăi, ci să ceri cât mai mult dela ei!

— Daţi-mi voie şi mie să spun ceva, am spus eu. Acum mi-am dat şi eu seama cum trebue să te porţi cu un prieten. Trebue să-l ajuţi să meargă pe drumul cel bun. Dacă greşeşte, trebue să i-o spui, că dacă nu i-o spui, înseamnă că eşti un coleg rău. De asta m'am convins din proprie experienţă. La început, Costia proceda greşit şi eu îi cântam în strună, dar nu i-am făcut decât rău. Apoi am devenit pretenţios faţă de el şi acum îi sunt un adevărat prieten.

— Ai dreptate, m'a aprobat Volodia.

Am mai vorbit noi aşa multă vreme şi am pus fel de fel de întrebări, iar apoi Şişchin a spus:

— Vreau să vă rog, Olga Nicolaevna, să-mi treceţi nota în carnet.

— La sfârşitul săptămânii, când am să trec toate notele, îţi trec şi ţie — i-a răspuns Olga Nicolaevna.

— Vă rog, treceţi-mi mie astăzi, se ruga Costia. Aş vrea atât de mult!

— De ce atâta grabă? N'avea grijă că n'o să fugă nota patru din carnet, spuse Olga Nicolaevna.

— Ştiu că n'o să fugă. Am vrut numai să-l arăt mamei. I-am promis de mult că o să-i aduc carnetul cu patru la limba rusă.

— Şi fără să-i arăţi carnetul, mama nu te crede? întrebă Olga Nicolaevna.

— Ba mă crede! făcu Şişchin. Numai, că ştiţi, una este să spui... şi alta să arăţi scris în carnet.

— Aşa e, Olga Nicolaevna, treceţi-i nota în carnet! Şişchin vrea atât de mult s'o aibă trecută în carnet! se rugau în cor copiii.

Iar Volodia spuse:

— Vă rugăm cu toţii, Olga Nicolaevna! Treceţi-i numai

lui Şişchin ; ceilalţi o să aştepte până la sfârşitul săptămânii.

— Dacă toată lumea mă roagă... făcu Olga Nicolaevna zâmbind şi luă carnetul din mâna lui Şişchin.

Cuprins de emoţie, Costia urmări mişcările profesoarei care-i trecea nota în carnet.

Când, întovărăşit de Costia, am ieşit în stradă, am băgat de seamă că în timp ce noi stăteam în clasă, se făcuse mai cald afară. Gerul se mai muiase. Dimineaţa fusese frig, dar acum ţurţurii de ghiaţă începuseră să se topească, strălucind în soare ca jucăriile sclipitoare ale unui uriaş pom de iarnă. Din faţă bătea un vânt călduţ şi molcom. Aducea cu el parcă mireasma apelor unui râu într'o zi călduroasă. Ai fi zis că venea la noi de-a-dreptul dela miază-zi, din stepele întinse ale Cazahstanului, unde sosise primăvara şi unde începuseră însămânţările. Imi era sufletul numai bucurie. Inima îmi bătea, mai-mai să-mi spargă pieptul. Imi venea să fug sau să sbor. In cap îmi năvăleau tot felul de gânduri minunate, care făceau să mi se taie răsuflarea. Ardeam de dorinţa de a fi bun, de a face ceva neobişnuit, ceva de care să se minuneze toţi, ca să fie cu toţii fericiţi ca şi mine.

Mie îmi treceau prin minte astfel de gânduri şi Costia mergea şi nu băga nimic de seamă. Deodată însă s'a oprit, şi-a scos din ghiozdan carnetul de note şi a început să-şi admire nota patru.

— Uite-l şi pe mult doritul patru ! zice el zâmbind. De-ai şti cât l-am mai visat ! De câte ori n'am visat că am să-l capăt, că am să i-l arăt mamei şi că mama o să fie foarte mulţumită de mine ! Ştiu bine că nu învăţ pentru mama — mama mi-o spune mereu — totuşi puţin, da, puţin învăţ şi pentru ea ! Pentrucă mama vrea ca băiatul ei să fie un elev bun. Am să fiu elev bun, ai să vezi, şi mama o să fie mândră de mine. Am să depun sforţări şi am să capăt şi un cinci. Ca să aibă cu ce se mândri ! Să aibă şi mătuşa Zina

cu ce se mândri. Fiindcă și ea e bună, deși mă cam ia la zor câteodată.

Apoi se opri, puse carnetul în ghiozdan, se uită de jur împrejur, trase adânc aerul în piept și spuse:

— Simți? Vânt de primăvară! Nu mai e mult și vine și primăvara. Suntem la sfârșitul lui Februarie și Februarie e ultima lună de iarnă. Vine Martie, și odată cu el primăvara. O să înceapă să curgă pâraiele și o să înverzească iarba, în păduri o să se trezească aricii și șerpii, și toate celelalte jivine. O să cânte păsărelele și o să înflorească florile...

Și Costia începu să-mi povestească ceva despre primăvară și despre păsărele, dar eu nu mai știu ce mi-a povestit, fiindcă chiar în clipa aceea mi-a venit ideea să scriu tot ce s'a întâmplat cu noi. Am început să scriu și de atunci am scris aproape în fiecare zi câte puțin, și deși n'am scris tot, ci numai ce era mai însemnat, când am terminat, se terminase și anul școlar, și eu și Costia am trecut în clasa următoare numai cu cinci la toate materiile.

Iată, asta-i tot ce-am vrut să vă povestesc.

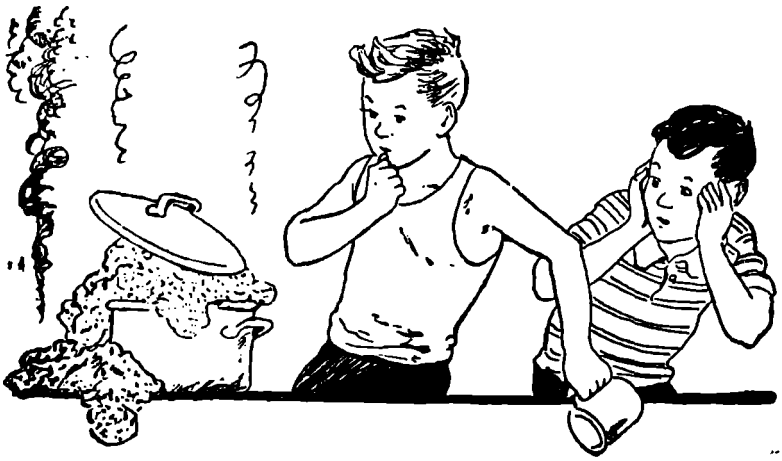

MIŞCA FACE CAŞA

Astă vară — eram cu mama la țară — a venit Mişca în vizită la mine. Nici nu pot spune ce bucurie pe mine! Imi fusese tare dor de el. Şi mama s'a bucurat de sosirea lui.

— Foarte bine ai făcut că ai venit — spuse ea. Aşa, amândoi o să petreceți mai bine. Eu, de altfel, tot trebue să plec mâine la oraş şi poate că mai zăbovesc acolo. O să puteți sta fără mine două zile?

— Sigur! zic eu. Că doar nu suntem copii mici!

— Dar o să trebuiască să vă faceți singuri de mâncare. O să puteți?

— O să putem! zice Mişca. Mare lucru!

— Vă fierbeți şi voi o supă şi o caşă... Caşa doar nu e greu de pregătit!

— O să facem şi caşă. Mare lucru! răspunse Mişca.

— Bagă de seamă, Mişca — zic eu. Dacă n'o să ştim cum s'o facem? Ce, tu doar n'ai mai gătit niciodată!

— Fii pe pace ! Am văzut eu cum o fierbe mama. O să fii sătul şi de foame n'ai să mori. Am să-ţi fierb o caşă, de ai să te lingi pe degete !

A doua zi de dimineaţă, mama ne-a lăsat pâine pe două zile şi dulceaţă, ca să avem la ceai, ne-a arătat unde sunt alimentele şi ne-a spus cum se fierbe supa şi caşa, ce cantitate de crupe să punem şi câte şi mai câte. Noi, de ascultat, am ascultat, numai că n'am ţinut minte nimic. „Ce rost are să fim atenţi — mi-am zis eu — de vreme ce Mişca tot ştie să gătească !"

După aia, mama a plecat, iar Mişca şi cu mine ne-am hotărît să ne ducem la râu, la pescuit. Ne-am pregătit undiţele şi am adunat viermişori.

— Stai ! zic eu. Dar cine o să ne facă de mâncare dacă plecăm la râu ?

— Ce să mai facem de mâncare ! zise Mişca. Mai mare bătaie de cap ! Azi o să mâncăm toată pâinea şi diseară fierbem o caşă. Caşa, nu-i aşa, se poate mânca şi fără pâine.

Zis şi făcut. Am tăiat pâinea felii, le-am uns cu dulceaţă şi am plecat la râu, unde întâi ne-am scăldat bine şi după aceea ne-am întins pe nisip şi ne-am prăjit la soare mâncând pâine cu dulceaţă. După aia, ne-am apucat de pescuit. Numai că peştele nu se prea lăsa prins: ne-am ales numai cu vreo zece peştişori mici de tot. Toată ziua ne-am pierdut vremea la râu şi spre seară, când ne-am întors acasă, ne ghiorăiau maţele de foame.

— Hai, Mişca — zic eu — că tu eşti specialist. Ce gătim ? Dar să facem ceva care să meargă repede. Că mor de foame...

— Hai să facem caşă — zice Mişca. Caşa e cel mai uşor de gătit.

— Bine, fie şi caşă !

Am făcut focul în sobă şi Mişca a turnat crupe în cratiţă.

— Toarnă mai multe — zic eu. Că mi-e o foame de lup !

Mişca a umplut atunci cratiţa şi a turnat apă până sus.

— Nu-i prea multă apă ? îl întreb eu. Să nu iasă terci !

— Nu-i nimic ! Aşa face mama întotdeauna. Tu ai grijă de foc, că mâncarea o fac eu, fii pe pace !

Eu am început să văd de foc, am mai pus câte un lemn, iar în timpul ăsta, Mişca fierbea caşa. Adică nu o fierbea, ci sta şi se uita la cratiţă, fiindcă de fiert, fierbea ea şi singură.

In curând s'a întunecat şi am aprins lampa, aşteptând să fiarbă caşa. Deodată mă uit la cratiţă şi ce văd ? Capacul o luase la sănătoasa ! Se ridicase în sus şi pe sub el caşa ieşea afară.

— Mişca — zic — ce-i asta ? De ce fuge caşa ?

— Unde fuge ?

— Ea ştie ! Nu vezi că iese din cratiţă ?

Mişca luă atunci lingura şi începu s'o împingă înapoi în cratiţă, dar degeaba, că ea nu voia să stea şi se căznea să iasă afară, umflându-se tot mai mult.

— Nu ştiu — zice Mişca — ce i-o fi venit să iasă ! Poate c'o fi gata !

Am luat linguna şi am gustat, dar crupele erau tari de tot şi chiar uscate.

— Mişca — îl întreb eu — dar apa unde e ?

— Nu ştiu ! zice el. Că eu am turnat multă. Poate că are cratiţa vreo gaură !

Ne-am uitat la cratiţă, dar n'am găsit nicio gaură.

Mişca a luat crupele de prisos din cratiţă şi le-a pus într'o farfurie. După ce a mai turnat apă în cratiţă, am început să fierbem caşa mai departe. Am fiert-o noi ce-am fiert-o, dar când ne uităm — caşa dă iar să iasă afară !

— Ei, fire'ai tu să fii ! strigă Mişca. Unde fugi ?

Şi iar a luat lingura şi iar s'a apucat să scoată ce era de prisos. După ce punea deoparte tot ce era de prisos, hârşti, în cratiţă cu o cană mare de apă !

— Uite — zice — tu credeai că e prea multă apă şi când colo, trebue să mai turnăm !

Fierbem noi caşa mai departe, dar mare comedie: caşa dă iar să iasă afară!

— Se vede că ai pus prea multe crupe — zic eu. Nu vezi? Se umflă şi nu mai încap în cratiţă.

— Aşa e! îmi răspunse Mişca. Cred şi eu că am pus cam multe. Dar numai tu eşti de vină. N'ai zis: „Pune mai multe! Mi-e foame!?"

— De unde să ştiu eu cât trebue să pui? Că doar te-ai lăudat că ştii să faci caşă!

— Am s'o fac, numai să mă laşi în pace!

— Poftim, te las!

Şi m'am dat la o parte, iar Mişca îşi văzu de fiert caşa, adică nu de fiert, ci mai degrabă de mutat prisosul în farfurie. A umplut toată masa cu farfurii! Ca la restaurant. Şi de fiecare dată, mai turna apă.

Până la urmă n'am mai putut răbda şi i-am zis:

— Ascultă, cred că nu faci bine. Aşa nici până mâine dimineaţă n'o să se mai facă!

— Ia te uită la el! Nu ştii că într'un restaurant bun masa se pregăteşte întotdeauna de cu seara, pentru ca a doua zi dimineaţă să fie gata?

— O fi aşa — zic eu — la restaurant, că ei n'au de ce să se grăbească, fiindcă au tot felul de mâncări.

— Dar noi de ce să ne grăbim?

— Fiindcă noi trebue să mâncăm şi să ne culcăm. Uite, s'a făcut aproape douăsprezece!

— Las' c'o să ai timp berechet să dormi! zice el.

Şi hârşti, în cratiţă o altă cană cu apă! Abia atunci mi-am dat eu seama cum stau lucrurile.

— Tu — zic — torni mereu apă rece! Cum vrei să mai fiarbă?

— Dar tu cum vrei s'o fierb, fără apă?

— Cred că ar fi bine să goleşti cratiţa pe jumătate de crupe, să pui dintr'odată mai multă apă şi s'o laşi să fiarbă!

Şi i-am luat cratiţa din care am deşertat jumătate din caşă.

— Acum — zic — toarnă apă până sus!

Mişca luă cana şi o vârî în găleată.

— Na! zice el. Nu mai e apă! S'a dus toată apa!

— Acum ce ne facem? Că afară e întuneric de-ţi bagi degetele în ochi! Cum o să vezi puţul? zic eu.

— Nu-i nimic, las'că aduc eu!

A luat chibriturile, a legat o sfoară de găleată şi s'a dus la puţ; n'a trecut o clipă şi a şi venit înapoi.

— Unde-i apa? îl întreb eu.

— Apa?... Acolo, în puţ!

— Ştiu şi eu că-i în puţ. Dar unde-i găleata cu apă?

— Şi găleata — zice — e tot în puţ.

— Cum adică în puţ?

— Uite-aşa, în puţ!

— Ai scăpat-o?

— Am scăpat-o!

— Of! zic. Nătăfleţule! Ce, vrei să ne laşi să murim de foame? Cu ce o să mai scoatem acum apă?

— Se poate şi cu ceainicul...

Iau ceainicul şi zic:

— Dă-mi sfoara!

— N'o mai am!

— Dar unde e?

— Acolo...

— Unde, acolo?

— Acolo... în puţ...

— Vasăzică, ai scăpat găleata în puţ cu sfoară cu tot?

— Da.

Ne-am apucat să căutăm altă sfoară, dar n'am găsit.

Mişca zice:

— Mă duc să cer la vecini...

— Asta mai lipsea! Uită-te şi tu la ceas: vecinii dorm de mult!

Dar parcă era un făcut, că mă apucase o sete cumplită. Cred că aş fi fost în stare să dau şi o sută de ruble pentru o cană de apă. Mişca zice:

— Aşa se întâmplă întotdeauna: când nu e apă, ţi-e si mai tare sete. Uite, de aia, în deşert, ţi-e sete întotdeauna, fiindcă nu e apă.

— Tu lasă vorba şi caută o sfoară! zic eu.

— Unde s'o caut? M'am uitat peste tot. Stai! Hai să legăm de ceainic şnurul dela undiţă.

— Dar crezi c'o să ţină?

— Poate că da.

— Şi dacă nu ţine?

— Ei, dacă nu ţine... se rupe!

— Asta o ştiam eu şi fără tine!

Am desfăcut undiţa, am legat şnurul de ceainic şi ne-am dus la puţ. Eu am lăsat ceainicul în apă şi l-am umplut, iar şnurul s'a întins ca o coardă, gata-gata să se rupă.

— Nu ţine! — zic. Simt că nu ţine.

— Poate că dacă-l ridici cu băgare de seamă, ţine! spuse Mişca.

Am început să-l ridic uşor, dar n'am apucat bine să-l scot din apă, că bâldâbâc, s'a dus ceainicul!

— N'a ţinut? mă întreabă Mişca.

— Sigur că n'a ţinut! Acum cu ce o să scoatem apă?

— Cu samovarul — zice Mişca.

— Nu! Mai bine să-l aruncăm de-a-dreptul în puţ. Cel puţin aşa n'o să mai avem bătaie de cap. Sfoară nu mai avem.

— Atunci cu cratiţa.

— Dar ce crezi, că la noi e magazin de cratiţe? zic eu.

— Atunci cu paharul...

— Cât o să trebuiască să ne moşmondim până scoatem cu paharul!

— Atunci, ce-i de făcut? Că doar caşa tot trebue s'o fierbem. Şi mi-e o sete de nu mai pot!

— Hai — zic — să scoatem cu cana. Oricum, cana e mai mare decât paharul.

Ne-am dus acasă, am legat șnurul de cană, având grijă să nu se răsucească, ne-am întors la puț, am scos câte o cană de apă și am băut. Mișca zice:

— Așa se întâmplă întotdeauna când ți-e sete: crezi că ești în stare să seci o mare întreagă, dar când începi să bei, bei o cană și nu mai vrei. Asta fiindcă oamenii sunt lacomi din fire...

— Ia nu mai bârfi degeaba oamenii! spun eu. Adu mai bine cratița cu cașa aici, să turnăm apă de-a-dreptul în ea, ca să nu mai umblăm de douăzeci de ori până în casă și înapoi cu cana.

Mișca aduse cratița și o puse pe marginea puțului, dar eu din nebăgare de seamă, am lovit-o cu cotul și era cât pe ce s'o arunc în puț.

— Mă, gură cască! zic eu. De ce-ai pus cratița tocmai sub cotul meu? Ține-o în mână, dar bine, și dă-te mai la o parte, că se duce și cașa în apă!

Mișca luă cratița și se dădu mai la o parte, iar eu am început să scot apă. Apoi ne-am întors acasă. Cașa se răcise și focul se stinsese. Am făcut focul din nou și ne-am apucat iar să fierbem mâncarea. Până la urmă a fiert. S'a îndesit și a început să facă: puf! puf!

— O!! zice Mișca. Bună cașă am făcut. Grozavă!

Eu am luat linguna și am gustat-o... Pfui! Ce cașă! Amară, nesărată și afumată. Mișca, după ce a gustat-o, a scuipat-o și el numaidecât și a zis:

— Nu, chiar de-ar fi să mor de foame, și tot n'o să mănânc cașa asta.

— Poți să și mori din ea — am zis eu.

— Ce facem acum?

— Nu știu!

— Proști mai suntem! strigă Mișca. Doar avem peștii!

— Când să mai facem și peștii? zic eu. Nu vezi? Acum se luminează de ziuă!

— Păi, să nu-i fierbem, să-i prăjim. Merge mai repede: una-două și gata!

— Atunci, dă-i drumul — zic — dacă zici că merge repede. Dar dacă o să fie cum a fost cu caşa, mai bine lasă-te păgubaş.

— Într'o clipă ai să vezi.

Mişca curăţă peştişorii şi-i puse în tigaia încinsă, dar peştişorii se lipiră de ea. Mişca încercă să-i desprindă cu cuţitul şi-i făcu ferfeniţă.

— Deşteptule! zic eu. Unde ai văzut tu că se prăjeşte peştele fără ulei?!

Mişca luă atunci sticla cu ulei, turnă în tigaie şi o puse în sobă, de-a-dreptul pe foc, ca să se prăjească mai repede. Numai că atunci, uleiul începu să sfârâe şi deodată totul se făcu o vâlvătaie. Mişca scoase repede tigaia cu uleiul care ardea în ea. Eu am vrut să torn apă deasupra, dar n'aveam în casă niciun strop! A ars tot uleiul, odaia s'a umplut de fum şi de miros urît şi din peştişorii noştri n'a mai rămas decât cărbune!

— Acum ce să mai prăjim? zice Mişca.

— Nu — zic eu. Nu te las să mai prăjeşti nimic! Nu-ţi ajunge că strici alimentele? Mai eşti în stare să dai şi foc casei! Ajunge!

— Dar ce ne facem? Că mie mi-e foame!

Am încercat să mâncăm caşă nefiartă, dar era tare scârboasă. Am încercat să mâncăm ceapă crudă, dar era tare iute. Am încercat să mâncăm unt fără pâine, dar ne-a fost silă. Noroc că am dat de borcanul cu dulceaţă şi după ce l-am lins, ne-am culcat. Era târziu de tot.

Dimineaţa, când ne-am sculat, ne ghiorăiau maţele de foame. Mişca se duse numaidecât după crupe, ca să facă iar caşă, dar, cum am văzut iasta, m'am îngrozit!

— Să nu te prind! zic eu. Las'că mă duc la mătuşa Natasa, stăpâna casei, şi am s'o rog să ne facă ea.

Ne-am dus la mătuşa Natasa, i-am spus tot şi i-am făgăduit că, dacă ne ajută să fierbem caşa, o să-i plivim

buruienile din grădină. Mătușei Natașa i s'a făcut milă de noi, ne-a dat lapte și plăcintă cu varză și ne-a așezat la masă să mâncăm. Dar noi am mâncat atât de mult încât Vovca, băiețelul mătușei Natașa, făcuse ochii mari văzându-ne cât eram de flămânzi.

Până la urmă, ne-am săturat. Mătușa Natașa ne-a dat o sfoară cu cârlig și ne-am dus să scoatem din puț găleata și ceainicul. Ne-am moșmondit multă vreme, dar până la urmă tot am izbutit să agățăm ceainicul, apoi găleata. Așa că nu s'a pierdut nimic; am scos totul. După aceea, eu, Mișca și Vovca am plivit buruienile din grădină.

Mișca spunea:

— Plivitul e un fleac. E o muncă ușoară de tot. E mult mai ușor să plivești, decât să fierbi cașă!

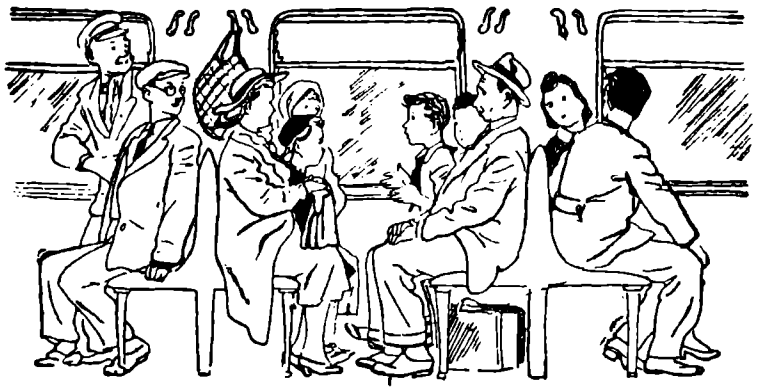

DRUJOC

Ce bine am dus-o cu Mişca la ţară ! Acolo ne-am simţit într'adevăr liberi ! Puteam să facem ce vrem şi să ne ducem unde vrem. Puteam să plecăm în pădure după ciuperci sau după poame, sau să ne scăldăm în râu. Iar dacă n'aveam chef să ne scăldăm, puteam să pescuim cât vrem şi nimeni nu ne spunea nimic. Când s'a terminat concediul mamei şi a venit vremea să ne întoarcem înapoi acasă, şi eu şi Mişca ne-am întristat. Mătuşa Natasa a băgat de seamă cât de trişti eram amândoi şi s'a rugat de mama să ne mai lase la ţară. Până la urmă mama s'a învoit şi s'a înţeles cu mătuşa Natasa ca ea să ne facă de mâncare şi să aibă grijă de noi. Apoi, mama a plecat.

Aşa s'a făcut că am rămas cu Mişca la ţară. Mătuşa Natasa avea o căţea, Dianca. Tocmai în ziua în care a plecat mama, Dianca a fătat şase căţeluşi. Cinci erau negri cu pete roşcate şi unul roşcat de tot, cu o urechiuşă nea-

gră. Când a văzut cățelușii, mătușa Nataşa a început să se vaite:

— Mai mare necazul cu Dianca asta! In fiecare vară fată! Nici nu ştiu ce să mai fac cu atâția căței! O să trebuiască să-i înec.

Dar eu şi cu Mişca am sărit cu gura pe ea:

— De ce să-i îneci, mătuşă Nataşa? Doar vor şi ei să trăiască. Mai bine dă-i prin vecini!

— Vecinii nu vor să-i ia, fiindcă au şi ei o droaie de câini — spuse mătuşa Nătaşa. Şi nici eu n'am ce să fac cu atâția!

Am început atunci să ne rugăm de ea:

— Mătuşă Nataşa, să nu-i îneci! Lasă-i să mai crească puțin şi o să-i dăm noi cuiva!

Mătuşa Nataşa se lăsă înduplecată şi nu-i înecă. Cățeluşii noştri crescură repede şi începură să alerge prin curte şi să latre: „Ham! Ham!", ca nişte dulăi adevărați, iar Mişca şi cu mine ne jucam cu ei cât era ziulica de lungă.

Mătuşa Nataşa ne-a spus în câteva rânduri că venise vremea să-i dăm, dar nouă ne era milă de Dianca. Ne gândeam c'o să-i fie dor de copiii ei.

— Rău am făcut că v'am ascultat! se văita mătuşa Nataşa. Acum, am să rămân cu toți cățeii pe cap! Ce-o să mă fac cu atâția câini? Şi câtă mâncare le trebue!

Am văzut atunci că nu mai era de glumit şi ne-am pus cu Mişca pe treabă. Dar ce chin pe capul nostru! Nu voia nimeni să ia cățeii! Câteva zile în şir i-am cărat prin tot satul şi numai cu chiu cu vai am reuşit să dăm trei din ei. Alți doi i-am dus în satul vecin şi la noi n'a mai rămas decât unul, roşcatul cu urechia neagră. De altfel, dintre toți, el ne plăcuse cel mai mult. Avea un botişor atât de drăguț şi nişte ochi atât de frumoşi şi de mari, că părea tot timpul mirat. Mişca nu voia să se despartă de el cu niciun chip şi-i scrisese mamei lui următoarea scrisoare:

„Dragă mămico! Dă-mi voie să țin un cățeluş. E foarte frumos, roşcat tot, cu o ureche neagră şi eu țin foarte mult

la el. Dacă-mi dai voie, am să te ascult întotdeauna şi am să învăţ bine şi am să dresez şi căţeluşul, să iasă din el un câine mare şi bun".

Căţeluşului i-am dat numele de Drujoc. Mişca zicea că o să-şi cumpere o carte despre dresajul câinilor şi că o să-l dreseze aşa cum scrie la carte.

* * *

Trecuseră câteva zile, dar dela mama lui Mişca n'am primit nicio scrisoare. Adică a venit una, dar în ea nu scria nimic despre Drujoc. Scria numai să venim acasă, fiindcă mama lui Mişca era îngrijorată. Nu ştia cum o ducem aici singuri. Atunci, ne-am hotărît să plecăm chiar în ziua aceea şi Mişca spuse că o să-l ia pe Drujoc şi fără să fi primit învoire, fiindcă ce e el de vină că n'a ajuns scrisoarea?

— Dar cum o să vă duceţi căţeluşul? ne întrebă mătuşa Nataşa. In tren nu vă dă voie cu el. O să vă vadă controlorul şi o să vă amendeze.

— Nu-i nimic! răspunse Mişca. O să-l ascundem în geamantan şi n'o să ştie nimeni.

Am pus toate lucrurile lui Mişca în rucsacul meu, iar în geamantanul lui am făcut cu un cui nişte găuri, ca Drujoc să nu se înnăbuşe; i-am mai pus un codru de pâine şi o pulpă de găină friptă, ca să aibă pe drum, dacă i-o fi foame. După ce l-am pus pe Drujoc în geamantan, am plecat cu mătuşa Nataşa la gară.

Tot drumul Drujoc a tăcut chitic şi noi eram bucuroşi, siguri că o să-l ducem cu bine la destinaţie. In gară, cât a stat mătuşa Nataşa la casa de bilete, ne-am gândit să vedem ce face căţelul. Mişca deschise geamantanul: Drujoc stătea liniştit în fundul geamantanului şi, ridicând capul spre noi, îşi mijea ochii din cauza luminii.

— Bravo, Drujoc — se bucură Mişca. Ce câine deştept! Parcă ar şti că e călător clandestin!

L-am mângâiat şi am închis geamantanul la loc. N'a trecut mult şi a venit trenul. Mătuşa Nataşa ne-a suit în vagon şi noi ne-am luat rămas bun dela ea. In vagon ne-am ales un locşor mai retras. Una din bănci era liberă, iar în faţa noastră şedea o bătrânică, care moţăia. Afară de ea nu mai era nimeni. Mişca vârî geamantanul sub bancă şi apoi trenul porni.

*
* *

La început, toate au mers bine, dar la staţia următoare au început să se urce şi alţi călători. O fetiţă cu picioarele lungi şi cu codiţe intră în fugă în vagon, veni de-a-dreptul spre noi şi începu să trăncănească ca o moară stricată:

— Mătuşă Nadia! Unchiule Fedia! Veniţi aici! Mai repede, mai repede! Sunt locuri aici!

Şi, bineînţeles, mătuşa Nadia şi unchiul Fedia îşi făcură drum până la banca noastră!

— Aici, aici! trăncănea fetiţa. Hai, staţi jos! Eu am să stau aici, cu mătuşa Nadia, iar unchiul Fedia să se aşeze acolo, lângă băieţii ăia!

— Nu mai face atâta gălăgie, Lenocica — spuse mătuşa Nadia, dar se aşează cu fetiţa în faţa noastră, lângă băbuţă, în timp ce unchiul Fedia îşi vârî geamantanul sub bancă şi se aşează alături de noi.

— Vai, ce bine! strigă Lenocica, bătând din palme. Uite, pe o bancă stau trei uncheşi şi pe cealaltă — trei mătuşi!

Eu şi cu Mişca am întors capul şi am început să ne uităm pe geam.

La început, toate au mers bine. Nu se mai auzea decât uruitul roţilor şi pufuitul locomotivei. Numai că dela un timp începu să foşnească ceva sub bancă şi se auzi un râcâit ca de şoarece.

— E Drujoc! îmi şopti Mişca. Ce ne facem dacă vine controlorul?

— Nu-i nimic, poate că n'aude.

— Dar dacă o să înceapă să latre?

Drujoc sgâria însă numai cu ghiarele, încetişor, ca şi cum ar fi vrut să facă o gaură în geamantan.

— Vai de mine! Un şoarece! ţipă neastâmpărata de Lenocica, adunându-şi picioarele sub ea.

— De unde ai mai scos-o şi pe asta? spuse mătuşa Nadia. Ce să caute şoarecele în tren?

— Ia ascultă! Ascultă!

Atunci Mişca începu să tuşească din răsputeri şi să împingă geamantanul cu piciorul. Drujoc se linişti o clipă. Dar după aceea începu să schiaune încetişor. Toţi se uitară miraţi unii la alţii. Dar Mişca începu să-şi frece la repezeală degetul pe geam ca să-l facă să scârţâe. Unchiul Fedia se uită urît la el şi spuse:

— Potoleşte-te, băiete. Imi sgârii nervii!

Norocul nostru că pe banca din spate cineva începu să cânte din armonică şi Drujoc nu se mai auzi. Nu vă mai spun ce bucurie pe noi! Din păcate însă, omul acela cântă ce cântă din armonică şi pe urmă tăcu.

— Hai să cântăm ceva! îmi şopti Mişca.

— Nu se face! zic eu.

— Atunci să spunem poezii cu glas tare, ca şi cum le-am repeta!

— Bine, hai, începe tu!

Şi cum tocmai atunci de sub bancă se auzi un scheunat mai tare, Mişca tuşi şi se gândi să recite următoarele versuri:

Iarba înverzeşte, soare, primăvară...
Vine'n tinda noastră rândunica, iară!

Cei din vagon începură să râdă. Cineva spuse:

— Ia te uită! Afară vine toamna, dar la noi în compartiment abia începe primăvara!

Lenocica chicoti şi ea şi spuse :

— Ce băieţi caraghioşi ! Ba chiţcăe ca şoarecii, ba sgârie cu degetele pe geam, ba recită versuri...

Dar Mişca nu se sinchisi de nimeni. Când termină prima poezie, începu alta, bătând de astă dată tactul cu picioarele :

Cât de proaspătă-i grădina
In găteli de liliac !
Teii cei pletoşi, mălinul
Umbră 'nmiresmată fac.

— Ei, poftim că a venit şi vara ! A înflorit liliacul, vedeţi dumneavoastră ! glumiră călătorii.

La Mişca însă veni cu totul pe neaşteptate iarna :

E iarnă !... Bucuros, ţăranul,
Cu sania-şi croeşte cale.
Căluţul lui, la trap sărmanul
Icneşte, mai să se prăvale...

Dar atunci, nu ştiu de ce, toate s'au încurcat şi după iarnă a venit dintr'odată toamna :

Ce tablou plictisitor !
Nouri vin încoace.
Plouă, plouă... şi se fac
Peste tot băltoace !

Aici, Drujoc urlă a jale, iar Mişca ţipă cât îl ţinea gura :

Ce-ai venit aşa de vreme
Toamnă, toamnă sură ?
Inima mai cere încă
Soare şi căldură.

Băbuţa, care până atunci moţăise în faţa noastră, se trezi, dădu din cap şi spuse :

— Aşa e, puiule, aşa e ! Prea devreme veni toamna la noi. Cei mici sunt încă dornici de plimbare, de căldura soarelui, dar toamna a şi venit. Ce frumos spui tu poeziile, puişorule, ce frumos !

Şi-l mângâie pe Mişca pe cap. Mişca îmi făcu semn cu piciorul pe sub bancă, ca să continui eu recitarea, dar

mie, ca un făcut, îmi sburaseră toate din cap şi nu-mi mai aduceam aminte decât de un cântec. Fără să stau prea mult pe gânduri, i-am dat drumul cu tot glasul, dar am spus numai cuvintele, ca pe nişte versuri:

Tinda mea cea nouă!
Tindă nouă de arţar!
Tindă, tindă cu grătar!

Unchiul Fedia strâmbă din nas:

— Ei, drăcia dracului! Alt artist!

Iar Lenocica îşi lăsă botişorul în jos şi spuse:

— Pfui! Ce şi-a găsit să recite! Despre o tindă!

Eu însă am spus cântecul dela un cap la altul de două ori la rând şi cum am terminat, m'am apucat de altul:

In temniţa unde zac zăvorît
Un şoim, în roble, de mic, amărît...

— Bine ar fi să te bage cineva la zdup, ca să nu mai faci nervi oamenilor pe degeaba! mormăi unchiul Fedia.

— Dar tu de ce te enervezi? îl certă mătuşa Nadia. Ce vrei? Lasă băieţii să repete poezii!

Unchiul Fedia era totuşi scos din fire şi-şi freca fruntea cu palma, ca şi cum l-ar fi durut capul. Eu am tăcut, dar mi-a sărit Mişca în ajutor şi a început să recite cu o mare putere de expresie:

Ucraina'n noapte tace, lin
Pe cer cresc licăriri de stele...

— Ohoho! râse cineva în vagon. A ajuns şi în Ucraina! Cine ştie unde mai nimerim până la urmă!

La staţia următoare se mai urcară şi alţi călători în vagon.

— Ia te uită! Aici se spun poezii! Bravo! O să ni se pară drumul mai scurt!

Intre timp, Mişca ajunsese prin Caucaz...

Sub mine-i Caucazul. Deasupră-i, stingher,
Stau peste nolanul sublimelor creste...

Şi uite aşa a străbătut el aproape tot globul pământesc, nimerind între timp chiar şi la polul nord, dar acolo a răguşit şi a început iar să-mi facă semn cu piciorul pe sub bancă. Eu, şi de astă dată la fel: uitasem toate poeziile pe care le ştiam şi atunci am spus iar cuvintele unui cântec:

Străbătui pământul, lumea 'ntreagă,
Nicăieri nu-i fata mea cea dragă!

Lenocica izbucni în râs:

— Ştie şi ăsta nişte cântece!

— Ce-s vinovat eu dacă Mişca a spus toate poeziile pe care le ştiam? i-am răspuns eu şi dă-i repede cu alt cântec:

Capul meu, capul meu cel năstruşnic,
Să te port, oare, cât mi-este dat?...

— Nu, frăţioare — bombăni unchiul Fedia — îţi făgăduesc că dacă ai să ne mai chinueşti mult aşa, cu versurile tale, n'o să-l mai porţi mult!

Şi începu iar să-şi frece fruntea cu palma. Apoi îşi luă geamantanul de sub bancă şi se duse pe platforma dela capătul vagonului.

*

* *

Trenul se apropia de oraş. Călătorii începură să facă gălăgie, să-şi ia lucrurile şi să se îngrămădească la ieşire. Ne-am luat şi noi geamantanul şi rucsacul şi ne-am croit drum spre platformă. Când trenul se opri, am coborît din vagon şi am pornit spre casă. In geamantan, nicio mişcare.

— Vezi? spuse Mişca. Când nu trebue, tace, dar când trebuia să tacă, a scheunat tot timpul!

— Ar trebui să ne uităm şi să vedem dacă nu cumva s'a sufocat! zic eu.

Mişca lăsă atunci geamantanul jos, se aplecă, îl deschise şi... am încremenit: Drujoc nu era în geamantan! In locul lui am găsit nişte cărţi, nişte caiete, un prosop, un săpun, o pereche de ochelari cu ramă de bagă şi o pereche de andrele.

— Ce-i asta? zice Mişca. Unde a dispărut Drujoc?

Abia atunci mi-am dat eu seama despre ce e vorba!

— Stai! zic. Asta nu e geamantanul nostru!

Se uită şi Mişca şi spuse:

— Adevărat! Geamantanul nostru avea găuri şi era cafeniu. Asta e parcă roşcat. Vai de mine, ce zăpăcit sunt! Am luat un geamantan străin!

— Hai fuga înapoi! Poate că geamantanul nostru a rămas acolo, sub bancă!

Ne-am repezit într'un suflet la gară. Trenul nu plecase încă, dar noi uitasem în ce vagon am călătorit. Atunci am luat toate vagoanele la rând, uitându-ne pe sub bănci, până am străbătut tot trenul.

— L-o fi luat cineva... — zic eu.

— Hai să mai căutăm odată! zise Mişca.

Am mai căutat odată prin toate vagoanele, dar degeaba. Stăteam aşa, ca proştii, cu un geamantan străin şi nu ştiam ce să facem! Şi am fi stat aşa cine ştie cât, dacă nu venea conductorul şi ne lua la goană:

— N'aveţi — zice el — ce căuta prin vagoane!

Şi ne-am dus acasă. Am trecut pe la Mişca, ca să-i scot lucrurile din rucsacul meu. Mama lui, când l-a văzut că stă să plângă, l-a întrebat:

— Ce-i cu tine, Mişca?

— S'a pierdut Drujoc.

— Cine?

— Cătelul! Ce, n'ai primit scrisoarea mea?

— Nu, n'am primit-o!

— Ei, poftim! Şi eu care ţi-am scris!

Mişca începu să-i povestească ce bun era Drujoc, cum

îl luasem cu noi în tren şi cum îl pierdusem. Până la urmă nu s'a mai putut stăpâni şi a izbucnit în plâns.

Dar eu m'am dus acasă şi nu ştiu ce-a fost mai departe.

* * *

A doua zi vine Mişca la mine şi-mi spune :

— Ştii, acum eu sunt hoţ !

— De ce ?

— Păi dacă am luat un geamantan străin !

— Bine, dar nu l-ai luat dinadins, ci din greşală !...

— Şi hoţul poate spune că ia din greşală...

— Dar ţie nu-ţi spune nimeni că eşti hoţ !

— Nu-mi spune, dar mă mustră conştiinţa. Poate că omul acela are nevoie de geamantan... Trebue să i-l dau înapoi.

— Bine, bine, da' cum ai să-l găseşti ?

— Am să fac nişte anunţuri în care am să scriu că am găsit un geamantan şi am să le lipesc prin tot oraşul. Aşa, stăpânul lui o să vadă anunţul şi o să vină să-şi ia geamantanul !

— Ai dreptate — zic eu. Hai să facem anunţurile !

Şi, după ce am tăiat nişte bileţele de hârtie, ne-am apucat să scriem : „Găsit un geamantan în tren. Se poate ridica dela Mişa Cozlov. Strada Pescianaia Nr. 8, apart. 3".

Am scris vreo douăzeci de bileţele din astea.

— Hai să mai scriem acum nişte anunţuri, ca să ni-l dea înapoi pe Drujoc — zic eu. Poate că şi geamantanul nostru l-a luat cineva din greşală !

— Eu cred că l-a luat cetăţeanul ăla care a fost cu noi în tren — spuse Mişca.

Am mai tăiat nişte bileţele de hârtie şi iar ne-am apucat să scriem : „Cine a găsit într'un geamantan un căţeluş, este rugat foarte mult să-l restitue lui Mişa Cozlov sau să scrie pe adresa : strada Pescianaia Nr. 8, apart. 3".

Am scris şi din astea vreo douăzeci de anunţuri şi după aceea ne-am dus să le lipim prin oraş. Le-am afişat pe la

toate colțurile, pe stâlpii felinarelor... Dar până la urmă ne-am făcut socoteala că scrisesem prea puține și ne-am întors acasă, unde ne-am apucat să mai scriem alte anunțuri. Am scris noi ce am scris, când deodată zbârnâi soneria și Mișca dădu fuga să deschidă. In casă intră o mătușică necunoscută.

— Pe cine căutați? o întrebă Mișca.

— Pe Mișa Cozlov.

Mișca rămase cu gura căscată: de unde-l cunoștea ea?

— Pentru ce?

— Am pierdut un geamantan — zice ea.

— A! se bucură Mișca. Poftiți aici. Iată-l!

Mătușica se uită la geamantan și spuse:

— Nu, nu e geamantanul meu!

— Cum, nu e al dumneavoastră? se miră Mișca.

— Al meu era ceva mai mare și negru, dar ăsta văd că e roșcat.

— Atunci geamantanul dumneavoastră nu e la noi — spuse Mișca. Alt geamantan n'am găsit. Cum l-om găsi, vă rog să poftiți.

Mătușica râse și spuse:

— Voi procedați greșit, copii! Geamantanul ăsta să-l ascundeți și să nu-l arătați nimănui și când o veni cineva după el, întâi să-l întrebați cum e și ce are înăuntru. Dacă o să vi se răspundă exact, dați-l. Că poate să vă spună cineva: „E geamantanul meu!" și să-l ia, fără ca însă geamantanul să fi fost al lui. Pentrucă, nu-i așa, pe lumea asta sunt fel de fel de oameni!

— Adevărat! zice Mișca. Nu ne-am gândit la asta! Și mătușica plecă.

— Ai văzut? zice Mișca. Efect rapid! Nici n'am apucat bine să lipim anunțurile, că oamenii au și început să vină. Nu-i nimic, poate că s'o găsi și Drujoc!

Am ascuns geamantanul sub pat, dar în ziua aceea n'a mai venit nimeni la noi. In schimb, a doua zi a venit o grămadă de lume. Noi, adică Mișca și cu mine, ne-am

mirat câtă lume își pierde geamantanul și alte multe obiecte! Un cetățean își uitase geamantanul în tramvai și venise după el la noi, altul uitase în autobus o lădiță cu cuie, un altul a pierdut anul trecut un cufăr, și toți au venit la noi, ca și cum la noi ar fi fost birou de obiecte găsite!

Și pe zi ce trecea, veneau mai mulți oameni!

— Mă mir! spunea Mișca. Vin numai dintre aceia care au pierdut ceva, un geamantan sau o ladă, dar cei care au găsit un geamantan stau foarte liniștiți acasă la ei!

— Păi de ce să se agite? Cine a pierdut, caută, iar cine a găsit, ce rost are să mai bată drumurile!

— Ar fi putut măcar să ne scrie o scrisoare! spune Mișca. Ne-am fi dus noi după el!

*

* *

Intr'o bună zi, stăteam cu Mișca la el acasă, când deodată bate cineva la ușă. Mișca dădu fuga să deschidă: era poștașul. Mișca se întoarse bucuros în odaie, cu o scrisoare în mână:

— Poate că ne scrie cineva despre Drujoc al nostru — spuse el și încercă să citească adresa de pe plic, care era scrisă cu niște mâzgăleli din care nu pricepeai aproape nimic. Pe deasupra, tot plicul era plin de ștampile și de etichete.

— Scrisoarea asta nu e pentru noi — spuse în cele din urmă Mișca. E pentru mama. Dar grozav de învățat trebue să fie omul care a scris-o! Uite, într'un singur cuvânt a făcut două greșeli: în loc să scrie strada „Pescianaia" a scris „Pecinaia". Se vede că scrisoarea asta a pribegit mult până să ajungă la destinație!... Mamă! strigă Mișca. Ți-a venit o scrisoare dela un om grozav de învățat!

— Ce învățat?

— Nu știu! Citește și ai să afli!

Mama lui Mișca luă scrisoarea, desfăcu plicul și începu să citească încet:

„Dragă mămico! Dă-mi voie să țin un cățeluș. E foarte

frumos, roşcat tot, cu o ureche neagră şi eu ţin foarte mult la el..." Ce-i asta? zice mama lui. Bine, dar asta e scrisoarea scrisă de tine!

Eu am izbucnit în râs şi m'am uitat la Mişca, dar el s'a făcut roşu ca racul şi a şters-o.

*

* *

Şi eu şi Mişca pierdusem orice speranţă să-l mai găsim pe Drujoc, de care Mişca îşi aducea adeseori aminte:

— Unde o fi oare acum, săracul! La ce fel de stăpân o fi nimerit? Dacă e un om rău şi-l necăjeşte? Sau poate că Drujoc a rămas în geamantan şi a murit de foame?... Nu am pretenţia să mi-l dea înapoi, dar măcar să-mi spună dacă mai trăeşte şi dacă e sănătos!

Ei, dar n'a trecut mult şi s'a terminat şi vacanţa şi a venit vremea să mergem la şcoală! Eram bucuroşi fiindcă nouă ne plăcea foarte mult să învăţăm şi începuserăm să ducem dorul şcolii.

In ziua aceasta m'am sculat cu noaptea'n cap şi m'am îmbrăcat în haine noi şi curate. Când m'am dus la Mişca să-l trezesc, m'am întâlnit cu el pe scară: tocmai venea la mine să mă trezească!

Până atunci crezusem că şi în anul acesta o să învăţăm tot cu Vera Alexandrovna, cu care învăţasem şi anul trecut, dar am aflat că o să avem o nouă învăţătoare, pe Nadejda Victorovna. Vera Alexandrovna trecuse la altă şcoală.

Nadejda Victorovna ne-a dat orarul, ne-a spus de ce cărţi o să avem nevoie şi a început să strige catalogul, ca să ne cunoască. Apoi a întrebat:

— Copii, anul trecut aţi învăţat poezia lui Puşchin „Iarna"?

— Am învăţat-o! i-am răspuns noi în cor.

— Cine o mai ţine minte?

Dar băieţii tăceau. Eu îi şoptesc lui Mişca :

— Tu o mai ţii minte, nu ?

— Da !

— Atunci ridică mâna !

Şi Mişca ridică mâna.

— Vino aici la mijloc şi recit-o, spuse învăţătoarea.

Mişca se apropie de catedră şi începu să recite cum ştia el mai frumos :

> E iarnă !... Bucuros, ţăranul,
> Cu sania-şi croeşte cale,
> Căluţul lui, la trap sărmanul
> Icneşte, mai să se prăvale...

Numai că în timp ce el recita tot mai departe şi mai departe, învăţătoarea se uita ţintă la el. La urmă se încruntă, ca şi cum şi-ar fi adus aminte de ceva, şi întinse deodată mâna spre Mişca, spunând :

— Stai ! Stai ! Mi-am adus aminte ! Tu eşti băiatul care a mers în tren cu noi şi care a recitat tot drumul versuri. Nu-i aşa ?

Mişca se fâstâci şi spuse :

— Ba da...

— Bine ! Treci la loc şi după lecţii ai să vii la cancelarie.

— Nu vreţi să termin poezia ? întrebă Mişca.

— Nu, nu-i nevoie. Văd c'o ştii.

Mişca se aşează la loc şi se apucă să-mi facă semn cu piciorul pe sub bancă :

— Ea e ! Mătuşica aceea care a mers cu noi în tren. Cu care era fetiţa aceea, Lenocica, şi cetăţeanul acela supărat, unchiul Fedia. Iţi aduci aminte ?

— Imi aduc ! zic eu. Am recunoscut-o şi eu, cum ai început să spui poezia.

— Ei, ce ne facem ? mă întrebă îngrijorat Mişca. De ce m'o fi chemat la cancelarie ? Să ştii c'o s'o păţim pentrucă am făcut atunci gălăgie în tren.

Eram amândoi atât de îngrijoraţi, că nici n'am băgat de seamă când s'au terminat orele de curs. Am ieşit ultimii din clasă; Mişca s'a dus în cancelarie, iar eu am rămas să-l aştept pe sală. In cele din urmă a ieşit şi el.

— Ei, ce ţi-a spus ? îl întreb eu.

— Geamantanul e al dumneaei, adică nu al dumneaei, ci al unchiului Fedia. Dar asta n'are importanţă. M'a întrebat dacă n'am luat noi cumva din greşală un geamantan străin şi i-am răspuns că da. Pe urmă m'a întrebat ce era în geamantan şi şi-a dat seama că era al lor. Mi-a spus să i-l duc chiar azi acasă şi mi-a dat adresa.

Şi Mişca îmi arătă un bileţel pe care era scrisă o adresă. Ne-am dus atunci repede acasă la noi, am luat geamantanul şi am pornit-o spre adresa din bileţel.

Ne-a deschis Lenocica, fetiţa din tren.

— Pe cine căutaţi ? ne întrebă ea.

Noi însă uitaserăm cum o cheamă pe învăţătoarea noastră !

— Staţi puţin ! zice Mişca. Uite, scrie aici pe bileţel.. Pe Nadejda Victorovna...

Lenocica zice :

— Aha ! Aţi adus geamantanul ?

— Da !

— Intraţi.

Ne duse într'o cameră şi strigă :

— Mătuşă Nadia ! Unchiule Fedia, au adus băieţii geamantanul !

Nadejda Victorovna şi unchiul Fedia intrară în cameră ; unchiul Fedia deschise geamantanul, îşi văzu ochelarii şi şi-i puse numaidecât pe nas.

— Uite-i ! Ochelarii mei cei buni, ochelarii mei cei dragi ! spuse el bucuros. Ce bine că i-am găsit. Nu era chip să mă obişnuesc cu cei noi !

— Nu ne-am atins de nimic. Am tot aşteptat să găsim

stăpânul. Am lipit chiar şi anunţuri pe pereţi, că am găsit un geamantan — spuse Mişca.

— Poftim ! spuse unchiul Fedia. Dacă nu citesc niciodată ce scrie pe ziduri ! Dar nu-i nimic, data viitoare am să fiu mai deştept şi am să citesc ! Neapărat !

Lenocica ieşise din odaie şi se dusese nu ştiu unde, dar când se întoarse, după ea alerga un căţeluş. Era roşcat tot, numai cu o ureche neagră.

— Ia te uită ! imi şopti Mişca.

Căţelusul rămase locului, ciuli o ureche şi se uită la noi.

— Drujoc ! strigarăm noi.

Drujoc scheună de bucurie, se repezi la noi şi începu să sară şi să latre. Mişca îl luă în braţe :

— Drujoc ! Câinele meu credincios. Vasăzică nu ne-ai uitat ?

Drujoc îl lingea pe obraji, Mişca îl săruta pe bot, iar Lenocica rădea, bătea din palme şi striga :

— L-am găsit în tren, într'un geamantan. V'am luat din greşală geamantanul vostru ! Numai unchiul Fedia a fost de vină !

— Da — spuse unchiul Fedia, numai eu am fost de vină. Eu, primul, v'am luat geamantanul şi după aceea voi l-aţi luat pe al meu !

Ne-au dat înapoi geamantanul în care călătorise Drujoc în tren. Lenocicăi însă îi părea rău să se despartă de Drujoc şi-i dăduseră lacrimile, dar Mişca îi făgădui că la anul, când o să facă Dianca alţi căţei, o să-l alegem pe cel mai frumos dintre ei şi o să i-l aducem.

— Să-mi aduceţi neapărat ! spuse Lenocica.

Apoi, ne-am luat rămas bun şi am plecat. Drujoc, pe care-l ţinea Mişca în braţe, îşi sucea capul în toate părţile şi făcea nişte ochi de parcă s'ar fi mirat de tot ce vedea. Cred că Lenocica îl ţinuse tot timpul în odaie şi nu-i arătase nimic. Când ne-am apropiat de casă, am zărit la intrare

câteva persoane care, precum am aflat, ne așteptau pe noi.

— Se vede că ați venit după geamantan... — i-am întrebat noi.

— Da — au spus ei. Voi l-ați găsit ?

— Da, noi. Dar acum nu-l mai avem. S'a găsit stăpânul și i l-am dat.

— Atunci ați face bine să scoateți anunțurile și să nu mai puneți oamenii pe drumuri ! Din cauza voastră ne-am pierdut timpul degeaba !

Au mai bombănit ei nu știu ce, dar până la urmă au plecat ; iar Mișca și cu mine ne-am dus în ziua aceea peste tot pe unde lipisem anunțurile și le-am dat jos.

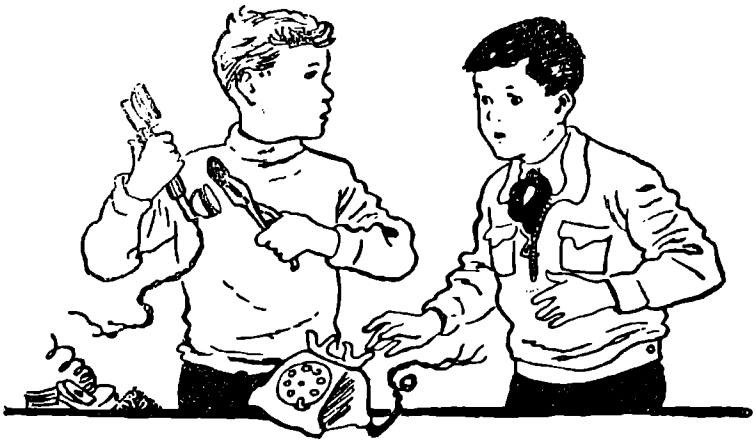

TELEFONUL

Odată am fost cu Mişca într'un magazin cu jucării şi am văzut o jucărie grozavă — un telefon. Intr'o cutie mare de lemn stăteau două aparate telefonice —adică două receptoare, prin care poţi să vorbeşti şi să asculţi — şi un mosor plin cu sârmă. Vânzătoarea ne-a explicat că dacă pui un receptor într'un apartament şi altul în alt apartament, înveci nat, şi dacă faci cu sârma contact între amândouă aparatele, poţi vorbi.

— Ce bine ni s'ar potrivi nouă aşa ceva ! Mai ales că suntem vecini ! E grozav ! Asta nu e o jucărie ca toate jucăriile, pe care o strici şi o arunci, ci un lucru folositor !

— Da — zic eu. E un lucru foarte folositor. Dacă vrei să vorbeşti, pui mâna pe receptor, vorbeşti şi nu trebue să te mai duci nicăieri.

— Asta înseamnă confort ! făcu Mişca plin de admiraţie. Stai acasă la tine şi vorbeşti. Splendid !

Ne-am gândit şi am hotărît să strângem bani şi să ne cumpărăm un telefon. Două săptămâni de-a-rândul n'am

mâncat înghețată și nici nu ne-am dus la cinema, iar banii i-am pus de o parte. Până la urmă am adunat cât ne trebuia și am cumpărat telefonul.

Dela magazin, am dat fuga cu cutia acasă, am instalat un receptor la mine și altul la Mișca, și dela telefonul meu am tras firul prin geam în jos, drept la telefonul lui!

— Și acum — zice Mișca — hai să încercăm să vorbim. Dă fuga sus și ascultă! M'am repezit până la mine, am pus mâna pe receptor și am început să ascult; numaidecât l-am auzit pe Mișca strigând:

— Allo? Allo?

— Allo! strig și eu.

— Auzi ceva? strigă Mișca.

— Aud. Dar tu?

— Și eu! Bravo. Auzi bine?

— Bine. Dar tu?

— Și eu! Ha-ha-ha! Mă-auzi cum râd?

— Te aud. Ha-ha-ha! Dar tu mă auzi?

— Da! Ascultă, viu acum la tine!

Și Mișca veni fuga la mine. Ne îmbrățișarăm de bucurie.

— Bine am făcut că am cumpărat telefonul! Nu-i așa?

— Sigur — zic eu — am făcut bine.

— Ascultă, acum mă duc înapoi și te sun!

A fugit jos și m'a sunat din nou. Eu am ridicat receptorul.

— Allo!

— Mă auzi?

— Da.

— Bine?

— Bine.

— Și eu aud bine. Hai să stăm de vorbă.

— Hai — zic eu. Dar despre ce să vorbim?

— Despre ce?... Despre orice... Am făcut bine că am cumpărat telefonul, nu-i așa?

— Da.

— Dacă nu l-am fi cumpărat, nè-ar fi părut rău, nu-i așa?

— Sigur că da.

— Ei ?

— Ce „ei" ?

— De ce nu vorbeşti ?

— Dar tu de ce nu vorbeşti ?

— Nu ştiu ce să mai spun — zice Mişca. Aşa se întâmplă întotdeauna : când trebue să vorbeşti, nu ştii ce să vorbeşti, iar când nu trebue să vorbeşti, nu-ţi mai tace gura !...

— Ştii ceva ? zic eu. Hai să ne gândim întâi ce să vorbim şi după aia să ne telefonăm.

— Bine !

Am pus receptorul în furcă şi am început să mă gândesc. Deodată sună telefonul. Ridic receptorul.

— Ei, te-ai gândit ? mă întrebă Mişca.

— Nu, încă nu m'am gândit.

— Nici eu nu m'am gândit.

— Atunci de ce-mi telefonezi, dacă nu te-ai gândit ?

— Credeam că te-ai gândit tu !

— Dacă mă gândeam, îţi telefonam !

— Credeam că n'ai să ştii !

— Dar ce, crezi că eu sunt prost ?

— Ba nu ; de ce să fi prost ? Nu eşti prost deloc ! Ce, am spus eu că eşti prost ?

— Dar ce-ai spus ?

— Nimic. Am spus că nu eşti prost.

— Bine, ajunge cu prostia. Hai mai bine să ne facem lecţiile.

— Hai !

Am pus receptorul la loc în furcă şi m'am apucat de lecţii. Deodată Mişca mă sună din nou :

— Ascultă, acum eu am să-ţi cânt din gură şi la pian.

— Ei, hai, cântă ! zic eu.

Am auzit un fel de şuierat, apoi o muzică şi deodată Mişca începu să cânte, dar parcă nu era vocea lui:

Voi, ani ai primăverii mele,
Spre care ţărm v'aţi depărtat ?...

„Ce e asta? îmi zic. De unde o fi învăţat el să cânte aşa"?

Deodată, cine credeţi că intră în odaie? Mişca! Şi râdea cu o gură până la urechi!

— Credeai că eu cânt? Ha-ha! Cântă patefonul! Ia să ascult!

I-am dat receptorul, a ascultat ce a ascultat, dar deodată a lăsat receptorul în furcă şi a dat fuga jos. Iau receptorul şi aud: „Pş-ş-ş! Dr-r-r!"

Se vede că se terminase placa...

Mă apucai iar de lecţii, dar telefonul sună din nou. Iau receptorul şi deodată aud:

— Hau! Hau! Hau!

— De ce latri? zic eu.

— Nu latru eu. Drujoc! Vorbeşte cu tine. Îl auzi cum roade receptorul cu dinţii?

— Aud.

— Eu îi bag receptorul în bot şi el îl roade!

— Vezi mai bine să nu-l strice!

— Nu-i nimic, că e de fier. Aoleu! M'a muşcat! Marş de-aici! Las'că-ţi arăt eu să mai muşti! Na! (Hau! Hau! Hau!) Muşcă, înţelegi?

— Înţeleg — zic eu.

M'am apucat din nou de lecţii. După câteva clipe sună iar telefonul. Am luat receptorul. In receptor bâzâia ceva: „Bz-z-z!"

— Cu ce bâzâi?

— Cu o muscă!

— Cu ce muscă?

— Cu o muscă ca toate muştele. O ţin în faţa receptorului şi ea dă din aripioare şi bâzâe.

Şi uite aşa, ne-am telefonat unul altuia toată seara şi am născocit fel de fel de giumbuşlucuri: am cântat, am strigat, am urlat, am mugit şi ne-am vorbit chiar în şoaptă: se auzea totul. Când mi-am terminat lecţiile — era târziu de tot —

mi-am zis: „Ia să-i mai telefonez odată lui Mişca, înainte de a mă duce la culcare".

Sun, dar el nu răspunde!

„Ce-i asta? mă întreb eu. Nu cumva s'o fi stricat telefonul?"

Mai sun odată, dar nici de data asta nu-mi răspunde. „Ia să mă duc să văd ce s'a întâmplat", îmi zic eu şi dau fuga la el. Vai de mine şi de mine! Mişca pusese telefonul pe masă şi-l strica! Scosese bateria din aparat, demontase soneria şi deşuruba acum receptorul!

— Stai! zic eu. De ce-l strici?

— Nu-l stric deloc! Vreau numai să văd ce are înăuntru. Il demontez şi pe urmă îl fac la loc!

— Ai să ştii să-l faci la loc? Că pentru asta trebue să te pricepi.

— Mă pricep, n'avea grijă. Mare lucru!

Şi nu s'a lăsat până n'a deşurubat receptorul. A scos apoi din el nişte piese şi s'a apucat să desfacă o placă rotundă, care era înăuntru. Dar placa a căzut pe jos şi din receptor s'a scurs un praf negru. Mişca, speriat, a început să-l adune la loc, în receptor.

— Ai văzut ce-ai făcut? zic eu.

— Nu-i nimic! Il fac eu la loc aşa cum a fost.

Şi s'a apucat de lucru. S'a moşmondit, s'a tot moşmondit... Şuruburile erau mici şi erau greu de înşurubat... In cele din urmă a montat receptorul la loc, numai să i-a mai rămas o piesă şi două şuruburi!

— Piesa asta de unde e? îl întreb eu.

— Aoleu, zăpăcit mai sunt! zice Mişca. Am uitat-o! Trebue s'o pun acolo, înăuntru. Acum o să trebuiască să demontez din nou tot receptorul!

— Eu — zic — mă duc acasă. Tu când termini, să-mi telefonezi.

M'am dus acasă şi am aşteptat. Dar până la urmă, văzând că aştept degeaba, m'am dus la culcare.

A doua zi de dimineață însă, a sunat iar telefonul. Am sărit în sus, așa desbrăcat cum eram, am pus repede mâna pe receptor și am strigat:

— Allo!

Dar din receptor aud glasul lui Mișca:

— De ce grohăi?

— Cum „grohăi"? Nu grohăi deloc — zic.

— Ia lasă-te! Vorbește ca oamenii! strigă Mișca.

— Dar vorbesc ca oamenii. De ce să grohăi?

— Hai, lasă-te de glume, că tot n'am să cred că ai adus un purcel la tine în cameră.

— Ți-am spus doar că nu-i niciun purcel! i-am răspuns eu supărat.

Mișca închise telefonul.

După un minut vine sus la mine.

— De ce grohăiai la telefon?

— N'am grohăit!

— Păi te-am auzit!

— De ce să grohăi?

— Nu știu! zice. La mine în receptor însă tot timpul grohăia ceva. Du-te și ascultă și tu!

M'am dus la el, sun sus și strig:

— Allo!

Dar în receptor aud: „Groh! Groh! Groh! Groh!"

Atunci mi-am dat seama ce se întâmplase și m'am dus fuga la Mișca.

— Ai stricat telefonul! zic.

— De ce?

— L-ai demontat și ai stricat ceva în receptorul tău.

— Poate că am montat ceva greșit — spune Mișca. Mă duc să-l repar.

— Cum ai să-l mai repari acum?

— Am să mă uit să văd cum e făcut telefonul tău și am să-l fac și pe al meu la fel.

— Nu-ți dau eu telefonul meu să-l demontezi!

— Să n'ai nicio grijă, că am să fiu cu băgare de seamă. Doar trebue să-l repar!

Şi s'a apucat să-l repare. S'a moşmondit ce s'a moşmondit şi l-a reparat, dar l-a reparat aşa de bine, că nu se mai auzea nimic! Nici măcar nu mai grohăia.

— Ei, acum ce ne facem? întreb eu.

— Ştii ceva? zice el. Hai să mergem la magazinul de unde l-am cumpărat. Poate că ni-l repară acolo...

Ne-am dus, dar acolo nu se reparau telefoane şi nici nu ştiau cum să-l repare. Toată ziua am umblat ca plouaţi. Deodată lui Mişca îi veni o idee:

— Deştepţi mai suntem! Păi noi putem să vorbim şi telegrafic!

— Cum aşa, telegrafic?

— Foarte simplu: punct, linie. Soneria funcţionează, nu? Suni odată scurt? E punct! Suni lung? E linie! Învăţăm alfabetul Morse şi stăm de vorbă.

Ne-am făcut rost de un alfabet Morse şi am încercat să-l învăţăm: „A" — punct, linie; „B" — linie, trei puncte; „C" — linie, punct, linie, punct... După ce l-am citit şi l-am învăţat bine de tot, am început să comunicăm între noi. La început a mers încet, dar pe urmă ne-am învăţat şi vorbeam ca nişte adevăraţi telegrafişti: „ta-ti-ta!" şi înţelegeam tot. Era chiar mai interesant decât la un telefon obişnuit. Dar nici asta n'a ţinut mult. Odată îi telefonez lui Mişca de dimineaţă, dar el nu răspunde. „Ei — mi-am zis — nu-i nimic! Doarme încă". Ii telefonez mai târziu, dar nici acum nu-mi răspunde. Mă duc la el şi bat în uşă. Mişca îmi deschide şi zice:

— De ce baţi în uşă? Ce, nu vezi?

Şi-mi arată pe uşă un buton.

— Ce-i asta? întreb.

— Un buton.

— Ce fel de buton?

— Electric. Acum avem sonerie, aşa că poţi să suni.

— De unde ai luat soneria?

— Am făcut-o.

— Din ce ?

— Din telefon.

— Cum așa, din telefon ?

— Bine. Am scos din telefon soneria, butonul și bateria. Până acum a fost o jucărie, dar acum e un lucru folositor !

— Ce drept ai avut tu să-ți demontezi telefonul ? zic eu.

— Cum, ce drept ? Mi-am demontat telefonul meu. De al tău nici nu m'am atins !

— Da, dar telefonul era al nostru, comun ! Dacă aș fi știut că ai să-l strici nu l-aș fi cumpărat ! Ce-mi trebue mie telefon, dacă n'am cu cine vorbi ?

— Dar de ce să vorbim ? Că doar stăm în aceeași casă și putem veni unul la altul, când vrem să stăm de vorbă !

— Nici nu mai vorbesc cu tine !

M'am supărat pe el și trei zile n'am mai vorbit deloc. De plictiseală am demontat și eu telefonul meu și mi-am făcut și eu o sonerie. Dar nu așa ca a lui Mișca, ci am făcut totul cu grijă. Bateria mi-am pus-o lângă ușă, pe o policioară și dela ea am tras firele la sonerie și la buton pe perete, iar butonul l-am prins bine de ușă în șuruburi, ca să nu se bălăbănească de un cui, ca la Mișca. Chiar și tata și mama m'au lăudat că am instalat în casă un lucru atât de folositor.

Când am fost gata, m'am dus la Mișca, să-i spun și lui că am și eu acum o sonerie electrică.

Mă apropii de ușă, sun... Apăs pe buton, dar nu vine nimeni să-mi deschidă. „S'o fi stricat soneria" îmi zic eu și încep să bat în ușă. Mișca îmi deschide. Îl întreb :

— Ce-i cu soneria ta, nu merge ?

— Nu, nu merge !

— De ce ?

— Am demontat bateria.

— De ce ?

— Am vrut să văd ce e în ea.

— Ei, şi ce te faci acum, fără telefon şi fără sonerie?

— Nimic! spuse el oftând. Merge şi aşa!

M'am dus acasă şi m'am gândit. „De ce-o fi Mişca atât de neîndemânatic? De ce o fi stricând el toate?" Drept să vă spun, mi-era milă de el!

Seara, când m'am culcat, multă vreme n'am putut să adorm. Mă gândeam tot timpul cum avusesem telefon şi cum ne-am ales din el cu o sonerie electrică. Pe urmă am început să mă gândesc la electricitate, şi m'am întrebat cum s'o fi obţinând ea din baterie şi din ce anume. Toţi ai mei dormeau de mult, dar eu mă tot gândeam şi nu se lipea somnul de mine. M'am sculat din pat, am aprins lumina, am luat de pe policioară bateria şi am desfăcut-o. Înăuntru era un lichid, în care era înfipt un bastonaş negru înfăşurat într'o cârpă şi mi-am dat seama că din lichidul acela se obţine electricitatea. Am pus atunci cu băgare de seamă bateria la loc pe policioară, apoi m'am culcat şi am adormit imediat.

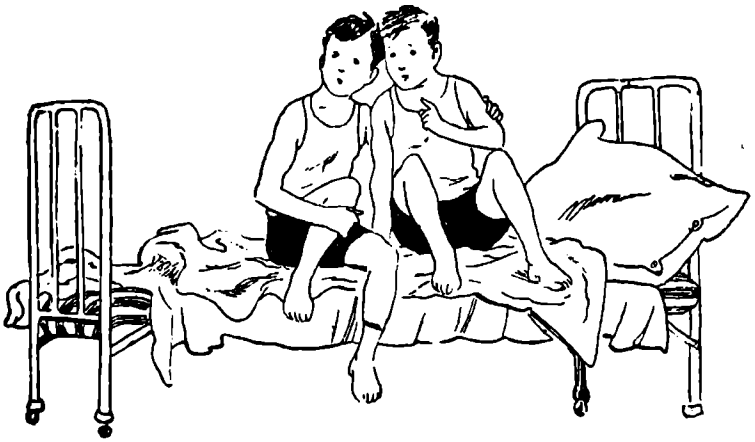

CIOC! CIOC! CIOC!

Noi trei — adică Mişca, Costia şi cu mine — sosisem în tabăra de pionieri cu o zi înaintea detaşamentului. Ni se dăduse o însărcinare: să împodobim locuinţa până la sosirea băieţilor. Adevărul e că îl rugasem chiar noi pe instructorul nostru, Vitia, să ne trimită înainte, pentrucă nu mai puteam de nerăbdare să ne vedem odată în tabără.

Vitia a fost de acord şi a plecat şi el cu noi. Când am ajuns în tabără, tocmai se termina curăţenia. Ne-am apucat deci să punem pe pereţi lozincile şi tablourile pe care le adusesem cu noi. Apoi am tăiat din hârtie colorată o grămadă de steguleţe, le-am înşirat pe sfoară şi le-am atârnat sus, sub tavan. După aceea am cules flori de câmp, am aranjat buchete şi le-am pus pe ferestre în borcane cu apă. Era grozav de frumos!

Seara, Vitia a plecat înapoi în oraş. Maria Maximovna, îngrijitoarea taberei, care locuia alături, într'o casă micuţă, ne-a spus să mergem să dormim la ea, dar noi n'am vrut. Mişca i-a spus că nouă nu ne e frică de nimic şi o să dormim singuri în casă. Maria Maximovna n'a mai

spus nimic şi s'a dus, iar noi, după ce am pus samovarul, ne-am aşezat în pridvor, să ne mai odihnim.

Ce bine era în tabără ! Lângă casă creşteau nişte sorbi înalţi, iar de-a-lungul gardului se înşirau câţiva tei bătrâni, uriaşi, în crengile cărora îşi făcuseră cuib ciorile. Sburau pe deasupra copacilor şi croncăneau a jale.

Bâzâind, cărăbuşii se roteau prin văzduh, alergau încolo şi încoace, se izbeau de zidurile casei şi cădeau. Cum cădea câte unul, Mişca îl lua şi-l punea frumuşel într'o cutie.

Intr'un târziu soarele s'a ascuns dincolo de pădure şi norii de pe cer s'au prefăcut parcă într'o mare de flăcări. Era foarte frumos ! Dacă aş fi avut culorile la mine, aş fi desenat numaidecât tabloul pe care îl aveam înaintea ochilor ; sus, norii de foc, jos, samovarul din care se ridica fumul ca dintr'un coş de vapor.

Până la urmă, norii s'au stins, s'au făcut cenuşii ca vârfurile munţilor şi totul şi-a schimbat dintr'odată înfăţişarea. Parcă prin cine ştie ce minune, ajunsesem într'o ţară cu totul necunoscută.

Când apa a început să fiarbă în samovar, l-am adus în casă, am aprins lumina şi ne-am aşezat să bem ceaiul. Fluturii de noapte intrau prin fereastra deschisă şi se luau la întrecere, încingând parcă o horă în jurul lămpii... Toate ni se păreau nefiresc de frumoase. Era linişte, doar samovarul de pe masă fâsâia încetişor. Eram singuri, singuri în toată casa, ne sorbeam ceaiul şi nu ne tulbura nimeni.

După ce ne-am băut ceaiul, Mişca s'a sculat, a pus zăvorul la uşă şi, pentru mai multă siguranţă, a legat clanţa cu un capăt de sfoară.

— Ca să nu intre hoţii !

— De ce ţi-e frică ? am sărit noi să-l liniştim. Pe aici nu sunt hoţi !

— Nu mi-e frică, dar am făcut-o aşa, ca să fie. Cred că ar fi bine să închidem şi obloanele.

Noi, bineînțeles, am râs, dar ne-am grăbit să închidem și obloanele, așa, ca să fie (vorba lui Mișca). Apoi ne-am pregătit de culcare. Am tras trei paturi alături, ca să fim mai aproape și să putem sta de vorbă. Mișca ne-a rugat să-l lăsăm pe el la perete și l-am auzit atunci pe Costia spunând:

— Aha! Se vede că vrei să ne omoare pe noi hoții mai întâi și numai după aia să ajungă la tine. Bine! Culcă-te!

Și l-am lăsat să se culce la perete. Credeți că acum s'a liniștit? Da' de unde! A dat fuga la bucătărie, a adus o toporișcă și a ascuns-o sub pernă! Noi, să ne prăpădim de râs, nu alta!

— Măi, vezi să nu cumva să ne căsăpești pe noi din greșală! i-am spus. Că, mai știi, o să crezi că suntem hoți și o să ne dai câte una în cap!

— Lasă, că nu fac eu așa ceva — ne-a răspuns Mișca.

Am stins lampa, ne-am culcat și am început să spunem povești. Primul a povestit Mișca, apoi a venit rândul meu și la urmă rândul lui Costia, care începu o poveste nesfârșită și plină de lucruri de groază. Mișca era atât de speriat, că-și trăsese pătura peste cap, dar Costia, ca să-l bage și mai mult în sperieți, a început să bată cu pumnul în perete, spunându-ne că bate cineva în ușă. Drept să vă spun, parcă la urmă a intrat groaza și în mine și i-am spus lui Costia să tacă odată.

Până la urmă Costia s'a astâmpărat, și Mișca, liniștit, a adormit. Era tăcere. Numai că nu știu de ce, nici mie, nici lui Costia nu ne era somn. Ne învârteam în pat ca peștii pe uscat și ascultam forfota cărăbușilor lui Mișca în cutie. In odaie era beznă ca într'o pivniță. Dacă trăsesem obloanele! Și așa au trecut ceasuri în șir, fără să închidem ochii. In sfârșit, prin crăpăturile dintre obloane începu să se strecoare o lumină alburie. Se lumina de ziuă! Am aținit, când deodată m'am trezit și-am auzit:

Cioc! Cioc! Cioc!

Mi s'a părut că bate cineva în uşă. L-am trezit din somn pe Costia.

— Bate cineva — zic.

— Ce să fie?

— Ştiu şi eu? Ascultă!

Am ascultat, numai urechi. Nimic! Apoi, din nou:

Cioc! Cioc! Cioc!

— Bate cineva în uşă! zice Costia. Dar... cine să fie?

Am ascultat iar, dar n'am mai auzit nimic.

„Ni s'o fi părut", ne-am zis noi.

Când, pe neaşteptate:

Cioc! Cioc! Cioc!

— St! Taci! şopteşte Costia. Să nu răspundem! Dacă o vedea că nu-i răspunde nimeni, o să plece!

Am aşteptat un timp. Apoi, iar:

Cioc! Cioc! Cioc!

— Fir'ar să fie! Nu vrea să plece! şopti Costia.

— O fi cineva dela oraş — am spus eu.

— Ce să caute aici, la ora asta! Ia să mai ascultăm! Dacă mai ciocăneşte, să întrebăm cine e!

Şi am ascultat. Dar nu s'a mai auzit nimic.

— Să ştii, c'a plecat — a răsuflat Costia uşurat.

Când să ne liniştim, iar:

Cioc! Cioc! Cioc!

Am sărit în sus ca ars.

— Hai la uşă, să întrebăm cine e! am zis.

— Hai!

Şi am pornit spre uşă.

— Cine-i acolo? a întrebat Costia.

Linişte! Niciun răspuns!

— Cine-i acolo? strigă Costia ceva mai tare.

Tăcere!

— Ei, n'auzi? Cine-i acolo?

Nimic!

— Să ştii c'a plecat, am spus eu.

Şi am plecat. Dar n'am apucat să ne apropiem de paturi, când iar auzim :

Cioc ! Cioc ! Cioc !

Noi, repede la uşă :

— Cine-i acolo ?

Tăcere.

— O fi surd ! mi-a şoptit Costia.

Rămăsesem locului şi ascultam numai urechi.

Afară, parcă se freca cineva de perete !

— Cine-i acolo ?

Nimic !

Ne-am urcat înapoi în pat, dar ne era şi frică să mai suflăm măcar ! Deodată, am auzit ceva foşnind pe acoperiş.

Umblă cineva pe casă !

Buh ! Buh ! Trah !...

— Vai de capul nostru ! zise Costia. S'a cățărat pe acoperiş !

Apoi auzirăm din altă parte :

Bum ! Bum ! Bum !

— Aoleu ! Nu e numai unul ! Sunt mai mulţi ! am spus eu. Dar ce vor să facă ? Să intre în casă prin acoperiş ?

Am sărit din pat şi am închis uşa dela odaia de alături, unde era intrarea la pod. Apoi am împins masa în dreptul ei, am proptit-o cu altă masă şi am pus şi un pat deasupra ! Intre timp, sgomotele de pe acoperiş nu conteneau deloc ! Se auzeau când unul, când altul, când amândouă dintr'odată. Şi parcă erau acum trei, nu doi ! Apoi se auziră din nou ciocănituri în uşă !

— Poate că o face cineva, ca să ne sperie ! am zis eu.

— Ia să ieşim afară şi să le tragem o mamă de bătaie ! Ca să se înveţe minte şi să nu ne mai strice somnul ! zise Costia.

— Bine, dar dacă ne vor bate ei pe noi ? zic eu. Că de, s'ar putea să fie vreo douăzeci de oameni.

In tot timpul ăsta, Mişca al nostru dormea dus. Nu auzise nimic şi habar n'avea de cele ce se întâmplau cu noi.

— Ce-ar fi să-l trezim ? l-am întrebat eu pe Costia.

— Aşi ! La ce bun ? Lasă-l să doarmă. Ştii cât e de fricos ! Vrei să se sperie ?

Drept să vă spun, cădeam din picioare de oboseală şi ni se lipeau ochii. Până la urmă, Costia s'a vârît în pat şi mi-a zis :

— M'am săturat de toată muzica asta ! N'au decât să-şi frângă gâtul pe acoperiş, că eu nu-i mai ascult ce fac !

Eu, după ce am scos toporişca de sub perna lui Mişca şi am pus-o alături de mine, lângă pat, m'am culcat, să mă odihnesc, cu toate că sgomotul de sus de pe acoperiş se întetea. La un moment dat mi s'a părut că a început grindina. Nici nu ştiu când am aţipit !

Dimineaţa ne-au trezit nişte ciocănituri puternice în uşă. In curte era larmă, se auzeau strigăte, voci ! Am pus mâna pe topor şi m'am repezit la uşă.

— Cine-i acolo ? am întrebat.

Şi am auzit numaidecât glasul lui Vitia, instructorul nostru :

— Deschideţi, băieţi ! Ce-i cu voi ? De-o jumătate de ceas batem şi nu ne răspunde nimeni !

M'am grăbit să deschid uşa şi băieţii au dat năvală în odaie. Când m'a văzut cu toporişca în mână, Vitia a făcut ochii mari :

— Dar ce-i cu tine ? Şi ce înseamnă neorânduiala asta aci ?

Atunci Costia şi cu mine am început să-i povestim tot ce se întâmplase peste noapte, dar n'au vrut niciunul să ne creadă. Râdeau de noi de se prăpădeau ! Ziceau că ni se păruse, de frică. Ce să vă mai spun, şi mie şi lui Costia aproape că ne venea să plângem de ciudă !

Deodată, s'a auzit de sus o ciocănitură !

— Tăcere ! a strigat Costia, ridicând un deget în aer.

Şi băieţii au tăcut şi au ascultat.

Cioc ! Cioc ! Cioc ! se auzea pe acoperiş.

Stane de piatră s'au făcut toţi de uimire. Costia şi cu mine am deschis atunci binişor uşa şi am ieşit în curte. Ceilalţi, după noi! Am făcut câţiva paşi şi ne-am uitat pe acoperiş. Când colo, ce credeţi c'am văzut? O cioară cât toate zilele, care nu ştiu ce tot ciugulea!

Cioc! Cioc! Poc! Poc! făcea ea mereu lovind cu pliscul.

Când au zărit-o, băieţii au început să râdă atât de tare, încât cioara, speriată, şi-a luat sborul, bătând din aripi. După aceea, băieţii au adus o scară şi câţiva s'au urcat pe acoperiş. Erau cu toţii curioşi să vadă ce tot ciugulea cioara acolo!

— Ha-ha-ha! Uite, au căzut pe casă boabele de sorb de anul trecut şi ciorile le mănâncă! De asta ciocăneau pe acoperiş! au strigat de sus câţiva băieţi.

— Bine, dar cum au nimerit tocmai acolo? am întrebat noi.

— Ei, asta-i! Nu vedeţi că de jur împrejur sunt numai sorbi? Când s'au scuturat, boabele au nimerit pe acoperiş!

— Staţi! am strigat eu. Dar în uşă cine a bătut?

— Ei, da, se grăbi să întrebe Costia. Ce rost aveau ciorile să bată în uşa noastră? Sau poate c'o să ziceţi c'au făcut-o înadins, ca să le dăm drumul înăuntru, să doarmă cu noi!

La asta, bineînţeles, n'a mai ştiut nimeni să răspundă. Băieţii au dat fuga în pridvor şi au început să cerceteze uşa cu luare aminte. Deodată, Vitia s'a aplecat, a ridicat de lângă uşă un bob de sorb şi ne-a spus:

— Dar bine, băieţi, n'a bătut nimeni în uşă! Tot ciorile au fost! Au ciugulit şi boabele din pridvor, dar vouă vi s'a părut că bate cineva în uşă!

Intr'adevăr, am zărit lângă uşă câteva boabe de sorb care căzuseră din copac.

— Voinicoşilor! îşi bătură joc băieţii de noi. V'aţi speriat toţi trei de nişte ciori!

— Care toţi trei? Nu ne-am speriat decât eu şi Costia! am răspuns eu. Mişca a dormit tun şi n'a auzit nimic!

— Bravo, Mişca ! au strigat băieţii. Numai ţie nu ţi-a fost frică de ciori !

— Cred şi eu că nu mi-a fost frică ! Mie nu mi-e frică de nimic ! s'a făIit Mişca. Eu am dormit buştean, şi nu ştiu nimic !

Şi uite-aşa s'a întâmplat că de atunci toţi îl socotesc pe Mişca viteaz, nevoie mare, şi pe noi nişte fricoşi fără pereche !

GRĂDINARII

La câteva zile după sosirea noastră în tabără, Vitia, instructorul nostru, ne-a spus că o să avem şi o grădină de zarzavat. Ne-am adunat atunci cu toţii ca să ne sfătuim cum să muncim pământul şi ce să semănăm. Şi ne-am hotărît să-l împărţim în răzoare, fiecare răzor urmând a fi lucrat de o brigadă formată din doi băieţi. Pentrucă, nu-i aşa, altfel cum ne-am fi dat seama cât şi cum a lucrat fiecare, cine era fruntaş şi cine codaş. Tot atunci am hotărît ca celor care vor rămâne în urmă să li se dea ajutor, pentru ca grădina noastră să fie cât mai bine lucrată şi să dea o recoltă cât mai mare.

Mişca şi cu mine am cerut să fim repartizaţi în aceeaşi brigadă. Eram hotăriţi să fim primii în întrecerea brigăzilor de cultivare a zarzavaturilor.

— O să fim primii dela început şi până la sfârşit ! a spus Mişca.

Grădina noastră de zarzavat era lângă râu. Am măsurat pământul cu ruleta, am însemnat răzoarele şi-am bătut

ţăruşi, pe care fixasem câte un număr. Mişca şi cu mine trebuia să lucrăm răzorul numărul doisprezece, dar Mişca a început să ţipe ca din gură de şarpe : zicea că ni se dăduse cel mai prost răzor !

— Dar de ce cel mai prost ? a întrebat Vitia.

— Uite ce groapă are aici !

— Groapă ? Ce groapă ? a râs Vitia. A scurmat un caî locul cu copita ! Asta se chiamă groapă la tine ?

— Dar ciotul de colo ? a spus iarăşi Mişca.

— Cioturi se găsesc peste tot ! Ia te uită ce ciot s'a nimerit la Vania Lojchin şi Senia Bobrov. Mai mare ca al vostru.

Dar Mişca nu voia să vadă nimic !

— Păi ăsta trebue scos din pământ ! Şi cât timp o să ne ia ! strigă el.

— Ei şi ? N'aveţi decât să-l scoateţi. Dacă nu puteţi singuri, au să vă ajute şi ceilalţi — zise Vitia.

— Nu aşa, că noi, dacă ne apucăm de un lucru, trebue să-l ducem la bun sfârşit, se supără Mişca. Ba o să mai remorcăm şi alţi băieţi, dacă va fi nevoie.

— Foarte bine ! a încheiat Vitia.

Şi ne-am apucat numaidecât cu toţii să săpăm pământul. Bineînţeles, şi eu şi Mişca am pus mâna pe lopată. Numai că Mişca n'avea astâmpăr şi tot timpul da fuga să vadă cât săpaseră ceilalţi. Degeaba îi spuneam eu: mai stai, frate, locului ! Stai şi lucrează ! Ce, vrei să săpăm mai puţin ca ceilalţi ?

— Nu-ţi fie teamă ! îmi răspundea el. Ii dau eu zor acum.

Şi într'adevăr, începea să dea zor. Dar după ce lucra cât lucra, dădea iar fuga să vadă ce fac băieţii !

Ceva mai târziu i-a cerut lui Vitia ruleta, ca să-şi măsoare răzorul. Voia să ştie cât săpasem şi cât mai aveam de săpat. Lucra ce lucra, dar când ţi-era lumea mai dragă

dăi iar cu măsuratul! După aia tot i se părea că lucrasem puțin! Până la urmă n'am mai putut și i-am spus:

— Știi ceva? D'aia n'avem spor, că sap numai eu! Tu te ții numai de măsurătoare.

A svârlit atunci ruleta și a pus iar mâna pe lopată. Dar ți-ai găsit să se țină de treabă! Nimerise peste o rădăcină și zor-nevoie s'o smulgă! A trebuit să intre și pe răzorul vecin, ca s'o poată scoate toată!

— Lasă rădăcina în pace! Ce te-ai legat de ea?

— Credeam că e mai mică! mi-a răspuns el. Ia te uită cât e de lungă! Parc'ar fi un șarpe boa.

— Ei, și ce-ți pasă ție dacă e boa sau neboa? Las'o'n pace.

— De ce s'o las? Că trebue să aibe și ea capătul pe undeva.

— Ei, și?

— Cum ei și? a sărit el la mine. Ce, nu mă cunoști? Nu știi că eu când mă apuc de un lucru, nu-l las până nu-l duc la bun sfârșit?

Și dă-i iar să tragă de rădăcină! Până la urmă m'am înfuriat și am tăiat rădăcina cu sapa, iar Mișca s'a și grăbit s'o măsoare cu ruleta.

— Ehei! Șase metri și jumătate! Dacă n'o tăiai, ajungea la vreo douăzeci.

— Dacă știam că n'ai să te ții de lucru, nu te mai luam tovarăș — i-am spus eu.

— N'ai decât să lucrezi singur! Ce, te silesc eu să stai?

— Acum degeaba! Nu vezi că numai din pricina ta o să rămânem în urma tuturor?

— De ce în urma tuturor? Uite, Vania Lojchin și Senia Bobrov au săpat și mai puțin decât noi.

Și s'a apropiat râzând de răzorul lui Vania Lojchin:

— Aha! Precum văd, o să aveți nevoie de ajutorul nostru!

Dar băieții l-au luat la goană:

— Vezi mai bine să n'ai tu nevoie de ajutorul nostru!

— Prostule! i-am zis eu. Ai nas să râzi de alții? Ia fă mai bine socoteala cât ai săpat tu! Nu știu, zău, ce naiba m'a apucat să fac tovărășie cu tine! i-am spus.

Dar el:

— Nu-ți fie teamă, că am eu un sistem. O să vezi mâine că o să terminăm înaintea tuturor.

— Ce sistem! i-am strigat. Aici e de lucru pentru două zile, dar cu tine nici în patru zile nu mai răzbesc!

— Ai să vezi! Și după aia am să-ți spun cum am făcut!

— Mai bine taci și lucrează, că pământul n'o să se sape singur.

Tocmai pusese și el mâna pe lopată, când ne-a spus Vitia să mergem la masă. Eu aș mai fi vrut să lucrez, dar Vitia nu mi-a dat voie:

— O să lucrăm la grădină numai dimineața, ca nu cumva vreunul dintre voi, vrând să facă pe voinicosul, să se spetească în prima zi săpând și pe urmă să nu mai fie bun de nimic!

Ei, și atunci Mișca și-a pus lopata pe umăr și a pornit în fruntea tuturor la masă.

După masă m'a luat la o parte și mi-a spus:

— Uite la ce m'am gândit: diseară, când se vor culca băieții, noi s'o ștergem iar în grădină și să ne săpăm locul. Să lăsăm pe mâine doar o bucățică mică, pe care s'o terminăm repede. Așa vom fi în fruntea tuturor.

— Dacă ai fi săpat și tu... — zic eu. Dar tu te ții numai de fleacuri!

— Lasă, că acum am să muncesc ca zece, să vezi!

— Bine! Dar dacă ai să reîncepi vechea poveste, să știi că nici eu nu mai fac nimic și plec!

Seara, când toată lumea s'a dus la culcare, ne-am culcat și noi, dar numai așa, de ochii lumii. Nu știu cum însă, dar la un timp mi s'a făcut somn și am aținit. Deodată simt cum mă înghiontește Mișca în coaste:

— Hai, scoală! Ce, vrei să fim mâine în urma tuturor?

M'am dat jos din pat și ne-am îndreptat tiptil spre ușă.

Am luat apoi lopeţile şi am pornit-o spre grădină. Era lună plină şi lumină ca ziua.

Am ajuns în grădină:

— Uite şi răzorul nostru — a spus Mişa. Se vede până şi ciotul!

Şi am început să săpăm. De data asta Mişa lucra cu spor şi înaintam tot mai repede spre capătul locului. Când am ajuns la ciot, ne-am hotărît să-l smulgem din pământ. L-am săpat de jur împrejur şi am început să tragem de el, dar oricât ne-am străduit, degeaba! Până la urmă a trebuit să-l tăiem cu lopata. Eram frânţi de oboseală, dar totuşi nu ne-am lăsat şi tot l-am scos. Pe urmă am netezit pământul şi Mişca, luând ciotul, l-a aruncat pe răzorul vecin.

— N'ai făcut bine! zic eu.

— Dar unde era să-l arunc?

— Nu se face, totuşi, să-l arunci pe răzorul vecin!

— Atunci, hai să-l aruncăm în gârlă!

Zis şi făcut. Am luat ciotul şi l-am târît după noi spre râu. Era însă greu şi abia-l puteam târî. Până la urmă însă tot l-am aruncat în apă, unde a început să plutească la vale ca o caracatiţă. Apoi, după ce ne-am uitat ce ne-am uitat în urma lui, ne-am întors acasă. Chiar dacă nu ne întorceam, n'am mai fi putut lucra, fiindcă eram istoviţi. De altfel, ne mai rămăsese de săpat doar o palmă de loc.

A doua zi ne-am trezit mai târziu decât ceilalţi. Ne simţeam obosiţi şi ne dureau şalele, mâinile şi picioarele.

— Ce să fie asta? m'a întrebat Mişa.

— Suntem prea obosiţi! i-am răspuns eu. Am lucrat prea mult!

Ne-am dat jos din pat, am făcut câteva mişcări de g'.nnastică şi ne-am mai înviorat. După gustarea de dimineaţă, toţi băieţii au dat fuga la grădină. Numai Mişca şi cu mine am pornit mai agale. Ce rost avea să ne grăbim?

Când am ajuns în grădină, toţi săpau ca nişte cârtiţe. Numai noi ne plimbam şi râdeam!

— Nu vă mai grăbiți așa — spuneam noi — că până la urmă tot noi o să terminăm primii.

Dar băieții:

— Decât ați sta și-ați încurca locul, mai bine ați pune mâna pe lopeți!

La care Mișa s'a grăbit să răspundă:

— Dar răzorul ăsta al cui e? Ia te uită ce puțin s'a săpat! Și proprietarii lui unde sunt? Or fi dormind încă!

Când m'am uitat mai bine, mi-a venit ameteală!

— Numărul doisprezece! Bine... dar ăsta e răzorul nostru!

— Nu se poate! a strigat Mișa. Cum așa! Că noi am săpat mai mult.

— Și eu știu că am săpat mai mult! am răspuns eu.

— Poate că dinadins a schimbat cineva tăblițele cu numele.

— Da de unde! Totul e în regulă. Uite colo numărul unsprezece, iar dincoace, treisprezece.

Ne uităm noi — ciotul la locul lui. Asta prea era de tot!

— Ascultă-mă! zic. Dacă ăsta e răzorul nostru, de unde până unde a răsărit ciotul? Că doar l-am smuls din pământ!

— Ai dreptate! Cum era să crească la loc peste noapte?

Deodată, numai ce-l auzim pe Vania Lojchin strigând de pe răzorul lui:

— Ia priviți, minune! Ieri era aci un ciot și azi nu mai e. Unde-o fi, fraților?

Au dat cu toții fuga să privească minunea. Bineînțeles, ne-am dus și noi doi.

„Ce-o mai fi și asta? ne-am întrebat noi. Ieri nu săpaseră nici jumătate, și acum le-a mai rămas doar o palmă de loc!"

— Mișca — șoptesc — știi ceva? Din greșală am săpat azi noapte pe răzorul lor! Ba le-am scos și ciotul!

— Ce tot spui?

— Zău!

— Tii, mari proşti mai suntem! strigă Mişca. Ei, ce facem acum? De drept, ar trebui să ne dea nouă răzorul lor şi ei să-l lucreze pe-al nostru. Degeaba am muncit atât?

— Taci, prostule! îi spun eu. Vrei să râdă toată tabăra de noi?

— Atunci... ce ne facem?

— Nimic! Ne apucăm de săpat. Asta facem!

Şi am pus mâna pe lopeţi. Dar mergea greu, că ne dureau mâinile şi picioarele şi nu ne mai puteam apleca. Muncisem prea mult pe răzorul altora şi acum nu mai eram buni de nimic!

N'a trecut ce a trecut şi Vania Lojchin cu Senia Bobrov au terminat cu lucrul pe răzorul lor. Vitia i-a lăudat, le-a spus că sunt fruntaşi şi toţi băieţii s'au adunat în jur, bătând din palme.

— Asta nu e drept! a strigat deodată Mişca.

— De ce nu e drept? l-a întrebat Vitia.

— De-aia! Fiindcă alţii au scos ciotul pentru ei! Au spus doar ei singuri!

— Ei şi ce? Ce suntem noi vinovaţi pentru asta? s'a supărat Vania. Poate că l-o fi scos cineva să-l pună pe foc! Ce, aveam noi oare dreptul să-l oprim?

— Da' poate că l-a scos cineva din greşală, crezând că-i al lui! a spus iarăşi Mişca.

— Ar fi încă aici, dar nu vezi? Nu-i nicăieri!

— Dacă l-a aruncat în râu?

— „Dacă"... „Dacă"... Ce tot spui prostii, băiete?

— Şi dacă v'a săpat altcineva locul azi noapte? nu se dădu bătut Mişca.

Eu în timpul ăsta îi tot trăgem ghionţi, de frică să nu ne dea de gol. Vania s'a grăbit să spună:

— Se poate, că noi n'am măsurat ieri locul săpat!

Ce era să mai facem! Ne-am dus iar la răzorul nostru şi ne-am apucat din nou de săpat, în timp ce Vania şi Senia, ceva mai la o parte, chicoteau şi vorbeau pe socoteala noastră.

— Ia te uită la ei! spunea Senia. Abia se mişcă!

— Ştii ceva? Hai să-i ajutăm! spuse Vania. Nu-i vezi? Au săpat mai puţin decât toţi!

Şi ne-au venit în ajutor. Am scos împreună ciotul şi tot împreună am săpat restul de loc. Dar tot am terminat ultimii şi am rămas codaşi!

Ne-am hotărît atunci, şi eu şi Mişca, să muncim din toate puterile noastre ca să ieşim primii, dar degeaba! Măcar odată să fi fost şi noi fruntaşi în vara asta! Când a fost să semănăm, Mişca a încurcat totul şi a pus sfeclă pe locul pe care semănasem morcovi, iar când a fost la plivit, în loc să smulgă buruienile, a scos din pământ tot pătrunjelul, şi a trebuit să semănăm repede pe locul acela ridichi! Ei, nu odată am vrut eu să-l las şi să lucrez cu altcineva; dar n'am putut, că mă gândeam că nu-i frumos să-ţi părăseşti tovarăşul la nenorocire. Şi uite aşa m'am chinuit cu el până la sfârşitul vacanţei.

In schimb, la sfârşitul verii ne-am pomenit dintr'odată înaintea tuturor. Obţinusem cea mai mare recoltă şi Vitia a spus că la culesul recoltei noi am ieşit primii şi că acum suntem şi noi fruntaşi.

Băieţii au început să facă gălăgie:

— Nu e drept! spuneau ei. Toată vara au fost codaşi, iar acum, hop-ţop, uite-i fruntaşi!

Vitia însă le-a spus:

— Nu, băieţi, e drept! Cu toate că ei au rămas mereu în urmă, şi-au lucrat bine pământul. Au avut, săracii, şi ghinioane. Dar ei nu şi-au pierdut curajul şi n'au părăsit munca! Dimpotrivă, s'au străduit şi au reuşit să capete o recoltă bună. Părerea mea e că stau cu cinste în fruntea tuturor!

Atunci toți băieții au început să bată din palme și să ne felicite. Mișca sărea în sus de bucurie și eu eram foarte mulțumit. Vasăzică, tot reușisem să facem ceea ce ne pusesem în cap dela început!

In aceeași zi, Lioșa Curocichin ne-a fotografiat pentru ziarul de perete. Așa că, dacă vrea cineva vreo fotografie de-a noastră, i-o putem trimite.

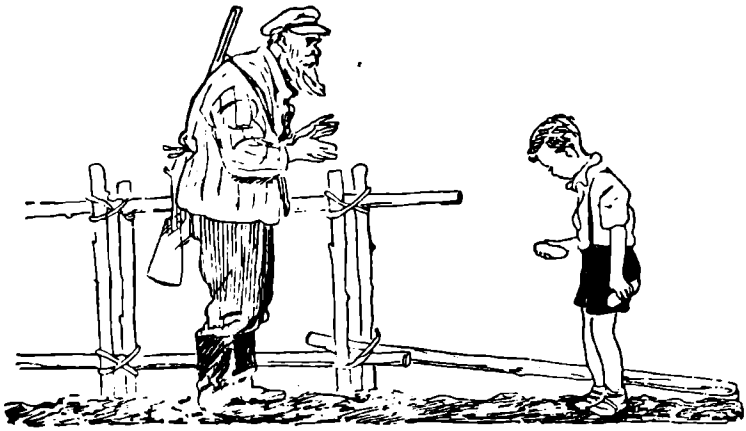

CASTRAVEŢII

Odată când s'a dus la râu, la pescuit, Pavlic l-a luat cu el şi pe Cotic. Dar în ziua aceea n'au avut noroc, fiindcă peştele nu muşca undiţa. In schimb, pe când se întorceau spre casă, s'au strecurat în grădina de zarzavat a colhozului şi şi-au umplut buzunarele cu castraveţi. Paznicul colhozului i-a văzut şi a început să fluiere după ei, dar băieţii au rupt-o la fugă şi duşi au fost. In drum spre casă, însă, Pavlic s'a gândit c'o să-l pedepsească părinţii lui pentrucă intrase prin grădini străine şi i-a dat toţi castraveţii lui Cotic.

Cum a ajuns acasă, Cotic i-a şi spus maică-si plin de voioşie :

— Uite, mămico, ţi-am adus castraveţi !

Când se uită maică-sa la el, văzu că are buzunarele pline de castraveţi ! Ba mai pusese şi în sân, şi ţinea în fiecare mână câte doi castraveţi mari.

— De unde i-ai luat ? întrebă maică-sa.

— Din grădină.

— Din care grădină ?

— Din grădina colhozului, de lângă râu.

— Cine ţi-a dat voie ?

— Nimeni ! I-am rupt eu singur.

— Vasăzică i-ai furat ?

— Nu, nu i-am furat !... A luat Pavlic, am luat şi eu... Ce, n'aveam voie ?

Şi Cotic începu să scoată castraveţi de prin toate buzunarele.

— Stai ! Stai ! Nu-i scoate ! spuse mama.

— De ce ?

— Pentrucă trebue să-i duci numaidecât înapoi !

— Unde să-i mai duc ? Ei cresc acolo în straturi, şi eu i-am rupt ! Acum tot n'au să se mai lipească la loc !

— Nu-i nimic ! Ai să te duci şi-ai să-i laşi chiar acolo, în locul de unde i-ai rupt.

— Atunci mai bine să-i arunc.

— Ba să nu-i arunci deloc ! Că nu i-ai semănat şi nu i-ai îngrijit tu ! N'ai dreptul să-i arunci !

Cotic a început să plângă.

— Bine, dar acolo e un paznic... A fluierat după noi, şi noi am luat-o la fugă !...

— Vezi ce-aţi făcut ? Dacă vă prindea ?

— Cum să ne prindă ? E aşa de bătrân !

— Şi ţie nu ţi-e ruşine ? Nu ştii că moşul acela răspunde de castraveţii pe care îi are în pază ? Când o să se afle de lipsa lor, o să se spună că el e de vină ! E frumos ?

Şi mama începu să vâre înapoi castraveţii în buzunarele lui Cotic, care plângea şi striga :

— Nu mă duc ! Nu mă duc ! Moşul are puşcă ! Dacă trage în mine şi mă omoară ?

— Las' să te împuşte ! Mai bine să n'am copil, decât să am un copil hoţ !

— Atunci hai şi tu cu mine, mămico ! Afară e întuneric şi mi-e frică !

— Dar să iei castraveţii nu ţi-a fost frică ?

Şi mama, după ce i-a pus în mână cei doi castraveţi care nu mai încăpeau în buzunare, i-a făcut vânt pe uşă afară.

— Ori îi duci înapoi, ori să nu te mai văd în ochi niciodată! Nu mai eşti fiul meu!

Cotic n'a mai avut încotro şi a luat-o încet, încet pe uliţă, la întâmplare.

Era întuneric beznă.

„Ce-ar fi să-i arunc aici, în şanţ, şi să spun acasă că i-am dus? se întreba Cotic, privind în jur. Nu! Mai bine să-i duc... Poate că mă vede cineva... Şi-apoi dacă o să-l certe pe moş din pricina mea!..."

Mergea prin sat şi plângea. Ii era frică.

„Lui Pavlic, ce-i pasă! gândi Cotic. El mi-a dat şi castraveţii lui, şi acum stă liniştit acasă!"

A ieşit din sat şi a pornit pe câmp. In jur nu se zărea nici ţipenie de om. Ii era aşa de frică, încât nici nu ştia când şi cum a ajuns la grădina de zarzavat. Cum a ajuns acolo, s'a oprit lângă coliba paznicului şi a început să plângă tot mai tare şi mai tare. Paznicul l-a auzit şi s'a apropiat.

— De ce plângi, băieţaş? îl întrebă el.

— Am... adus castraveţii înapoi!

— Care castraveţi, băieţaş?

— Pe care i-am rupt eu şi Pavlic. Mama a spus să ţi-i aduc înapoi.

— Vasăzică aşa! s'a mirat paznicul. Voi eraţi? V'am fluierat, dar voi tot i-aţi şterpelit! Nu e frumos, băieţaş, nu e frumos!

— Dacă a luat Pavlic, am luat şi eu. Pe urmă mi i-a dat mie şi pe ai lui.

— De ce te-ai luat după Pavlic? Nu te lua niciodată după altul, ci judecă singur, cu mintea ta, nu cu mintea altuia! Altădată, ai grijă! Ei, acum dă-mi castraveţii şi du-te acasă.

Cotic a scos castraveţii şi i-a pus jos.

— Aştia sunt toţi ? îl întrebă moşul.

— Nu. Mai lipseşte unul — răspunse Cotic — şi începu iar să plângă.

— Lipseşte ? De ce ?

— L-am mâncat, moşule ! Acum, ce să mă fac ?

— Ce să te faci ? Nu-i nimic ! L-ai mâncat — l-ai mâncat ! Să-ţi fie de bine !

— Dar dumneata, moşule, n'o să păţeşti nimic dacă-ţi lipseşte un castravete ?

— Ei, vezi ? Acum judeci altfel ! zâmbi moşul. Nu, pentru un castravete n'o să păţesc nimic. Ei, dacă nu mi i-ai fi adus pe ceilalţi, se schimba povestea ! Dar aşa !

Bucuros, Cotic o luă la fugă înapoi spre casă. Deodată însă se opri şi-i strigă moşului de departe :

— Moşule ! Moşule !

— Ei, ce mai e ?

— Dar castravetele pe care l-am mâncat se socoteşte că l-am furat ori nu ?

— Hm ! făcu moşul. Greu de spus. Să zicem că nu l-ai furat !

— Atunci cum ?

— Uite, na, să zicem că ţi l-am dăruit eu !

— Mulţumesc, moşule ! Acum pot să plec !

— Da, du-te ! Du-te, băiete !

Şi Cotic o luă la fugă pe câmp, sări şanţul şi trecu podeţul aruncat peste pârâu. De aici, încetini pasul şi o luă agale prin sat spre casă. Avea sufletul uşor şi era mulţumit.

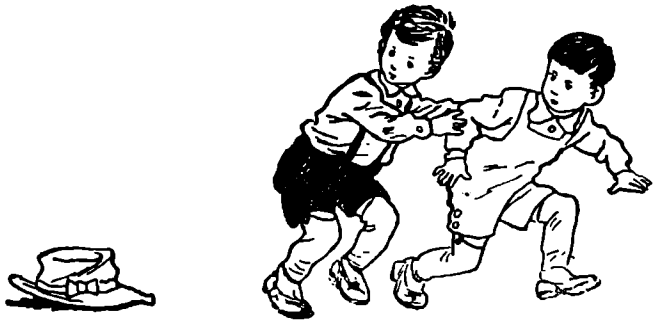

PĂLĂRIA VIE

Vasca, pisoiul, stătea la pândă pe jos, lângă scrin şi încerca să prindă o muscă. Iar pe scrin, chiar pe marginea lui, era o pălărie. Când Vasca văzu că musca sboară şi se aşează pe pălărie, sări deodată în sus şi-şi înfipse ghiarele în pălărie. Pălăria alunecă de pe scrin, Vasca îşi pierdu cumpătul şi căzu jos, iar pălăria : „buf !" căzu peste el şi-l acoperi !

In odaie nu erau decât Volodia şi Vadic. Colorau nişte poze şi n'au văzut cum s'a întâmplat de-a ajuns Vasca sub pălărie. Au auzit numai că a căzut ceva în spatele lor. Volodia întoarse capul, văzu pălăria pe jos, lângă scrin, se apropie şi se aplecă s'o ridice. Deodată însă făcu : „Aoleu !" şi se smuci în lături.

— Ce-i cu tine ! îl întrebă Vadic.

— E... v-v-vie !

— Cine e vie ?

— Pă-pălăria !

— Ce tot vorbeşti ! Ce, pălăriile au viaţă ?

— U-uită-te şi tu!

Vadic se apropie şi se uită şi el la pălărie.

Deodată pălăria se târî drept spre el. Vadic făcu: „Aoleu!" şi zdup pe divan!

Volodia, după el.

Pălăria se târî până în mijlocul camerei şi se opri.

Copiii se uitau la ea, tremurând de frică. Apoi, pălăria se întoarse şi începu să se târască spre ei.

— Ajutor! Ajutor! strigară băieţii.

Săriră jos de pe divan, ieşiră în fugă din cameră, intrară în bucătărie şi traseră uşa după ei.

— Eu p-plec... zice Volodia.

— Unde?

— Mă duc la mine acasă.

— De ce?

— M-mi-e frică de pălărie! N'am mai văzut pălărie să umble prin casă!...

— Poate că o trage cineva de o sfoară...

— Du-te de vezi!

— Hai cu mine. Am să iau vătraiul şi dacă vine spre noi, o pocnim în cap.

— Stai să iau şi eu un vătrai!

— Dar noi nu avem decât unul!

— Atunci am să iau un băţ de schi!

Luară vătraiul şi băţul de schi, crăpară uşa şi aruncară o privire în odaie.

— Unde e? întrebă Vadic.

— Uite-o colo, lângă masă!

— Stai să-i trag eu una cu vătraiul! spuse Vadic. Să vină numai mai aproape.

Dar pălăria stătea lângă masă şi nu se mişca.

— Aha! S'a speriat! se bucurară copiii. Îi e frică să vină la noi!

— Am s'o sperii! spuse Vadic şi începu să bată în podea cu vătraiul şi să strige: — Ei, tu, pălărie!

Dar pălăria, nimic!

— Hai să luăm niște cartofi și să aruncăm cu ei în pălărie! spuse Volodia.

Luară niște cartofi din coș și începură să arunce cu ei în pălărie. Când Vadic o nimeri, pălăria sări în sus ca arsă!

— Miau! miorlăi ceva.

Și de sub pălărie apăru o coadă cenușie.

— Vasca! se bucurară copiii.

Vadic îl luă pe Vasca în brațe și începu să-l mângâe:

— Vasca, dragul meu! Cum de ai nimerit sub pălărie?

Dar Vasca nu-i răspunse nimic. Fornăia și clipea des din ochi din cauza luminii.

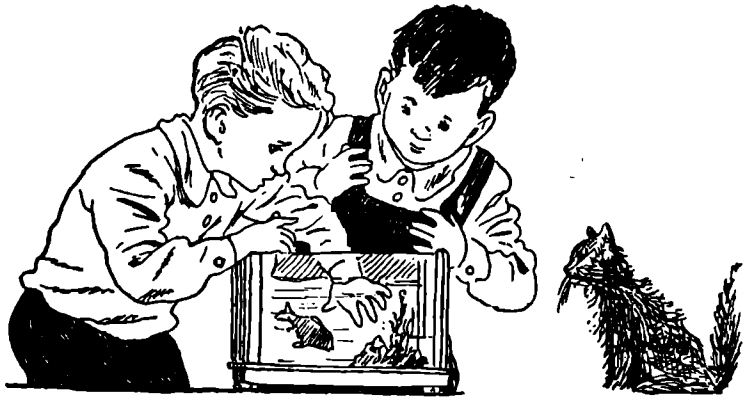

PEŞTIŞORUL

Nu de mult, Vitalic a primit dela mămica lui în dar un acvariu cu un peştişor. Ce peştişor cuminte şi frumos! Cărăşel argintiu — aşa se numea. La început Vitalic s'a interesat foarte mult de peştişor — îi dădea de mâncare şi îi schimba apa — dar pe urmă s'a învăţat cu el într'atât, încât uneori uita să-i mai dea de mâncare la timp!

Vitalic mai avea şi un pisoi — Murzic. Ce pisoi mai era Murzic — pufos şi cu ochii mari, verzi! Lui Murzic îi plăcea foarte mult să se uite la peştişor: şedea ceasuri întregi lângă acvariu şi nu-şi lua ochii dela el.

— Ia seama ce face Murzic — îi spunea lui Vitalic mama lui. Vezi să nu-ţi mănânce peştişorul!

— Nu-l mănâncă — răspundea Vitalic. Am eu grijă!

Intr'o zi, când mama lui Vitalic nu era acasă, a venit la el prietenul lui, Serioja. Când a văzut Serioja peştişorul, a spus:

— Ştii ceva? Hai să facem schimb. Tu să-mi dai peştişorul şi eu îţi dau fluierul meu.

— Ce să fac eu cu fluierul tău ? spuse Vitalic. Peştişorul e mai bun decât fluierul tău !

— Cu ce e mai bun ? Fluierul meu fluieră, dar peştişorul ? Ce, peştişorul fluieră ?

— Ce-i trebue lui să fluiere ? răspunse Vitalic. Peştişorul nu ştie să fluiere. In schimb, înoată. Dar fluierul tău înoată ?

— Ei, na ! râse Serioja. Unde s'a mai văzut fluier să înoate ! In schimb, pisoiul poate să-ţi mănânce peştişorul şi atunci n'o să ai nici fluier, nici peştişor. Dar fluierul meu nu-l poate mânca, fiindcă e de fier.

— Mama nu-mi dă voie să fac schimb. Zice că-mi cumpără ea tot ce-mi trebue — spuse Vitalic.

— Unde o să găsească un fluier ca ăsta ? răspunse Serioja. Nu se vând nicăieri. Asta e un fluier adevărat, de miliţian. Dacă ies în curte şi fluier cu el, o să creadă toţi că a venit un miliţian !

Şi Serioja scoase fluierul din buzunar şi fluieră.

— Dă-mi să fluier şi eu odată — se rugă Vitalic.

Luă fluierul, suflă în el şi fluierul fluieră tare de tot. Lui Vitalic îi plăcu foarte mult cum fluieră. Ar fi vrut să fie al lui, dar nu se putea hotărî aşa, dintr'odată, şi spuse :

— Dar la tine unde o să stea peştişorul ? Că tu n'ai acvariu !

— O să-l pun într'un borcan de dulceaţă, că avem unul mare.

— Bine ! se învoi atunci Vitalic.

Şi încercară să prindă peştişorul, dar acesta înota repede şi nu se lăsa prins. Stropiră totul cu apă împrejur şi Serioja îşi udă mânecile rău de tot până să izbutească să-l prindă.

— L-am prins ! strigă el. Adu repede o cană cu apă, să-l pun înăuntru !

Vitalic umplu repede o cană cu apă şi Serioja puse peştişorul înăuntru. Apoi plecară amândoi la Serioja acasă, ca să-l pună în borcan. Dar borcanul nu era destul de mare

şi peştişorul nu mai avea atâta loc ca în acvariu. Cei doi copii priviră multă vreme cum înoată peştişorul în borcan. Serioja era foarte bucuros, dar lui Vitalic îi părea rău că n'o să mai aibă peştişor. Mai cu seamă că se temea să-i mărturisească mamei că-l schimbase pe un fluier.

„Nu-i nimic! Poate că mama n'o să vadă imediat că a dispărut" îşi zise Vitalic şi plecă.

Când ajunse acasă, mama se întorsese.

— Dar unde ţi-e peştişorul? îl întrebă ea.

Vitalic se fâstâci şi nu ştiu ce să răspundă.

— Nu l-o fi mâncat Murzic? întrebă mama.

— Nu ştiu! bolborosi Vitalic.

— Vezi? spuse mama. A profitat că nu era nimeni acasă şi a prins peştişorul din acvariu. Uite ce-a mai stropit primprejur! Hoţul! Ia să mi-l găseşti imediat!

— Murzic! Pis-pis-pis! Murzic! începu să strige Vitalic. Dar pisoiul, nicăieri!

— Se vede că a fugit pe geam! spuse mama. Du-te şi caută-l în curte.

Vitalic îşi puse paltonaşul şi ieşi afară.

„Ce încurcătură! îşi zise el. Acum o să dea Murzic de bucluc din cauza mea!".

Vru să se întoarcă în casă şi să spună că pisoiul nu e nici în curte, dar tocmai atunci Murzic răsări din răsuflătoarea pivniţei şi dădu fuga la uşă.

— Murzinca, nu te duce în casă! îi şopti Vitalic. Nu te duce, că te bate mama!

Dar Murzic se mulţumi să toarcă, să-şi frece spinarea de picioarele lui Vitalic şi miorlăi încet.

— Nu înţelegi, prostule? se supără Vitalic. Doar ţi-am spus omeneşte că nu e voie în casă!

Murzic, firește, nu înţelegea nimic! Se gudura pe lângă Vitalic, se freca de el şi-l împungea încetişor cu capul, ca şi cum l-ar fi îndemnat să-i deschidă uşa mai departe. Vitalic încercă să-l ia la goană, dar Murzic, nici gând să plece. Atunci Vitalic intră în casă şi se ascunse după uşă

— Miau! făcu Murzic.

Vitalic se grăbi să iasă iar:

— Mai încet! Ce țipi! Vezi că te aude mama și-ți dă ea!

Îl luă în brațe și încercă să-l împingă înapoi în pivniță prin răsuflătoare. Dar Murzic se împotrivea, dădea din lăbuțe și nu voia să intre.

— Intră, prostule! căuta să-l convingă Vitalic. Mai stai acolo până trece furtuna!

Până la urmă izbuti să-l împingă în pivniță. Numai coada îi mai rămăsese afară. Un timp, Murzic a tot dat supărat din coadă, dar pe urmă a dispărut și coada. Vitalic se bucură. Își închipuia că Murzic a înțeles că trebue să stea la subsol. Când colo, ce să vezi? Murzic scoase iar capul afară!

— Unde te duci, prostule? șuieră Vitalic printre dinți și astupă răsuflătoarea cu mâinile. Nu ți-am spus că nu e voie în casă?

— Miau! făcu Murzic.

— Iți dau ea acum un „miau"! îl îngână Vitalic... Ce să mă fac cu tine?

Aruncă o privire în jur. Căuta ceva să astupe gaura. Zări o cărămidă. O ridică și astupă cu ea răsuflătoarea.

— Nu mai ieși tu acum! spuse el. Stai acolo, la subsol până mâine, iar mâine mama uită de peștișor și am să-ți dau drumul!

Și Vitalic se întoarse în casă, spunând că Murzic nu e nici în curte.

— Nu-i nimic, făcu mama — vine el! N'am să-l iert pentru asta!

La masă Vitalic a stat tot timpul posomorît și n'a vrut să mănânce nimic.

„Eu stau aici și mănânc — își zicea el — iar bietul Murzic zace în subsol!"

Când se ridică mama dela masă, el vârî pe furiş o pârjoală în buzunar şi ieşi în curte. Dădu la-o-parte cărămida cu care astupase răsuflătoarea şi strigă încetişor :

— Murzic ! Murzic !

Dar Murzic nu-i răspunse. Băieţelul se aplecă şi se uită în răsuflătoare, dar în pivniţă era întuneric şi nu se vedea nimic.

— Murzic ! Murzinca ! îl chemă Vitalic. Ieşi, că ţi-am adus o pârjoală !

Dar Murzic, nimic !

— Nu vrei ? Atunci stai acolo, cap prost ce eşti ! spuse Vitalic şi se întoarse în casă.

Numai că în casă se plictisea fără Murzic. Pe deasupra, se simţea prost, fiindcă o minţise pe mama.

Maică-sa îl văzu că e trist şi-i spuse :

— Hai, nu fii trist, că-ţi cumpără mama alt peştişor.

— Nu-mi trebue — bombăni Vitalic.

Fu cât pe ce să-i mărturisească totul, dar nu avu destul curaj şi nu-i spuse nimic. Tocmai atunci se auzi un sgomot la geam şi un :

— Miau !

Vitalic se uită afară şi-l văzu pe Murzic pe pervaz. Se vede treaba că ieşise din pivniţă prin vreo deschizătură...

— A ! Ai venit în sfârşit, hoţomanule ! spuse mama. Ia poftеşte încoa' ! Hai, poftеşte !

Murzic sări prin geamul de sus, care era deschis şi zdup ! în odaie. Mama lui Vitalic vru să-l prindă, dar pisoiul înţelese pesemne că-i rost de bătaie şi se vârî sub masă.

— Ia te uită la el ce şiret e — spuse mama. Ştie că e vinovat şi se ascunde. Ia pune mâna pe el, Vitalic !

Băieţelul se vârî sub masă, dar Murzic îl văzu şi o sbughi sub divan. Lui Vitalic îi părea bine că Murzic fugise de el. Se vârî sub divan şi începu să facă dinadins sgomot, ca Murzic să-l audă şi să fugă. Într'adevăr, Murzic ieşi de sub divan. Vitalic se repezi după el şi începu să-l fugărească prin toată casa.

— Ce-i gălăgia asta? Ce, aşa vrei să-l prinzi, făcând sgomot? spuse mama.

In clipa aceea Murzic sări pe prichiciul ferestrei, unde se afla încă acvariul, şi vru să iasă prin geamul de sus, dar nu ştiu cum se împiedică şi, bâldâbâc în apă! Mama puse atunci mâna pe el:

— Las' că te'nvăţ eu minte!

— Mămico, mămicuţă, nu-l bate! spuse Vitalic, izbucnind în plâns.

— Să nu-ţi fie milă de el! spuse mama. Ce, lui i-a fost milă de peştişor?

— Mămico, nu e vinovat!

— Cum, „nu e vinovat"? Atunci cine a mâncat peştişorul?

— Nu l-a mâncat el!

— Dar cine?

— Eu...

— Cum? Tu l-ai mâncat? întrebă mirată mama.

— Nu, nu l-am mâncat. Eu... Eu l-am schimbat pe un fluier...

— Pe ce fluier?

— Pe ăsta...

Şi Vitalic scoase din buzunar fluierul şi-l arătă.

— Nu ţi-e ruşine? spuse mama.

— Eu n'am vrut! Serioja mi-a spus: „Hai să facem schimb", şi eu am făcut!

— Nu de asta e vorba! E vorba de ce n'ai spus adevărul! Ştiai că-l bănuesc pe Murzic! E cinstit oare din partea ta să dai vina pe alţii?

— Mi-a fost teamă să nu mă certi...

— Numai fricoşii se tem de adevăr. Frumos ar fi fost să-l pedepsesc pe Murzic?

— N'am să mai fac!...

— Bagă de seamă! De astă dată te iert, dar numai fiindcă ţi-ai recunoscut până la urmă singur greşala! spuse mama.

Vitalic îl luă pe Murzic şi-l duse lângă sobă să-l usuce. Il puse pe un scăunel, iar el se aşeză alături. Murzic se udase rău de tot şi blana i se sburlise ca ţepii unui arici. Din cauza asta, Murzic părea atât de slab, de parcă nu mâncase nimic de o săptămână. Vitalic scoase atunci din buzunar pârjoala pe care o ascunsese mai înainte şi i-o dădu. Motanul o mâncă, se aşeză cum îi veni mai bine pe scăunel şi începu să se uite la focul din sobă. Apoi se urcă pe genunchii lui Vitalic, se făcu colac şi începu să-şi toarcă cântecul lui de pisoi. Asta îl bucură grozav pe Vitalic. Dar poate că nu-l bucura numai cântecul... Atunci, ce altceva?

O POVESTE CU NAPI

Iată că a venit și primăvara ! Pe cer, soarele strălucește cu putere, afară e cald și nici nu mai e nevoie de palton. Parcă ar fi vară ! Iarba a crescut, teii de pe strada noastră, până ieri încă golași, s'au acoperit azi — într'o singură zi — cu frunzulițe mici și gingașe ! Mai mare bucuria să te uiți la ele ! Azi, când Pavlic s'a întors dela grădinița de copii, i-a spus mamei sale :

— Mămico, știi, o să mergem cu toată grădinița la țară. Ne-a spus Olga Nicolaevna. Zice că o să mergem peste o săptămână.

— Foarte bine ! spuse mama. Acolo o să te odihnești.

— Dar eu nu sunt deloc obosit ! răspunse Pavlic. De ce să mă odihnesc ? Mai bine am să fac ceva !

— Bine. O să aduni din pădure poame și ciuperci și o să prinzi fluturi pe câmp. Vrei să-ți cumpăr o plasă pentru fluturi ?

Pavlic rămase pe gânduri :

— Mai bine cumpără-mi o lopată, să sap pământul cu ea. Am să fac o grădină de zarzavat.

— Bine! spuse mama.

Şi-i cumpără o lopată.

A doua zi, Pavlic îşi aduse lopăţica la grădiniţă şi le-o arătă tuturor:

— Vedeţi ce lopată am eu? Am să-mi fac cu ea o grădină de zarzavat!

Dar copiii, care făcuseră cerc în jurul lui, începură să râdă:

— Ha-ha! Cine a mai văzut copil care să-şi facă grădină de zarzavat! N'o să crească nimic în grădina ta!

— De ce să nu crească? Ba, o să vedeţi c'o să crească! spuse Pavlic.

Ce zarvă s'a mai stârnit! Copii erau mulţi, şi fiecare striga cât îl ţinea gura! De necaz că nu putea să strige mai tare decât toţi, Pavlic era gata-gata să plângă.

— Nu plânge! îi spuse Ninocica, cea mai mică dintre fetiţe. Vrei să facem grădina împreună? O să te ajut eu şi o să facem o grădină mare, mare de tot!

— Sigur că o să facem! spuse Pavlic.

Se linişti şi nu se mai certă cu ceilalţi copii.

Seara veni să-l ia bunicuţa şi Pavlic o întrebă:

— Spune-mi, bunico, o să crească ceva în grădina mea?

— O să crească, puişor.

— Dar ce să sădesc în ea, bunico, că n'am niciun fel de seminţe!

— Nu-i nimic. Iţi cumpără bunica.

— Cumpără-mi mai repede, bunico, fiindcă mai e puţin şi plecăm.

— Bine. Iţi cumpăr mâine.

A doua zi dimineaţă, când se trezi Pavlic din somn, bunica îi spuse:

— Uite, ţi-am luat seminţe!

Şi-i dădu o punguliţă de hârtie. Pavlic se uită în ea şi văzu nişte grăunţe mici, mici de tot, cât bobul de mac.

— Ce seminţe sunt astea? întrebă el.

— De napi.

— Dar de ce sunt aşa de mici ?

— Aşa sunt seminţele de napi.

— Şi din fiecare o să iasă câte un nap ?

— Da, din fiecare.

— Dar cum o să iasă, bunico ?

— Uite aşa, o să iasă.

Şi bunica îi spuse cum să sape pământul, cum să facă un strat şi cum să pună seminţele. Pavlic o ascultă cu luare aminte şi înţelese totul. Luă seminţele cu el în grădiniţă şi le arătă tuturor copiilor :

— Copii, copii, ia uitaţi-vă ce napi am eu !

— Unde vezi tu napi ? făcură copiii miraţi. Napii sunt mari ! Asta e mac !

— Nu, nu e mac ! spuse Pavlic. Sunt seminţe şi din ele o să iasă napi.

— Cum o să iasă ?

— Nu ştiu.

— Dacă nu ştii, de ce vorbeşti ? îl repeziră copiii şi nu-l mai ascultară.

Săptămâna trecu repede şi copiii dela grădiniţă plecară la ţară. A doua zi după ce sosiră, Pavlic se duse la Olga Nicolaevna şi o întrebă :

— Olga Nicolaevna, pot să-mi fac o grădină de zarzavat ? Am şi seminte...

— Poţi, de ce nu ?! spuse Olga Nicolaevna.

Şi Olga Nicolaevna îi arătă lui Pavlic un loc după casă, unde putea face un strat. Pavlic îşi luă lopăţica şi se apucă să sape pământul. Ceilalţi copii, când aflară că Pavlic s'a apucat de lucru, veniră fuga şi începură să se uite la el. Pământul era tare şi se săpa greu, dar Pavlic îşi dădea toată silinţa. Nu voia să lase lucrul început. Când Ninocica îl văzu că a obosit, spuse :

— Acum dă-mi şi mie să mai sap, Pavlic, că tu ai obosit !

— Hai, sapă şi tu puţin — se învoi Pavlic — pe urmă sap eu din nou.

Ninocica luă lopata şi începu să sape. Ceilalţi copii se uitară un timp la ea şi până la urmă le veni şi lor chef să sape.

— Lasă-ne şi pe noi să săpăm! începură ei să se roage de el.

— Bine, vă las! spuse Pavlic.

Şi copiii începură să sape pe rând. Ba s'au şi luat la ceartă care să sape primul, dar Pavlic zise:

— Dacă vă certaţi, o să vă iau lopata şi nu v'o mai dau!

Atunci copiii se potoliră şi începură să sape, cuminţi. Până la prânz, stratul a fost gata. După masă, Pavlic a afânat pământul cu grebla şi s'a apucat să pună seminţele.

— Dă-ne şi nouă, să semănăm şi noi! se rugă Tolia.

— Nu! Vreau să le semăn eu singur — răspunse Pavlic.

— Atunci dă-mi să semăn măcar o sămânţă!

Pavlic îi dădu o sămânţă, dar şi ceilalţi copii începură să ceară şi Pavlic a trebuit să le dea şi lor câte o sămânţă. Dar nu-i nimic! Pavlic avea seminţe multe şi unii copii au semănat şi câte două!

A doua zi, copiii s'au trezit devreme şi au dat numai-decât fuga la grădină. Erau nerăbdători să vadă dacă nu cumva răsăriseră seminţele puse de ei. Bineînţeles, seminţele nu putuseră răsări atât de repede!

— Dacă stropim grădina, seminţele au să răsară mai curând! spuse Nadia.

Copiii dădură fuga la Olga Nicolaevna, îi cerură stropitoarea şi începură să ude stratul. De atunci l-au stropit în fiecare dimineaţă, uitându-se bine dacă nu cumva au ieşit napii din pământ. Au trecut însă câteva zile şi nu răsărise încă nimic!

— Ce-i asta? se întrebau copiii. Să ştii că am pus seminţele cu picioarele în sus şi napii cresc acum în jos, în loc să crească în sus!

Şi copiii nu mai udară grădina. Pavlic se gândi:

„Dacă, într'adevăr, am pus seminţele cu capul în jos?

Dar cum să știi care le e capul și care picioarele? Sunt atât de mici!"

A mai udat două zile grădina, dar până la urmă s'a lăsat și el păgubaș.

— Ca să vezi ce mai napi au crescut! spuseră copiii. Am muncit degeaba!

Și Pavlic nu se mai gândi la grădină. Se juca cu copiii, strângea poame în pădure, prindea fluturi pe câmp și făcu și un uluc, ca să aibă din ce să le dea de mâncare păsărilor! Copiii adunau firimiturile dela masă și hrăneau păsărelele care veneau din pădure.

Intr'o zi, pe când alerga pe lângă stratul de zarzavat, Pavlic văzu că era acoperit tot cu iarbă verde.

— Poftim! — spuse el. Acum au năpădit și buruienile!

Băgă de seamă că „iarba" asta crește în rânduri drepte, ca și cum o semănase cineva dinadins așa.

— Bine, dar ăștia sunt napii noștri! strigă el deodată.

Veniră și copiii.

— Dar dacă nu-s napi? spuseră ei.

— Ba să vedeți că sunt — le răspunse Pavlic. Dacă a spus bunica că sunt napi, înseamnă că napi o să fie.

Și copiii începură iar să stropească grădina. Iarba crescu mare, tot mai mare și până la urmă se prefăcu în tufe cu frunze mari. Dar timpul trecea și pe nesimțite veni și vremea ca micuții să se întoarcă acasă.

— Vai — spunea trist Pavlic. Noi plecăm și napii n'au apucat încă să crească!

Se duse la Olga Nicolaevna și o întrebă:

— Olga Nicolaevna, după noi cine o să stea aici?

— O să vină alți copii, dela o altă grădiniță.

— Da? Atunci e bine. Să ia ei napii mei, când au să se facă mari.

Și copiii plecară, iar în vila în care locuiseră ei se așternu liniște. Numai păsărelele sburdau pe lângă ulucul deșert și ciripeau sgomotoase, ca și cum s'ar fi întrebat

unele pe altele: „Unde au dispărut copiii care au fost aici?"

A doua zi veniră acolo niște copii dela o altă grădiniță și începură să alerge prin toată curtea, cotrobăind prin toate ungherele.

— Ia uitați-vă! Aici e o grădină de zarzavat! strigă unul dintre ei.

Toți copiii se adunară acolo. Unul smulse câteva tufe din pământ, dar Zina, o fetiță mai mare, care venise și ea între timp, îl certă:

— De ce călcați grădina în picioare? strigă ea. Nu vă e rușine? Cineva a muncit și a făcut-o și voi stricați totul! Ia făceți bine și băgați la loc tufele în pământ!

Copiii o ascultară și răsădiră tufele la loc. Zina se gândi apoi să facă în jurul stratului un gărduleț; toți copiii dădură fuga după nuieluțe și făcură un gard mic. De atunci n'a mai călcat nimeni pe strat.

Vremea trecu și veniră și căldurile. Soarele ardea tot mai tare. Două săptămâni la rând n'a plouat și nici măcar un nouraș n'a adumbrit cerul, iar pământul de pe strat s'a uscat atât de tare, încât a crăpat; tufele au început să se vestejească. Frunzulițele s'au lăsat în jos și s'au îngălbenit. Intr'o zi, Zina trecu pe lângă strat și spuse:

— Sărmanele tufe! Ia te uită cum s'au vestejit! Dacă n'o să plouă, o să se usuce de tot!

Și luând o cană, aduse apă și stropi stratul. Când o văzură, copiii dădură fuga, care cu o cratiță, care cu un ceainic, care doar cu un pahar și stropiră bine stratul, până ce tot pământul s'a udat bine. Apoi, au găsit în magazie o stropitoare veche, și din ziua aceea au udat mereu stratul cu stropitoarea.

După câteva zile, tufele au prins iar viață, frunzulițele și-au ridicat frunțile în sus și s'au făcut iar verzi. Spre sfârșitul verii crescuseră atât de mari, încât tot stratul s'a acoperit cu verdeață, iar pe sub frunze se iteau căpșoarele unor napi mari și galbeni.

— Ai cui or fi napii aceştia ? se întrebau copiii. Cine i-o fi semănat oare ?

— Cred că copiii dela grădiniţa care a fost aici înaintea noastră — spuse Zina.

Inainte de plecare, copiii se hotărîră să strângă recolta din grădină şi începură cu toţii să smulgă napii din pământ, adunându-i pe iarbă, grămadă. Până la urmă s'a făcut o grămadă măricică.

— Ce recoltă frumoasă ! se bucurau copiii.

După ce au scos toţi napii, s'au aşezat în jurul grămezii şi nu se mai îndurau să-şi ia ochii dela ea. Fiecare se gândea însă ce să facă acum cu ei...

Iată că a venit şi toamna !

— Pune-ţi paltonul şi galoşii, că afară e frig — îi spuse lui Pavlic bunicuţa într'o dimineaţă, pe când acesta se pregătea să se ducă la grădiniţă.

Pavlic se îmbrăcă şi ieşi în curte. Toate băltoacele îngheţaseră. Ghiaţa era însă subţire şi troznea sub paşii lui. Şi câte frunze căzuseră din copaci ! Călcai pe ele ca pe un covor !

In ziua aceea, copiii stăteau cu Olga Nicolaevna. Desenau nişte poze. Olga Nicolaevna le spuse să deseneze cu toţii ce văzuseră pe stradă, în drum spre grădiniţă. Tolia desenă un automobil, Nadia — şcoala cea nouă care se construise nu de mult pe strada lor, iar Pavlic — nişte muncitori care asfaltau strada. Când toate desenele au fost gata, copiii le agăţară pe pereţi, făcând o adevărată expoziţie.

Deodată, bătu cineva în uşă. Olga Nicolaevna deschise şi în odăiţă intră poştaşul. Ţinea în mâini o lădiţă învelită în pânză, pe care erau scrise cu nişte litere mari şi cu cerneală violetă adresa grădiniţei lor de copii.

— Aveţi un colet — le spuse poştaşul, şi puse lădiţa pe masă.

— Dar ce-o fi în coletul ăsta ? începură să se întrebe copiii.

— Nu ştiu, copii. In orice caz, ceva foarte greu, că abia l-am adus până aici ! spuse poştaşul.

Şi, luându-şi rămas bun, plecă. După plecarea lui, Olga Nicolaevna descusu pânza în care era învelită lădiţa şi deschise capacul.

— Nu mai înţeleg nimic ! şopti dânsa. Aici sunt nişte napi.

Toţi copiii se îngrămădiră în jurul ei, ridicându-se pe vârful picioarelor : fiecare voia să arunce o privire în lădiţă. Pavlic se cocoţă chiar pe scaun.

— Adevărat, napi ! strigă el. Ce caraghios ! Cine să ne trimită nouă napi !

Au început şi alţi copii să se caţere pe scaune.

— Staţi puţin, copii, că văd şi o scrisoare ! spuse Olga Nicolaevna.

Şi scoţând scrisoarea din colet, începu s'o citească :

— „Dragi copii ! După ce aţi plecat voi din vilă, am avut noi grijă de napii voştri, iar când s'a sfârşit vara, am adunat toată recolta. Napii s'au făcut mari şi sunt foarte gustoşi. Am mâncat cu toţii din ei şi ne-au plăcut mult. Ne-am interesat apoi de adresa voastră şi ne-am hotărît să vă trimitem napii într'un colet. Mâncaţi-i sănătoşi !"

— Cum ? Aştia sunt napii pe care i-am semănat noi ? strigară copiii. Ce mari au crescut !

Olga Nicolaevna puse lădiţa pe scaun, ca s'o poată vedea toţi copiii. Micuţii se uitau la napi şi săreau în sus de bucurie. Ce larmă şi ce voioşie !

Seara, când au venit părinţii să-i ia, copiii se grăbiră să le arate napii şi să le povestească cum îi semănaseră şi cum îi stropiseră, cum la început napii nu voiau să crească, dar cum până la urmă au încolţit, cum nu apucaseră să se facă mari şi cum s'au îngrijit apoi de ei alţi copii, care i-au pus într'un colet şi i-au trimis.

De-atunci, ori de câte ori venea pe la ei la grădiniță cineva care nu văzuse încă napii, copiii îl duceau și-i arătau, povestindu-i iar toată povestea dela început. Și când venea la grădiniță un copil nou, primul lucru pe care-l făceau era să-i arate napii din lădiță și să-i povestească întâmplarea cu napii.

Napii au stat în lădiță până la mijlocul iernii, și atunci Olga Nicolaevna a spus că ar trebui mâncați, fiindcă napii nu țin prea mult într'o încăpere călduroasă. Copiii i-au luat, i-au dus la bucătărie și au rugat-o pe mătușa Daşa să-i pregătească. Mătușa Daşa i-a curățat, i-a tăiat cercuri, cercuri, i-a opărit, ca să nu fie amari, a pus untdelemn și i-a dat la masă. La masă, copiii i-au mâncat cu poftă, lăudându-i:

— Vai ce napi gustoși!

— Mai țineți minte cum erau semințele lor? spuse Tolia. Mici, mici de tot. Te miri cum din niște semințe atât de mici au crescut niște napi atât de mari!

— Asta a fost ideea lui Pavlic — spuseră copiii. Dacă nu era el, n'am fi avut niciun fel de napi!

CUPRINSUL

O mică familie veselă	3
Jurnalul lui Colia Sinițân . . .	87
Vitia Maleev la școală și acasă	175
Mișca face casă	349
Drujoc .	358
Telefonul .	375
Cioc ! cioc ! cioc ! . .	384
Grădinarii .	392
Castraveții	401
Pălăria vie	405
Peștișorul . .	408
O poveste cu napi	415

Drag cititor,

Te rugăm să ne scrii impresiile tale despre această carte, despre desenele şi coperta ei, scrie-ne ce învăţăminte ai desprins din ea şi care dintre eroii cărţii ţi-au devenit prieteni.

Aşteptăm să aflăm cum înveţi şi-ţi duci la îndeplinire sarcinile de pionier. Deasemenea dorim să cunoaştem ce alte cărţi doreşti să mai editărn.

Indică-ne adresa şi vârsta ta. Adresa noastră este : *Editura Tineretului*, Str. Nikos Beloiannis, Nr. 25, Raionul I. V. Stalin, Bucureşti.

Prezentarea grafică după originalul sovietic L. Datco

Nr. 1560
Redactor de carte : M. Vonghizas.
Tehnoredactor : Al Szilaghi.
Tehnoredactor următor : G. David.
Corector : C. Steuerman.

Dat la cules 31.XII.53. Bun de tipar 22.III.54. Tiraj 15140+5020 cartonate. Hârtie Ediţiuni tip B. de 60 gr. m. p. Coli de tipar 26,75. Coli de editură 19,421. Ft. 135×210. Com. editurii 994. Ediţia I. Preţul per. exemplar broşat lei 7,65 ; Cartonat lei 10,60. Planşe una. A. 06521. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare (8 R)

Tiparul executat sub Com. nr. 3 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN", Bucureşti — R.P.R.

PENTRU PIONIERI ȘI ȘCOLARI

Lei 10,60